

T.C.
ATILIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET BİLİMİ ANABİLİM DALI
KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET BİLİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TWITTER'DA SİYASAL NEFRET SÖYLEMİ: 30 MART 2014 VE 31 MART
2019 YEREL SEÇİMLER ANKARA İLİ

Yüksek Lisans Tezi

Melisa Gülsoy

Ankara - 2021

T.C.
ATILIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET BİLİMİ ANABİLİM DALI
KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET BİLİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**TWITTER’DA SİYASAL NEFRET SÖYLEMİ: 30 MART 2014 VE
31 MART 2019 YEREL SEÇİMLER ANKARA İLİ**

Yüksek Lisans Tezi

Melisa Gülsoy

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Korhan Mühürçüoğlu

Ankara - 2021

KABUL VE ONAY

Melisa GÜLSOY tarafından hazırlanan “Twitter’da Siyasal Nefret Söylemi: 30 Mart 2014 ve 31 Mart 2019 Yerel Seçimler Ankara İli” başlıklı bu çalışma, 21/06/2021 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Savaş Zafer ŞAHİN (Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Korhan MÜHÜRÇÜOĞLU (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba GÜRÇEL AKDEMİR (Üye)

Prof. Dr. Dilaver TENGİLİMOĞLU

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasını;

- Akademik ve etik kurallar çerçevesinde hazırladığımı,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,

- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir,

Aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

21.06.2021

Melisa Gülsoy

ÖZ

GÜLSOY, Melisa. Twitter’da Siyasal Nefret Söylemi: 30 Mart 2014 ve 31 Mart 2019 Yerel Seçimler Ankara İli, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2021.

Nefret söylemi, bireyin başka birey ya da gruba din, dil, etnik köken, ırk, ten rengi, mezhep, cinsiyet, cinsel yönelim, fiziki veya zihinsel engel gibi farklılardan dolayı yöneltilebilir olumsuz söylemlerdir. Nefret söylemi ve nefret suçu birbirini tetikleyici özellikler de oldukları için ilk anda müdahale yapılmazsa ilerleme göstermektedir. Geleneksel medya için kullanılan kitle iletişim araçları denetleniyor iken, yeni medya için kullanılan sosyal ağların denetimi daha zordur. Bu sebepten dolayı nefret söylemi ve nefret suçu, yeni medya platformlarında daha kolay yayılım gerçekleştirmektedir. Yeni medya ağlarından biri olan Twitter da anlık içeriklerin üretilmesi, içeriklerin beğenilmesi, içeriklerin başka kullanıcılar tarafından kendi profillerinde kullanması (retweet), içeriklere başka kullanıcıların etiketlenmesiyle (mention) de fazla kişilere ulaşılması ve paylaşılan içerikleri sınıflandırmaya yarayan hashtag gibi özellikleriyle nefret söyleminin üretilmesi, yaygınlaştırılması ve normalleştirilmesi Twitter’ın yapısından kaynaklı olarak geleneksel medyadan farklı olarak nefret söyleminin normalleşmesinde etkilidir.

Hazırlanmış bu çalışmada, nefret söyleminin kolay yayılım gerçekleştirdiği platformlarından biri olan Twitter’daki siyasal nefret söylemi üzerine odaklanılmıştır. Siyasal nefret söylemine ise, 30 Mart 2014 ve 31 Mart 2019 yerel seçimleri baz alınarak bakılmıştır. Sonucunda iki yerel seçimdeki Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adaylarının, kişisel Twitter hesaplarına yorum olarak gelen nefret söylemi içerikli paylaşımların azalış gösterdiğine dair bulgular doğrultusunda çalışma sonuca bağlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Nefret Söylemi, Yeni Medya, Twitter, Seçmen Tercihleri

ABSTRACT

GÜLSOY, Melisa. Political Hate Speech on Twitter: 30 March 2014 and 31 March 2019 Local Election Ankara Province, Master Thesis, Ankara, 2021.

Hate speech is discriminatory speech directed against another individual or group due to differences such as religion, language, ethnic origin, race, skin colour, sect, gender, sexual orientation, physical or mental disability. Since hate speech triggers hatred, it is a primary objective of societies and states to prevent it through education, or, if necessary, by means of law to achieve a more democratic culture. However, social networks of the new media are difficult to control in this regard as they eschew traditional forms of state surveillance. For this reason, hate speech and hate crime spread more easily in the new media platforms. This study focuses on political hate speech on Twitter, which is one of the platforms where hate speech spreads easily.

In this thesis, to see how hate speech is disseminated in social media platforms and to investigate how such intolerant attitudes can be prevented, political hate speech was analysed based on 30 March 2014 and 31 March 2019 local elections in Turkey's capital city, Ankara. The study, in this regard, concentrates on the posts of the Ankara Metropolitan Mayor candidates in two local elections decreased, analysing them in connection with the responses they received and how, or to what extent hate speech was prevalent in such discourse.

Keywords: Hate Speech, The New Media, Twitter, Voter Preferences

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın oluşmasında ve tamamlanmasında bilgilerini ve tecrübelerini esirgemeyen değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Korhan MÜHÜRÇÜOĞLU'na, bütün eğitim hayatım boyunca yanımda olan arkadaşlarıma, her zaman desteğini ve sevgisini hissettiğim annem Zeliha Gülsoy'a gönülden teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR DİZİNİ	vii
TABLolar DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SOSYAL BASKINLIK KURAMI VE SOSYAL KİMLİK KURAMI

1.1. Sosyal Baskınlık Kuramı	7
1.1.1. Grup temelli ve birey temelli toplumsal hiyerarşi.....	8
1.1.2. Grup temelli toplumsal hiyerarşinin sürdürülmesini sağlayan etmenler.....	9
1.1.3. Bireysel ayrımcılık	10
1.1.4. Kurumsal ayrımcılık.....	10
1.1.5. Davranışsal asimetri	11
1.1.6. Meşrulaştırıcı mitler	13
1.1.7. Sosyal baskınlık yönelimi	15
1.2. Sosyal Kimlik Kuramı	16
1.2.1. Sosyal kategorizasyon.....	17
1.2.2. Kendini sınıflandırma teorisi.....	18
1.2.3. Grupla özdeşleşme	20
1.2.4. Stratejiler	21

İKİNCİ BÖLÜM

NEFRET SÖYLEMİ

2.1. Nefret Kavramı	25
2.1.1. Nefret söylemi	26
2.1.2. Nefret söylemi ve nefret suçu.....	32
2.2. Nefret Söyleminin Nedenleri	35
2.2.1. Ayrımcılık	35
2.2.2. Önyargı.....	38
2.2.3. Kalıp yargılar.....	39
2.3. Siyasal Nefret Söylemi	40

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TWITTER VE SEÇMEN TERCİHLERİ

3.1. Sosyal Medya Ağlarından Biri Olan Twitter	49
3.1.1. Twitter kullanımı ve özellikleri.....	61
3.1.2. Twitter’da nefret söylemi ve Twitter’da nefret söylemini engellemeye yönelik politikalar	68
3.2. Seçmen Tercihleri ve Aday İmajının Seçmen Tercihine Etkisi	70
3.2.1. Seçim ve seçmen kavramları.....	70
3.2.2. Seçmenin kararı ve oy verme eğilimi.....	73
3.2.3. Belediye Başkan Aday imajının seçmen tercihlerine etkisi	78

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TWITTER’DA SİYASAL NEFRET SÖYLEMİ ÜZERİNE BİR ANALİZ

4.1. Söylem Analizi Uygulaması ile Bulgular ve Yorumlar	87
4.1.1. Cumhuriyet Halk Partisi 2014 Ankara Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Mansur Yavaş’ın Twitter kullanımındaki yorumlar ve nefret söylemleri bazında yorumlanması.....	90
4.1.2. Adalet ve Kalkınma Partisi 2014 Ankara Büyükşehir Belediye Başkan Adayı İbrahim Melih Gökçek’in Twitter kullanımındaki yorumlar ve nefret söylemleri bazında yorumlanması	103
4.1.3. Cumhuriyet Halk Partisi 2019 Ankara Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Mansur Yavaş’ın Twitter kullanımındaki yorumlar ve nefret söylemleri bazında yorumlanması.....	117

4.1.4. Adalet ve Kalkınma Partisi 2019 Ankara Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Mehmet Özhaskeki'nin Twitter kullanımındaki yorumlar ve nefret söylemleri bazında yorumlanması.....	129
SONUÇ.....	143
KAYNAKÇA	153
EKLER.....	164
EK-1. Mansur Yavaş'ın Kişisel Twitter Hesabından İncelenen 2014 Yılına Ait Tweetlerin Ekran Alıntıları.....	164
EK-2. İbrahim Melih Gökçek'in Kişisel Twitter Hesabından İncelenen 2014 Yılına Ait Tweetlerin Ekran Alıntıları.....	167
EK-3. Mansur Yavaş'ın Kişisel Twitter Hesabından İncelenen 2019 Yılına Ait Tweetlerin Ekran Alıntıları.....	163
EK-4. Mehmet Özhaskeki'nin Kişisel Twitter Hesabından İncelenen 2019 Yılına Ait Tweetlerin Ekran Alıntıları	169
EK-5. Turnitin Raporu.....	177
ÖZGEÇMİŞ.....	160

KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Amerika
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
BDP	: Barış ve Demokrasi Partisi
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
DP	: Demokrat Parti
HDP	: Halkların Demokratik Partisi
LGBT	: Lezbiyen, Gay, Biseksüel ve Travesti
MHP	: Milliyetçi Hareket Partisi
PC	: Bilgisayar
SBK	: Sosyal Baskınlık Kuramı
SKK	: Sosyal Kimlik Kuramı
SP	: Saadet Partisi
TV	: Televizyon
YSK	: Yüksek Seçim Kurulu

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Tweet 1 ile ilgili bilgiler.....	91
Tablo 2. Tweet 2 ile ilgili bilgiler.....	94
Tablo 3. Tweet 3 ile ilgili bilgiler.....	98
Tablo 4. Tweet 4 ile ilgili bilgiler.....	101
Tablo 5. Tweet 5 ile ilgili bilgiler.....	104
Tablo 6. Tweet 6 ile ilgili bilgiler.....	107
Tablo 7. Tweet 7 ile ilgili bilgiler.....	111
Tablo 8. Tweet 8 ile ilgili bilgiler.....	113
Tablo 9. Tweet 9 ile ilgili bilgiler.....	117
Tablo 10. Tweet 10 ile ilgili bilgiler.....	121
Tablo 11. Tweet 11 ile ilgili bilgiler.....	124
Tablo 12. Tweet 12 ile ilgili bilgiler.....	127
Tablo 13. Tweet 13 ile ilgili bilgiler.....	130
Tablo 14. Tweet 14 ile ilgili bilgiler.....	132
Tablo 15. Tweet 15 ile ilgili bilgiler.....	135
Tablo 16. Tweet 16 ile ilgili bilgiler.....	138

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Sosyal hareketlilik veya sosyal değişme/ Sosyal kimliği geliştiren strateji tipi/ Özgül taktikler	24
Şekil 2. Her gün sosyal medyada geçirilen süre (dakika).....	61
Şekil 3. En çok Twitter kullanan 10 ülke.....	62
Şekil 4. En iyi 15 web 2.0 siteleri	63
Şekil 5. Tweet 1 ile ilgili görsel	90
Şekil 6. Tweet 2 ile ilgili görsel	94
Şekil 7. Tweet 3 ile ilgili görsel	97
Şekil 8. Tweet 4 ile ilgili görsel	100
Şekil 9. Tweet 5 ile ilgili görsel	103
Şekil 10. Tweet 6 ile ilgili görsel	107
Şekil 11. Tweet 7 ile ilgili görsel	110
Şekil 12. Tweet 8 ile ilgili görsel	113
Şekil 13. Tweet 9 ile ilgili görsel	117
Şekil 14. Tweet 10 ile ilgili görsel	120
Şekil 15. Tweet 11 ile ilgili görsel	124
Şekil 16. Tweet 12 ile ilgili görsel	127
Şekil 17. Tweet 13 ile ilgili görsel	129
Şekil 18. Tweet 14 ile ilgili görsel	132
Şekil 19. Tweet 15 ile ilgili görsel	135
Şekil 20. Tweet 16 ile ilgili görsel	138

GİRİŞ

Araştırmanın konusu olarak 30 Mart 2014 ve 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde, Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adaylarının kişisel Twitter hesaplarından yapmış oldukları paylaşımlara gelen yorumların nefret içeriklerinde azalmanın olup olmadığına incelenmesi seçilmiştir. Araştırma esnasında İbrahim Melih Gökçek, Mansur Yavaş ve Mehmet Özhasseki'nin kişisel Twitter hesaplarından Mart ayında atmış oldukları tweetlerde en fazla beğeni, yorum ve retweet gelen paylaşımlar ele alınacaktır. Araştırma yürütülürken, "Twitter'da 30 Mart 2014 yerel seçimine oranla 31 Mart 2019 yerel seçiminde, siyasal nefret söylemine dair tweetlerde azalış gerçekleşmekte midir?" sorusuna cevap aranacaktır. Araştırmanın hipotezi, Twitter'da 30 Mart 2014 yerel seçimine oranla 31 Mart 2019 yerel seçiminde, siyasal nefret söylemine dair tweetlerde azalış görülmektedir. Araştırmanın amacı, Twitter'da normalleştirilmeye çalışılan siyasal nefret söyleminin analizinin, 2014 ve 2019 yerel seçimleri ele alınarak yoğunluğu kıyaslamaktır.

Nefret söylemi, bir kişinin başka bir kişi ya da gruba yönelik dini, etnik kökeni, ırkı, cinsiyeti, cinsel yönelimi, fiziki veya zihinsel engelli durumu bazında ortaya çıkan farklılıklara dayalı antipati beslenmesi ve hatta düşmanlık duyulmasıdır. Farklılıklardan kaynaklı insanların aşağılanması, tehdit edilmesi, hor görülmesi, tahrik edilmesi gibi ortaya çıkan söylemler hem sözlü hem de yazılı karşımıza çıkmaktadır. Çomu ve Binark (2013:209-211), nefret söylemini altı kategoriye ayırmaktadır. Bunlar; siyasal nefret söylemi, kadın temelli nefret söylemi, cinsel yönelim temelli nefret söylemi, engellilere yönelik nefret söylemi, yabancı ve göçmenlere yönelik nefret söylemi, inanç ve mezhep temelli nefret söylemidir. Bu tarz söylemler engellenmediği takdirde nefret söylemi normalleştirilmektedir.

Nefret içerikli söylemlere hem geleneksel medyada hem de yeni medyada oldukça sık rastlanmaktadır. Ancak geleneksel medyaya oranla yeni medyada daha sık rastlanmaktadır. Bunun sebebi, geleneksel medyanın hem kontrol edilebilirliğinin yoğun olmasından hem de tek taraflı etkileşim ile sınırlı kalınmasından kaynaklanmaktadır. Yeni medya ağlarından çift yönlü etkileşimin en yoğun görüldüğü platform, Twitter'dır. Twitter ile kullanıcılar, 7/24 etkileşim sağlayabilmelerinden

dolayı kullanıcıların kullandığı nefret söylemleri çok hızlı yayılım gerçekleştirmektedirler. Bu yayılım; yorum, retweet, beğeni, etiket gibi Twitter'ın bünyesinde yer alan özellikleri ile gerçekleşmektedir. Nefret söyleminin toplumdan beslenebilir özelliğinden kaynaklı olarak, siyasi liderlerin söylemleri önemli bir nitelik taşımaktadır. Siyasi liderlerin, “biz-öteki” içerikli söylemleri toplumda kutuplaşmaya yol açarak ayrımcılıkları, önyargıları, kalıp yargıları körüklenebilmektedir.

Twitter'da siyasal nefret söyleminde 30 Mart 2014 yerel seçimlerinden 31 Mart 2019 yerel seçimlerine oranla, nefret söyleminde azalma var mıdır? Araştırma sorusundan hareketle iki yerel seçimdeki farklılıklar incelenecektir. 2014 ve 2019 yerel seçimlerinin tercih edilme sebebi, Twitter'da siyasal nefret söyleminin boyutunun düşünüldüğü gibi fazla olup olmadığının açıklanmasıdır. Twitter'ın kendi bünyesinde saldırı içeriklerine dayalı nefret söylemlerini engellemeye yönelik politikaların getirilmesi, 2019 yılındaki yerel seçime herhangi bir etkisinin olup olmadığı analiz edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada analiz edilen adayların Twitter platformundan atmış oldukları popüler tweetler, dört nefret söylemi bazında ele alınmaktadır. Bunlar; küfür/hakaret/aşağılama, abartma/yükleme/çarpıtma, düşmanlık/savaş söylemi ve simgeleştirme olan Hrant Dink Vakfı'nın kategorizasyonu kullanılmaktadır. Hrant Dink, Türkiye'de toplulukların barış içerisinde yaşamalarını özellikle de Ermenilere karşı duyulan önyargıyı yıkmak amacıyla Hrant Dink Vakfı'nın kurulmasından dolayı tercih edilmektedir. Ayrıca barış ve empati düzeyinin artırılması ve ırkçılıktan arındırılmış bir Türkiye'nin amaçlanması, Twitter'da normalleştirilmeye çalışılan nefret söyleminin farkındalığını ortaya koymak için seçilmektedir. *Medyada Nefret Söylemi İzleme Raporlarında* kullanılan bu kategorizasyon bazında hem 2014 yerel seçimi hem de 2019 yerel seçimlerinde Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adaylarına gelen Twitter yorumları incelenmektedir. Van Dijk'in formülize ettiği eleştirel söylem analizini makro ve mikro yapı olarak şekillenmiş olup, makro yapı incelendiğinde; metnin konusu, tematik ve şematik yapısı yer almaktadır. Mikro yapıda ise; metnin kelimeleri, cümle yapısı ve anlamının aynı konuda nasıl farklı biçimlerde dile getirildiği yer almaktadır (Van Dijk, 1998: 13-85, akt. Toy, 2019). Eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılarak, tez çalışmasında var olan popüler tweetlere gelen yorumlar incelenmektedir. Bu

yorumların incelenmesinde kelimeler tek tek analiz edilerek, yaşanan dönemdeki gelişmeler göz önüne alınarak, cümlelerin yapısı analiz edilerek, nedensellik ilişkileri ortaya konarak, gönderinin anlatım dili çözümlenmesi amaçlanmaktadır. Böylece atılan yorumlarda siyasal nefret söylemi içeren tweetler, örnek analiz olarak eklenmektedir. Atılan yorumun görseli, tarihi, kullanıcısı (sadece baş harfleri), kullanıcının fake bir hesap olup olmadığına dair takipçi ve takip edilen sayısı, hashtaglerle güçlendirip güçlendirmediyi anlamak için kullanılan etiketler, nefret türünü anlamak için oluşturulmuş olan dört kategorizasyon ve son olarak da kullanıcının attığı yorumun beğeni, retweet ve yorum sayısına bakarak oluşturduğu tepkilerin tahlili için de her örnek analizde tablolar kullanılmaktadır.

Nefret söyleminin günümüzde neredeyse her bireyin kullanmakta olduğu sosyal medyanın ve bu sosyal medya araçlarından, özellikle TT listesiyle yazım açısından en kullanılmaya müsait olanı şüphesiz Twitter'dır. Twitter'da yerel seçimler ile ilgili parti söylemleri yer alırken, aynı zamanda oy verecek olan vatandaşların yorumlar ve mentionlarını görüşlerini aynı anda görmek mümkündür. Bu diyaloglar başka parti gruplarının destekçileri tarafından da gerçekleştiğinde, ortaya çıkan nefret söylemleri görünür hale gelmektedir. Twitter'ın nefret söylemini yaygınlaştırıcı etkisi, siyasi liderler tarafından desteklenmez ve nefret söylemini engellemeye yönelik politikalar çerçevesinden ilerlenir ise, nefret söylemi azalış gösterir. Tez çalışmasında, 30 Mart 2014 ve 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki bu normalleşen siyasal nefret söyleminin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayları; Mansur Yavaş, İbrahim Melih Gökçek ve Mehmet Özhasseki'nin Twitter kullanıcı profilleri olan, “@06melihgocek”, “@mansuryavas06” ve “@mehmetozhaseki” hesaplarından atılmış oldukları tweetlere gelen yorumların, barındırmış olduğu nefret içeriği ele alınmaktadır.

Twitter'da anlık içeriklerin üretilmesi, içeriklerin beğenilmesi, içeriklerin başka kullanıcılar tarafından kendi profillerinde kullanması, içeriklere başka kullanıcıların etiketlenmesiyle de fazla kişilere ulaşılması ve paylaşılan içerikleri sınıflandırmaya yarayan hashtag gibi özellikleriyle; nefret söyleminin üretilmesi, yaygınlaştırılması ve normalleştirilmesi Twitter'ın yapısından kaynaklı olarak, geleneksel medyadan farklı ilerlemektedir. Bu tez çalışmasında sosyal medya

araçlarından biri olan Twitter‘da normalleştirilmeye çalışan, siyasal nefret söylemi üzerine odaklanılmıştır. Bu doğrultuda temel alınan Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayları olan; İbrahim Melih Gökçek, Mansur Yavaş ve Mehmet Özhasseki’nin Twitter hesapları üzerinden attıkları, 20 popüler tweet örnek olay olarak ele alınarak, 2014 yılına oranla 2019 yılında nefret söylemindeki yoğunluğun azalışı ele alınmaktadır.

Yoğunluk etkileşimlerinin ne doğrultuda nefret söylemini içerdiğini tespit etmek amacıyla, Hrant Dink Vakfı’nın Medyada Nefret Söylemi İzleme Raporlarının hepsinde yöntem olarak tanımlanmakta olan; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi(1997) aracılığı ile kabul görmüş, nefret söylemi temelinde kategorize edilmiştir. Bu kategoriler ise; abartma/yükleme/çarpıtma, küfür/hakaret/aşağılama, düşmanlık/savaş söylemi ve simgeleştirmedir. Ayrıca 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde nefret söyleminin, Twitter’ın kendi bünyesinde saldırı içeriklerine dayalı nefret söylemlerini engellemeye yönelik politikaları barındırmasının, nefret söylemine etkisi olup olmadığına bakılarak desteklenecektir.

Siyasal kutuplaşma nedeniyle; 30 Mart 2014 yerel seçiminde, 31 Mart 2019 yerel seçimine göre, Twitter‘da siyasal nefret söyleminde azalış görülmektedir. İki yerel seçim bazında Twitter‘da, Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adaylarının atmış oldukları tweetler temel alınarak gerçekleştirilmiştir. 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde Ankara Büyükşehir Belediye adaylarından Mansur Yavaş, İbrahim Melih Gökçek ve Mehmet Özhasseki’nin güncel olarak kullandıkları Twitter hesaplarından attıkları ve kullanıcılar tarafından popüler olan 20 tweetin nefret içerdiği baz alınmaktadır. Ayrıca Hrant Dink ’in nefret söylemi kategorileri olan; abartma/yükleme/çarpıtma, küfür/hakaret/aşağılama, düşmanlık/savaş söylemi ve simgeleştirme doğrultusunda, Van Dijk söylem analizi modeli çerçevesinde incelenmiştir. Söylem analizinde dilin önemli bir yeri vardır. Çünkü nitel bir araştırma olan söylem analizinde, nesnel olguları ölçerek değişkenlere odaklanılmaktadır. Van Dijk birçok iletişim söylemini incelemiş ve simgesel seçkinler tarafından oluşturulmuş olan dizilerin, filmlerin, haberlerin, reklamların ve kitapların üretildiğini görmüştür. Simgesel seçkinler ne kadar ayrımcı ve ırkçı olmadıklarını dile getirseler de

söylemlerdeki üslup ve ima aslında durumun öyle olmadığını gözler önüne sermektedir.

Twitter kullanıcılarının içerik ortaya koyması ve bu içeriğin de başka kullanıcılar tarafından paylaşılmasıyla hızlı bir yayılım gerçekleşir. Bu durum göz önüne alındığında nefret söyleminin de aslında, Twitter'da çok hızlı yayılım gösterdiğini söylemek mümkündür. Siyasal nefret söylemi özellikle seçim dönemlerinde hız kazanır. Nefret söylemini engellemeye yönelik politikalar ve siyasi liderlerin de bu durumda gösterdikleri hassasiyetler doğrultusunda, nefret söyleminde günden güne azalım gerçekleşmektedir. Bu doğrultuda düşündüğümüzde 30 Mart 2014 ve 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde siyasal nefret söyleminin, Hrant Dink Vakfı'nın yayınları ve Twitter'ın nefret söylemini engellemeye yönelik politikaları nefret söyleminin yerel seçimlerinde ne boyutta etki ettiğini anlamamıza sebep olacaktır. 30 Mart 2014 ve 31 Mart 2019 yerel seçimleri Türkiye'nin başkenti olması nedeniyle, Ankara ili bazında ele alınmaktadır. Adalet ve Kalkınma Partisi ile Cumhuriyet Halk Partisi karşılaştırılmalı şekilde daraltılmış olan araştırmada değinilecek kişiler; Mansur Yavaş, İbrahim Melih Gökçek ve Mehmet Özhasseki'dir. 1-31 Mart 2014 ve 1-31 Mart 2019 tarihleri arasında Twitter kullanıcıları tarafından en fazla yorum, beğeni ve retweet alan tweetleri söylem analizi çerçevesinde incelenerek sınırlandırılmıştır. İlk başta en fazla beğeni alan, ardından yorum ve son olarak retweet bazında popülerlik gösteren 20 tweet örnek olaylar olarak ele alınarak incelenmektedir. Bu incelemede Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adaylarının kitli olmayan profillerine gelen yorumlar, 2021'in Ocak ve şubat aylarında gerçekleştirilen araştırmada kilitli olmayan ve yorumlarını gördüğümüz kullanıcı tweetleri, ayrıca adaylarında silmedikleri hala profillerinde bulunan tweetlerine ulaşılarak gerçekleştirilmiştir. 2014 ve 2019 yıllarında gerçekleşen yerel seçimlerde, aynı gün sayısına ulaşmak amacı ile tamamen Mart ayı ele alınmıştır. Fakat 2014 yerel seçimlerinde Melih Gökçek, 23 Marttan sonra tweet atmamıştır. Bunun sebebi, yayın yasağının gelmesinden kaynaklanmaktadır.

2014 yılında Mansur Yavaş ve İbrahim Melih Gökçek'in, 1-31 Mart ve 2019 yılında Mansur Yavaş ve Mehmet Özhasseki'nin, 1-31 Mart arasında atmış oldukları tweetlerin analizi için; Teun Van Dijk'in geliştirmiş olduğu nitel araştırma yöntemi

olan, söylem analizi tekniği kullanılmıştır. Bu yöntemin tercih edilme sebebi, Büyükşehir Belediye Başkan adaylarının kullandıkları dilin arka planına ulaşarak seçmenlerini yönlendirmiş oldukları yolların, söylem analizi ile daha açık ve detaylı bir şekilde gerçekleştirilebileceğinin düşünülmesidir. Tez çalışmasında araştırılmakta olan platform Twitter ile bu sosyal ağda üretilmekte olan nefret söyleminin; Ankara ili temelinde, AKP ve CHP adaylarının Mart ayında atmış oldukları tweetler ile sınırlandırılmaktadır. Herkese açık olan bu hesaplardan, 20 adet nefret içerikli tweet bulunmakta ve bu 20 adet tweetin kullanıcılar tarafından en fazla beğeni, yorum ve retweet alan, her aday için 4'er tweet olmak üzere toplamda 16 örnek olay analiz edilmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SOSYAL BASKINLIK KURAMI VE SOSYAL KİMLİK KURAMI

1.1. Sosyal Baskınlık Kuramı

Sosyal baskınlık kuramı ötekileştirilmekte olan grupları yani cinsiyetçi tutumlar, ırkçılığa dayalı söylemler, dini ve etnik söylemlere dayanarak ayrıştırılmakta olan azınlık sınıf ile normal kabul edilmekte olan çoğunluk sınıf arasındaki çatışmayı anlamamıza yarayan bir kuramdır. Çoğunluk grup ve azınlık grup arasındaki çatışmayı ele almakta olan sosyal baskınlık kuramı, bu çatışmanın sebep olduğu ve azınlık sınıfının ayrı bir yerde tutulması; önyargı, ayrımcılık, ötekileştirme gibi ayrıştırıcı sebeplerin temeline inmektedir. Sosyal baskınlık kuramı; gerçekçi grup çatışması kuramından, otoriter kişilik kuramından, feminist aile kuramlarından, Marksçı teoriden, seçkin bilim teorisinden, doğa bilimi kuramından ve sistemlerinden faydalanarak 1991 yılında Sidanius ve Pratto tarafından imar edilmiş bir teoridir (Özdemir, 2015). Sosyal baskınlık, ırkçılık, cinsiyetçilik, muhafazakârlık, etnik ve dini tutumlar arasındaki ilişkileri incelemesinden ötürü sınıflar arasındaki çatışmayı net bir şekilde görmemize olanak sağlamaktadır (Köse, Sunata ve Deniz, 2018). Bu doğrultuda meydana gelen şiddet döngüsünün oluşmasına ve şiddetin ya tam olarak belli olmadan sinsice düzenlenmesine ya da direkt şiddet eğilimine geçilmesine sebep olmaktadır (Okumuşoğlu, 2017). Sosyal baskınlık teorisi ve sosyal kimlik teorisi birbirinden ne kadar değişik ve ayrı teoriler olsalar da Sidanius, Pratto ve Mitchell'a göre sosyal baskınlık kuramı, sosyal kimlik kuramının devamı niteliğini taşımaktadır (Bağcı ve Güler, 2018).

Sosyal baskınlık kuramı da sosyal kimlik kuramı da önyargı ve ayrımcılığın oluşumuna ve sürdürülmesine meydan veren gerekçeleri esas alıyor olsalar bile, buna rağmen sosyal baskınlık kuramı farklı sistemler ile inceleyerek, sosyal kimlik kuramından ayrılmaktadır (Özkan, 2014). SBK'ya göre cinsiyet, yaş ve etnisite olmak üzere üç kategorili hiyerarşi sisteminin bulunması örneğin; erkek bir kişinin kadından üstün olduğu varsayımı gibi, yaş ve etnisite anlamında da toplumlarda meydana gelmektedir (Emeklier, 2014). Irk ve etnisite aslında biyolojik köken ile gelişim

görmesine karşın, değişime uğrayabilme sebeplerinden ötürü grup temelli sistemde yer almaktadır (Şen, 2014). Örneğin muhalefet partilerinden biri olan CHP genelde “Dinsiz parti” ve “Gusül abdesti almayı bilmeyen CHP’liler” olarak geçmektedir. Adaylarında bakılan ilk şeylerden biri de hangi dini gruba mensup olduğudur. Eğer aday Sünni değil Alevi ise çok fazla eleştiriye maruz kalmaktadır. Bu durumu Ankara’daki iki yerel seçimlerde adayların atmakta olduğu tweetlerin altına gelen “dinsiz partiye oy verelim de cami yerine park yapsın hatta Arapça yerine Türkçe söylesin” tarzında yorumların sayısı oldukça fazladır. Bu tarz söylemlere örnek tweet ise şu şekildedir:

1.1.1. Grup temelli ve birey temelli toplumsal hiyerarşi

Birey temelli toplumsal derece düzeni, bireylerde mevcut olan önderlik, zekâ, başarı gibi karakteristik özellikleri kullanarak güç sahibi olmak istemelerine dayanmaktadır (Özkan, 2014). Grup temelli toplumsal hiyerarşi ise birey temelli toplumsal hiyerarşinin aksine değişimi zor hatta evrensel sayılabileceği için, bireyin kabiliyetlerinin gelişmesiyle grup temelli hiyerarşiler, birey temelli hiyerarşilerden bağımsız olmamak ile birlikte tam aksi etkileme durumu söz konusudur (Özdemir, 2015).

Toplumsal hiyerarşilere bakacak olursak; sosyal baskınlık kuramına göre yaş sistemi, cinsiyet sistemi ve keyfi olarak belirlenmiş kümeleme sistemi olarak üç kategoride ele alınmaktadır (Özdemir, 2015). Bunlardan ilki yaş sistemi, adından da

anlaşılacağı üzere eğer yaşı büyük bir birey varsa yaşı küçük olan diğer bir birey üzerinde kendisini daima avantajlı bir perspektifte görmektedir. Örneğin fikrine danışılacak bir durumda yaşı küçük olan bireyin değil yaşı büyük olan bireyden fikrini söylemesi beklenmektedir. Bu durum yaşı büyük olan bireyin, yaşı küçük olan bireyden daha avantajlı bir perspektif ile bakmasından kaynaklanmaktadır. Cinsiyet sisteminde ise durum; toplumlarda var olan bir cinsiyet grubunun, diğer cinsiyet grubuna yani erkeğin, kadın üzerinde daima daha avantajlı konumda olduğu düşüncesinden beslenme hareketidir. Örneğin meclisteki kadın sayısı erkek sayısına oranla daha az sayıdadır. Ya da bir şirkette yönetici pozisyonları için tercih edilen cinsiyet genellikle erkeklerden oluşmaktadır. Çünkü kadın çalışanlara oranla erkek çalışanların yöneticilik pozisyonunda daha verimli olabilecekleri düşünülmektedir. Bu durum da kadın çalışanları cam tavan sendromuna sürükleyici, olumsuz bir etkiye yöneltmektedir. Son olarak keyfi olarak belirlenmiş kümeleme sistemi; sosyal gruplar arasında maddi ya da politik bir güce sahip olmak yani din, zenginlik, ırk gibi sebeplerle avantajlı konuma sahip olma durumudur. Örneğin siyasi parti liderleri, vatandaşlar tarafından araştırıldığında ilk bakılan maddi durumu ve dinidir. Hatta 2014 yılı yerel seçimlerinde Mansur Yavaş, mal varlığını Twitter üzerinden vatandaşların görmesini sağlamıştır. İbrahim Melih Gökçek'in 2014 yılında atmış olduğu tweetlerin altına gelen yorumlarda kullanıcılar "Mansur Yavaş mal varlığını açıkladı, sıra sende sen neden açıklamıyorsun?" tarzında yorumları görmek de mümkündür. Tabi ki yaş sisteminin de cinsiyet sisteminin de keyfi olarak belirlenmiş kümeleme sisteminin de birbirinden ayırt edici özellikleri mevcuttur. Cinsiyet ve keyfi olarak belirlenmiş kümeleme sistemi sabit iken, yaş sistemi bu iki sisteme oranla daha esnektir. Yaş sistemi ve cinsiyet sisteminde şiddet faktörü yer alırken, keyfi olarak belirlenmiş kümeleme sisteminde şiddet çok uç noktalarda kendisini göstermektedir. Yaş sisteminde yaşı görece fazla olan bireylerin odak noktası çocuklar, cinsiyet sisteminde erkek bireylerin odak noktası kadın bireyler ve keyfi olarak belirlenmiş kümeleme sisteminde üst grup erkeklerin odak noktası alt grup erkeklerdir (Özdemir, 2015).

1.1.2. Grup temelli toplumsal hiyerarşinin sürdürülmesini sağlayan etmenler

Grup temelli toplumsal hiyerarşilerin üç mekanizması olan kurumsal ayrımcılık, bireysel ayrımcılık ve davranışsal asimetri ile ortaya çıkmakta olan

mekanizmaların denetlenmesi gereken durumlar olduğunda da karşımıza meşrulaştırıcı mitler çıkmaktadır. Meşrulaştırıcı mitler ile eşitsizliğin olduğu durumlar fark edildiğinde, baskın grup lehine çevrilir. Son olarak sosyal baskınlık yönelimi, fertlerin meşrulaştırıcı mitleri desteklemesi yahut desteklememesine bağlı olduğu pozisyonlarda kendisini gösterir (Özdemir, 2015).

1.1.3. Bireysel ayrımcılık

İlk olarak bakacağımız ayrımcılık türü bireysel ayrımcılık, kişi bazında ilerleyen yani bir kişinin uğradığı ayrımcılıktır. Bu ayrımcılık dini açıdan, etnik kimliğine dayalı ya da kadın-erkek olgusu bazında uğramakta olduğu şahsi ayrımlardır. Neredeyse her bireyin hayatının belirli dönemlerinde karşılaştığı ve hatta ilk başta göze bile çarpmayacak kadar basit ve sıradan görünen ayrımcılık türüne, bireysel ayrımcılık denilir (Özkan, 2014). Örneğin bireylerin ırk, cinsiyet ve din gibi sebepler ile işveren tarafından istenmemeleri tamamen düşük statü sınıfa mensup olduğu düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Bu durum sadece küçük yerlerde gerçekleşmeyip, binlerce insan tarafından gerçekleşirse, artık basit algısından çıkarak grup temelli toplumsal eşitsizliğe dönüşür (Özdemir, 2015). Örneğin üst kademeye yükselecek olan bireyin kadın olduğu için, yani cinsiyetinden dolayı alt kademede kalma durumu başta o kadın bazında iken, kurumda çalışan diğer kadınlarında üst pozisyonlara ulaşamaması bu durumu bireysellikten çıkartarak grup temelli toplumsal eşitsizliğe çevirmektedir. Toplumun bir kesimi kadınların belli işlerde daha az yeteneği ve becerisi olduğu düşüncesi ile hareket ederek, kadınların çoğu alanda önüne setler kurulmaktadır. Üst düzey pozisyonlardaki işler yerine alt düzey pozisyonlarda tutularak, üst düzey pozisyonlardaki erkeklerden daha başarılı olabilecekleri göz ardı edilmektir. Veyahut engelli vatandaşlar düşünülmeden yapılmış olan merdivenler de örnek olarak verilebilir.

1.1.4. Kurumsal ayrımcılık

Kurumsal ayrımcılık, bireysel düzlem dışında artık ayrımcılığın kurumsal düzlemde yani kanun ve yasalar bazında sürdürüldüğü ayrımcılık türüdür (Özkan, 2014). Eski medeni kanuna göre, evli çiftin ev seçimini yaparken kadının değil;

erkeğin ev seçimini yapacağı hükmü örnek olarak verilebilir. Veyahut Hemşirelik kanunu değişmeden önce hemşirelik görevini sadece kadınların yapabileceği bir meslek grubu vasfı görürken, artık erkeklerin de yapabileceği bir meslek grubu haline gelmiştir. Kurumsal ayrımcılık; hiyerarşi arttırıcı kurumlar ve hiyerarşi azaltıcı kurumlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Hiyerarşi arttırıcı kurumlar, toplumsal hiyerarşiye katkıda bulunarak yeri geldiğinde kasıtlı olarak yani açık, yeri geldiğinde de kasıtsız olarak yani örtük bir şekilde uygulanmaktadır. Hiyerarşi azaltıcı kurumlar ile dini kurumlar gibi hiyerarşi arttırıcı kurumların gücünü azaltmak amaçlanmaktadır. Kurumsal ayrımcılığın amacı toplumu dengelemek olsa dahi, genel itibariyle maddi durum bazında bakılacak olur ise hiyerarşi azaltıcı kurumların, hiyerarşi arttırıcı kurumlara oranla daha zayıf kalmasından ötürü grup temelli hiyerarşi varlığını sürdürmeye devam edecektir (Özdemir, 2015).

1.1.5. Davranışsal asimetri

Davranışsal asimetri, toplumsal yapıdaki alt sınıf ve üst sınıfın birbirlerinden apayrı davranışlara sahip olmaları, işbirliği ile grup temelli hiyerarşinin devamlılığına katkı sağlamaktadır. Alt sınıf ve üst sınıfın farklı davranışlar sergilemesi ile üst sınıf belirli kaynaklara daha kolay ulaşım sağlamaktadır. Bu durum da ortaya üst sınıfın sosyal hiyerarşiyi kendi tarafında devam ettirmesini kolaylaştırmaktadır. Davranışsal asimetri; iç grup yanlılığı, dış grup yanlılığı, kendini zayıflatma ve ideolojik asimetri olmak üzere dört form ile karşımıza çıkmaktadır (Özdemir, 2015).

İç grup yanlılığı

İç grup yanlılığı; üst statülü sınıfların, alt statülü sınıflara oranla güç ve itibar boyutunda daha fazla kayırmanın yapılmadığı durumlarda ortaya çıkmaktadır. Toplumsal bir sistemin meşruluğu alt ve üst statülü sınıfların iç grup yanlılığı yapma durumlarını arttırmak ve azaltmak gibi bir özelliğini içerisinde barındırmaktadır. Üst statülü grupta artış olurken, alt statülü grupta bu durum tam tersi cereyan ederek kendisini göstermektedir (Özkan, 2014). Aslında basite indirgediğimizde bir bireyin kendisini psikolojik olarak daha yakın hissettiği, sevdiği veya dâhil olmak istediği bir sınıfa yönelmeyi isteme durumudur. Aslında kişinin kendisini yakın olarak hissettiği

siyasi partinin yaptığı davranışları, eğer o siyasi parti alt statüde dahi olsa benimseyebilmesidir. Daha önce iktidara gelememiş bir parti ya da yeni bir aday alt statüdedir. Eğer seçmen, partinin ideolojisini ya da adayın tavrını sempatik bulur ise alt statüde olmasına rağmen oy verebilmektedir.

Dış grup yanlılığı

Dış grup yanlılığının olduğu bir toplulukta eğer iç grup yanlılığı fazla ise, o sınıfın olduğu topluluklarda alt statülü sınıf üyelerinin, kendi gruplarını değil de avantajlı gördükleri üst statülü sınıf üyelerini kayırdıkları durumlardır (Özdemir, 2015). Yani iç grup yanlılığının tam tersi bir eylem söz konusu olarak; alt statülü sınıfı değil, üst statülü sınıfın davranışlarını birey kendi ile özdeşleştirmese de, sevmese de veya hoşlanmasa da yönelim göstermesidir. Örnek olarak bir kişinin kendine yakın olarak hissetmediği siyasi partinin, sırf üst statülü olduğu için tercih edildiği durumlar verilebilir. Bu yakınlığın hissedilme sebepleri; kendi akran gruplarına mensup olunmasına, ailesel sebeplere, cinsiyetlere, dinlere ve milletlere dayanmaktadır. Mesela ailesi fanatik bir CHP’li ise, kapalı bir kadın gördüğünde önyargılı bir şekilde “kesin AKP’li, gerici, yobaz” tarzında kalıplaşmış olan kelimeler kullanılmaktadır. Veyahut tam tersi ailesi fanatik bir AKP’li ise, başı açık bir kadın gördüğünde “kafası açık bu kadın kesin CHP’li, Amerika meraklısı, alkolik” tarzında yine kalıplaşmış kelimeler kullanılmaktadır. Bu örnekler bazında atılmış olan tweet şu şekildedir:

Kendini zayıflatma

Bir toplulukta eğer alt statülü birey kendisine yönelik zarar vermek ile kalmayıp, ayrıca kendi grubuna yönelik zararlar da veriyor ise, bu durumlara kendini zayıflatma adı verilir. Başka bir deyişle, alt statülü sınıf kendilerine gösterilmekte olan olumsuz yargılarda bulsalar dahi, üst statülü sınıfın davranışlarını yine de destekler konumunda bir tavrın olduğu durumlarda görülmektedir. Alt statülü sınıf üyeleri, üst statülü sınıf üyelerine itaat ederek kendi statülerini yükseltmelerine engel olan davranışlarda bulunmaktadırlar. Mesela alt statü sahibi kişinin kendi değer ve yargılarını hiçe sayan, üst statü sahibi kişileri doğrulama eğilimi ile hareket etmesidir.

İdeolojik asimetri

Toplumlarda ideoloji cinsiyetçilik, ırkçılık ve sınıfçılık gibi hiyerarşi devamlılığını sağlayan kavramlar olarak kabul görülürken; tam tersi hiyerarşik durumu ortadan kaldıracak olan demokrasi, sosyalizm gibi kavramlar göz ardı edilir ve kabul oranı düşük ise hiyerarşinin devamlılığı artarak devam eder. Bu durumlara da ideolojik asimetri denilmektedir (Özdemir, 2015). Yani eğer bir toplumda cinsiyetçilik, homofobia, militarizm, ırkçılık ve milliyetçilik ağır basar durumda ise, o toplumda hiyerarşinin devamlılığı katlanarak büyür ve ortaya ideolojik asimetri çıkar. Örneğin otoriter rejimlere baktığımızda genelde medya, iktidar yanlısı konumundaysa ve eğer iktidar cinsiyetçi veyahut ırkçı bir diktatör ise, medyaya yansıyan kötüleme ve ayrıştırma politikaları hiyerarşinin devamlılığını arttırarak, ortaya ideolojik asimetriyi çıkarmaktadır.

1.1.6. Meşrulaştırıcı mitler

Meşrulaştırıcı mitler; toplumsal bir yapıda çatışmaları azaltma amacı güderek, daha önceden kabul görmüş olan kalıp yargılar, bireylerin dini inançları ve sınıfların kendilerine ait düşünce tarzlarını etkileyecek olan kültürel ideolojileri gibi, aslında alt-üst sınıf ayrımcılığına dayanan, üst statülü sınıfın üstünlüğünün kabul edildiği durumlardır. Meşrulaştırıcı mitleri iki kategoride tetkik etmek mümkündür. Bunlar; hiyerarşi arttırıcı mitler ve hiyerarşi azaltıcı mitlerdir (Özdemir, 2015).

Hiyerarşi arttırıcı mitler

Hiyerarşi arttırıcı mitler, toplumlarda var olan bir eşitsizliğin meşruluğunu yine tüm toplumlara inandırmak amaçlandığında ortaya hiyerarşik durumun sürdürülmesi çıkmaktadır. Bir başka deyişle, kalıp yargılara, milliyetçiliğe, cinsiyetçiliğe ve muhafazakârlığa sanki adilmiş gibi hem alt statü sınıfa hem de üst statü sınıfına empoze edilmesidir (Özdemir, 2015). Örneğin iktidar partisi, bunu medya aracılığıyla normalleştirerek sağlayabilir. Twitter’da medya açısından çok fazla yorum bulunmaktadır. Bu yorumlar: “yandaş medya”, “omurgasız medya” ve “ satılmış medya” şeklindedir. Bunların sebebi medyanın iktidarın elinde olduğu düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Mesela sosyal medya ağlarında sıklıkla eleştirilen durum adayların TV’deki konumudur. AKP Büyükşehir Belediye Başkan adayları TV’ye daha kolay bir şekilde çıkabilmektedirler. CHP Büyükşehir Belediye Başkan adayları TV’de daha az kendilerini göstermektedirler. Bunun sebebi olarak, iktidarın basını elinde tuttuğu ve şekillendirdiğine dair tutumlar söz konusudur. Twitter’da bu örneği destekleyici yorumlar şu şekildedir:

Hiyerarşi azaltıcı mitler

Hiyerarşi azaltıcı mitler, hiyerarşi arttırıcı mitlerin tam aksine toplumdaki kalıp kurallar, ulusalcılık, eşey üstünlüğü gibi ayrımcılıkları bertaraf etmeyi ve eşitlik gösteren demokrasinin, kamunun tüm fertlerinin ihtiyaçlarını karşılayıp emeğine saygı gösteren eşeylerin eşit ve aynı hakka sahip olması ile toplumsal bütünleşmeyi savunan mitlerdir (Özdemir, 2015). Bu mitler sosyalizm, feminizm veya güçsüz olanları destekleyen kurumlar, toplumda var olan eşitsizliği ve adaletsizliği ortadan kaldırmayı hedeflemektedirler. Kuramın da öne sunduğu hiyerarşi arttıran mitlerin üst statülü sınıf üyeleri, hiyerarşi azaltıcı mitlerin de alt statülü sınıf üyeleri tarafından uzlaş

sağlayarak dengeli bir sistemin oluşturulmaktadır. Örneğin azınlık konumundaki bir topluluğu temsil eden siyasi bir parti ile bu parti mesela Alevilerin veya Kürtlerin seslerini hatta varlıklarını görünür kılmalarını sağlamaktadır. Mansur Yavaş'ın 2019 yerel seçimlerinde yapmış olduğu, "HDP'lilerin realite edilerek topluma kazandırılmalıdır" açıklaması Twitter'da çok fazla ses getirmiştir. Bunun sebebi Yavaş'ın HDP ile birlikte hareket etmediklerini söyledikten sonra bu tarz bir açıklama yapmasından kaynaklanmaktadır. Aslında bu açıklama HDP seçmenlerinin de bu toprakların bir vatandaşı olduğunu vurgulamak olsa da HDP seçmenleri tarafından da realiteye ihtiyaç olmadığı şeklinde eleştiriler gelmiştir. Bu yorumlar şu şekildedir:

1.1.7. Sosyal baskınlık yönelimi

Sosyal baskınlık yönelimi, bir toplumda üst statü sahibi sınıfın, alt statü sahibi sınıf üzerindeki hiyerarşinin sürdürülmesine yönelik isteklerden oluşmaktadır. Alt statülü sınıfın veyahut üst statülü sınıfın sosyal baskınlık yönelimlerinin kıt ya da çok olması, yani üst statülü sınıf ya da alt statülü sınıfın hangi grup olursa olsun eğer sosyal baskınlık yönelimi kıt bir durumda ise, hiyerarşik meyil içerikli hallerini söz konusu olmaktadır. Diğer taraftan eğer sosyal baskınlık yönelimi çok ise, eşitlik meyilli halleri destekledikleri görülmektedir (Özkan, 2014). Sosyal baskınlık yönelimi ne kadar çok ise, toplumsal hayatta da o derece dış grup ayrımcılığına dayalı düşmanca davranışlara sahip bireyler görülür. Milliyetçilik, vatanseverlik, ırkçılık, cinsiyetçilik gibi kavramlar toplumlarda var olan eşitsizliğin devamlılığını sağlayacak tanımlar olduğu için, hiyerarşi sürekliliği desteklenir ve bu durum sınıf çatışmaları şeklinde kendisini

gösterir (Köse, Sunata ve Deniz, 2018). Jost ve Thompson’a göre toplumlar gruplar arası eşitsizliği tercih ettiklerinde sosyal baskınlık yönelimini savunurlar (Jost ve Thompson, 2000, akt. Kemikkıran, 2015). Hiyerarşik örgütlenmenin eylemdeki görünümü; yani bir kişinin sosyal baskınlık yönelimi ne kadar çok ise, o kişi de o kadar hiyerarşi uygulayıcı konumuna sahiptir. Örneğin erkeklerin ve polislerin sosyal baskınlık yönelimi yüksek miktardadır. Çünkü sosyal baskınlık yönelimi fazla olan kişilerde baskın, hırslı olma ve güç arayışı durumu yüksektir.

Sosyal baskınlık kuramına göre, sosyal baskınlık yönelimini etkileyen birden fazla faktör vardır. Bunlardan ilki, bir toplumda eğer eşit şartlar varsa, o toplumdaki baskın bireyler diğer sınıfa göre sosyal baskınlık yönelimi daha fazladır. İkincisi bireyin dini, ırkı ve tecrübesi sosyal baskınlık yönelimini etkilemektedir. Üçüncüsü, bireylerin kişilik özelliklerindeki farklılıklar sosyal baskınlık yönelimini etkilemektedir. Ve son olarak erkek bireylerin sosyal baskınlık yönelimi, kadın bireylerden daha yüksek olması yine sosyal baskınlık yönelimini etkilemektedir.

1.2. Sosyal Kimlik Kuramı

Sosyal kimlik kuramını Henri Tajfel ve John Turner’ın meydana getirmelerine iten sebeplerden biri, 1970’li yıllarda gruplar arasındaki ilişkilerin temelinde olan sürekliliğin nedeni açıklanırken, gruplara geniş bir yelpazede bakmak yerine daha çok bireysel bazda bakılmasına dayanmaktadır. Turner, 1970’lerin sonlarından itibaren bu durumun değişiklik göstermesini amaçlayarak, toplumsal çarpışmadan daha çok birey ve grup olgularına yönelim gerçekleştirmiştir (Turner, 1988:133, akt. Özkan, 2014). Kişisel bir kimlikten ziyade sosyal kimliğe yönelim göstermekte olan SKK, kişisel ve sosyal kimliği birbirinden ayrı olarak ele almış ve kişisel kimliğin kişilerin arasındaki münasebetlerde, sosyal benliğin ise grup üyelerinin münasiplerinden ortaya çıktığını öne çıkartmaktadır (Özkan, 2014). Tajfel’e göre, sosyal davranışlarda bir uçta kişiler arasındaki benlik, diğer ucunda ise gruplar arası benlik olduğunu ileri sürmektedir (Tajfel, 1978, akt. Özdemir, 2015).

Hortaçsu ise, kişisel kimlik ve sosyal kimliği birbirinden ayırırken; bir kişinin diğer kişilerden farklı özellikleri olan örneğin saçları, boyu, gözünün rengi gibi

nitelikleri kişisel kimliğini oluşturduğunu ileri sürmektedir. Fakat bir kişinin toplumsal sınıfını tanımlayan özellikleri örneğin eğitim düzeyi, memleketi, ülkesi gibi nitelikler ise o kişinin sosyal kimliğini oluşturmaktadır (Hortaçsu, 2007, akt. Şen, 2014). Sosyal kimlik kuramı, kişisel kimliği ve sosyal kimliği birbirinden ayırma sebebi olarak, kişisel kimliği reddetmeden sadece gruplar arası çözümlemede sosyal kimlik üzerinden açıklamak gerektiğini ileri sürer. Örneğin bu sosyal kimlikler, üyesi olunan bir siyasi parti olabilir.

1.2.1. Sosyal kategorizasyon

Bireyler sosyal kategorizasyonlardan oluşan toplumsal bir yapı içerisinde doğdukları için, değişmezlik algısı olmamasıyla beraber kimlik algısı da değişmez değil; esnek ve akışkan özelliklere sahiptir. Hobb ve Abrams'a göre, bu nedenlerle de kişileri ve toplumu birbirlerini politik veya ekonomik birçok nitelikler ile karşılıklı etkileşime girmelerini sağlamaktadır (Hobb ve Abrams, 1988:13, akt. Özkan, 2014). Sosyal kategorizasyonlar ile bireyler toplumdaki konumunu belirlemede araç görevi görerek, toplumsal yaşamı düzenlemede araç niteliği taşımaktadırlar.

Sosyal kimlik kuramının temel hipotezlerinden biri de, kişilerin olumlu benlik izlenimine ulaşmak istemeleriyle ortaya çıkan girişimlerdir. Bu olumlu kimlik izlenimine ulaşmada sosyal kimliğin önemli bir yeri bulunmaktadır. Sosyal kimlik ile aidiyet ve temsil edilme güdüsü oluşmaktadır. Bu sebeple bir kişinin sosyal kimliğine göstermiş olduğu ehemmiyet, o kişinin kimliğindeki pozisyonuyla ilişkilidir (Şen, 2014). Örneğin bir kişi iyi bir eğitim almamış ama çoğunluk sınıfında ise, o kişi sosyal kimliğini öne çıkartmalıdır. Fakat diğer kişiden farklı olarak iyi bir eğitim almış ama azınlık sınıfında ise, bu sefer o kişi meslek kimliğini öne çıkartmalıdır. Kişiler olumlu benlik algısına ulaşmak için kendisine yakın olan sosyal gruplara dâhil olmak ister ve eğer dâhil olmak istedikleri sosyal gruplar olumlu izlenimlere sahip ise, kişiler de olumlu sosyal kimliğe ulaşmış olmaktadır. Kişilerin olumlu sosyal gruplara dâhil olmaları onlara yüksek saygınlık getirirken; şayet olumsuz sosyal kimliğe dâhil olmak isterler ise de, o kişilere düşük saygınlık getirmiş olacaktır (Özkan, 2014). Örnek olarak bir askerin savaş esnasında asker kimliğini öne çıkartması ve bu şekilde de sosyal kimliğinin kabul görülmesi verilebilir.

1.2.2. Kendini sınıflandırma teorisi

Toplumda insanlar, kendilerini hatta diğer insanları da daima bir gruplandırma içerisine sokma eğilimindedirler. Bu sınıflandırma işlemi insanların hem kendileri için hem de diğer insanlar için kalıp yargılar niteliği taşıyan izlenimler ortaya çıkartmaktadır. Çünkü sınıfların belli özellikleri ile özdeşleştirerek etiketleme yaparlar. Turner’a göre, sınıflandırma işlemi ile ortaya kıyaslama, yani kişinin kendisini dış gruplar ile bir mukayese içerisine soktuğunu öne sürmektedir (Turner, 2012, akt. Özkan, 2014). İç grup üyesi kişiler, dış grup üyesi kişilere oranla daha benzer nitelik taşıdıkları düşünüldüğü için, dış grup üyesine nispeten, iç grup üyeleri birbirleriyle kolayca işbirliği içerisine girerek birbirlerini etkileme ihtimalleri yüksektir. Aslında dış grubun varlığı bile iç grup için rekabetçi görülerek, kayırma davranışını tetiklemektedir. Bu durumun en güzel örneği kuşkusuz “Minimal Grup Paradigması”dır. Bu paradigma örneğinde Tajfel ve Turner, 64 katılımcıyı iki gruba rastgele ayırdıktan sonra, örneğin bir ressam arasında seçim yapmak gibi sorular sorularak, katılımcıların diğer katılımcılara puan vermesi sağlanmıştır. Sadece hangi gruba ait olduğu bilenen ve onun dışında birbirlerini tanımayan katılımcılar, aynı zamanda birbirlerinden kazanç da sağlamayacak şekilde hazırlanmıştır. Sonuç olarak, katılımcılar kendi gruplarındaki katılımcılara puan vererek ilerlemiş ve ne kadar adil olmaya çalışılsa dahi ayrımcılık ortaya çıkmıştır. Zaten bu deneyden sonra da Tajfel ve Turner sosyal kimlik kuramını geliştirmeye başlamışlardır (Vikipedi, 2021b).

Sosyal kimlik kuramı ve kendini sınıflandırma kuramını birbirinden ayıran özelliklerden biri, kimliğin boyutlarıdır. Sosyal kimlik kuramı, bireysel kimlik ve sosyal kimliği iki ayrı uçta ele almış olsa dahi bir doğru üzerinde nitelendirmektedir. Turner’a göre, kendini sınıflandırma kuramı, farklı boyutlardaki kimliklerin sosyal davranışa etki ettiğini öne çıkartmaktadır (Turner, 2000:11, akt. Özdemir, 2015). Diğer bir fark ise, gruplar arasındaki psikolojik süreçlerdir. Yani sosyal kimlik kuramında kişileri gruplara yönlendiren durum olumlu kimlik arzusu iken; kendini sınıflandırma teorisinde ise, bireylerin kendilerini diğerlerinden farklı olarak görmeleri ile gruplaşma çabası içerisine girmeleridir (Özdemir, 2015). Örneğin sosyal sınıflandırma ile insanlar, “ben kimim?” sorusuna “Aleviyim”, “kadınım” gibi cevapları vermesi, aslında ait olunan sosyal sınıflara gönderme niteliği taşımaktadır. Bu durum kuşkusuz

ben ve onlar ayrımını fitilleyen bir göstergedir. Özellikle siyasi alanda parti liderlerinin konuşmalarında birçok kez kullandıkları “biz” vurgusu, aynı zamanda o siyasi parti destekçilerinin de akıllarına kazınarak savunma gerçekleştirdiklerinde, “siz zaten namaz bile kılmıyorsunuz” gibi tabirler ile etnik ayrımları tetiklemektedir. Bu ayrım sadece etnik açıdan değil cinsiyet, din, kültür anlamlarında da oldukça sık rastlanan bir durumdur. İkinci bölümde yer alan nefret söyleminde bu konumlandırma durumu daha detaylı olarak ele alınmaktadır.

İç grup üyeleri arasındaki benzerlik olabildiğince vurgulanmaya çalışılırken, dış grup üyeleri arasındaki benzerlikler tam tersi görmezden gelinmektedir. Bilgin’e göre, iç grup ile ilgili olumsuz bilgilerin dozu düşürülerek verilirken, dış grup üyeleri ile ilgili olumsuz bilgiler tam aksine abartılarak sunulmaktadır (Bilgin, 1994, akt. Şen, 2014). Örneğin Türkiye’de birçok sosyal kimlik vardır. Bunlardan biri olan Kürtler ile Kürt sorununun çatlak vermesi ayrımcı durumları da beraberinde getirmiştir. Ok (2011)’un yaptığı bir araştırmada Türk katılımcılara Kürtleri tanımlamaları istendiğinde; “kültürsüz, nezaketsiz, bilgisiz, geri kafalı” kelimeler kullanıldığını belirtirken, Kürt katılımcılara da Türkleri tanımlamaları istendiğinde; “kendilerini üstün göre, devletin imkânlarına sahip, ultra milliyetçi” kelimeler kullanılmıştır. Özellikle HDP’nin meclise girmesinden sonra bu tarz söylemlere oldukça fazla yer verilmiştir. Hatta 2019 yerel seçimlerinde HDP’nin CHP’yi savunacak tarzda gerçekleştirmiş olduğu söylemler, CHP’yi oldukça etkilemiştir. 2019 yerel seçimlerinde Ankara’dan aday olan Mansur Yavaş’ın atmış olduğu tweetlerin altına gelen yorumlarda; “sizde onlar gibisiniz, PKK’yı yanına aldın ama bu yanına kalmaz, vatan hainisin” tarzda düşmanlık içeren nefret söylemleri yer almıştır. Twitter’da görmekte olduğumuz bu yorumlar ise:

Özetle bireyler, kendilerini belirli açılardan benzer ve farklı olarak ayırarak sınıflandırır. Eğer bireyin benzer niteliklerde gördüğü kişiler var ise, onlar ile iç grubu oluşturur. Fakat birey farklı özellikler taşıyor ise, o da dış grubu oluşturmaktadır. Örneğin bu ayırım için cinsiyet, dini ve etnik köken bazında bakılarak sınıflandırma yapılmaktadır. Bu durumun ortaya çıkarttığı belki de en önemli detay ise, iç ve dış grup yanlılığının insanlar arasında biz ve onlar ayrımı gözetmelerine sebebiyet vermesidir. Tabi ki bu biz ve onlar ayrımı iyice artış gösterdiğinde kişiler ait oldukları grupların tek tipleştirme halini alarak, diğer gruptaki benzerlikleri olabildiğince farklı algılamalarına neden olmaktadır. Mesela çoğunlukla AKP için “dindar”, CHP için Atatürkçü ve MHP için “milliyetçi” tabirlerinin kullanılması tektipleştirme politikasının empoze edilmesine örnektir. 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde Yavaş’ın atmış olduğu tweetlere gelen yorumlarda, çağdaşlaşma durumunun kesinlikle kötü olduğu şeklindedir.

1.2.3. Grupla özdeşleşme

Kişilerin bir gruba ait hissederek dâhil olması, aynı zamanda o gruba ait belirli amaç ve değerlere de malik olmasını gerektirmektedir. Böylece grup özdeşleşmesi gerçekleşir ama bu grup özdeşleşmesi için illa bütün grup üyeleri arasındaki ilişkiler olumlu olmak durumunda değildir. Çünkü grubun o kişiyi olumlu olarak yorumlaması, grup özdeşleşmesi için yeterlidir. Zaten sadece aynı grup içerisinde diye bireyler birebir aynı nitelikleri taşımayabilir, farklılıklar olabilir. Zira bir kişinin grup özdeşleşmesi diğer kişiye göre daha az ya da çok olabilmektedir. Grup özdeşleşmesinin farklılığını etkileyen sebepler, örneğin hedef algısı olabilir.

SKK’ya göre, sosyal kimliğin üç bileşen olan koşullardan ilki bilişsel, yani grup üyelerinin aynı grup içerisinde yer aldıklarının farkındalığına varmaları olan sosyal kategorizasyondur. İkincisi değerlendirici, yani gruba yönelik oluşturulan olumlu veya olumsuz değerlendirme olan iç ve dış grup kayırmacılığıdır. Son olarak, kıyaslama gruba mensup kişilerin değer ve duygusal bağlılıkları olan grupla özdeşleşmedir (Özkan, 2014). Grup özdeşleşmesi ile bireyler kendi gruplarını, diğer gruplardan daha olumlu düzeyde yer alacak şekilde ayırım yapmasıdır (Özdemir,

2015). Fakat kimlik olgusunu olumlu tutmak için de grup özdeşleşmesi temelde yatmaktadır (Demirtaş, 2003).

1.2.4. Stratejiler

Kişiler olumlu sosyal kimliklerini arttırmak, yani kişileri kendilerine olan güvenlerini devam ettirmek isterler. Bunun için belirlenmekte olan yol ise, dış gruba oranla iç grubun daha çok olumlu sosyal kimliği olduğu algısından geçmektedir. İç grup ve dış grup içerisindeki olumlu sosyal algıda kişi, olumsuz bir algıya kapılırsa o zamanda bulunduğu grubu ya bırakarak olumlu algısına doğru yönelmesi gerekir ya da içerisinde bulunduğu grubu olumlu hale getirmek için çaba sarf etmelidir. Tajfel ve Turner'a göre, şayet olumsuz sosyal kimliği yükselmek hedeflendiğinde, belirli stratejilerin de üretilmesi gerekmektedir. Bu stratejiler üçe ayrılır; bireysel hareketlilik, sosyal yaratıcılık ve sosyal rekabettir (Tajfel ve Turner, 1979:40-46, akt. Özkan, 2014). Hogg ve Williams'a göre, bu stratejiler sayesinde eğer olumlu sosyal kimliğin azalması varsa engellenir; eğer olumlu sosyal kimlik zaten var ise de, olumlu kalması sağlanmaktadır (Hogg ve Williams, 2000:87, akt. Özdemir, 2015).

Bireysel hareketlilik (Social mobility)

Kişi olumsuz kimlik algısını, olumlu tarafa evrilmesini sağlamak için içerisinde bulunduğu alt statülü gruptan ayrılmaya çalışarak, üst statülü gruba intikal etme durumuna bireysel hareketlilik denilir. Fakat bu değişim bireysel bir hareketlilik olduğu için alt statülü grubu etkilemez (Özkan, 2014). Kişinin bu değişimi gerçekleştirme sebebi ise, ait olduğu grup içerisinde benlik imajını olumlu yönde etkilenmemesinden kaynaklıdır (Özdemir, 2015). Yani kişi bireysel olarak üst statülü gruba geçiş yapar; ayrılmış olduğu alt statülü grup yine alt statüde kalmaya devam eder. Örnek olarak erkek bireylerin daha çok egemen olduğu oluşumlarda, kadın bireylerin durumu verilebilir. Akademik çalışmalarda sıklıkla rastlanmakta olan sadece kadın kimliği taşıdığı için toplumun birçok alanında dışlanmış ve toplumdan soyutlanmaya çalışılmış bir figür tanımı mevcuttur. Mesela kadınların mecliste erkeklere oranla çok daha az yer alması ve bununla ilgili iyileştirmeler gerçekleştirilse

de sayı eşitliğe ulaşamamıştır. Örneğin Ankara'daki iki yerel seçime bakıldığında lider pozisyonundaki adaylar erkektir.

Sosyal yaratıcılık (Social creativity)

Sosyal yaratıcılık ise, birey bazından çıkarak grubun geneli açısından yükselim gösterildiği durumlardır. Alt statülü grup kendisini üst statülü grup ile kıyaslamaya soktuğunda daha önceden olumsuz olarak algılanan durumlar, olumlu olarak algılanmaya başlar. Böylelikle yüksek statüye sahip dış grup ve düşük statüye sahip iç grup karşılaştırılmasındaki hoşnutsuzluk ortadan kalkarak özgüven açısından da artış görülebilmektedir (Özkan, 2014). Fakat bu hareketlilik de yine bireysel hareketlilik gibi grubun objektif konumuna etki etmemektedir. Ayrıca Tajfel ve Turner'a göre, sosyal hareketlilik sadece kıyaslama ile değil; aynı zamanda olumsuz algıların, olumluya çevrilmesi ve kıyaslama yapılan grubun değişimi ile de sağlanmaktadır (Tajfel ve Turner, 1979:43-44, akt. Özdemir, 2015). Örnek olarak Amerika'da bulunan siyahi vatandaşların, beyaz vatandaşlara oranla spor alanında daha çok başarı elde etmeleri, aslında alt statülü sınıfa mensup olsalar da üst statülü sınıf ile kıyaslanma gerçekleştirdiklerinde olumlu sosyal kimlik ortaya çıkmaktadır. Ya da 2014 yerel seçimlerinde CHP Büyükşehir Belediye Başkan adayı olan Mansur Yavaş'ın, uzun süre boyunca Ankara'da belediye başkanı olan Melih Gökçek ile kıyaslamaya girdiğinde insanlar tarafından da çok zor bir ihtimal olduğu ve MHP'den aday olan Mevlüt Karakaya ile kıyaslama yapması gerektiği tarzda tweetler görülmektedir. Zaten 2014 Ankara yerel seçim sonuçlarına da bakıldığında MHP'nin Ankara'da aldığı oy yüzdesi 7,77 iken, AKP'nin aldığı oy yüzdesi 44,82 ve CHP'nin oy yüzdesi 43,82'dir. Bu durum özellikle 2019 yerel seçimlerinde AKP'nin Ankara adayını değiştirmesi, seçim oranlarına çok farklı bir boyut getirmiştir. Tabi ki sadece Melih Gökçek'in yerine Mehmet Özhasseki geldiği için, 2019 Ankara yerel seçimlerinde Mansur Yavaş'ın %50,43 ile seçilmedi ama bu durumunda bir etkisi olduğu aşikârdır.

Sosyal rekabet (Social competition)

Sosyal rekabette ise, bireysel hareketlilik ve sosyal yaratıcılığın aksine gerçek bir değişim söz konusudur. Yani iç grup direkt olarak dış grup ile rekabet içerisine

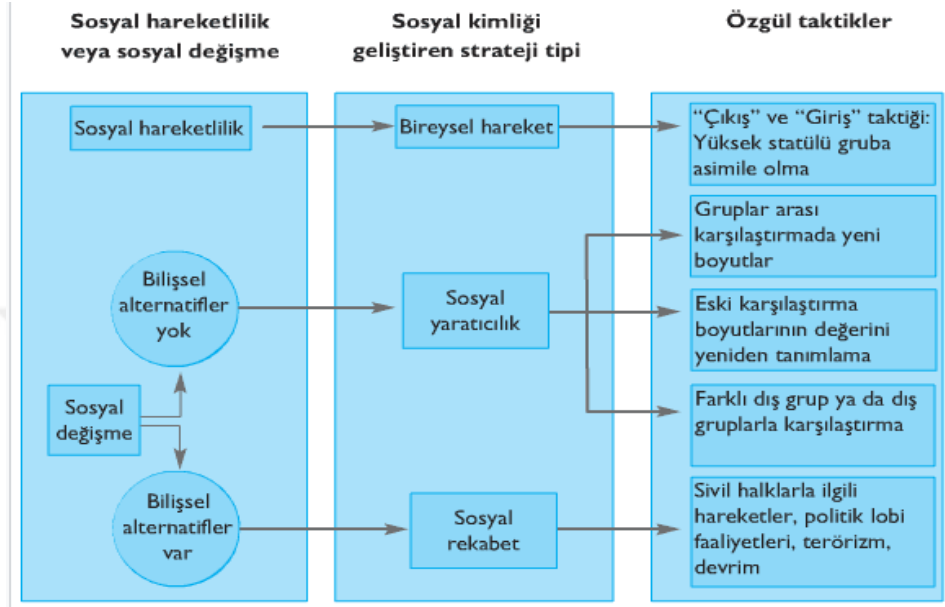
girmektedir. Bu rekabet ile de dış grubun daha fazla altında kalmayacak bir, iç grup stratejileri hedeflenmektedir. Bu durum azınlık grup olan iç grup ile baskın konumundaki dış grup arasında düşmanlığa sebebiyet verebileceği için politik değişimler, terörist faaliyetleri veya pasif direnişler ortaya çıkarabilir (Özdemir, 2015). Örnek olarak İran Devrimi ve Gezi Parkı verilebilir. Daha minimize edildiğinde bu iç grup ve dış grup arasındaki rekabet toplumun neredeyse her alanında yüzünü göstermektedir. Bu durumda da daha önce de değinildiği üzere, ayrıştırıcı söylemlerden mütevellittir. Siyasi alanda liderlerin vatandaşlara empoze edecekleri ve yönlendirecekleri konum, biz ve onlardan çok bir bütün olduğunun altına çizmektir. Çünkü kişiler benlik algısıyla desteklemekte oldukları siyasi partiyi müdafaa etmek amacıyla birçok yola başvurur. Bu yol başta korumak ile başlayarak, ardından nefret söylemleri ve suçlarına kadar ilerleme göstermektedir. Mesela 2014 yerel seçimlerinde Mansur Yavaş'a düzenlenmiş olan saldırı ve daha sonrasında Mansur Yavaş'a söylenen "dönek" kelimesi ile o kişiye yumruk atması hoş olmayan durumları beraberinde getirmiştir. Bu durum Twitter'da da etkisini göstermiştir. Yavaş'a gelen yorumlar; "davasız adam", "AKP kabul etmez seni" ve "BDP'den de dene" şeklindedir. Bu tarz yorumların gelme sebebi de MHP'den aday iken, CHP'ye geçmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Bu yorumlar şu şekildedir:

Bu olay 2014 yerel seçimlerine neredeyse damga vurmuştur. Neredeyse her tweetin altında benzer yorumlar kendisini göstermiştir. Tabi ki bu kadar etki eden bir olay çabuk unutulmadı. Etkisi azalmış olsa dahi, 2019 yerel seçimlerde de parti değişikliğine dair yorumlar mevcuttur.

Turner ve Tajfel, kişilerin sosyal sistem içerisinde inanç sistemleri (belief systems) olduğunu vurgulamışlardır. Kişiler yaşamış oldukları sosyal sistemin esnek, geçirgen ve meşru özellikleri olduğunu düşünerek hareket etmektedirler. Bu inanç

sistemlerinden hareketle de farklı stratejiler olan yukarı da saymış olduğumuz bireysel hareketlilik, sosyal yaratıcılık ve sosyal rekabeti geliştirmişlerdir (akt. Özdemir, 2015). Kişilerin olumlu sosyal kimlik oluşturmak için gerçekleştirmiş oldukları üç stratejiyi ve inanç sistemlerini özetle aşağıdaki tabloda görmek mümkündür:

Şekil 1. Sosyal hareketlilik veya sosyal değişme/ Sosyal kimliği geliştiren strateji tipi/ Özgül taktikler

Kaynak: Hogg ve Vaughan, 1995:332, akt. Vikipedi, 2021b

İKİNCİ BÖLÜM

NEFRET SÖYLEMİ

Birinci bölümde, sosyal baskınlık kuramı ve sosyal kimlik kuramı detayları ile ele alınmıştır. Sosyal baskınlık kuramı kısaca bireylerin dinleri, dilleri, ırkları, mezhepleri, cinsiyetleri, etnik kökenleri ve cinsel tercihleri bakımından ayrıştırılmış sınıflardan bahsetmektedir. Normalin dışında kalan insanların, toplumlardan çoğunluk sınıf tarafından dışlanma durumudur. Üst sınıf ve alt sınıf arasında gerçekleşen grup temelli ve birey temelli hiyerarşiyi ele alan SBK, bireylerin güç sahibi olmak istemelerinden kaynaklanan değişimleri ele almaktadır. Birey temelli değişime oranla, grup temelli değişimin gerçekleşmesi daha zordur. Grup temelli hiyerarşinin sürdürülmesini sağlayan faktörler ise; bireysel ayrımcılık, kurumsal ayrımcılık, davranışsal asimetri, meşrulaştırıcı mitler ve sosyal baskınlık yönelimidir. Sosyal baskınlık yönelimi kalıp yargıları, önyargıları ve ayrımcılıkları tetikleyici bir özelliğe sahiptir.

Bir önceki bölümde bahsedilmiş olan diğer kuram ise, sosyal kimlik kuramıdır. Kişisel ve sosyal kimliği birbirinden ayıran SKK, sosyal etkileşimlere dikkat çekmektedir. Sosyal kimliğin oluşumunda; sosyal kategorizasyon, iç-dış grup kayırmacılığı ve grupla özdeşleşme bileşenlerini ele almaktadır. Kişilerin de sosyal kimliklerini arttırmak amacıyla, uygulamakta oldukları stratejiler vardır. Bu stratejiler; bireysel hareketlilik, sosyal yaratıcılık ve sosyal rekabetten oluşmaktadır. Sosyal baskınlık kuramı, sosyal kimlik kuramının devamı niteliği taşımaktadır. Bu iki kuramda da ayrımcılığın, önyargının ve kalıp yargıların sürdürülme gerekçelerini esas almaktadırlar. Farkları ise, farklı sistemler şeklinde ele alınıyor olmasıdır. Bu bölümde de kalıp yargılar, önyargılar ve ayrımcılık içermekte olan nefret söylemi detaylı bir biçimde ele alınmaktadır.

2.1. Nefret Kavramı

Nefret kavramı Türkçe sözlükte, “bir kimsenin kötülüğünü, mutsuzluğunu istemeye yönelik duygu” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2019). Nefret

kelimesi insanlarda bulunmakta olan, bir duygunun dışı vurumdur. Her insanın birbiriyle anı düşünce ve fikre sahip olmaması, bazı insanlara karşı kızgınlık veyahut küskünlük şeklinde ortaya çıksa da genellikle nefret sözcüğü öfkenin, tiksintinin ya da düşmanlığın ortaya çıkmasıyla başlamaktadır. Nefret kavramı, nefret söylemi ve suçları bakımından ele alınarak, daha detaylı incelenmiştir. Bunlar:

2.1.1. Nefret söylemi

Nefret söylemi ilk olarak karşımıza akademik çalışmalarda; 1980’li yılların ortalarında herhangi bir topluluğa yönelik, antipati ve düşmanlık göstererek toplumun dini, etnik kökeni, ırkı, kadın ya da erkek birey oluşu, cinsel yönelimi, fiziki ya da zihinsel engelli durumu, ten rengi gibi ayrılmaya yönelik özelliklerini baz alarak uygulanan durumlardır (Kurtul, 2019). Weber’e göre, nefret söylemi herhangi bir kişinin, başka bir kişiye etnik kökeninden, dini tercihindan, cinsel yöneliminden ya da renginden ötürü sebepler ile kişilere karşı nefret durumunun kışkırtılmasıdır (Weber, 2009, akt. Karaman, 2016). Tarlach McGongole’a göre, nefret söylemi nefreti kışkırtan, hakaret ve aşağılama içeren söylemlerdir (akt. Karaman, 2016). Nefret söylemi, kısa vadede bireyin psikolojisine etki etmeden ve hatta fiziksel boyuta taşınmasına kadar giden uzun vade de ise, bu durum zamanla yaygınlaşarak nefret suçlarına kadar ilerleme göstermektedir (Karaman, 2016). Nefret söyleminin evrensel tanımlaması, Avrupa Konseyi’nin Bakanlar Komitesi tarafından, “nefret söylemi” konulu 97(20) sayılı Tavsiye Kararı’nda şöyle tanımlanmıştır:

Nefret söylemi kavramı, ırkçı nefreti, yabancı düşmanlığını, Yahudi düşmanlığını veya azınlıklara, göçmenlere ve göçmen kökenli insanlara yönelik saldırgan ulusalcılık ve etnik merkezilik, ayrımcılık ve düşmanlık şeklinde ifadesini bulan, dinsel hoşgörüsüzlük dâhil olmak üzere hoşgörüsüzlüğe dayalı başka nefret biçimlerini yayan, kışkırtan, teşvik eden veya meşrulaştıran her türlü ifade biçimini kapsayacak şekilde anlaşılacaktır... (akt. Karaman, 2016).

Nefret söyleminin tarihsel sürecine baktığımızda yasalara konu edilmesi, İkinci Dünya Savaşından sonraya denk gelmektedir. Bu konuda ilk hamleyi Almanya atmıştır. Almanya, Nazi sembolü ve selamlamaları dâhil olmak üzere eylem ve ifadeleri suç kapsamına almıştır (Çelik, 2013). Çünkü İkinci Dünya Savaşı sonrasında

Nazi ideolojisi, kitlelere yayılım gerçekleştirerek, antisemitist önyargılar ile hareket edilmiştir. Adorno'ya göre, otoriter kişilik yapısı, önyargıyı üretmektedir. Otoriter kişilik yapısına sahip kişiler; sert, otoriteye itaat eden, sosyal kurallara bağlı, duygularını gizleyen ve kendisinden farklı olan kişilere karşı önyargılı karakterlerdir. Bu karakterlere sahip kişiler, idfiks halde önyargılarını nefret boyutunda sürekli üretmektedir (akt. Bozay, 2019). Bu durumda otoriter yapı ile nefret söylemi hatta nefret suçunun birbirlerine bağlı olduğu bariz bir şekilde vurgulanmıştır.

İfade özgürlüğü, kişilerin düşüncelerini herhangi bir baskı ve zorlama altında olmadan hürce ifade edildiği durumlardır. En iyi uygulandığı sistem ise, demokratik siyasi sistemdir. Çünkü ifade özgürlüğü ve demokrasi birbirlerini olumlu yönde etkilemektedirler. Macrovei'e göre, demokratik bir ülkeden bahsedebilmenin yolu, kapsamlı ifade özgürlüğünden geçmektedir. Demokratik düzen için gerekli olan çok seslilik ve farklı düşünceler, ifade özgürlüğü ile sağlanmaktadır. İfade özgürlüğünün de sağlam ve güçlü olabilmesi için, demokratik sistem gerekmektedir (akt. Ozulu, 2014). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10.maddesinde ifade özgürlüğünün tanımı şu şekildedir:

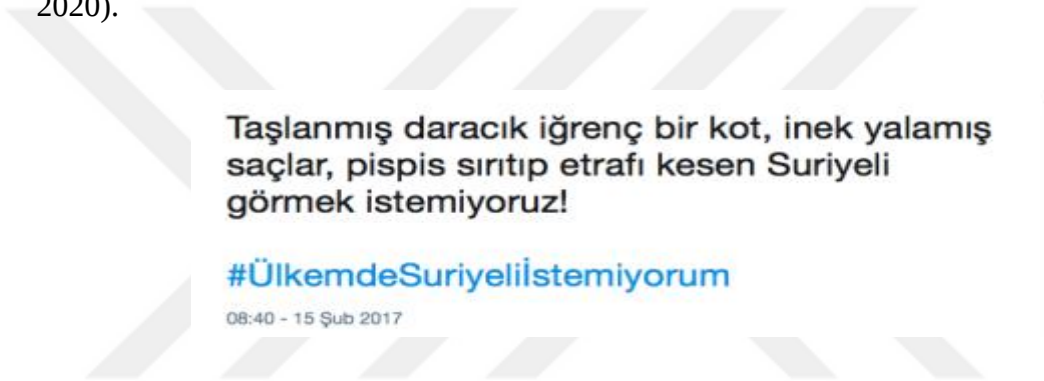
Herkes görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, kanaat özgürlüğü ile kamu otoritelerinin müdahalesi ve ülke sınırları söz konusu olmaksızın haber veya fikir alma ve verme özgürlüğünü de içerir... Maddesi yer almaktadır (akt. Ozulu, 2014).

İfade özgürlüğünün, liberal demokrasi anlayışına ters düştüğünü savunan ve bu durumun devlet müdahalesini ve sansürünü getireceğine dair görüşler bulunmaktadır. Mill'e göre, ifade özgürlüğünün, bireylerin özgürlüklerini kısıtladığını, fakat başkasına da zarar verilmemesi anlamında bir sınırın makul olduğunu belirtmiştir (akt. Ozulu, 2014). Nefret söyleminde farklılıklara tahammülü olmayan kişi, kendisinden farklı gördüğü kişinin farklılıklarından dolayı cezalandırmaya çalışmaktadır. Amerika'da nefret suçu işleyen kişilerin varlığı tespit edildikten sonra kişiler bu olayı, eğlenceli ve heyecanlı olarak nitelendirmişlerdir. Hatta bu durumun kendilerini güçlü hissettirdiklerini savunmuşlardır (Gürler, 2010). Nefret, bireylerin diğer bireylere karşı olumsuzluk içeren, kin besleme güdüsünden hareketle sevgi duymayarak kötülüğünü istemek anlamında kullanılan duygu içerikli bir kelimedir. Duygu insan yaşamının

vazgeçilmez bir parçasıdır. Öfke de insanların taşımakta olduğu bir duygudur; fakat bu duygunun kontrolü, zor ve güçtür. Çünkü öfkelenen birey, karşı taraftan aldığı hayal kırıklığıyla nefret boyutuna kolayca ulaşabilir. Nefret duygusu tamamen doğal bir duygu göstergesi olduğu için, her insanda belli belirtiler ile gün ışığına çıkabilir. Örneğin bir kişi sempatzanı olduğu parti ile ilgili olumsuz eleştirilerde otokontrolünü kaybederek öfkelenebilir. Bu tarz olumsuz eleştiriler yapan, başka parti sempatzanına karşı savunmaya geçerek, asıl o partinin olumsuz yönlerinin olduğunu savunarak, sıralamaya başlayabilir. Bu durum da nefret dolu insanların, nefret ettiği insanları karalamaya yönelik olumsuz söylemleridir. Hatta bu öfke daha da çok artar ise, tehdit ve şiddete kadar varabilir. Bu durumda da sağlıklı bir barış ortamını ortadan kaldırarak, korku duyulacak bir ortama dönüştürebilir. Nefret duygusu genellikle kişinin hayal kırıklığına uğraması, beklenilmeyen bir engelleme, kabullenememe gibi durumlarda; artık çaresizlik duygusuna hapsolarak, aslında kendisini daha da çok küçük düşürdüğü durumların silsilesidir (Karaman, 2016). İpek, nefret duygusuyla başa çıkabilmenin kaynağını hayata daha olumlu bakılarak, özsaygıyı kaybetmeden nefrete esir olmaktansa, özgüvenli bir birey olunduğunu kabullenerek sağlanabileceğine değinmiştir (İpek, 2014, akt. Karaman, 2016).

Aygül (2010)'e göre, nefret söyleminin ortaya çıkışına beş söylem neden olmaktadır. Bunlardan ilki *damgalama (stigma)*; herhangi bir kişi ya da topluluğun din, dil, ırk, mezhep, cinsel tercih, kültürü olan adet ve gelenekleri bakımından olumsuz yargıları barındıran bir terimdir (Yaman ve Güngör, 2013). Örneğin ülkemizde çok fazla etkisini görmekte olduğumuz mezhepsel ayrımlar ile insanları damgalama yoğundur. Twitter'da 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde, "CHP'li kesin bu da alevidir" tarzındaki cümleler yoğunluğunu hissettirmiştir. İkincisi ise *kalıp yargılar (stereotip)*, herhangi bir kişi ya da topluluğa karşı daha önceden zihnimizde yer bırakmış bir terimdir (Göregenli, 2012). Twitter'da 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde, "CHP gelirse ekmek sırası da başlar" şeklinde yorumlar mevcuttur. Üçüncüsü ise *ayrımcılık*; bir grubun, diğer gruba oranla hak ve özgürlüklerinin kısıtlanması doğrultusunda hareket edildiği durumlarda kullanılan bir terimdir (Göregenli, 2012). Siyasi tercihi denk olmadığına, evini o kişiye kiraya vermek istemeyen ev sahibi örnek olarak verilebilir. Dördüncüsü ise Kaos GL'e göre *homofobik*, yani cinsel

yönelimleri farklılık göstermiş eşcinsel bireylere karşı gösterilen hoşgörüsüzlüğü barındırmış olan bir terimdir (Kaos GL, 2011, akt. Kurtul, 2019). Örneğin eşcinsel bireylerin tercihlerine saygı duyulmayarak, onları görmezden gelmek. Son olarak Nyamnjah'e göre *zenofobi* ise; bir toplulukta kültürel farklılıklar bazında, azınlıkta olan grup ya da yabancı olan gruba yönelik düşmanlık içeren terimlere denilir (Nyamnjah, 2006, akt. Kurtul, 2019). Örneğin Ermenilere, Yahudilere, Kürtlere ve son dönemlerde ülkemize sığınmacı olarak gelmiş olan Suriyelilere yönelik "Suriyeli mültecilerin hepsi hırsız Ankara'da her yerde dileniyorlar ve pis kokuyorlar" tarzında tweetler oldukça fazladır. 2017 yılında birçok akademik çalışmada Suriye mülteciler ele alınmıştır. Bunlardan birinde verilmiş olan Twitter örneği şu şekildedir (Aldemir, 2020).

Günümüzde de etkisi devam eden Suriyeli mültecilere karşı duyulan nefret söylemine, karşı gelmekte olan kullanıcılar da mevcuttur. Bunlardan birinin Twitter'daki paylaşımı da şu şekildedir:

Mansur Yavaş'ın 2014 yerel seçimlerinde Suriyeli mültecilere yönelik sorulmakta olan soruya yanıtı ise şöyledir:

Yukarıda saymış olduğumuz beş söylem, eğer kuşaktan kuşağa aktarım göstererek yaygınlaşır ise, özellikle gündelik hayatta kullanımı artar ve sosyal medya araçlarında da üretilirse artık normalleşme süreci gerçekleşmiş olacaktır (Yazıcı, 2016). Mesela Gagliardone, Gal, Alves ve Martnez (2015)'e göre, bir siyasi grup söyleminde biz ve onlar olarak ayrıştırıcı bir cümle kullanması; biz olan sınıfı güçlendirerek birleştirirken, onlar olan azınlık sınıfa yönelik bölücülükle sessizleştirilmesine sebep olur (akt. Kurtul, 2019). Bu durum da ortaya ayrımcılık getirerek, örneğin ülkemizde sağ ve sol partilerin birleşmemesi gerektiği gibi bir algıyı doğurur.

Cortese (2006), nefret söylemini derece bakımından dört aşamada açıklanmaktadır. Bunlardan ilki *kasıtsız nefret*, adından da anlaşılacağı üzere üretilmiş nefret eğer bilinçsizce ve hiçbir zarar verme amacı güdülmeden yapılmış ise, bu nefret söyleminin hem dozu az hem de önlenabilir bir aşamadır (akt. Kurtul, 2019). Örneğin Twitter'da bu tarz tweetler genelde dalga geçmek üzerinden yapılır ve sonlarına random ya da gülme emoji ile desteklenir. İkincisi ise *kasıtlı nefret*, amacı azınlık grubu kötülemek olsa da bunu şiddet ve zarar verme olarak göstermemektedir. Bu yüzden kasıtsız nefret gibi kasıtlı nefret de önlenabilir bir durumdadır. Yani kışkırtmadan bilinçsizce atılan tweetler gibi, kötü sözlerin söylendiği tweetler örnek verilebilir. Üçüncü aşama olan *kışkırtıcı nefret söylemi* ise, diğer iki aşamadan farklı olarak, burada artık bilinçli bir şiddet ve zarar verme durumu vardır. Azınlıkta olan sınıfa, bile isteye zarar verme söz konusu olduğu için önlenemez. Son aşama olan *kışkırtıcı şiddet* ise, nefretin de artık son aşaması olan şiddet kullanımı

araç görevinde olmasından dolayı suça elverişlidir (Kurtul, 2019). Nefret söylemi başta bilinçsiz olarak başlasa da durdurulmazsa, şiddete kadar varan düşmanca yaklaşımları barındırır. Bu tarz düşmanca tweetler Mansur Yavaş'ın MHP'den ayrılıp, CHP'ye geçmesinden sonra atmış olduğu tweetlerde gelen yorumlar, nefretin doruklarına kadar yayılmış hatta bazı yorumlar, Twitter'da şiddet içerikli bölümde yer almıştır. Twitter'da Mansur Yavaş'ın kişisel hesabından atmış olduğu tweetlere gelen bu tarz yorumlar şu şekildedir:

Yılmaz (2015), nefret söylemini dört maddede ele alır. Bunlar; kişileri hedef göstererek aşağılamak, kişileri hedef göstermeden aşağılamak, saf dışı bırakarak dışlamayı savunan söylem ve sosyal bir grup hakkında olumsuz olarak yargılamaktadır (Yılmaz, 2013). Örneğin AKP'den aday olduğu için ya da Ankara'dan aday olduğu için, aşağılama içerikli tweetlere hedef olan Mehmet Özhaskeki'ye söylenen, "Ankara sana fazla gelir köyüne dön" ve "Başkasından izin alırsan Ankara'yı nasıl yöneteceksin" tarzındaki yorumlardır. Mehmet Özhaskeki'nin kişisel Twitter hesabından atmış olduğu tweete gelen yorum şu şekildedir:

Parekh (2016) ise, nefret söylemini üç grupta ele almıştır. Bunlardan ilki, bir kişi ya da grubun, başka bir kişiye özellikleri baz alınarak ayrımcılık yapmasıdır. İkincisi, çoğunluk tarafından arzulanan bir eylem olmasıdır. Sonuncusu ise, sosyal

ilişkilere dâhil edilmemesi gerektiğidir. Mesela yerel seçimlerde aday olunan ilde, adayların sürekli kıyaslanmasıyla başlayarak, nefrete doğru ilerleyen yaklaşımlar (Kaya, 2018). Siyasi parti liderlerinin kendilerini ön planda tutmak, doğrunun ve iyinin onlarda olduğunu göstermek amacıyla; diğer siyasi partilerin kötü ve yanlış olduklarını dile getirerek, psikolojik bir savaş içerisine girerler. Burada kullanılan silah ise, nefret söylemlerine dayanır (Özulu, 2015). Sosyal medya araçlarının politik, dini ve sosyal konularda ifade özgürlüğünün açık olmasından yararlanılarak, hatta suiistimal ederek nefret söylemlerinin arttığı ve kontrol altına alınabilmesi için yasal düzenlemelerin şart olduğu görülmektedir (Kaya, 2018). Özellikle sosyal medya ağlarında gerçekleştirilen ötekileştirme ve dışlamaya dayalı, hem siyasi parti liderlerinin söylemleri hem de bu yorumların destekleyicileri olan seçmenlerinin, sıklıkla kullanmakta olduğu alanlar haline gelmiştir. Seçmenler hem diğer siyasi liderlere hem de diğer siyasi lidere oy veren seçmenlere göstermiş oldukları ötekileştirme vurgusu bölücülüğe sebep olmuştur. Twitter’da 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde adayların atmış olduğu bazı tweetlere gelen yorumlarda da görmek mümkün. Özellikle bu yorumlarda kullanıcıların birbirlerine kullandıkları söylemler tartışmalara kadar ulaşmıştır. Bu yorumlar:

2.1.2. Nefret söylemi ve nefret suçu

Nefret söylemi ve nefret suçu birbirini tetiklemekte olsalar da birbirlerinden ayrı kavramlardır. Genelde birbirlerinin yerine kullanılan bu kavramları ayırt etmenin en basit yolu; mevzuata bakılarak, yapılan eylemin suç teşkil edip etmediğinin gözden geçirilmesidir. Basit bir ayırım yapacak olursak; nefret söylemi içi belli başlı eylemlerin gerçekleştirilmesi gerekirken, nefret suçunda ise, bu durum hukuki çerçevedeki fiillerin gerçekleştirilmesiyle ilgilidir (Kaya, 2018). Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’nin nefret söylemi tanımı şöyledir:

İlki ırkçı nefretin veya başka bir deyişle kişilere veya gruplara yönelik nefretin belirli bir ırka ait olmaları nedeniyle kışkırtılması. İkincisi, dinsel nedenlerle nefretin kışkırtılması; inananlar ile inanmayanlar arasındaki ayrıma dayalı nefretin kışkırtılması da aynı kefiye konulabilir. Son olarak, Avrupa Konseyi’nin Bakanlar Komitesi’nin “nefret söylemi” üzerine Tavsiye Kararı’nda kullanılan ifadeleri kullanacak olursak, “saldırgan milliyetçilik ve

etnik merkezilik şeklinde ifadesini bulan” hoşgörüsüzlüğe dayalı başka nefret türlerinin kısıktırılması (akt. Güranlıoğlu, 2014).

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)’nin nefret söylemi tanımı ise şöyledir:

a) Nefret suçu, mağdur, mülk ya da suçun hedefi B şikkında tanımlandığı gibi bir grupla gerçek ya da varsayılan bağlantısı, ilgisi, ilişkisi, destekçisi ya da üyesi olduğu için seçilerek, mülke ya da kişiye karşı işlenen herhangi bir suçu kapsamaktadır.

b) Grup üyelerinin genel özellikleri gerçek ya da varsayılan ırk, ulus ya da etnik orijin, dil, renk, din, cinsiyet, yaş, fiziksel ya da zihinsel engellilik, cinsel kaynaklı ya da diğer benzer unsurlara dayandırılabilir (akt. Kaymak, 2010).

Nefret söyleminin ilerlemesiyle ortaya çıkan nefret suçu, ekonomik değişimlerden ortaya çıkmıştır. Toplumsal değişime ayak uyduramayan ve bu değişimin dışında kalan topluluklar, kendilerini koruma güdüsüyle hareket etmeye başlamışlardır. Çünkü değişimin dışında kalan kişiler, artık dünya ile bütünleşemeyeceği mantığıyla nefret suçuna başvurabilirler. Nefret suçları mağdurları; Antisemitizm, İslamofobia, yabancı düşmanlığı, kadınlar, eşcinseller, etnik azınlıklar, çingeneler, yaşlılar ve gençlerden oluşmaktadır. Örneğin İkinci Dünya Savaşında 6 milyon Yahudi katledilmiştir. Veyahut İkinci Dünya Savaşında katledilen çingenelerin kaydı bile tutulmamıştır (Güler, 2010). Nefret suçları yalnızca Totaliter rejimlerde değil, Demokrasi ve insan haklarını benimsemiş ülkelerde de görülmektedir.

Nefret suçuyla ilgili ilk yasal düzenleme seksenli yıllarda, ne kadar ırkçılık örneklerine sık rastlansa da, Amerika Birleşik Devleti’nde başlamıştır. Serüven doksanlı yıllarda daha da kapsamlı hale getirilerek, yani yasa çıktığında belli bir farklılığa dayandırılmış olsa da, düzenlemeler ile artık farklılıklar ortadan kaldırılarak; din, dil, ırk, mezhep, uyruk, cinsiyet gibi birçok özelliği bünyesinde barındırmıştır. Tabi ki daha sonra düzenlemelerde belli başlı farklılıklar olsa da Avrupa’da etkisini göstermiştir. Ayrıca bu farklılıkları kapatmak amacıyla Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), TANDIS adı ile oluşturulmuş bir web sitesinde nefret suçuna ilişkin gelişmeleri yayınlamaktadır (Kaymak, 2010).

Görüldüğü üzere nefret suçlarında asıl dikkat edilmesi gereken husus, önyargılı bir davranış ve şiddet içermekte olan eylemlerdir (Kaymak, 2010). Nefret söyleminin temeli tahammülsüzlük ve tiksintiye dayandığı için, aslında nefret suçunun ilk basamağıdır. Çünkü dışlanan toplumda yeri olmadığı düşünülen bir sınıfın, yaşama hakkına bile el konulduğuna yönelik bir düşünce içerisine girmektedir (İnceoğlu, 2012). Bu duruma en bilindik örnek olarak Nazi Almanya'sı verilebilir. Hatta nefret söyleminin de yasalaşmasına neden olmuşlardır (Çelik, 2013). Tahammülsüzlüğün Twitter platformunda en yoğun görüldüğü kişilerden biri Melih Gökçek'tir. Bunun sebebi vatandaşların uzun zamandır, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı olarak Gökçek'i görmesine dayalıdır. 2014 yerel seçimlerinde İbrahim Melih Gökçek'in atmış olduğu neredeyse her tweetinin altında, "ölsen keşke, senden kurtulamıyoruz, defol git artık" tarzındaki yorumlar vardır. Hatta Melih Gökçek'in bir tweetinde Ankara'ya yapılmış olan kapıları paylaşmasında bile, "sen bu seçimde defolup giderken kapıyı arkandan kapatırız" tarzında yorum bulunmaktadır. Melih Gökçek'in kişisel Twitter hesabından Ankara'ya yapılmış olan kapıları paylaşmasından sonra, gelen yorumlar şu şekildedir:

Nefret suçları bir kişi ya da azınlık gruba yönelik değil, ayrıca ibadethanelere, mezarlıklara, evlere zarar verme şeklinde de görülebilir. Alğan ve Şensever (2010)'e göre, nefret suçunun tanımı, suç ve önyargının birleşiminden meydana gelir. Fakat nefret söylemleri nefret suçlarının önünü de açmaktadır. Yapısında saldırma özelliği olan kişi, aslında sadece kişi bazında değil, o kişinin bulunduğu sınıfı da hedef almasından ötürü birçok kişiye karşı nefret söylemi, hatta nefret suçu uygulanmaktadır. Ali Bulaç (2013)'e göre, nefret söylemine dair çıkarılmış olan yasaların, demokrasiyi dejenere ederek nefretin yayılmasını engellediği söylenemez (akt. Karaman, 2016). Basit hatta göze çarpmayacak düzeyde yapılan nefret

söylemleri, aslında nefret suçlarına doğru evrilir. Çünkü bazı insanlar nefret söylemlerinde bulunduklarının bile farkında olmadan, söylemlerine devam ettikleri için uyarılmayan insanlar bunun dozunu muhakkak arttırılacaktır. Özellikle de sosyal medya ağlarında dikkat çekmek isteyen insanlar bulunmaktadır. Bu insanlar örneğin Twitter’da fazla takipçisi olan kullanıcılara daha fazla nefret söylemi uygulamaktadır. Mesela İbrahim Melih Gökçek’e gelen nefret söylemi, Mehmet Özhasseki’ye oranla oldukça fazladır.

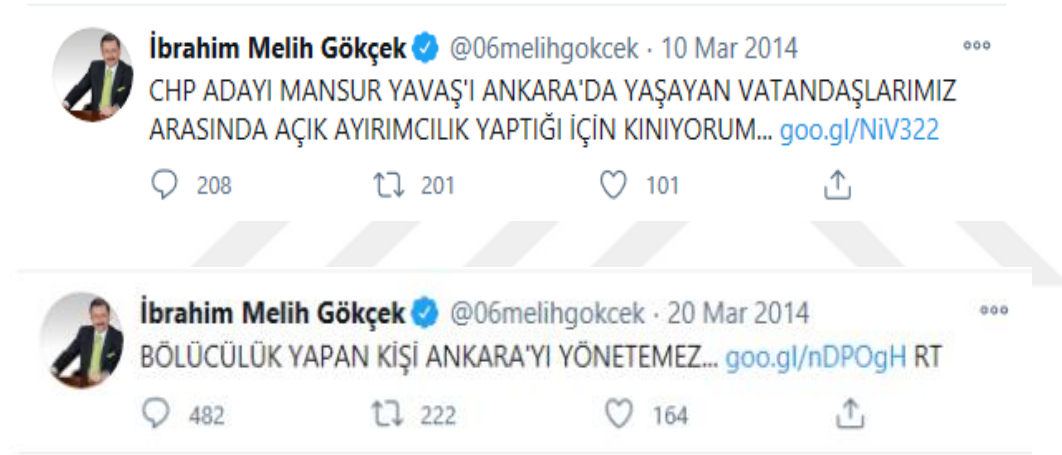
Türkiye’de ise nefret suçunun en belirgin hali, Cumhuriyetin kuruluşundan sonrasına dayalıdır. Sebebi ise; farklı grupları göz ardı ederek oluşturulmuş, resmi ideoloji tekil karakterlidir. Özellikle de “tek dil, tek din, tek ırk” söylemi Aleviler, Kürtler, Yahudiler, Ermeniler, Müslümanlar ve Sünniler gibi gruplar arasında bir ayrıştırmaya neden olmuştur. Bu ayrışma sadece dil, din, ırk ve mezhep dışında, cinsel yönelimde de bulunmaktadır. LGBT bireylerin birçok sosyal medya ağlarında paylaşmakta oldukları içeriklerde nefret söyleminin boyutlarını görmek mümkündür. Twitter’da LGBT üyeleri, birçok kez TT listesinde kendilerini göstermişlerdir. Ayrıca yabancı düşmanlığı da son yıllarda artış göstermektedir. Azınlık grup içerisinde yer almakta olan yabancı kişilere karşı, nefret söylemi ve hatta nefret suçları işlenmektedir. Mesela yaşamlarını sürdürmekte oldukları bölgelerde, herhangi bir sorun karşısında suçlamalara maruz kalarak, dışlanmalar görülmektedir (Kaymak, 2010). Bu durumların hepsi nefret söylemlerinin nedenlerinden kaynaklanarak, nefret söylemleri ve hatta nefret suçlarını açığa çıkmaktadır.

2.2. Nefret Söyleminin Nedenleri

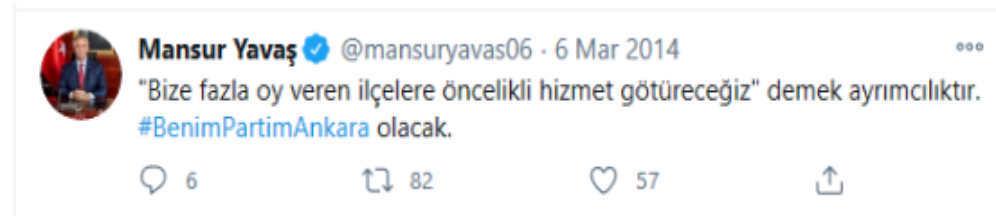
2.2.1. Ayrımcılık

Bir kişiye veya gruba karşı hoşlanmama, hatta nefret duygusuyla oluşturulmuş, temelinde önyargı barındıran bir davranış türüdür. Her insanın ten rengi, cinsiyeti, cinsel tercihi, etnik kökeni, inancı ve mezhebi bakımından eşit kabul görmesi gerektiği için “ayrımcılık yasağı” yasalaşmıştır (Göregenli, 2012). Grup ya da grup üyelerinin sahip oldukları din, dil, ırk, mezhep, cinsel yönelim gibi özellikleri ile toplum tarafından kişiler ayrıştırılmaktadır (Ataöv, 1996). Aslında alt sınıf-üst sınıf

mantığından hareketle üst sınıf ayrımcılığını zamanla arttırırken, alt sınıf da bu durum daha da kötüye gitmektedir (Ataöv, 1996). Ayrımcılık toplumun her alanında olduğu gibi siyasette de yerini almıştır. Siyasi liderlerin aynı siyasi düşünceye mensup olmayan, dini tercihi, ırkı ya da cinsel yönelimi farklı hatta yaş bazında bile ayrımcılık söz konusudur. Bu ayrımcılık, hem siyasi lidere hem de siyasi liderin destekleyicileri olan seçmenlere karşı gerçekleştirilmektedir. Sadece bunu siyasi liderler de değil, seçmenler de aynı sebeplerden önyargılı bir tutum sergileyerek ayrımcılık yaptığı durumlar görülmektedir. Bu durum adaylar arasında da tartışmalara sebebiyet verebilir. Örneğin uzun zamandır Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı yapmış olan İbrahim Melih Gökçek'in kişisel Twitter hesabından, Mansur Yavaş'ın ayrımcılık yaptığına dair iddiaları barındıran tweetleri bulunmaktadır. Bu tweetler şu şekildedir:

Melih Gökçek'in Twitter hesabından atmış olduğu iddialara, Mansur Yavaş kendi Twitter hesabından cevap vermiştir. Mansur Yavaş ise, asıl ayrımcılık yapanın Melih Gökçek olduğunu iddia etmiştir. Bu tweetler şu şekildedir:

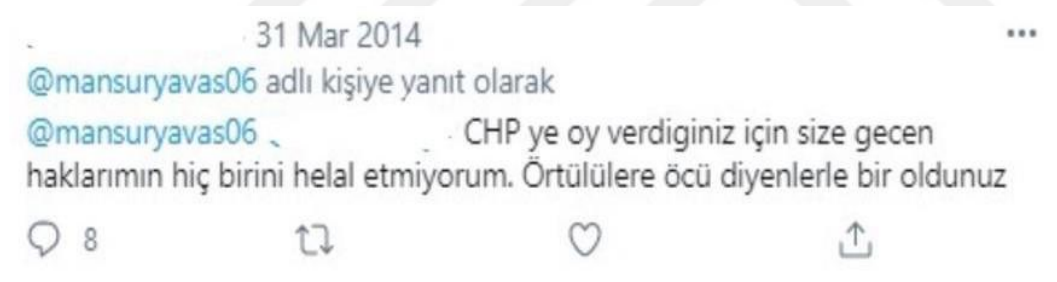
Zonana ve Reyna (2012)'ya göre, ayrımcılık üç sınıf aracılığıyla yapılmaktadır. İlki, komşularımız, arkadaşlarımız, sevgililerimiz olan, aslında sıradan bireylerin bilinçli ya da bilinçsiz yapmış oldukları ayrımcılık, basit terimler ile başlayarak cinayetlere kadar ulaşabilir. İkincisi geniş kitlelere ulaşabilen bireyler olan, sosyal medya araçlarını suiistimal ederek karalama politikası yapanlardır. Sonuncu olarak devlet ise, Avrupa Birliği Müktesebatına uygun ayrımcılığı önleyici adımlar atmışlardır.

Avrupa Birliği mevzuatına göre ayrımcılık (Gül, 2012):

- a Doğrudan Ayrımcılık: Bir kişinin, diğer kişiye farklı davranma durumudur (Karan, 2012). Bu durum din, dil, ırk, mezhep ve renk gibi özelliklerin temel alındığı ve dışlama olarak tabir edilebilecek düzeyde gerçekleşen durumlardır (Gül ve Karan, 2011). Bir kişinin ten renginden dolayı eğitim kurumuna girememesi, bu ayrımcılık türüne örnek teşkil edilebilir.
- b Dolaylı Ayrımcılık: İlk bakışta ayrımcılık olduğu belli olmayan ama dezavantajlı bir sınıfın varlığının olduğu ayrımcılık türüdür (Gül ve Karan, 2011). Askerin boy sıralamasına göre durması, bu ayrımcılık türüne örnek teşkil edebilir.
- c Taciz: Bir kişi ya da sınıfın, başka bir kişi üzerinden din, dil, ırk, mezhep, renk ve fiziki veya zihinsel engeli bakımından küçük düşürülmesi, alay edici söylemlerde bulunması, saldırı içerikli tavırlar ve onu kırıncı sözleri sergilemesidir (Kurtul, 2019). Herhangi bir kurumda çalışan fiziki engelle sahip kişiye lakap takılması, bu ayrımcılık türüne örnek teşkil edebilir.
- d Makul Uyumlaşma Yapmama: Engelli bir kişinin yaşantısındaki şartların daha uyumlu bir hale sokulmasının reddi olan ayrımcılık türüdür (Gül ve Karan, 2011). Tekerlekli sandalyeli bir çalışan için yapılmış rampanın reddedilmesi, bu ayrımcılık türüne örnek teşkil edebilir.

2.2.2. Önyargı

Önyargı gündelik hayatımızda, olumlu ya da olumsuz yargı barındıran bir kelime olarak geçiyor olsa dahi; ayrımcılık bazında bakıldığında ise, sadece olumsuz kısmı karşımıza çıkmaktadır (Göregenli, 2012). Önyargılar bir sınıfın, diğer sınıf üzerinde peşin hüküm vererek sosyal bir mesafe koymasına dayanır. Bu sosyal mesafe de ayrımcılığın birinci adımıdır (Gürkaynak, 2012). İnsanların vermiş oldukları kararların nesnel açıdan değil de, öznel açıdan değerlendirerek bir peşin hükümde bulunmalarıdır. Örneğin CHP'nin dine olan bakışı, her dönem olumsuz yönde eleştirilmiştir. Bu durum etkisini günümüzde de devam ettirdiği gibi Twitter'da da, “dinsiz, imansız, Allah korkuları yok bunların, camiye bile gitmezler, kâfir bunlar” tarzında birçok tweetin varlığı, 2014'de de 2019'da da sıkça rastlanmaktadır. Daha önceden empoze edilmiş bu durum, zamanla insanların önyargılı bir tutum sergilemesine sebebiyet vermiştir. Twitter'da Mansur Yavaş'ın atmakta olduğu tweetlere gelen yorumlar şu şekildedir:

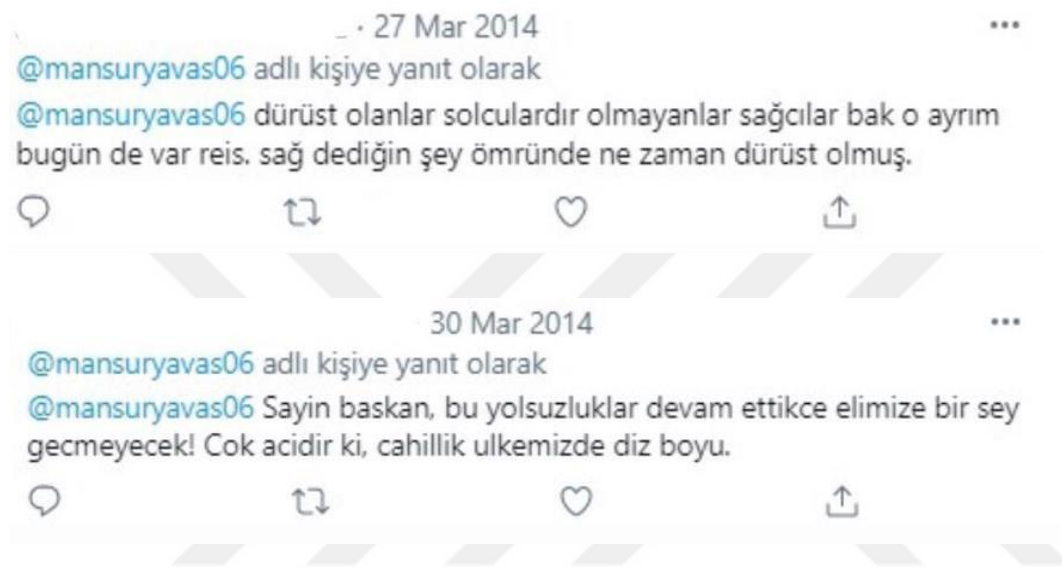
Allport, önyargıyı beş madde altında toplamıştır. Bunlardan ilki yabancı karşıtlığı, yabancı kişilere karşı önyargılı bir tutum sergilemeye dayanır. Özellikle ülkemizde CHP için söylenmekte olan, “Amerika yandaşı ülkemizi ele geçirmek istiyorlar” ya da bir olumsuz ile karşı karşıya kalındığında, “bunların hepsi Amerika'nın oyunları” tarzında söylemler mevcuttur. İkinci çekinmek veya kaçınmak ise, önyargı arttıkça hoşlanılmayan birey ya da gruptan o kadar uzaklaşmasına dayanır. Üçüncü ayrımcılıkta da önyargı arttıkça, doğal hak olan barınma hakkına kadar grubun yararlanması engellenir. Dördüncü fiziksel saldırı ise, dışlanan birey ya da grubun özellikleri bazında örneğin; dini, dili, ırkı, ten rengi, mezhebi gibi nedenler ile tecavüzde bulunmaya dayanır. Son olarak imha ile artık son nokta olan katliam,

soykırım, linç gibi zulümler şeklinde görülür (Ataman, 2012). Önyargı kelimesi toplum içerisinde çok normalleştirilmiş basit bir durum gibi görünse de, akıbeti çok ağır bir şekilde sonuçlanabilir. Örneğin LGBT bireylere karşı duyulmakta olan önyargı; başta bu tercihlerin başka ülkelere öğrenildiği yönünde başlayarak, daha sonra LGBT üyesi insanları dışlamaya yönelik ilerlemeler ve hatta saldırılara kadar varılmıştır. Önyargılı bireyler ayrımcılığı körükleyerek, toplumda çatışmaya sebep olurlar (Karaman, 2016). Önyargı eğer bir toplumda artış gösterir ise, o toplumda biz ve onlar ayrımı ortaya çıkarak; öteki olarak görülen grup, olumsuz yargılarla iletişimi azaltır. Ve bu durum kuşaktan kuşağa seyir gösterir (Çuhadar, 2018). Biz ve onlar kavramları, insanları daha çok birbirine düşüren ve bölücülük içeren söylemlerdir. Örneğin biz olarak adlandıracağımız bir AKP olsun, onlarda CHP olsun. AKP seçmeni, CHP seçmenine karşı içerisinde barındırdığı önyargı ile hareket ederek; CHP seçmenini bastırır ve CHP seçmeninin iletişim kurmak istemesi azalarak, kendi kabuğuna çekilir.

2.2.3. Kalıp yargılar

Walter Lippman tarafından ortaya atılan, “*kafanın içindeki resimler*” olarak tabir edilen kavram, zaman ilerledikçe, bir bireye ya da gruba yönelik etiketleme anlamı kazanmıştır. Genel olarak olumsuz bir tabir şeklinde kullanılsa dahi aslında olumlu hali değil de olumsuz hali kalıplaşmıştır (Ataman, 2012). Birey, nesne ya da sınıf hakkında oluşmuş izlenimler olan kalıp yargılar, doğru olan ile değil; bireyin aslında zihninde var olan, yakıştırma ile hareket etmektedir (Karaman, 2016). Kişilerin sahip oldukları ve yaşadıkları toplumdaki örf, adet, gelenek ve kültüre dayalıdır (Gürses, 2005). *Genelleştirme*, yani bir veya birkaç kişideki özellikler ile değerlendirilme durumu ve *özelleştirme* ile yani ırk, din, dil, ülke gibi özellikler bazında değerlendirilmesi olan iki terim, kalıp yargıyı şekillendirmektedir (Tutkun ve Koç, 2008). Kalıp yargılar, aslında toplum tarafından belli bir sınıfa yönelik kullanılmakta olunan abartılan ve genelleştirilen öğeler içerdiği için, bütün o sınıf için kullanılan söylemler olduğunu söylemek mümkündür. Örneğin toplumda kalıplaşmış olan ve Twitter’da yorumlarda değinilmiş olan, “AKP’nin dindar bir parti olması, CHP’nin Atatürkçü bir parti olması” gibi kalıplaşmış yargılar, seçmenlere de yansımaktadır. Sanki AKP seçmeni olan bir vatandaşın Atatürkçü olması ya da CHP

seçmeni olan bir vatandaşın dindar olmasının mümkün olmaması gibi bir bilincin varlığı tweetlerde mevcuttur. Hatta yerleşmiş fikirler, sağ ve sol ayrımına dayalı şekildedir. Sağ düşünceye sahip insanların cahil, gerici bir zihniyete mensup olduğu fikri, Twitter'da birçok yorumda görülmektedir. Bu tarz tweetler Mansur Yavaş'ın kişisel Twitter hesabından atılmış olduğu tweetlere yorum şeklinde gelmiştir. Bu tweetler şu şekildedir:

2.3. Siyasal Nefret Söylemi

Nefret söyleminin çeşitleri kişilerin nitelik ya da özelliklerine veya yönelim durumuna göre çeşitlilik göstermektedir (Alp, 2016). Binark ve Çomu (2012), nefret söylemini altı madde ile sınıflandırarak incelemiştir. Bunlar: Siyasal nefret söylemi, kadın temelli nefret söylemi, yabancı ve göçmen temelli nefret söylemi, cinsel yönelim temelli nefret söylemi, inanç ve mezhep temelli nefret söylemi ve engellilere yönelik nefret söylemidir.

Siyasal düşünce yapısını ve bu düşüncenin destekçisi yönünde oluşturulmuş söylemlerine siyasal nefret söylemleri denilmektedir. Siyasi bir parti, bir lider, herhangi bir ideoloji, azınlıkta olan bir grup gibi hedef olması muhtemel olan karşıt grubun gösterdiği üsluptur. Aslında herhangi bir siyasi parti liderinin söylemiş olduğu ayrımcı içerikli sert tutum, parti destekçileri tarafından da uygulanarak siyasal nefret söyleminin büyümesine yol açar. Yani kullanılan dil ve üslup siyasi parti liderlerinde

oldukça önemli bir etmendir. En çok da kriz zamanlarında ortaya çıkmaktadır (Karaman, 2016). Siyasi bir düşüncenin sempatizanlarını nişan almaktadır (Alp, 2016). Örneğin bir partinin ideoloji açısından veya da liderin kişilik özellikleri bazındaki değerlendirmede karşıt gruba karşı düşünceler aktarılırken, üslup sertleşmeye başlayarak, siyasal nefret söylemi ortaya çıkar. Bu durum seçim zamanlarında çok yaygın olarak sosyal medyada kullanılmaktadır. Parti veya lider sempatizanlarından oluşan seçmenler, karşı grubun kişisel sosyal mediasından, mesela Twitter‘da atmış olduğu yorumlar ile hedef haline getirildiği yorumlar görülmektedir. Bu tarz Twitter yorumları tezin dördüncü bölümünde detaylı olarak ele alınmaktadır.

Bir siyasi parti liderinin, biz ve ötekiler olarak ayrıştırıcı söylemlerde bulunması ne kadar ideolojiler doğrultusunda gerçekleşmiş olursa olsun, nefret söylemine boyut kazandırır (Ozulu, 2014). Brewer ve Miller (1990:443)’e göre, ötekileştirme tabiri “*etnik merkezîyetçiliği*” yani, kişinin kendi sınıfını merkezde görerek, diğer tüm sınıfların da bu iç grup esas alınarak değerlendirildiği bir anlayıştır (akt. Demirtaş-Madran, 2012). Bu etnik merkezçilik; siyasi lider ve parti arasında benimsenilmekte olan partiyi, üstün kabul eder ve diğer partinin görüşlerini reddeder (Demirtaş-Madran, 2012). Biz ve ötekiler üslubu çok sık kullanılarak normal kabul edilir düzeye gelse de, bu aslında nefret söyleminin temelini oluşturmuş olan; dil, din, ırk, cinsiyet, cinsel tercih gibi sebepler ile toplumu ayrıştırmaya itmektedir. Bu ayrıştırmanın amacı; azınlık grup sessizleşerek, çoğunluk gruplu tek tipleştirme düzeyini topluma yaymaktır. Siyasi partilerin varlığı, toplumun birçok kesimini temsil etmek amacıyla eşitliğin oluşturulmasını hedeflemektedir. Fakat nefret söylemi ile eşitlik sadece bir kavram olarak kalmaktadır. Farklı ideolojilere sahip olan partiler arasında, genellikle de oy potansiyeli düşük alt sınıf partilerin, üst sınıf parti ya da partilere karşı birleşmesi oldukça doğal bir durumdur. Fakat birleşim göstermiş olan partilere karşı, özellikle Twitter‘da oldukça fazla nefret söylemi bulunmaktadır. Bunun sebebi partilerin ideolojilerinin farklılık göstermesinden kaynaklanmaktadır. Örneğin CHP ve İYİ Parti birleşimi ile AKP ve MHP birleşimine oranla daha fazla nefret söylemine maruz kalmıştır. Özellikle de 2019 yerel seçimlerinde CHP’nin aynı zamanda HDP ile birleştiğine dair tutumlar, çoğu seçmen için pek de olumlu

karşılanmamıştır. Twitter kullanıcılarından gelen eleştiriler, “HDP bir PKK destekçisidir ve HDP’ye oy veren de PKK’lıdır” tarzında birçok yorum Mansur Yavaş’ın kişisel Twitter hesabında atmış olduğu tweetlere gelen yorumlarda mevcuttur. Birleşimin net bir şekilde kabul edilmemesi bile Mansur Yavaş’ın, “Yalancı bari dürüst ol”, “Sende HDP’yi savunan bir PKK destekçisisin boşuna inkâr etme”, “MHP’den CHP’ye şimdi buradan da seçilemezsen HDP’nin mi yolunu açıyorsun dönecek” tarzındaki yorumlar 2019 yerel seçimlerinde sıkça yer almıştır. Mansur Yavaş’ın kişisel Twitter hesabında atmış olduğu tweetlere gelen yorumlar şu şekildedir:

Egemen erkek toplumlarında, kadınları aşağılamaya dayalı cinsiyetçi söylemlere kadın temelli nefret söylemi denilmektedir. Kadın bireylerin, erkek bireylerden daha kıymetsiz olduğu düşüncesi, özellikle medya araçlarının da kullanımıyla birlikte iyiden iyiye artış göstererek devam etmektedir (Karaman, 2016). Toplumlarda kadın bireylerin, ikincilleştirilerek aşağılanması durumudur (Sönmez, 2015). Ataerkil toplum yapısından kaynaklı olarak kadınların alt sınıf, erkeklerin ise üst sınıf statüsünde yer alması, kadınları ötekileştirerek toplumdan soyutlanmalarına sebebiyet vermektedir. Feminist hareketlerin varlığı ile “kız kardeş” algısı dünyaya yayılsa da hala belli alanlarda kadınlara karşı ayrımcılık gösterilen durumlar mevcuttur. Örneğin siyasi alanda bakıldığında İYİ Parti lideri Meral Akşener’e karşı

sadece kadın olduğu için olumsuz telaffuzlar ve sırf kadın kimliği taşıdığı için siyasi alanlarda yerinin olmadığına dair birçok eleştirel yorum gelmiş ve hala da gelmektedir. Bu cinsiyetçi yorumlar sadece Meral Akşener'in kişisel Twitter hesabına gelmemektedir. Ayrıca rakiplerinin de sosyal medya hesaplarına, alaycı ve aşağılayıcı üsluplara dayalı yorumlar gelmektedir. Mesela Mansur Yavaş'ın Twitter hesabına, “birleşe birleşe Meral ile mi birleştin siyaset güç işidir” tarzında güç kavramını sadece erkeğe yakıştıran, kadının bu kavrama ait yeteneğe sahip olmadığı algısını alaycı bir söylem ile dile getirilmiştir. Cinsiyetin belli meslek grupları ile birleştirilerek normalleştirildiği örneklerden biri olan, “bilim adamı” tabiri; Ekrem İmamoğlu'nun 2019 yerel seçimlerinde gerçekleştirmiş olduğu mitingde alışa gelmiş “bilim adamı” ifadesi yerine, “bilim insanı” tabirini kullanması, Twitter'da özellikle feminist hareketlere ait sayfalarda olumlu karşılanmıştır.

Toplumda kadın cinsiyetine sahip bireylerin, erkek cinsiyetine sahip bireylere oranla hem farklı rollerin verildiği hem de sorumluluk alanları bakımından daha az görevlerin verildiği toplumlarda görülür (Akın ve Demirel, 2003). Örneğin meslek grubu olarak kadın şoför olarak tabir edilirken, “kadın şoförler olmaz olsun hepsi birer trafik canavarı oluyor” tarzındaki söylemler gösterilebilir. Ya da kadınları siyasi alanın dışına itmeye yönelik bir zihniyetin varlığı, lider sıfatına layık görülmemesi, mecliste sayı bakımından azınlığı oluşturması örnek verilebilir. Kadınlara yönelik şiddetin oldukça yoğun olduğu ülkelerden biri de Türkiye'dir. Erkeklerin istediği ve umduğu durum söz konusu olmadığında eşlerine, sevgililerine, arkadaşlarına, annelerine, çocuklarına, kız kardeşlerine yönelik başta nefret içerikli mesajlar ve tehditler ile başlayarak maalesef sonucu cinayetlere kadar uzanır. Örneğin Samsun'un Canik ilçesinde eski eşi tarafından şiddete maruz kalan kadının, o esnada çekilmiş olan videosu Twitter'da yayılmaya başlamıştır (6.03.2021). #KadinaSiddeteHayir ve #ibrahimzaraptutuklansın hashtagleri ile birçok kullanıcı tweet atılarak TT listesine girilmiştir. Bu tweet atan kullanıcılardan biri de Mansur Yavaş'tır. Ayrıca sosyal medya ağlarından biri olan, Twitter'ın etkisi göz ardı edilmemelidir. Çünkü insanlar bir hashtag üzerinden birleşerek, birçok insana seslerini duyurabilme fırsatına sahiptirler.

Ülkemizde hatta dünyada yaygın olarak görülen bu nefret söylemi, göçmenlere ve etnik gruplara yapılan düşmanlık olarak da tabir edebileceğimiz ayrımcılık türüdür (Karaman, 2016). Toplumda eğer bu nefret söylemi çeşidi var ise, toplumun bireyleri ırkçılık ve ayrımcılıktan nem almaktadır (Alp, 2016). Çünkü nefret söyleminin tanımında yer alan din, dil, ırk, mezhep, etnik köken tarzındaki ayrıştırıcı yorum ve söylemler toplumda, hatta çoğu zaman kullandığı kelimeler ile bir nefret söylemi oluşturduğunun farkında olunamamaktan kaynaklıdır. Temeli yabancı korkusuna dayanan, toplumdan farklı etnik kökenli kişilere karşı düşmanlık barındıran nefret söylemidir (Binark ve Çomu, 2012). Örneğin; ülkemizde belli bir dönemde çok fazla sükseye uğramış olan, Suriyeli göçmenlere karşı söylenmiş en genel tabir, “Suriyeli hırsız” olmuştur (Aygül, 2010). Suriyeli sığınmacılar karşı ülkemizde nefret söylemi, hem geldikleri zamanda hem de vatandaşlık durumları söz konusu olduğunda, çok sık olsa da şu anda gündemde değildir. Fakat gündemde olduğu kırılmalarda tam bir kriz yaratarak Suriyeli sığınmacıları toplumdan olabildiğince dışlayarak, hatta herhangi bir suç işlendiğinde bile Suriyeli sığınmacılar üzerinden ilerletilen durumlar olmuştur. Medya araçları tarafından da mesela, Twitter’da Suriyeli sığınmacılar ile ilgili birçok tweet atılarak TT listesinde yer almıştır. Tabi ki TT listesinde yer alması çoğu kullanıcının görmesi ile olumsuz yorumlar ve nefret söylemleri, önyargılı tutumun toplumca benimsenmesine neden olmuştur. #ÜlkemdeSuriyeliİstemiyorum hashtag altında birçok kullanıcı tweet atmıştır. Bunlardan biri şu şekildedir:

Cinsel yönelim; kadın bireyin ya da erkek bireyin, belli bir cinsiyete karşı hissettiği cinsel çekimdir (Tar, 2013). Eğer karşı cinse karşı bir yönelim var ise *heteroseksüellik*, kadının kadına ya da erkeğin erkeğe duyduğu bir çekim söz konusu ise *eşcinsellik/homoseksüellik*, karşı cinse benzeme eğilimine sahip kadın bireye ya da erkek bireye de *transseksüel* ifadeleri kullanılır (Dondurucu, 2018). Eşcinsel kadın bireylere *lezbiyen*, erkek bireylere *gay* ve hem kadın hem erkek bireylere yönelim

gösterenlere de *biseksüel* adı verilir (Giddens, 2013). *Heteroseksüel* cinsel kimliğe sahip olmayan, diğer cinsel kimlikleri barındıran herkese karşı, iğrenç ve sapkınca görülmektedir (Karaman, 2016). Geyleri, Lezbiyenleri, Travestileri, Biseksüelleri ve Transseksüelleri sapkın ve tedaviye ihtiyaç duyan kimseler olarak görürler (Alp, 2016). Yani cinsel yönelimi farklı olan bireyler toplumun azınlığını oluşturmaktadır. Azınlık grup, çoğunluk grup tarafından oldukça fazla şekilde olumsuz eleştiriye maruz kalmaktadır. Cinsel yönelim temelli nefret söyleminin artış göstermesi, diğer nefret türlerinin normalleştirilmesinden kaynaklanmaktadır (Aygül, 2010). Bu nefret söylemine örnek olarak, barda çalışmakta olan travesti barmen olarak tabir edilen kişi hakkında, “ hırsız da travesti çıktı” tarzındaki söylem gösterilebilir (Binark ve Çomu, 2012). Bu tarz yorumlar medya aracılığıyla güçlendirilmektedir. Bunun sebebi azınlığı oluşturan cinsel yönelimi farklı olan bireylerin; toplumun onları ötekileştirmesine alışmasından ve kendisini geri çekmesi ile çoğunluğun iyice üzerine gelmesi ile meydana gelmektedir. LGBT üyelerinin sayısı son dönemlerde oldukça fazladır. Dünya bazında baktığımızda ülkemizde daha az görünse de, LGBT üyelerinin eylemler ile seslerini duyurmaları ve sosyal medya ağlarıyla da toplum baskısından korkma durumları azalış göstermiştir. Mesela dünyaca ünlü bir firma olan, Chanel’in erkekler için çıkartmış olduğu makyaj koleksiyonu ya da Maybelline firmasının çıkartacağı ürünlerin reklamında ilk kez erkek bir modelle çalışacağını duyurması, cinsel tercihlere yönelik olumlu bir ilerleme niteliğindedir. Ülkemizde daha çok; cinsel tercihin sosyal medya ile dünyaya yayılmış olan LGBT özentiliği ve aslında böyle bir eğilimin kesinlikle söz konusu bile olamayacağı tarzında siyasi liderlerden de yorumlar gelmiş olsa da ötekileştirme yerine, LGBT ile birleşmeyi tercih eden vatandaşlar bu durumun varlığını normalleştirmeyi hedeflemektedirler.

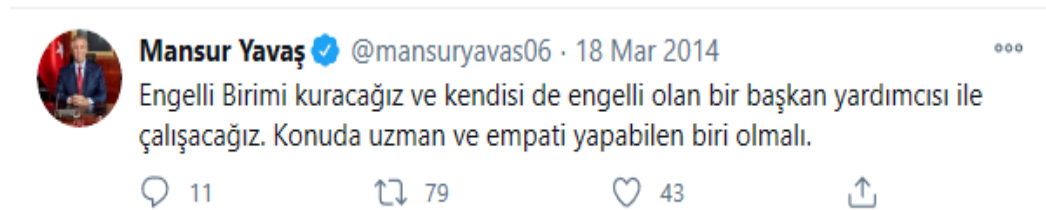
Toplumda çoğunluğun dışında kalan, farklı din ve mezhebe sahip bireylere karşı inanç ve mezhep temelli nefret söylemleri üretilmektedir. Ülkemizde din dışında Sünni grubun, Alevi gruba karşı nefret söylemleri örnek olarak verilebilir (Karaman, 2016). Temelinde sayıca fazla olan din veya mezhebe sahip grubun, diğer azınlıkta kalan din veya mezhep sahibi gruba karşı duyduğu nefret söylemidir (Binark ve Çomu, 2012). En yaygın türü ise İslamofobia, yani İslam dinine mensup kişilere karşı duyulan öfke, korku, kin ve nefretin baskın olma durumudur (Övet, 2016). İnanç ve mezhep

temelinde üretilmiş olan nefret söylemi, dini duygusu ağırlıkta olan ülkelerde iki katı fazla kendisini gösterir. Herhangi bir dine mensup olmama, Tanrıya olan inancın yoksunluğu, mesela ülkemizde normalleştirilmesi çok zor durumlardan biridir. Tanrının varlığına çoğunluk olarak inanan toplumlarda, inancını belli etmeyen insanlara karşı önyargılı bir tutum sergilemektedir. Mezhepsel farklılıklar da, bu ayrımcılığın iyice belirginleşmesine sebebiyet vermektedir. Örneğin ülkemizde Sünni mezhebine sahip kişi sayısı oldukça fazla ama Alevi, Kürt, Zaza, Çerkez, Laz gibi farklı mezheplere sahip kişi sayısı daha azınlıktadır. Toplum baskısı ile cinsiyet farklılıkları, cinsel yönelimler gibi din ve mezhepsel açıdan da üst grubun, alt grubu bastırarak soyutlanmasının amaçlanması söz konusudur. Örneğin siyasi alanda bir liderin Alevi olması, azınlık grubunda yer aldığı için toplumun çoğunluğu tarafından önyargılı yaklaşılabilir olaylardandır.

MHP'den aday olduğu zaman Mansur Yavaş'a karşı, din ve mezhepsel ayrımcılığa dayalı yorumlar gelmemişken; CHP'den aday olduktan sonra Mansur Yavaş'a, Twitter'dan çok fazla mezhepsel yorum gelmiştir. Bu yorumlar CHP'nin sol görüşlü bir parti olmasından kaynaklanarak, "sağ mısın sol musun belli değil", "döneğin içinde sol yatıyormuş" ve "sol partiden aday olmaya hiç mi utanmıyorsun bölücü" tarzındaki yorumları 2014 yerel seçimlerinde Mansur Yavaş'ın tweetlerine gelen yorumlarda sık aralıklar ile görmek mümkündür. Ayrıca CHP'den aday olduktan sonra Yavaş'ın aslında Alevi olduğu ve bu durumu sakladığına dair yorumlar gelmiştir. Bu yorumları açığa kavuşturmak için Yavaş, kişisel Twitter hesabından tweet atarak açıklamıştır. Bu tweet:

Her toplumda çoğunluk olan grup normal olarak tabir edilirken, azınlık olan grup anormal olarak sınıflandırıldığı için normal bireyler, anormal bireylere yönelik önyargı ve ayrımcılık doğrultusunda hareket etmektedir (Tekeş, 2013). Bu durum engellilerin eğitimini ve sosyal hayatını olumsuz düzeyde etkileyerek bir handicap oluşturmaktadır (Tekeş, 2013). Fiziksel veya zihinsel engelli bireylere yönelik uygulanan aşağılayıcı ve alay edici söylemlerdir (Karaman, 2016). Örneğin, AIDS hastalığına sahip bir kişi toplumda, “sapkın, sapık” şeklinde telaffuz edilerek, nefretini kişinin engel durumundan vurarak gerçekleştirir. Engelliler, toplumda çoğunlukla görülmeyen kesimini oluşturmaktadır. Son dönemde sosyal medya ağlarının sayesinde engellilerin görünürlüğü aktifleştirilerek birçok insana ulaşılmasını ve destek görmesini sağlamıştır. Mesela belediye adayları da seçim politikalarında engellilere yönelik hedeflerinden bahsetmektedirler. Örneğin 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde Mansur Yavaş ve Melih Gökçek kişisel Twitter hesaplarından engellilere yönelik politikalarından bahsetmektedir. Nefret söylemi burada da kendini göstererek engellilere yönelik projelerinden bahsetmiş oldukları tweetlere, “kör ve sağıra yapsan ne olur” “evden çıkmasın onlarda çok mu lazım” “sende o özürlüler gibisin” tarzında bir hayli yorum bulunmaktadır. Yavaş’ın ve Gökçek’in engellilere yönelik atmış olduğu tweetler şu şekildedir:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TWITTER VE SEÇMEN TERCİHLERİ

İkinci bölümde, nefret söylemi detaylı bir biçimde ele alınmıştır. Nefret söylemi, bir kişinin başka bir kişiye farklılıklarından ötürü, antipati beslemesi ve hatta düşmanlık içeren söylemlerde bulunmasına denilmektedir. Antipati beslenen grup genellikle, toplumun azınlığını oluşturan kesim olan alt sınıftan; nefret söylemini kullananlar ise, toplumun çoğunluğunu oluşturan kesim olan üst sınıftan meydana gelmektedir. Antipati oluşturmakta olan farklılıklar; din, etnik köken, cinsiyet, ırk, cinsel yönelim, fiziki veya zihinsel engelli durumundan kaynaklanmaktadır. Bu farklılıklar, nefret söyleminin nedenlerini oluşturmaktadır. Bunlar; ayrımcılık, önyargı ve kalıp yargılardır. Bu nedenler, azınlık ve çoğunluk ayrımcılığına yol açmaktadır. Kişilerin farklılıklara duymakta oldukları, önyargı ve kalıp yargılar nefreti tetiklemekle kalmayıp, eğer engellenmezse nefret suçuna kadar ilerlemesine sebebiyet vermektedir. Nefret söyleminin ayrıştırıcı etkisi, bu durumu çeşitlendirmektedir. Nefret söyleminin çeşitleri; siyasal nefret söylemi, kadın temelli nefret söylemi, cinsel yönelim temelli nefret söylemi, yabancı ve göçmen temelli nefret söylemi, inanç ve mezhep temelli nefret söylemi ve engellilere yönelik nefret söylemleridir. Tüm bu çeşitlerin ortak paydası, bireylerin barındırmakta oldukları nitelikleri, özellikleri ve yönelimleridir.

3.1. Sosyal Medya Ağlarından Biri Olan Twitter

Yeni medya birçok alanda hayatımıza nüfuz etmiştir; cep telefonları, PDA'lar, dijital oyunlar, bilgisayarlar, televizyonlar (Çomu ve Binark, 2013). İçeriği kullanıcının ta kendisinin ürettiği yeni medyada, kullanıcıların uç görüşlerine rastlamak mümkündür. Nefret söylemi yeni medyada oluşturulmaz, çünkü her geçen gün zaten kullanıcılar tarafından bizzat yaratılmaktadır. Uç görüş ve fikirleri içerisinde barındıran yeni medyada, bu durum içselleştirildiği anda, “öteki” kavramı gün ışığına çıkar ve nefret söylemini de beraberinde getirir. Nefret söylemi doğal hale geldiğinde, herhangi bir platformda yapılan nefret içerikli söylem, diğer kullanıcılar tarafından eğlenceli bile kabul edilebilir hale gelmiştir. Yayılımı geleneksel medyadan daha

hızlı olan yeni medyada, bir haberin dolaşıma girmesi ile birçok platformda görünür kılınır ve kullanıcıların paylaşım ya da yorumlarıyla zenginleştirilebilecek bir ortam sunulmaktadır (Vardal, 2015). Geleneksel medyanın tek yönlü durumu, fikir ve görüşlerden uzak olmasının yanında seçmenlerin soru sorma alanlarını da kısıtlamaktadır. Fakat yeni medya ile seçmenler istedikleri zamanlarda, istedikleri parti liderlerine soru sorabilir ve fikirlerini beyan edebilirler. Örneğin Twitter'da 2014 yerel seçimlerinde en çok konuşulan diyalog, kuşkusuz Melih Gökçek ve O. H. arasında geçmiştir. Hatta bu durumdan sonra O.H. ve Mansur Yavaş arasında da bir diyalog gerçekleşmiştir. Bu durum aslında O.H. kullanıcısının, Melih Gökçek'i aşağılamak ve dalga geçmek amacıyla atmış olduğu yorumlar ile başlamıştır. Güncel olarak 2021 tarihinde bu tweetlerin hepsine ulaşım sağlanamamaktadır. Fakat diyalog, 2014 yılında Twitter'da başlamasına rağmen hem o yıl içerisinde birçok sosyal ağda paylaşılmıştır hem de güncel olarak eski diyalogların ekran resimleri paylaşılmaktadır. Melih Gökçek ile O.H. arasındaki diyalogun, eski ekran resmi bulunmakla birlikte bazı silinmemiş olan O.H. kullanıcısının yorumları, O.H.'nın kişisel Twitter hesabında ve Mansur Yavaş ile O.H. arasındaki diyalog, güncel olarak Mansur Yavaş'ın Twitter hesabından görülebilmektedir. Bu diyaloglar aşağıda yer almaktadır:

Yeni medya ortamının bireyler üzerinde bu kadar etkili olmasının sebepleri; bilgi edinmek, çevrimiçi alışveriş yapmak, arkadaş edinerek sosyalleşmek, özellikle popülaritesi yüksek kullanıcıların sesini daha fazla duyurmak amacıyla paylaşımlar gerçekleştirmesi, yalnız kullanıcıların oyun oynaması için diğer kullanıcılarla iletişime geçmesi, herhangi bir konuyla ilgili fikir beyan etmesi ya da tavsiye alması gibi durumlar ile internet kullanımı sağlanmaktadır (Karahasan, 2012). Bu sebeplerden

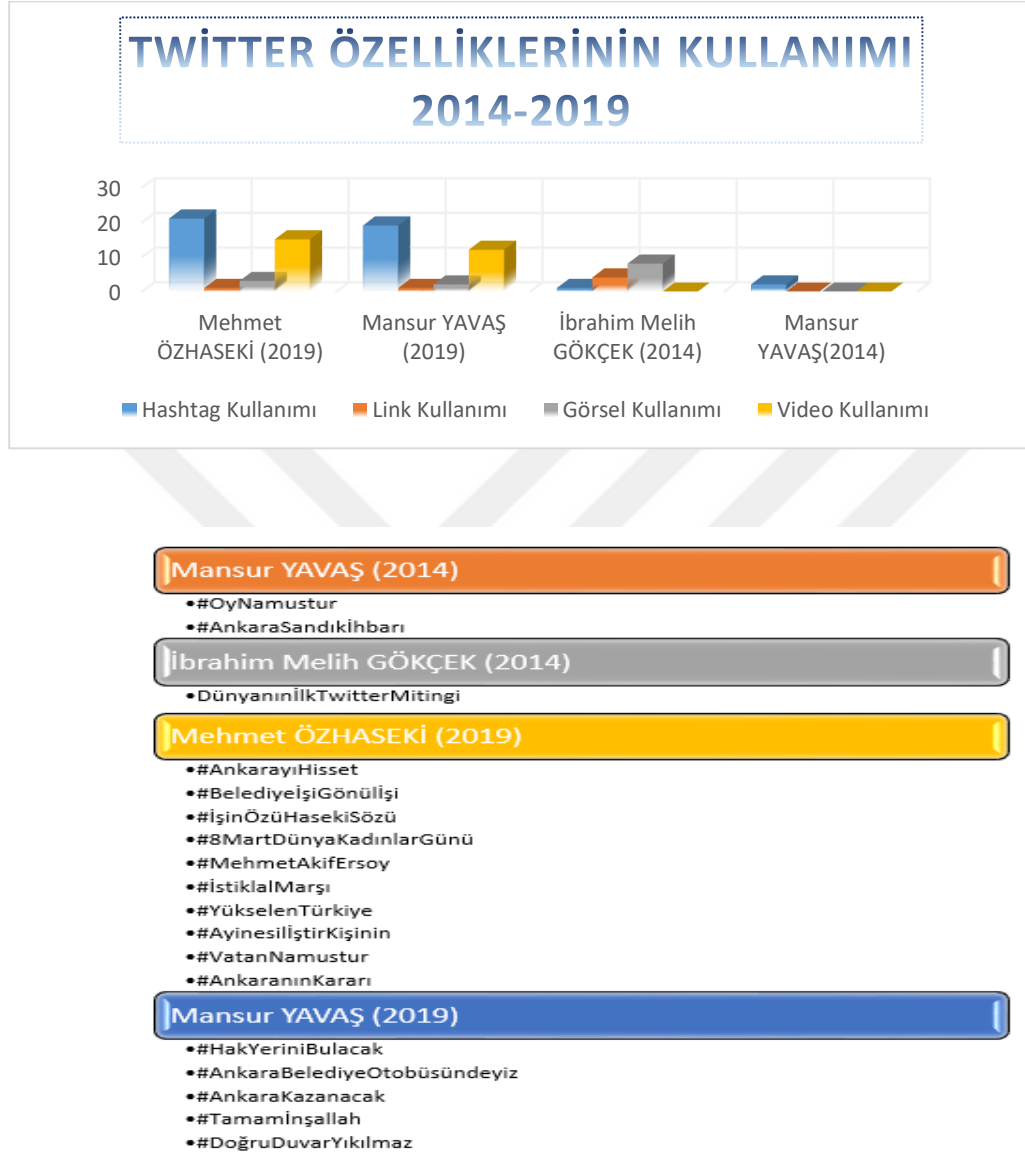
dolayı sosyal medya kullanıcılarının sayısında, gün be gün artış görülmektedir. Artık günlük yaşamın her anına ve her alanına nüfuz ederek, dijital ortam normalleştirilmiştir (Göksu, 2015). Sosyal medya ağları ile kullanıcılar arası diyaloglar, son zamanlarda oldukça yaygındır. Hatta kişiler sanal arkadaşlıklar kurup, yüz yüze görüşmeler gerçekleştirmektedirler. Bu durum başta çok farklı ve tekinsiz görünse de, artık çok olağan bir durum haline gelmiştir. Kullanıcılar birbirlerini yakından tanımak için, DM yoluyla özel mesajlaşmalar gerçekleştirmektedirler. Bu olay parti liderleri ile de gerçekleştirilmektedir. Örneğin yukarıda bahsetmiş olduğumuz Melih Gökçek ve O.H. arasındaki Twitter'da gerçekleşen diyalog, özel mesaja da taşınmıştır. O.H. kullanıcısının bu özel mesajlaşma bölümünden almış olduğu ekran resmini, kişisel hesabından paylaşmasıyla gün yüzüne çıkmıştır. Siyasi liderler genellikle özel mesaj kısmı yerine herkesin görebileceği şekilde, yorumlar atmaları daha yaygındır.

Lister (2009)'e göre, yeni medya kavramının dönüşümüne etki eden beş özellik öne çıkmaktadır. Bunlardan ilki olan; *dijitallik* ile uygulamaların, seslerin, dosyaların, belgelerin ikili kodlar vesilesiyle veri sayılarına dönüşme işlemidir (akt. Yergin, 2018). İkincisi olan; *etkileşimsellik* ile sosyal medya üyelerinin birbiriyle fikir alış verişinde bulunmasını sağlayarak, içeriklere erişim dışında etkide de bulunabilirler (akt. Yergin, 2018). Üçüncüsü ise; *hipermetinsellik* ile metnin ağ tabanından hızlı bir şekilde yayılım göstermesi durumudur. Dördüncüsü ise; *sanallık* ile üyelerin o an nerede, hangi platformda olmak isterlerse orada olmalarının hissini ortaya koyar. Kullanıcıların 7/24 düşüncelerini veya fikirlerini ortaya koymalarını sağlar. Son olarak; *yayılım* ile üyelerin farklı zamanlarda, farklı uygulamalara hızla girebilme işlemidir (Kurtul, 2019). Bu beş özellik geleneksel medya ve yeni medyanın farklarını ortaya koymaktadır. Yeni medya ile fotoğraflar, sesler, videolar kolaylıkla paylaşılabilir. Kullanıcılar arasında kolayca diyalogların gerçekleşmesi ile düşünce ve duygular paylaşılabilir. Atılan bir tweet binlerce kullanıcı tarafından kolayca görülebilir. Hatta atılan tweet silinse bile, başka kullanıcıların o tweetleri ekran resmi almasıyla devamlılığı sağlanabilir. Kilometrelerce uzakta olan kullanıcılar birbirleriyle iletişim kurabilir ve bu iletişimi de 7/24 sağlayabilirler.

Çomu (2012)'ya göre nefret söyleminin, geleneksel medyaya oranla yeni medyada daha fazla olmasının sebebi; geleneksel medyanın hukuki açıdan denetleniyor ama yeni medyanın denetlenmiyor olması, düzenlemelerin uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Binark ve Bayraktutan (2013)'a göre sosyal medya araçlarından; Facebook, Instagram, Twitter gibi platformlarda kullanıcılar tarafından saldırgan içeriklerin normleştirilmesi, nefret suçunun önünü açmaktadır (akt. Öztekin, 2015). Denetimi geleneksel medyaya oranla daha zor olan yeni medyada, kullanıcılar daha kolay şekilde nefret eğilimlerini dile getirmektedirler. Geleneksel medyada nefret içeriği olduğunda ya kişi hattan alınır ya da hakaret içerikleri biplenir. Yeni medyada ise; kullanıcı nefret söylemini dile getirir, bu durum diğer kullanıcılar tarafından şikâyet edilirse, gönderi kaldırılır. Fakat nefret söylemi kullanıcıların şikâyetine kadar, yayılım göstermektedir.

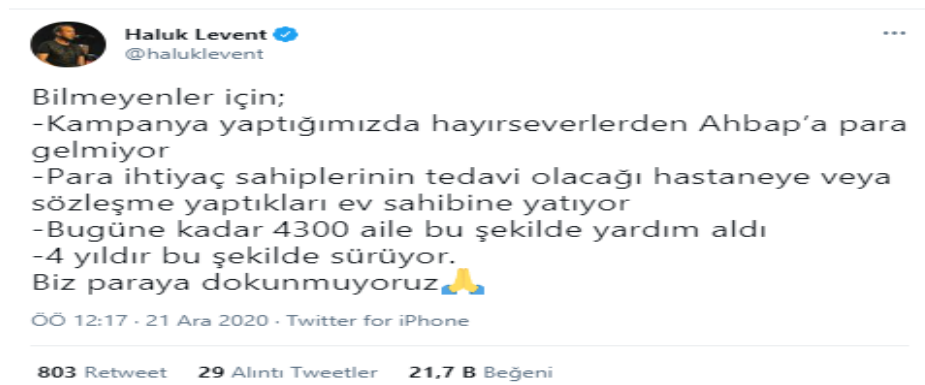
Kırçova ve Enginkaya (2015)'ya göre, sanal medya ve geleneksel medyanın farklı özellikleri vardır. Bunlardan ilki, sanal medyanın herhangi bir zaman dilimine ya da mekâna bağlı olarak hareket edilmesine gerek kalmadan, günün her saatinde ve yer gözetmeksizin kullanıcılar aktifleşebilirler. İkincisi, geleneksel medya için sabit masaüstü bilgisayarlara ihtiyaç varken, sanal medya ile kullanıcılar boş vakitlerinde bile tabletlerinden, bilgisayarlarından ya da akıllı telefonlarından giriş sağlayabilirler. Üçüncüsü ise, geleneksel medyanın tek taraflı etkileşimi sanal medya ile de kullanıcıların birbirleriyle etkileşimi sağlanır. Kullanıcıların aynı zamanda firmalarla, kurumlarla, siyasi aktörler ile de etkileşim sağlayarak, görüş bildirebilir ve karşılık alabilirler. Son fark ise sanal medyanın ölçülebilir özelliği, yani kolayca kullanıcı sıfatına sahip olan, üyelerinin hangi sosyal medya aracına kayıt olursa olsun, belirli özellikleri veri tabanında kayıt altındadır. Örneğin üyelik tarihi, beğenileri, takipçi sayıları, paylaşımları, yorumları gibi bilgiler kayıtlı tutulur (Şanda, 2020). Sosyal medyada daha fazla insana erişim için, örneğin Twitter'da hashtag kullanımı ile daha fazla kullanıcıya erişim gerçekleştirilebilir. Ya da kullanıcıları daha fazla bilgilendirmek amacıyla; video, fotoğraf, linkler siyasi parti liderleri tarafından kullanılır. Çalışmada bakmakta olduğumuz siyasi liderlerin atmış olduğu popüler tweetlerde de, seçmen skalasını çoğaltmak için; hashtag, video, fotoğraf, linklere başvurulmuştur. Aşağıda 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde, belediye başkan adaylarının dördüncü bölümde ele

alınmakta olan tweetlerinde kullandıkları hashtag, link, görsel ve video kullanımları yer almaktadır:

Yeni medya ortamı, siyasi parti ve adayları açısından da daha pratik bir hal almıştır. Siyasi partiler ve adaylar kendilerini daha iyi ifade edecekleri ve tanıtacakları, özellikle geri bildirim avantajlarıyla da seçim kampanyalarında yeni medya ortamını kullanmaktadırlar (Aziz, 2014). Böylece eğer parti küçük ya da yeni bir parti ise, medya aracılığıyla sesini duyurabilecektir (Çağlar ve Köklü, 2017). Örneğin bağımsız bir aday, kullandığı sosyal medya ağları ile birçok kullanıcıya ulaşarak, kendisine oy verecek seçmenler elde edebilir. Yeni medyanın hızlı, kolay ve düşük maliyet ile

birçok platformda çift yönlü iletişim sağlama, özellikle siyasi aktörlerin seçim zamanlarında gözbebeği konumundadır. Çünkü hem kendi politikalarını seçmene duyurma imkânıyla iletişim sağlama durumları varken, diğer yandan da siyasi aktörlerin gerçekleştirmek istedikleri politikaları yayınladıklarından ötürü etkin bir şekilde kullanılmaktadır (Dondurucu, 2018). Örneğin yeni kurulmuş bir parti geleneksel medya araçlarından olan radyo veya televizyona kolaylıkla çıkamaz iken, yeni medyada oluşturacağı bir sosyal ağ profili ile projelerinden istediği zaman telefondan, bilgisayardan ya da tabletten duyurabilmektedir. Aziz (2014)'e göre siyasi aktörler, geleneksel medyada gerçekleştiremedikleri yüz yüze diyalogların gerçekleşmesi, yayınlanmış bir mesaja kamuoyundan direkt eleştirilerin görülmesi ve bu tepkilere anında cevap verilebilme gibi yeni imkânlar tanınmıştır. Sosyal medya ile seçmenler, tek başlarına gerçekleştirmeleri zor olan görüş ve fikirlerini sosyal ağlarla daha gür bir şekilde ve etkileşimli olarak paylaşabilmektedirler (Çıldan, Ertemiz, Tumuçin Küçük ve Albayrak, 2012). Sosyal medya fenomenlerinin sayısı günümüzde oldukça fazladır. Mavi tik, yani tanınmış kişi ibaresi ile sosyal medya ağlarında, takipçi sayıları yüksek insanlar paylaştıkları gönderi ile çok fazla kişiye ulaşabilmektedirler. Bu durumun hem olumlu hem de olumsuz yönleri bulunmaktadır. Olumsuz yönü kullanıcıların nefret içeriklerini, dalga geçmek adı altında normalleşmesidir. Olumlu yönü ise yardıma muhtaç kişilerin seslerini daha kolay duyurmalarıdır. Örneğin yardım denilince akla ilk gelen isim, Twitter'da kuşkusuz Haluk Leventtir. Haluk Levent kişisel hesabından yardım isteyen insanları paylaşır ve yardım eder. Bu durum genellikle hasta insanlar, öğrenciler gibi kullanıcı profilleridir. Haluk Levent'in kişisel Twitter hesabından yardımlar adına attığı tweet:

Yeni medya ile siyasetin arasındaki bağ, siyasi aktörlerin geleneksel medya ile görüşlerini ve çalışmalarını yüksek bütçeli afişler, broşürler yerine; yeni medya ile iddialı tasarımlar ve zekice mesajlar içeren siyasal reklamlar almaktadır (Scott, 2010). Bu siyasal reklamların en dikkat çekici özelliği de liderlik vasfının ön planda tutulmasıyla; kararlılığını, bilgisini ve sağduyusunu ön plana çıkartıyor olmasıdır (Göksu, 2015). Siyasi aktör, oluşturmuş olduğu programlarını yayınlayarak ve merak uyandıran sorunları kamuoyuna açıklayarak, halk ile bir bütünlük sağlamaktadır (Gürbüz ve İnal, 2004). Siyasal aktör ve toplum arasında bağı kuvvetlendirecek olan yeni medya platformlarından olan; Twitter, Facebook, Instagram, Blog, Web sitelerinde bireyler daha da kolay iletişime geçmektedir. Bunun için de örneğin, bir siyasi partinin web sitesine girdiğimizde hemen karşımıza çıkacak olan online mesaj bölümü (Dursunoğlu, 2017), ya da web sitesinin tasarımı ve site isminin hafızalarda kolayca yer edebilecek şekilde oluşumu oldukça önemlidir (Gürbüz ve İnal, 2004). Sosyal medyada dikkat çekmek ve aslında doğru şekilde dikkat çekmek önemlidir. Özellikle de siyasi parti liderlerinin bu duruma dikkat etmesi şarttır. Çünkü oluşturulan bir profil, atılan bir tweet, paylaşılan bir fotoğraf sosyal medyada hemen dikkat çeker. Eğer atılan bir tweet ucu açık bırakılmış ise, muhalif parti destekçileri tarafından eleştirilere maruz bırakılabilir. Ya da paylaşılan bir fotoğraf dalga konusu haline alabilir. Bazı sosyal medya kullanıcıları, atılan tweet veya fotoğrafın hemen ekran resmini almaktadır. Bunun nedeni, hem silinmesinden dolayı hem de Caps aracılığıyla üzerine gidilmesinin amaçlanmasıdır. Caps, yani bir yazı ya da fotoğrafın Paint uygulamasıyla metin ve resim eklenmesi durumudur. Bu Capsler genellikle nefret söylemini tetikleyici bir nitelik taşımaktadır. Çünkü içerisinde ötekileştirerek, aşağılamayı barındırır. Örneğin siyasi parti liderlerinin atmış oldukları tweetlere sadece sözlü değil fotoğraf şeklinde de yorumlar bırakılmıştır. Mehmet Özhaskeki'nin kişisel Twitter hesabından atmış olduğu bir tweete yorum olarak, CHP'ye yönelik bir Caps atılmıştır. Bu paylaşım şu şekildedir:

@mehmetozhaseki adlı kişiye yanıt olarak
Rabbim bunlara fırsat vermesin
Ülkeyi kaosa sürüklemek için kirli eller birleşti

24 Mar 2019

1 3 6

Siyasi aktörlerin sosyal medya platformlarında etkin olma sebeplerinden ilki, bir siyasetçinin mitinglerinde çok zor toplayabileceği insan sayısına Twitter, Facebook, Instagram gibi sosyal ağlarda kolaylıkla ulaşabilmeleridir. İkincisi, tarafsız bir ortam sunan sosyal medya ile sansüre maruz kalmadan fikirlerini ifade edebiliyor olmalarıdır. Üçüncüsü ise, sosyal medya platformunun genç seçmenler tarafından oldukça sık kullanılıyor olması, eğer siyasetçiler de aktif kullanım gerçekleştirirlerse tanınmalarını kolaylaştıracaklardır (Çıldan, Ertemiz, Tumuçin, Küçük ve Albayrak, 2012). Siyasi parti liderleri için sosyal medya, belki de normalde elde edemeyecekleri büyüklükte bir miting alanıdır. Algımızı şekillendirmekte olan medya ile önyargılarımızın birçoğunun oluşmasına günlük hayattaki deneyimlerimizden daha da fazla etkiye sahiptir. Medya ve iktidar kavramları bir araya geldiğinde çoğunlukla hedeflerinden sapılarak, özellikle de günümüz sosyal medyasında nefret söylemini dolaylı yollardan tetiklemektedir. Başa çıkılamayan herhangi bir sorun karşısında, “biz-öteki” ayrımı ile her şeyden sorumlu gösterilen ötekiler yaratılır, hedefler saptırılır (Vardal, 2015). Türkiye medyasında kullanılmakta olan “biz” kavramının kastedildiği topluluklar; Müslümanlar, Sünniler, Türkler gibi kavramlar ile şekillenerek, “biz” olgusunun dışında kalanlar da dışlanarak ötekileştirilmeye mahkûm kalmaktadırlar (Dirini, 2010). Türkiye’de en çok dışlanan azınlık gruplar ise; Ermeniler, Kürtler, Yahudiler, Aleviler, Eşcinseller ve özellikle son dönemlerde ise, Suriyeli mülteciler gibi toplumun azınlığını oluşturmakta olan gruplar ile ilgili medyada; özellikle etnik kökenlerini, cinsel yönelimlerini veya mezheplerini

vurgulanarak nefret duygusu körüklenmektedir (Vardal, 2015). Siyasi liderler, ötekileştirme yapmadıklarını son zamanlarda oldukça vurgulamaktadırlar. Atmış oldukları tweetlerde ayrımcı değil, birleştirici tutum sergilemeye başlamışlardır. Bu durum yorumlarda da etkisini az da olsa göstermektedir. Fakat önyargı ve kalıp yargılar insanlara zamanında o kadar çok empoze edilmiş ki bu durumu halen aşamamış seçmenler vardır. Örneğin 2019 yerel seçiminde Mansur Yavaş'ın Regaip Kandilini kutlamak amacıyla atmış olduğu tweete gelen yorumlar, “seni de dindar ettik sonunda”, “sen CHP’yi bile din sahibi edeceksin” ve “CHP adayı olduğuna emin misin onlar böyle şeyleri bilmezler” tarzında yorumlar gelmiştir.

Lietsala ve Sirkunnen (2008)’e göre, sosyal medyanın kullanıcılar arasında gerçekleştirilen etkileşimlerine dayanan, çevrimiçi kullanıcıların içerik oluşturarak paylaşım yapması ve diğer kullanıcıların o içerik hakkında yorum yapabilme durumu açık olan uygulamaların tümüdür (akt. Öztay,2015). Sansürden uzak olan sosyal medyada, kullanıcıların ifade özgürlüklerinin kötüye kullanımıyla; dini, etnik ve cinsiyet temelleri üzerine yaşam haklarını yok sayacak derecede, aşağılayıcı ve ötekileştirici birçok sıfat ve tehdit içeriği paylaşılmaktadır (Karaman ve Işıklı, 2016). Örneğin Facebook üzerinden bir siyasi lider; kadın, genç, yaşlı veya bölge bazından propagandasını icra edebilir. Fakat dezavantajı ise, sosyal medya kullanıcıları yalan haberlere maruz kalabilir ya da sosyal medyada o kadar çok bilgi kirliliğinin içerisinde kaybolabilir (Köseoğlu ve Al, 2013). Sosyal medyanın gün geçtikçe kullanıcılarının artması ile siyasi liderleri de etkileyici bir boyuta evirildiği belirlenmiştir. Bu sebepten ötürü siyasi liderler, siyasi etkileşimi arttırmak amacı güderek geniş kitlelere ulaşabilecekleri, zaman ve mekân sıkıntısı olmayacak olan sosyal medya platformlarını aktif bir şekilde kullanarak, siyasi sempaticanlığı güçlendirmektedirler (Dilber, 2018). Sosyal medyada yaş skalasına bakıldığında, daha genç kullanıcılar tarafından kullanıldığı görülmektedir. Bu sebeple de siyasi liderler de genç seçmenlerine ulaşım sağlamak için, aktif sosyal medya kullanımı gerçekleştirmektedirler. Gençlerin de politik kimliklerini en çok geliştirdikleri yer, şüphesiz sosyal medya olmuştur (Güz, Yegen ve Aydın, 2019). Obama’nın başkanlık seçiminde sosyal medyada düzenlemiş olduğu, “Evet, yapabiliriz (Yes, we can)” sloganı ile seçim kampanyasına çok büyük bir etki sağlamış hatta diğer ülkelere de

örnek teşkil etmektedir (Çodur, 2017). Sosyal medyanın avantajını kullanan liderler, bu durumu propaganda aracı olarak kullanarak, kitle için hedef kitleyi belirleyebilmektedirler. Başta küçük çaplı kullanıcılar, yani takipçi sayıları az olan kullanıcıların paylaşımları, diğer kullanıcılar tarafından keşfedilirse de çok fazla insana bir anda ulaşım sağlanabilir.

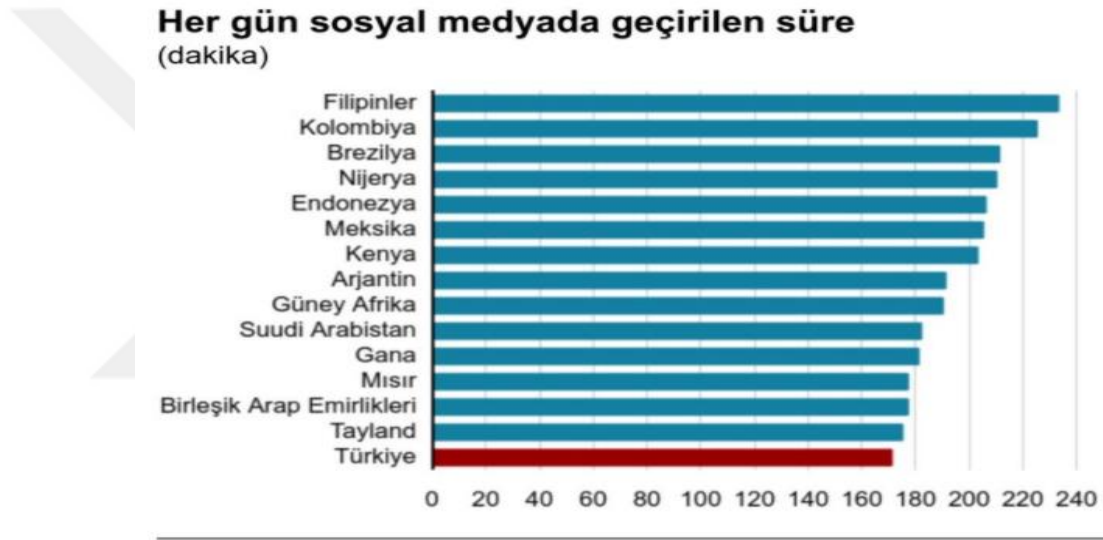
Sosyal medya platformlarını belediyelerinde kullanımı da oldukça önemlidir. İlk olarak, belediyelerin tüm internet akışına hâkimiyeti sağlanmalıdır. Örneğin sosyal medya ağlarında aktif olurlar ise, gündeme de hemen hâkimiyet gösterebilirler. İkinci olarak herhangi bir soruna dair sosyal medya konusunda bilgi sahibi olunmalıdır. Örneğin Twitter‘da bir kullanıcı tarafından atılmış bir tweetin patlaması durumunda, ana sayfada hep bu tweetler ile ilgili yorumlar, Capsler, görseller paylaşılır ve bu duruma hâkimiyet sağlanırsa da konudan kopma durumu ortadan kalkar. Üçüncü olarak yeni medyanın çift yönlü iletişim özelliğinden yararlanarak, kampanyalar üretilmelidir. Örneğin atılan bir tweet ile vatandaşlara fikirleri sorulabilir. Bu durumu Mansur Yavaş Twitter hesabında, “Kapıları ve amblemi ne yapacağımızı da Ankaralılar’a soracağım. Şehri ortak akılla yöneteceğiz.” şeklinde kullanmış ve birçok yorum gelmiştir. Dördüncü olarak da gerçekleştirilecek olan faaliyetlerin, sosyal medyadan duyurulmasında samimiyet ve özgünlük önemli bir kriterdir. Örneğin özgün bir paylaşımın yapılması fazla yorum gelmesine sebep olurken, eğer yorum özgün değil ise de o yorum ya dalga konusu olur ya da önemsenmeden geçilir. Melih Gökçek Twitter hesabından atmış olduğu tweetlerde büyük harfler kullanmaktadır. Bu durum bazı kullanıcılar için bağırma şeklinde yorumlanmaktadır. Altıncısında da belediyelerin; farklı fikirlere açık, ayrımcı yaklaşımlara uzak, samimiyetin ön planda olduğu açıklamalarda bulunmalıdır. Atılan tweetlerin ayrıştırıcı özellikler içermemesi için, örneğin “biz” kelimesi yerine herkese açık kelimeler kullanılmalıdır. Yedincisi ise, kullanıcılar ile iletişimi çoğaltmak amacıyla paylaşımlarını yoruma dayalı, hatta tartışmaya açık şekilde yürütmelidir. Çünkü farklı diyalogların oluşması başka fikirlerini de meydana getirmektedir. Son olarak belediyeler sadece yaptıklarını değil, yapılacak olan faaliyetlerini de özenli bir şekilde paylaşmalıdır (Solmaz ve Görkemli, 2012). Özellikle de belediye başkanı olmuş ya da belediye başkan adayı olan

kullanıcının; “bunları yaptık” yerine, “bunları da yapacağız” tarzında kullanım göstermesi vatandaşlar tarafından daha olumlu karşılanacaktır.

Kim, Jeong ve Lee (2010)’ye göre, sosyal ağların yedi özelliği bulunmaktadır. Bunlardan ilki olan *çevrimiçi bağlantı* ile kullanıcının, sosyal ağ sitesinde diğer kullanıcılar ile etkileşim içerisinde olmasıdır. İkincisi ise *çevrimiçi gruplar*; sosyal ağ sitelerindeki grup oluşturma özelliğiyle kullanıcılar, gönderimlerini gruplara yollayabiliyor olmasıdır. Üçüncü olan *çevrimiçi bağlantıyla iletişim kurma*; kullanıcıların mesaj, mail veya bültenlerini online şekilde diğer kullanıcılar ile paylaşma durumunu ifade eder. Dördüncü olan *kullanıcının ürettiği içeriğin paylaşımı*; kullanıcının müzik, fotoğraf, video gibi kendi ürettiği paylaşımlarını ailesiyle ya da arkadaşlarıyla paylaştığı durumlardır. Beşinci ise *fikir ifade etme*; bir kullanıcı diğer kullanıcının paylaşımına yorum yapması veya oylayabilmesi durumudur. Altıncı olan *bilgi bulma*; kullanıcı arama motorlarına, anahtar kelimeler ile istediği bilgiye kolayca erişim sağlamasıdır. Son olarak *kullanıcıyı tutma*; kullanıcının sosyal ağdan kolayca çıkmaması için dikkatini çekecek olan gönderimler, güncel haberler ve reklamlarla kalım süresini uzatmaktır (akt. Aktan, 2017). Dikkat çekmek için siyasi liderlerin, tweet olarak görseller paylaşması bu duruma örnektir. Bu görseller mitinglerden, ziyaretlerden, gündem olan bir durumlardan, röportajlardan, programlardan sağlanabilir. Böylece seçmen tarafından ilk olarak görsel dikkat çeker ve tweetin devamının okunması sağlanır. Çalışmada bakılmakta olan popüler tweetlerden en fazla görseli, 2014 yılında Melih Gökçek paylaşmıştır. İkinci sırada 2019 yılında Mehmet Özhasseki, üçüncü sırada 2019 yılında Mansur Yavaş ve son olarak 2014 yılında da Mansur Yavaş görseller ile attıkları tweetleri desteklemiştir. Burada görüldüğü üzere Mansur Yavaş 2014 yerel seçiminde daha az görsel kullanmış, fakat 2019 yerel seçiminde daha fazla görsel kullanarak dikkat çekmeyi başarmıştır.

Rigby (2008)’e göre sosyal ağları web sitelerinden ayıran dört özellik vardır. Bunlardan ilki *profil sayfası*, yani kullanıcıların birbirlerini daha yakından tanımlarını sağlamak amacıyla profillerinde metin, video, fotoğraf gibi paylaşımların yer almasıdır. İkincisi *arkadaş ağı*, yani sosyal ağlarda yer alan arkadaş listesinde kullanıcıların küçük resimlerinin bulunduğu alandır. Üçüncüsü ise *herkese açık*

yorumlama, yani profili açık olan kullanıcının hem arkadaşları hem de yabancılardan gönderim alma durumudur. Son olarak *gizli mesajlaşma*, yani bir kullanıcının diğer kullanıcıya özel olarak mesaj, video, müzik, resim ve ses yollama imkânıdır (akt. Aktan, 2017). Sosyal ağ ve sosyal medya kavramları birbirlerinden farklı olsalar da sosyal ağ, sosyal medyanın bir uzvu şeklindedir. Yani sosyal ağlarda da video, fotoğraf, ses paylaşımları ve bloglama yapılabilmektedir (Bostancı, 2015). Sosyal medya, dünyada çok fazla kullanımın gerçekleştiği bir alan olma özelliğine sahiptir. Dijital 2020 raporuna göre, dakika bazından en fazla sosyal medyada geçirilen süre olarak dünyada, Türkiye on beşinci sırada yer almaktadır:

Şekil 2. Her gün sosyal medyada geçirilen süre (dakika)

Kaynak: BBC, 2020.

3.1.1. Twitter kullanımı ve özellikleri

Evan Williams, Biz Stone ve Jack Dorsey tarafından temellendirilmiş olan Twitter, kullanıcı niteliği kazanmayı ücretsiz olarak gerçekleştirerek, kısa sürede adından çokça söz ettirmeyi başarmıştır (Arslan, 2017). Sosyal ağ sitesi olan Twitter, kullanıcılarına başta 140 karakterlik (güncelleme ile 280 karaktere çıkarıldı) metin oluşturabilecekleri, “tweet” yollama ve alma imkânıyla isterlerse herkesin görebileceği fakat istemezlerse, sadece istedikleri kullanıcılar tarafından görülebilecek sınırlamaları içerisinde barındırmaktadır (Aytekin, 2012). Twitter ile kullanıcılar, hızlı

bir şekilde anlık olarak fotoğraf, video, mesaj ve ses tarzındaki gönderimleri alma ya da gönderme olanağını ellerinde tutmaktadırlar. Aslında kullanıcılar, az ve öz bir biçimde kendilerinin ya da yaşanan durumu, Twitter vesilesiyle açıklama fırsatlarına tabiidir (Kurtul, 2019). İlk kurulduğunda Türkçe dil seçeneği olmadığı için Türkiye’de çok aktif kullanıcıya sahip değillerdi. Fakat 2011 yılında Türkçe dil seçeneğinin açılmasıyla, Türk kullanıcılar tarafından rağbet görmeye başlamıştır (Çağıl, 2015). Twitter, diğer sosyal medya araçlarıyla ve web siteleriyle bağlantı kurmuştur. Swarm, Facebook, Instagram, Youtube, Askfm, Connected2.me, Periscope ve Snapchat gibi programlar ile karşılıklı paylaşım yapabilme özelliğini barındırmaktadır. Dijital 2020 raporuna göre dünyada en çok Twitter kullanan ülkeler arasında Türkiye, altıncı sırada yer almaktadır:

Şekil 3. En çok Twitter kullanan 10 ülke

Kaynak: We Are Social ve Hootsuite, 2020, akt, BBC,2020.

Ayrıca en iyi web 2.0 sitesi olarak Twitter, üçüncü sırada yer almaktadır. Bu sıralama 2020 Ağustos tarihine aittir:

	1 YouTube 3 - eBizMBA Sıralaması 1.000.000.000 - Tahmini Aylık Benzersiz Ziyaretçi 4 - Rütbe Yarış 2 - Quantcast Sıralaması 3 - Alexa Sıralaması <i>Son Güncelleme:</i> 1 Ağustos 2020. En İyi Web 2.0 Web Siteleri eBizMBA
	2 Wikipedia 10 - eBizMBA Sıralaması 475.000.000 - Tahmini Aylık Benzersiz Ziyaretçi 8 - Rütbe Yarış 16 - Quantcast Sıralaması 6 - Alexa Sıralaması <i>Son Güncelleme:</i> 1 Ağustos 2020. En İyi Web 2.0 Web Siteleri eBizMBA
	3 Twitter 12 - eBizMBA Sıralaması 310.000.000 - Tahmini Aylık Benzersiz Ziyaretçi 21 - Rütbe Yarış 8 - Quantcast Sıralaması 8 - Alexa Sıralaması <i>Son Güncelleme:</i> 1 Ağustos 2020. En İyi Web 2.0 Web Siteleri eBizMBA
	4 Pinterest 22 - eBizMBA Sıralaması 250.000.000 - Tahmini Aylık Benzersiz Ziyaretçi 27 - Rütbe Yarış 12 - Quantcast Sıralaması 26 - Alexa Sıralaması <i>Son Güncelleme:</i> 1 Ağustos 2020. En İyi Web 2.0 Web Siteleri eBizMBA
	5 WordPress 24 - eBizMBA Sıralaması 240.000.000 - Tahmini Aylık Benzersiz Ziyaretçi 38 - Rütbe Yarış 15 - Quantcast Sıralaması 18 - Alexa Sıralaması <i>Son Güncelleme:</i> 1 Ağustos 2020. En İyi Web 2.0 Web Siteleri eBizMBA
	6 Craigslist 31 - eBizMBA Sıralaması 111.000.000 - Tahmini Aylık Benzersiz Ziyaretçi 14 - Rütbe Yarış 30 - Quantcast Sıralaması 50 - Alexa Sıralaması <i>Son Güncelleme:</i> 1 Ağustos 2020. En İyi Web 2.0 Web Siteleri eBizMBA
	7 Tumblr 34 - eBizMBA Sıralaması 110.000.000 - Tahmini Aylık Benzersiz Ziyaretçi 55 - Rütbe Yarış * 12 - Quantcast Sıralaması 35 - Alexa Sıralaması <i>Son Güncelleme:</i> 1 Ağustos 2020. En İyi Web 2.0 Web Siteleri eBizMBA

Şekil 4. En iyi 15 web 2.0 siteleri

Kaynak: eBizMBA, 2021.

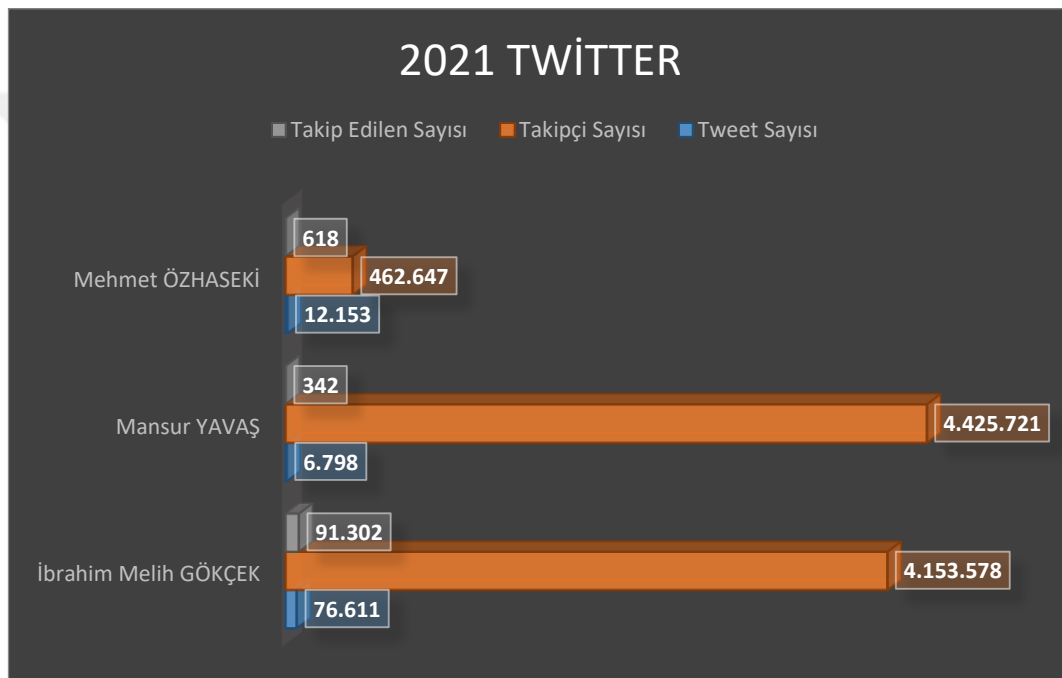
Günden güne hızla büyümeye devam eden bu sosyal ağ ile kullanıcılar; düşündüklerini, hissettiklerini, duyduklarını veya gördüklerini, “*neler oluyor?*” kısmına yazarak tweet paylaşabilme imkânına anlık olarak sahiptirler. Bu tweetleri siyasi liderler, kampanyalarını duyurmak amacıyla sıklıkla kullandıkları görülmektedir (Öztay, 2015). Iphone ve Android telefonlar aracılığıyla kolayca erişim sağlanabilmesi haricinde, ayrıca Twitter web sitesinden de giriş sağlanmaktadır. Hatta 2014 yılında Recep Tayyip Erdoğan’ın atmış olduğu tweetlerin %95,2’si, Kemal Kılıçdaroğlu’nun atmış olduğu tweetlerin %73,3’ü ve Devlet Bahçeli’nin ise attığı bütün tweetler, Twitter’ın web sitesinden atılmıştır (Bostancı, 2015). Son dönemlerde Twitter’a giriş, çoğu kullanıcı tarafından telefonda sağlanmaktadır. Çünkü telefonlar artık insanların ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Telefonlar ile konuşma, paylaşım, sosyalleşme oldukça fazladır. Her zaman elinin altında bulunmasından kaynaklı olarak, tablet veya PC yerine; Iphone ya da Android telefonlar aracılığıyla, zaman ve mekân fark etmeksizin kullanım gerçekleştirilmektedir. Sosyal medya platformlarının dikkatli kullanımına daha önce değinmiştir. Bu doğrultuda da siyasi liderler, sosyal medya danışmanları kullanmaktadır. Aslında kendi kişisel hesapları, ama az da olsa danışmanlar tarafından da paylaşımlar gerçekleştiriliyor. Örneğin Melih Gökçek

kişisel Twitter hesabından “Twitlerin %99’unu ben atarım. % 1 danışmanlarım atabilir.” şeklinde bir açıklama bırakmıştır. Ayrıca siyasi liderlerin özgün ve akılda kalıcı tweetler atması önemlidir. Ne kadar çok özgün içerikler paylaşırlarsa, o kadar çok seçmenin dikkatini çekerler. Melih Gökçek Twitter hesabından, #DünyanınİlkTwitterMitingi hashtagini kullanarak Trend Topic (TT) listesine girmiştir. Bu olay bazı kullanıcılar tarafından alay etmek için olsa dahi bu hashtag ile adından söz ettirmiş ve özgün bir paylaşıma imza atmıştır.

Van Dick (2011)’e göre, çift yönlü iletişim ile diyalogları ve sohbeti geliştirmek, değişim imkânına sahip olmak, kolayca ifade edilebilir paylaşımlar sağlamak, bilgi edinmek ve haber akışıyla reklam kolaylığı sağlamak gibi özellikleriyle Twitter kullanılmaktadır. Siyasi liderlerin sosyal medyaları genellikle danışmanları tarafından profesyonel şekilde kullanılarak gündemden uzak kalmamayı ve takipçi sayılarını arttıracak, geniş kitlelere sosyal mecralar üzerinden erişim sağlamaktadırlar. Siyasi partilerin sosyal medya ekipleri tarafından oluşturulmuş olan hashtag(#)’ler büyük önem taşımaktadır. Çünkü Trend Topic (TT) listesine girebilecek özgünlükte, yaratıcı ve dikkat çekici olabilir ise; sadece kendi takipçileri değil, Trend Topic listesine bakmakta olan, kullanıcılar tarafından da benimsenmesine yol açmaktadır (akt. Şanda,2020). Genel (2012)’e göre, sosyal medya kullanımının aktif

ve özgün olarak gerçekleştirilmesiyle, az takipçili profiller özellikle de siyasal açıdan olumsuz nitelik taşımaktadır. Büyükşehir Belediyelerinde 2012 yılında en fazla tweet (34.654) ve takipçi (352.663) sahibi olan Ankara Büyükşehir Belediyesi'dir. Ankara'yı da 4.567 tweet ve 9.508 takipçi ile İstanbul izlemektedir (Solmaz ve Görkemli, 2012). Mansur Yavaş, Melih Gökçek ve Mehmet Özhasseki'ye baktığımızda; güncel olarak Twitter'da en fazla takipçiye, 4.425.721 ile Mansur Yavaş sahiptir. Hemen ardından 4.153.578 takipçiyle, Melih Gökçek gelmektedir. Son olarak da Mehmet Özhasseki, 462.647 takipçi sayısına sahiptir.

Twitter'a yeni katılım göstermiş kullanıcılar için, “*Twitter Sözlüğü*” bulunmaktadır. Twitter Sözlüğü; tweet, retweet, yanıt, hashtag, bahsetme, beğenme, direkt mesaj, profil, Trending Topic, takip etme, takipçi, fleets, engelleme veya sessize alma, tweet silme, tweet çevirisi gibi kavramlar hakkında detaylı bilgi vermektedir. Twitter kavramlarına yakından bakacak olursak şöyle sıralayabiliriz (Twitter Yardım Merkezi, 2021).

Tweet: Twitter kullanıcılarının, “Neler oluyor?” kısmına yazdıkları mesaj, kaydettikleri ses veya paylaşmak istedikleri fotoğraf ve videolara denilmektedir. Ayrıca paylaşımına uygun GIF, öneri almak amaçlı anket (maximum 7 gün süreli

oylama) kullanımı ya da konum bilgisi eklemelerinde bulunulabilir. Atılan tweete yorum gelmesini sağlamak ya da tam tersi engellemek amacıyla, “kimler yanıtlayabilir?” kısmında; herkes, takip ettiğin kişiler veyahut sadece bahsettiğin kişiler butonlarından seçim hakkı tanınmaktadır.

Yanıt/Yorum: Takip edilen ya da takip etmediği halde tweetini görmüş olduğu kullanıcının, tweeti hakkında düşüncülerini dile getirdiği bölüme denilmektedir. Tweeti anlatırken söylendiği gibi, eğer yorum yapma durumunda herhangi bir engel yok ise.

Bahsetme: Tweette adının geçmesi istenilen kullanıcının, kullanıcı adının başına “@” sembolü kullanarak gerçekleştirilmesi durumudur. Örneğin, @kullanıcı şeklindedir.

Hashtag(Etiket): Kullanıcının atacak olduğu tweete, “#” “sembolü ile oluşturulan, etiketin devamında da bir slogan haline gelecek ya da isimin yazılı olduğu durumlara denilmektedir. Eğer kullanıcının profili açık ise, # sembolü yazdığı kelime ile ilgili tweetler arasına girer ve birçok kullanıcı tarafında görülme şansına sahip olur. Özellikle de Trending Topic listesinde olan bir hashtag ise.

Retweet: Bir kullanıcının atmış olduğu tweeti beğenerek, kendi profilinde de görülmesini sağlayan, “yeniden tweet” anlamına gelen kavramdır. Eğer retweet yapılması istenilen kullanıcının profili gizli ise, retweet özelliği kapalı moda girmektedir. Kısaltması, “RT” olarak bilinen bu kavram ile tweetin orijinalliğinin korunması sağlamaktadır.

Beğenme: Favorilere ekleme olarak bilinen beğenme özelliği kullanıcılar arasında sıklıkla, “favlamak” tabiriyle karşımıza çıkmaktadır. Bir kullanıcının atmış olduğu tweeti beğendiğini göstermek amacıyla, kalp simgesine tıklama işlemidir.

Takip etme: Herhangi bir kişinin paylaşımlarını görmek amacıyla, kullanıcı profilinde sağ üst köşede yer alan, “takip et” butonuna basarak tweetlerinden haberdar

olunabilir. Eğer takip edilecek kullanıcının profili kitle ise, yani paylaşımları onay alınmadıkça görülmez ve kullanıcının onaylanması ya da reddetmesi beklenir.

Takipçi: Yukarıda bahsettiğimiz işlemin sonucu eğer olumlu olarak onaylanırsa ya da zaten açık bir profil ise, artık kullanıcının takipçi bölümünde yer alınır. Kullanıcının paylaşmış olduğu tweetleri beğenebilir, yorum yapabilir, retweet edebilir. Eğer karşılıklı bir takipleşme olursa, takip edilenler kısmında da yer alarak aynı uygulamaları gerçekleştirebilir.

Profil: Kullanıcının istediği isimle, çoğunlukla kendi ismiyle oluşturduğu, kişisel bilgilerinin yer aldığı mesela konum, doğum tarihi, fotoğrafı hatta ekstra yazmak istediği sözcükler olur diye 160 karakterlik bölümün bulunduğu alandır. Ayrıca takip ettiği kullanıcılarının, takipçilerinin, tweetlerinin, yanıtlarının, medya paylaşımlarının ve beğenilerinin görülmekte olduğu yerdir.

Trending Topic (TT): Popüler içerikler anlamına gelen kavram, o gün hatta o an gündemde olan başlık veya hashtaglerin bulunduğu, arama butonu olan büyüteç simgesinden ulaşılabilir. Kullanıcının ilgisini çekebilecek gündemlerin yer almasıyla, kişilerin daha fazla takip etmesi sağlanmıştır.

Direct Mesaj: Bir kullanıcının diğer kullanıcıya özel olarak gönderdiği, kullanıcılar arasında, “DM” olarak kısaltılmış mesajlardır. Eğer mesaj atılacak kişi, mesaj atacak kişi tarafından takip edilmiyorsa mesajı istekler kısmına düşmektedir. Direkt mesaj bölümüne mektup simgesinin bulunduğu butona basarak erişilebilmektedir.

Tweet Çevirisi: Atılan tweetin dili eğer bilinmiyorsa, örneğin İngilizce yazılmış bir tweet ise; tweetini hemen altında, “tweeti çevir” butonuna basarak kolayca kullanılan dile çevrilmektedir.

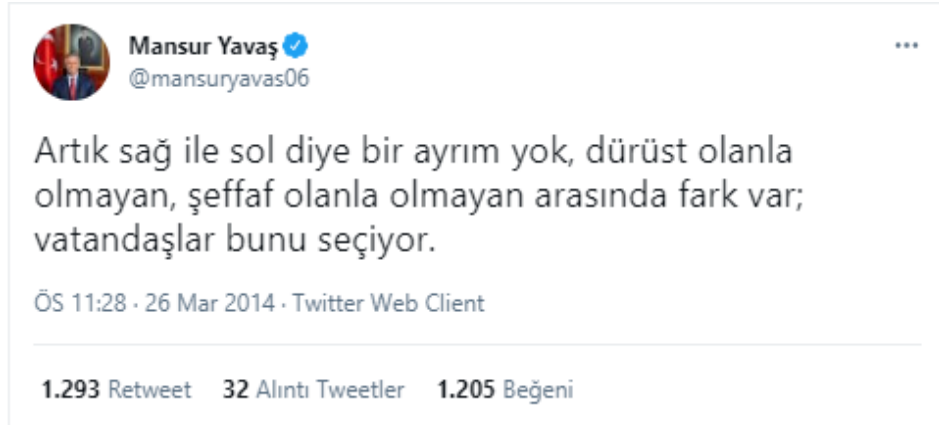
Tweet Silme: Kullanıcının atmış olduğu tweeti beğenmediği, yanlış yazdığı ya da tepki aldığı için profilinden kaldırmak istediği durumlarda kullanır. Bunun içinde

de tweetin sağ üst köşesinde yer alan, üç nokta (...) şekline basarak karşısına çıkan, “tweeti sil” butonu ile kolayca tweetini silebilmektedir.

Fleets: 24 saat kullanıcı profilinde kalan, hikaye bölümüdür. Hikaye eklemek için ana sayfanın en üstünde yer alan, profil fotoğrafının ekle kısmına basarak; metin, daha önce kayıtlı olan fotoğraf, o an çekilmesi için kamera ya da video kısımları bizi karşılamaktadır. Bu hikâye mantığı aslında hayatımıza Snapchat ile girmiştir. Ardından Instagram ve Whatsapp’a geldikten sonra Fleets adıyla da, Twitter kullanıcıları tarafından kullanılmaktadır.

3.1.2. Twitter’da nefret söylemi ve Twitter’da nefret söylemini engellemeye yönelik politikalar

Nefret söyleminin belki de en çok yayılmasına neden olan platform Twitter, hem hashtag üzerinden yayılım sağlarken hem de retweet özelliğiyle birçok insanın görmesine neden olmaktadır. Bu kullanıcılar, ünlü niteliği taşıyan kişiler de olabilir. Veyahut Twitter’da samimi içerikleriyle fazla takipçi sayısına ulaşan kullanıcılar tarafından da paylaşılmaktadır. En çok da, “Troll” olarak adlandırılan ve amacı sadece dikkat çekmek olan, fazla takipçisi olmayan Troll kullanıcılar; ırkçı, ayrımcı, cinsiyetçi tweetlere başvururlar. Türkiye’de genelde ırkçı tweetler; Kürtlere, Alevilere ve Ermenilere karşı toplumdan ayrıştırıcı algı temelli gönderiler şeklindedir (Arslan, 2017). 2013 yılında Kemal Kılıçdaroğlu’nun atmış olduğu, “Kız-erkek, başı açık–başı kapalı, sen-ben, alevi-Sünni yeter artık! İnsanlara ne zaman "birey" olarak bakmayı öğreneceksin Başbakan?” tweeti ya da 2014 yılında Mansur Yavaş’ın atmış olduğu, “Artık sağ ile sol diye bir ayrım yok, dürüst olanla olmayan, şeffaf olanla olmayan arasında bir fark var; vatandaşlar bunu seçiyor.” tweeti örnek olarak verilebilir:

Twitter’da nefret söyleminin nedenleri şüphesiz kullanıcıların anlık olarak paylaşabildikleri, etkileşim özelliğiyle yorum yapabildikleri veya cevap verebildikleri içerikleri barındırıyor olmasıdır (Kürkçü, 2017). Twitter’da en fazla nefret söylemi siyasi partilere yönelik olarak, siyasi nefret söylemini barındıran; “çapulcu parti” ve “küstah parti” tarzındaki ayrımcılığa yol açan yorumlar kullanılmaktadır (Yazıcı, 2016). Siyasi parti liderlerine karşı söylenen tweetlerin varlığı, söz konusu olsa da aynı zamanda siyasi parti liderlerinin ayrıştırıcı nitelik taşıyan tweetleri de mevcuttur. Örneğin 2014 yılında, Recep Tayyip Erdoğan’ın tweetlerinde sıklıkla; biz(448), Türkiye (320) ve değil (217) kelimelerini, Kemal Kılıçdaroğlu’nun ise tweetlerinde; Türkiye (139), biz (137) ve bütün (109) kelimelerini ve Devlet Bahçeli’nin de tweetlerinde; iyi(89), Allah(81) ve diliyorum(76) kelimelerini kullanmıştır (Bostancı, 2015). Bu tarz yorumlar daha öncede değindiğimiz gibi ayrıştırıcılığı beslemesinden ötürü, nefret söylemlerini tetiklemektedir. Siyasi parti liderinin bu tarz yorumları da sempatanları tarafından kullanılarak çoğalım gerçekleştirmektedir.

Twitter platformu milyonlarca kullanıcıya ev sahipliği yapmasıyla farklı fikir, görüş, beğeni, yorum, istek, inanç gibi birçok duygu ve düşüncüyü bünyesinde barındırmaktadır. Tabi ki bu kadar farklı duygu ve düşünce yapısına sahip olan birçok insanın tek bir konuda hemfikir olması neredeyse imkânsızdır (Kurtul, 2019). Fakat burada önemli olan hemfikir olunmama da karşı tarafın fikirleri benimsenmese de ya da sevilme de saygı duyularak; küfür, hakaret, aşağılama içerikli tweetler atılmamalıdır. Bu durum üzerinden Twitter; taciz, nefret dolu davranış, şiddet içerikli gruplar, duyarlı olunması gereken hassas konular, intihar/ kendine zarar verme, içten medya ve özel bilgi başlıkları altında kurallar getirmiştir. Bu nefret içerikli saldırılar;

mesajlar, fotoğraflar, videolar, sesler ve simgeler şeklindedir. Peki, bu durum milyonlarca kullanıcı içerisinde nasıl ayrıştırılmaktadır? Kullanıcı rahatsız olduğu durumlarda şikâyetle bulunur ve Twitter kuralların ihlalinin olup olmadığını inceleme altına alır. Eğer ihlal söz konusu ise, ilk olarak kural ihlali yapan kullanıcı uyarı alır. Ardından paylaşımları gizli moda alınarak görülmesine engel olunur. Akabinde kullanıcının hesabı askıya alınır. Son olarak hesabı kapatılır. Bunun dışında kullanıcı istediği herhangi bir kişiyi engelleyebilir. Hatta sadece kişi de değil, herhangi bir kelimeyi de ayarlardan engeller ise, o kelime kullanıcının karşına engelini kaldırana kadar çıkmaz. Ayrıca 2018 yılında Twitter’da, 16 yaş sınırının gelmesi ile ebeveyn onayı olmayan kullanıcıların profilleri bloke haline gelmiştir. Bu durum da daha güvenli kullanıma teşvik niteliği taşımaktadır. 2019 yılında Twitter CEO’su Jack Dorsey, siyasi reklamların yasaklanacağını duyurarak; siyasi propaganda mecrası haline gelen, kullanıcıları nefret söylemine itmesinin kesinlikle normleştirilmemesi gerektiğini vurgulamıştır.

3.2. Seçmen Tercihleri ve Aday İmajının Seçmen Tercihine Etkisi

3.2.1. Seçim ve seçmen kavramları

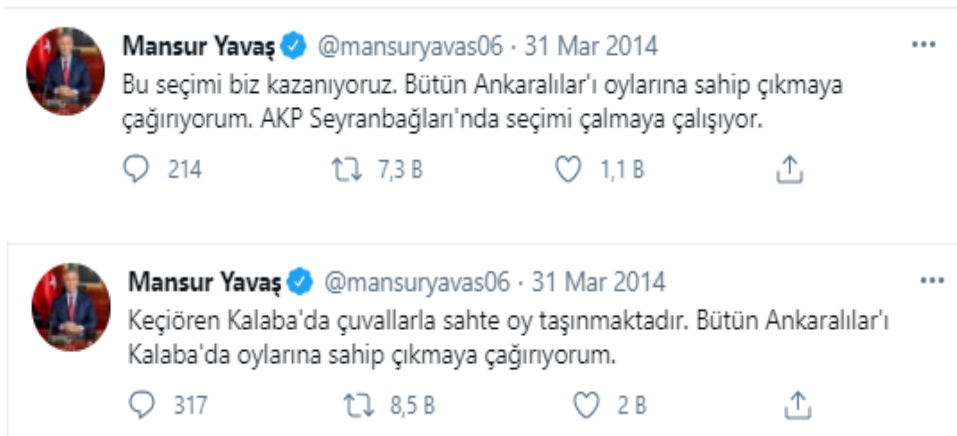
Seçim, topluluğun birden çok seçenek arasından, birine eğilim gerçekleştirerek gösterdiği tercihtir (Sezen, 1994). Türk Dil Kurumunda seçim; “ilgili seçmenlerce, birden fazla olan aday arasında yapılacak tercihlerle, bir kamu görevini üstlenecek birey ya da kurulun belirlenmesi” şeklinde tanımlanır (Türk Dil Kurumu, 2019). Gültekin (2006:16)’e göre seçim, ülkenin yasalarına uygun olarak, o ülkenin vatandaşı olan bireyin seçmen hakkının varlığıdır. Bu doğrultuda da seçmen partiler veya partilerin aday göstermiş olduğu birçok aday arasında seçim yapabilir. Seçmenin seçmiş olduğu aday, bir sonraki seçime kadar yönetim hakkına sahiptir. Seçim kavramı, kamu yöneticilerini seçmeye yönelik vatandaşların uygulamakta olduğu biçimdir. Seçmenin oy verirken kullandığı, “ülkeyi kim yönetmeli?” cümlesinden hareketle, yönetim yetkisini tanıdığı süreçten oluşmaktadır (Varlık ve Ören, 2001). Seçim kavramının uygulanması zor koşullarda gerçekleşmiştir. Çünkü ülkelerde çoğunluğun oy hakkıyla oluşturulacak yöneticilerin, varlığından çekince duyulmuştur. Güvenir (1982:217)’e göre, demokratik ilkelere uygun koşullarda seçimin

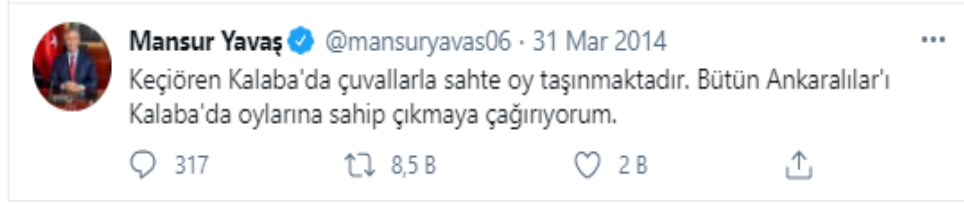
gerçekleşmesi için, oluşturulması gereken koşullar vardır. Bunlardan ilki, meclisin halkı tam olarak temsil edeceği düzeyde temsilci sağlanması. İkincisi, her seçen eşit seçmenlik hakkına vakıf olmalı. Üçüncüsü, seçmenlerin özgürce oy kullanmasının sağlanması. Dördüncüsü, seçmenin kullandığı oyun gizlilik çerçevesinde yürütülmesi. Altı ise, her seçmenin anlayabileceği basitlikte oy verme işleminin gerçekleştirilmesinin sağlanması. Yedinci ise, seçmenlerin oy verme işleminde farklı alternatiflerin (siyasi partilerin) sunulması. Son olarak, tüm siyasi partilerin eşit düzeyde kitle iletişim araçlarının sağlanmasıyla denk politikalar yürütülmesinin gerçekleştirilmesidir (akt. Varlık ve Ören, 2001). Seçimler ile seçmenler, temsil yetkisini vermiş olurlar. Aslında bu durum vatandaşların, devlet ve otoritesine rıza göstermesine dayalıdır.

Demokratik ülkelerde gerçekleşen seçim ile ülkenin vatandaşı olan bireylerin, hak ve görev niteliği kazanmış seçmenler için kayıtsız kalınmaması gereken bir durumdur (Öztay, 2020). Bu durumun gerçekleşemediği toplumlarda ne demokrasiden ne de hukuk devletin varlığından söz edilemeyeceği için, egemenliğin halka ait olması da anlamsız kalacaktır (Kılıç, 2013). Demokrasilerin vazgeçilmez unsuru olan seçimler, toplumun ihtiyaçlarını gidermek ve topluma karşı hesap verilebilir düzeyde, amaçtan çok araç olan bir kavramdır. Vatandaşların düşüncelerine en uygun partiye oy verme sebebi, kendilerinin yerine yetkide bulunabilecek partinin meclisteki varlığıdır (Ceyhan, 2015).

Ülkemizde anayasamızın, “Siyasi Haklar ve Ödevler” başlığının 67.maddesine; “vatandaş olma, 18 yaşını doldurmuş olma, kısıtlı olmama, kamu hizmetlerinden yasaklı olmama ve sandık seçmen kütüğüne kayıtlı olma” şartlarına uygun kişiler seçmen olma hakkına sahiptir (akt. Alptekin, 2020). Yaransoy (2019: 6-7)’a göre, devlet ve toplum arasındaki ilişkiyi sağlayan seçimin temel ilkeleri bulunmaktadır. Bu ilkelerden ilki *istikrardır*. Yani seçimler ile ülkeyi yönetecek kişinin belirlenmesi sağlarken, aynı zamanda ülkeyi yönetecek kişinin istikrarının korunması sağlanır. İkinci ilke ise *demokratik ve adil tercih* ise siyasi partiler arasında oluşturulan çoğunluktan seçilen, siyasi parti kararı adaleti sağlar. Üçüncü ilke olan *foyda* ise, ülkeye fayda sağlayacağı düşünülen siyasi partinin seçilmesi, yine çoğunluk tarafından seçileceği için fayda sağlar. Son olarak *yönetilebilirlik* ise, hükümetin

ülkeyi seçim ile yönetmesi, yönetilebilirliği demokratikleştirmektedir. Seçim mekanizması ile seçmenler, ülkeyi hangi liderin daha iyi yöneteceğine dair kararın verilmesidir. Seçim sonunda en fazla oyu alan parti veya kişiler de seçimi kazanmış olur (akt. Çınar ve Türkan, 2020). Seçimlerin adil ve özgür ortamlar da yapılması çok önemlidir. Çünkü çok fazla kişinin kendilerini temsil edeceği adayı, birçok aday arasından seçmesi ve çoğunluk tarafından seçilen adayın kabul edilmesi gerekmektedir. Örneğin 2014 yerel seçiminde Mansur Yavaş oyların çalındığına dair tweetler atmış ve Melih Gökçek'i suçlamıştır. Mansur Yavaş'ın seçimi kaybetmesi, bu durumu daha da çok harlayan bir olay haline gelmiştir. Hatta 2019 yerel seçiminde karşısında Melih Gökçek olmamasına rağmen oyların çalınması, değiştirilmesini engellemeye yönelik, seçmenlerini sandıkta durmaya teşvik niteliğinde tweetler atmıştır. 2014 yılında elektriklerin kesilmesi, belli bölgelerden oy çalınmasına dair şikâyetlerin yapılması Mansur Yavaş'ı, "seçimi biz kazanıyoruz" tweetlerini attırmış olsa da sonuç o şekilde vuku bulmayınca vatandaşların alay konusu haline gelmiştir. Aynı zamanda Melih Gökçek'e de Twitter hesabından, "hırsız", "oylarımızı çaldın" tarzında yorumlar gelmiştir. Hatta 2019 yılında yerel seçim tarihi yaklaşmasıyla Mansur Yavaş'ın attığı tweetlere gelen yorumların çoğu, "bu sefer de oyları çaldırmazsın umarım" tarzındadır. Aşağıda Mansur Yavaş'ın oy çalındığına dair söylemlerinin en fazla olduğu 2014 yerel seçimlerinde Twitter hesabından atmış olduğu tweetler yer almaktadır:

3.2.2. Seçmenin kararı ve oy verme eğilimi

Seçmen davranışı ile vatandaş olunan ülkenin şekillenmesinde kendisine verilen hem görev hem de hak olan, seçimlere katılım ile vatandaş olduğu ülkedeki yöneticilerin belirlenmesidir. Seçimlere katılımın hem görev hem de hak olma niteliğinden kaynaklı olarak, bireyler oy verme durumunu alışkanlık çerçevesinde gerçekleştirebilirler. Yani birey aslında oy verdiği seçmenin, onu yeterince temsil edeceğini düşünmeden spontane oy verme eğilimi gerçekleştirir (Gülmen, 1979). Aslında seçmenin yapması gereken, kendi görüş ve fikirlerine en yatkın olan seçmene oy vererek, toplum için gerçekten söylediklerini uygulayabileceği adaya güven duyması gerekmektedir.

Sosyal bilimler sözlüğünde (Acar ve Demir, 2005:367) siyasal davranış; “Bireyi siyasal etkinliklere iten temel güdü, his, inanç ve düşüncelerin meydana getirdiği davranış biçimleri, bunları çözümlemeyi konu edinen disiplin” şeklinde tanımlanmaktadır (akt. Dursunoğlu, 2017). Gülmen (1979)’e göre, seçmen davranışının önemleri vardır. Bunlardan ilki ve en önemlisi oy vermektir. Vatandaş olunan ülkede her bireyin oy kullanmasının gerekliliğidir. İkincisi ise, seçmen ve aday olan bireyler arasındaki güven temelli ilişki, eşit haklara dayandırılarak katılım eşit gerçekleştirilmelidir. Üçüncüsü ise, kullanılan oyların herhangi bir farklılık gözetmeksizin, toplumdaki bütün bireylerin oy hakkının eşit olmasının gerekliliğidir. Dördüncü ise, toplumlarda gözlemlenebilir niteliği ile karşılaştırmalı siyasal davranışlarda kullanılabilirliğin dışında, ayrıca nitel ve nicel özelliğiyle de siyasal davranışlara vurgu yapmaktadır. Kısaca siyasal davranış, seçmenin sosyolojik ve psikolojik davranışları ile etkilediği adaya oy vermesiyle oluşan siyasete katılım durumudur. Seçmenin oy verme eğilimini, dış ve iç faktörleri etkileyebilmektedir. Birey ya ihtiyacı olduğu özelliklerine yönelik tercih yapar ya da dışarıdan baskı aracılığıyla seçimini değiştirebilir (Sarı, 2008). Bu baskı bireyin bulunduğu sosyo-kültürel

toplumda; aile, arkadaş, sevgili, akraba gibi düşünce ve fikirlerini önemseydiği bireylerden kaynaklıdır. Fakat bir birey ne kadar düşünce ve fikirlerine saygı duysa da kendi düşüncesi temelinde değerlendirmelidir. Farklı adaylara oy verilmiş olunması ile bir arkadaşlığın zede alması, ailede bir gerilemeye sebep olması gibi olumsuz etmenlere neden olunmadan, kişi kendi düşünceleri ve idealleri çerçevesinde oy kullanarak, başka kişilere de aynı adaya oy kullanması için baskı yapmamalıdır (Ceyhan, 2015). Çünkü her insanın, bireysel olarak kendisine yakın hissettiği kişi ya da kişiler vardır. Bu yakınlık aşağıda daha da detaylı olarak ele almakta olduğumuz; adayların fiziksel özelliklerinden, kişisel özelliklerinden, eğitim düzeyinden, iletişim becerisinden, geleceğe dair sunmuş olduğu projelerden, hemşeri olma durumundan, ideolojisinden ya da partiden kaynaklı olmaktadır.

Seçmenlerin dikkate aldığı ilk şey, yüz yüze iletişimde plan ve programların seçmenlerin taleplerini etkileyip etkilememesidir. Parti ve ideoloji seçmen için ikinci planda yer almaktadır. Bu sebeple seçmenler, genel seçimlerde ve yerel seçimlerde farklı partilere oy verme eğilimindedirler. Çünkü genel seçimlerde öne çıkan parti iken, yerel seçimlerde aday imajı ön plana çıkmaktadır (Negiz ve Akyıldız, 2012). Butler ve Collins (1994: 24)'e göre ulusal siyaset ve yerel siyaset farkı ile seçmen, yerel seçimlerde partinin yükselmesini istememesine rağmen, adaya karşı duyduğu sempati ile partiden bağımsız oy vermektedir (akt. Negiz ve Akyıldız, 2012).

Her seçmen siyasete ilgi göstermez ya da her seçmen aynı düzeyde siyasete ilgi duymaz. Bu durumun sebebi seçmenler arasındaki sosyo-psikolojik, sosyo-ekonomik ve kültürel sebeplerden kaynaklıdır. Her seçmenin yaşı, dini, etnik kimliği, cinsiyeti, eğitim durumu, yaşam standardı, mesleği ve köyde ya da kentte yaşıyor olması gibi farklılık göstermektedir (Tokgöz, 2008). Seçmen davranışlarının analiz edilmesi için, demokratik bir ülkede özgürce seçimlerin yapılabilmesi gereklidir. Eğer zorlama yoluyla seçmenin oy kullanması sağlanmış ise, o ülkenin seçmen davranışlarını araştırmak makul olmayacaktır. Buradan anlaşılabileceği üzere de demokrasi ve seçim arasında bağ vardır. Örneğin Dahl, demokrasi tanımlaması yaparken öne sürdüğü, yedi maddeden dördü seçim ile ilişkilidir (Çetin, 2016).

Kışlalı (1992:364)'ya göre, seçmenler oy kullanırken; güvenlik talebi, saygınlık talebi, duygusal birlik ve dinsel/siyasal inanç kavramları doğrultusunda hareket etmektedirler. Çünkü seçmenler toplumsal alanlarda kendilerini yeterince güvende hissetmeme, saygınlık görememe ve dinsel ya da siyasal inançları yüzünden ayrıştırılması gibi sebeplerin son bulmasını isteyerek, oy kullanmaktadırlar (akt. Coşkun ve Çetin,2019). Bu gruplar genellikle, çoğunluk tarafından dışlanmış olan azınlık gruplardır. Toplumcu seçmenler ise, vatandaşı olduğu ülkenin ekonomisinin daha iyiye gitmesini kendileri bazından değil, adından da anlaşılacağı üzere toplum bazında değerlendirerek oy verenlerdir (Altıntaş, 2010). Kalaycıoğlu (2014)'na göre, seçmenlerin kararlarını etkileyen beş neden vardır. Bunlardan ilki, ülke vatandaşı olan seçmenin çocukluğundan itibaren bir siyasi partiye yakınlıkduyar ve o siyasi partiye oy verir. İkincisi, ülke vatandaşı olan seçmenin belli bir siyasi görüş altında toplanan, siyasi ideolojisi vardır ve seçim zamanında kendi ideolojisini temsil eden siyasi partiye oy verir. Üçüncüsü ise, siyasi partinin geçmişte uyguladığı plan ve programlarına bakarak bir değerlendirme yapar ve değerlendirme eğer olumlu bir sonuca ulaşırsa, o siyasi partiye oy verir. Dördüncüsünde ülke vatandaşı olan seçmen, siyasi partilerin değerlendirilmesini yaparken, ülkeye gelecekte ne gibi faydalarının olacağını hesaba katarak oy verir. Son olarak ülke vatandaşı olan seçmen, toplumun durumuna yarar sağlayacağını düşündüğü siyasi partiye oy vermektedir.

Türkçe Sözlükte siyasal katılım; “bireylerin ve toplumsal kümelerin içinde yaşadıkları toplumsal çevrenin yönetimine, görev almak, seçmek, seçilmek, örgütlenmek, görüş açıklamak vb. yollarla katkıda bulunması” biçiminde açıklanmıştır. Demokrasi ile özdeşleşen katılım kavramı, çıkar grupların egemenlik kurmasını engelleyici özelliği ile toplumdaki her bireyin ırkı, dini, etnik kökeni, cinsiyeti görmeksizin katılımın sağlanmasıdır (Çukurçayır, 2000). Bu sayede de bireyler kendi özgürlüklerini koruyabilmektedirler. Eşit katılım yoluyla birey kendisini güçsüz ve çaresiz hissetmemiş olacaktır (Ceyhan, 2015). Böylece siyaseti ve yönetimi şekillendirecektir (Çukurçayır, 2000). Verba ve Nie (1972: 82-95) siyasal katılımı şöyle sınıflandırmıştır: İlki siyasal sürece katılım gerçekleştirilmemiş olan, yani siyasete ilgi duymayan hatta oy bile kullanmayan kişilerdir. İkincisi, siyasetle ilgisi olmasa da yalnızca oy veren kişilerdir. Üçüncüsü ise, kendi kişisel sorunlarını çözmek

amacıyla oy kullanan kişilerdir. Dördüncü ise, kişisel sorunlara yönelik değil, toplumsal sorunları çözmeye yönelik oy veren kişilerdir. Beşincisi ise, siyasetçilerin seçim zamanlarında uyguladıkları kampanyalarda yer alan kişilerdir. Her ülkede oy verme zorunluluğu yoktur. Fakat oy vermeye teşvik etme görevi tabi ki büyük ölçüde siyasi partilerdedir. Bu teşvik için siyasi partilerin yapması gereken mitingler ve kitle iletişim araçlarıyla özellikle azınlık ya da seslerini yeterince duyuramamış; toplum tarafından cinsiyeti, dini ve etnik kökeni sebebiyle dışlanmış olan kişileri oy vermeye itmeli (akt. Sayarı, 2016). Özbudun (1983: 5)'a göre, siyasal katılıma teşvik sağlayan nedenler vardır. Bunlardan ilki kişisel bağlılığa müstenit, yani seçmenler var olan liderlere karşı duydukları bağlılıktan kaynaklı oy vermeye istekli olur. İkincisi, seçmenin içerisinde bulunduğu sosyal hayatında çoğunluğun katılımı gerçekleşir ise, oy vermeye istekli olur. Üçüncüsü ise, yaşanan topluluğun çıkarları doğrultusunda gerçekleşmesini öngörürse, oy vermeye istekli olur. Son olarak seçmen etnik duyguları bazında gelişen olaylarda oy vermeye istekli olur (akt. Menteşe, 2014).

Daha önceden seçmen için önemli olan parti imajıyken, artık günümüzde aday imajı daha fazla önem taşımaktadır. Bu sebeple adayın, tutum ve davranışları seçmenler tarafından değerlendirilmektedir. Ayrıca parti mensupları arasında partizan olanların varlığı, o parti mensuplarının tümünü kopmayacak duruma gelmiştir (Canöz, 2010). Parti bazından çok aday bazına geçirilmesiyle, sosyal medya platformlarında adayların seçmenler ile iletişimi büyük önem arz edilecek hale gelmiştir. Kendisine yakın gördüğü seçmeni, belki daha önce oy vermiş olmadığı partiye dahi, oy vermesine neden olmaktadır.

Siyasi parti liderleri, seçmenlerini daha iyi yönlendirmek ve koordine etmek için sosyal medya hesaplarından belirli paylaşımlarda bulunurlar. Bu paylaşımları gören seçmenler, o doğrultuda hareket eder. Ya da başka bir partiden ise; bu partinin neyi, nasıl, ne şartta yönlendirdiğine bakılmak için de kullanılabilir. Örneğin Twitter'da Mansur Yavaş hem 2014 hem de 2019 yıllarında gerçekleşmiş olan yerel seçimlerde, daha önce de çalışmada değinmiş olduğumuz, oy çalınma iddiası üzerinden tweetler atarak seçmenlerini koordine etmeyi amaçlamıştır. Melih Gökçek ise, seçmenlerine sandık uyarılarının linkini Twitter'dan yayınlamıştır. Ayrıca sandıklarda sabote çalışmaları olabileceğine dair söylemlerini, Fatih Altaylı'nın

programında dile getirmiş, hem de tweet olarak link bırakmıştır. Mehmet Özhaseki ise, seçimde başa baş gittiğini söyleyerek kısa sürede açıklanacağını Twitter hesabından duyurmuştur. Bu tweetler aşağıda yer almaktadır:

-

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 5 Mar 2014
SANDIKTA SEÇİMİ SABOTE HAZIRLIKLARI... goo.gl/nmDPS0

67 155 84
-

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 12 Mar 2014
İŞTE BÖYLE HİLE YAPACAKLAR... goo.gl/M9evzU

473 309 168
-

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 31 Mar 2014
@mansuryavas06 adlı kişiye yanıt olarak
Seyranbağları'ndaki ilçe seçim kuruluna Osman Gökçek ve adamlarının baskın yaptı bilgisini aldık.

141 2,6 B 515
-

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 30 Mar 2014
Bütün destekçilerimi oylarına sahip çıkmaya davet ediyorum. Çankaya gibi güçlü ilçelerden oylarımız sonuca yansıtılmıyor.

79 2,4 B 893
-

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 31 Mar 2019
Son sandık sayılana kadar sandıklarımıza sahip çıkmaya devam edelim. Ankara'nın geleceği size emanet değerli arkadaşlarım.

Bereket ve huzura saatler kaldı. #Tamamİnşallah

926 6,7 B 51,4 B
-

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 31 Mar 2019
Seçim Koordinasyon Merkezimize ulaşan verilere göre; başa baş geçtiği gözlemlenen yarış önde tamamlıyoruz inşallah.

Tüm sandık müşahitlerimiz sandık tutanakları için takiptedir. Kısa süre sonra resmi seçim sonuçları üzerinden konuşmak üzere, sağlıklıca.

1,5 B 2,5 B 7,8 B

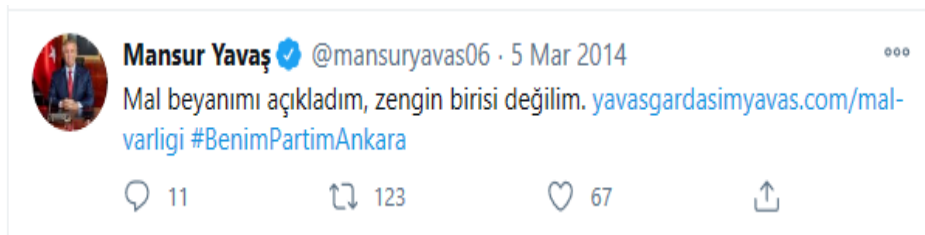
3.2.3. Belediye Başkan Aday imajının seçmen tercihlerine etkisi

Türk siyasal yaşamına baktığımızda, siyasi lider kavramının önemini anlayabiliriz. Siyasi partiler ile bütünleşmiş olan birçok lider görülmektedir (Alptekin, 2020). Örneğin Alparslan Türkeş'in Milliyetçi Hareket Partisi ile bütünleşmesi veyahut Turgut Özal'ın Anavatan Partisi ile bütünleştiğini söylemek; Anavatan Partisi denilince akla Turgut Özal'ın, Turgut Özal denilince de akla Anavatan Partisi gelmektedir. Seçmenler oy verirken siyasi görüşe önem verdikleri gibi, lidere de önem vererek oy kullanmaktadırlar. Liderin çalışkan, aydın, ileri görüşlü, eğitilmiş, genç ve demokrat olması seçmenlerin aradıkları özelliklerin başında gelmektedir (Özsoy, 2007). Örneğin 2002 genel seçimine bakacak olursak Recep Tayyip Erdoğan'ın çizmiş olduğu muhafazakâr demokrat imajı, daha yeni bir parti olmasına karşın halk tarafından oldukça öne çıkartmıştır. 24 Ağustos 2002 tarihinde Fatih Altaylı, "Demirel Türkiye'nin köylü yüzü, Ecevit Türkiye'nin halkçısı, Çiller Türkiye'nin bacısı ve şimdi de Tayyip ise bitirim delikanlısıdır" şeklinde dile getirmiştir (Gümüş, 2009). 2014 yerel seçiminde hem Melih Gökçek'in atmış olduğu tweetlerin altına hem de Mansur Yavaş'ın atmış olduğu tweetlerin altına gelen yorumlar; Melih Gökçek için, "koltuk sevicisi, haramzade, başçalan, harami saltanatı, rantçı melih" şeklinde simgeleştirici yorumlar vardır. 2019 yerel seçimlerinde hem Mansur Yavaş hem de Mehmet Özhasseki'nin kişisel Twitter hesaplarından atmış oldukları tweetlerin altına da benzer yorumlar gelmeye devam etmiştir. Bu durum Melih Gökçek varken de Mehmet Özhasseki varken de devam ettiğinden dolayı, daha çok AKP'ye karşı yapılan yorumlar olduğu barizdir.

Siyasi bir liderin imaj yaratması kadar, o imajın olumlu algılanmasının devamlılığı da önemlilik arz eder. Siyasi imajın olumlu bir şekilde algılanmasında medya bir araç olarak kullanılabilir. Çünkü aday medya aracılığıyla seçmenlere, kendisini dürüst ve ülkeye yarar sağlayabilecek potansiyele sahip olduğunu gösterebilir. Medya aracılığıyla kendisine imaj sağlamanın önemini, bir örnekle açıklamak daha somut olacaktır. Süleyman Demirel, Doğru Yol Partisi Başkanı iken oluşturduğu siyasi imaj, "Marrison Süleyman" iken zamanla, "Çoban Sülü"ye evirildi. Başkanlık döneminde, "Beyefendi", 1991 milletvekilleri seçimlerinde de, "baba" sıfatını almıştır. Olumsuz bir sıfattan 1991 seçimlerinde 12 Eylül yasalarına vurgu

yaparak, “Konuşan Türkiye” söylemi ile birinci parti olarak çıkmayı başarmıştır (Göknel, 2019). Örneğin MHP’den aday iken, CHP’ye geçiş yapan Mansur Yavaş’a 2014 yılında çok fazla parti değiştirmesiyle ilgili söylemlerde bulunuldu. 2019 yerel seçiminde bu durum neredeyse tamamen ortadan kalktı ve Mehmet Özhasseki’ye karşı galibiyet kazandı.

Belediye Başkan adaylarının, seçmen tercihlerine birçok etkisi bulunmaktadır. Negiz ve Akyıldız (2012: 179)’a göre yerel seçimlerde seçmenlerin, adaylarda dikkat ettikleri özellikler; fiziksel özellikler, kişisel özellikler, eğitim, iletişim becerisi, geleceğe dair projeler, ideoloji ve hemşeri olma durumlarıdır. Cangöz (2010: 96)’e göre siyasi adayın; “zengin, dindar, eğitilmiş, iyi konuşma becerisine sahip, düzgün fizikli, kariyerli, tecrübeli, tanınmış, aday olduğu yönetime uygun meslek sahibi, imajının düzgün olduğu, orta/genç yaşa sahip kadın/erkek” şeklinde olmalıdır. Bunlar aslında adayın fiziksel özelliklerinin sıralanmış halidir. Peki, bu imaj nedir? Siyasal anlamda imaj, adayın kişisel ve profesyonel yetenekleridir (akt. Kılıç, 2012). İmaj ve görüntü arasında bağlantı olmasına rağmen birbirlerinden farklı kavramlardır. İmaj kavramı, adayın somut özellikleriyken; görüntü ise, aday imajının seçmene yansımaları sağlamaktadır. Bu sebeple çoğu zaman imaj ve görüntü kavramları birbirlerinin yerine kullanılır (Güllüpunar, 2010). Aday imajının somut özellikleri; saç stili, giyim tarzı gibi görülebilen özellikler, adayı sembolize etmekte bir amblem görevi görür (Yıldız, 2002). Örneğin zenginlik kavramını ele aldığımızda 2014 yerel seçimlerinde Yavaş, malvarlığını Twitter hesabından bir link vererek yayınlamıştır. Çünkü daha önce Beypazarı Belediye Başkanı olduğu dönemde, yani 1999-2009 arasında para kaçırdığına dair iddialara cevap vermek istemesinden kaynaklıdır. Hatta bir takipçisinin bu konuyla ilgili atmış olduğu yoruma da cevap vermiştir:

Bu fiziksel özellikler doğrultusunda temsili demokrasilerde partiler; liderleri tarafından aday gösterilmek için, adaylar ve hatta aday adayları bir yarış içerisine girerler. Partiler de adaylar arasından daha fazla seçmeni kendilerine çekecek ve beklentileri karşılayacak adayları belirler (Canöz, 2010). Adaylarda ilk olarak bakılan şeyler de yukarıda saymış olduğumuz fiziksel özelliklerdir. Çünkü bir seçmen hiç tanımadığı bir adayı tanımak için; “kadın mı erkek mi, fiziki durumu nasıl, kendisini yeterince iyi ifade edebiliyor mu, nerede ne eğitim almış, ailesine karşı tutumu nasıl, bilgili ve tecrübe sahibi mi, dini görüşü ne” şeklindeki soruları kafasından belirler. Sosyal medya platformlarında da bu yelpazenin içerisi diğer özellikler ile doldurulur.

Cangöz (2010: 98)’e göre adayın kişisel özellikleri; “seçim zamanında sorunlara karşı duruş, tecrübe niteliği taşıyacak olan daha önceden görev almış milletvekilliği, belediye başkanlığı gibi görevlerde yer alması, dürüst, samimi, güvenilir, saygın, popüler, maddi durumu iyi, iyi bir eğitim görmüş, mesleğinde uzman, aday olduğu bölgeye ait olan dinin ve etnik kökeninin uyuşması, aile bağları ve partideki başarısı” ile seçmen desteğini kazanılabilir. Aday imajında somut özellikler dışında ayrıca güvenilirliği, ahlaki anlayışı, iş bitirme becerisini, mücadeleci yapısını da içerisinde barındırır (Negiz ve Akyıldız, 2012). Örneğin din kavramı,

seçmen kitlelerini arttırabilir. Çünkü din kavramı, özellikle de azınlık gruplarda oldukça etkili bir nedendir. Din açısından kendisine yakın hissederek, o lidere seçmenden oy kolaylıkla çıkabilmektedir. 2014 yerel seçimlerinde Melih Gökçek, Mansur Yavaş'ın İslam karşıtı olduğunu iddia etmiştir. Bu durumu Gökçek kişisel Twitter hesabından yayınlamıştır. Bu olayın nedeni Gökçek'in, Yavaş'ın oylarında olumsuz bir etki yaratmak istemesinden kaynaklanmaktadır. Bu tweet:

Okur-yazar oranlarının günden güne artış gösterdiği ülkelerde; kendilerini günden güne geliştirmiş oldukları için, karşılarındaki adayların da iyi bir eğitim almış olmasını, hatta yabancı dil sayısının fazla olması da o adaya karşı sempati beslenmesine neden olur. Belediye başkan adaylarının karşılaştırılması yapılırken, eğitim seviyesi ve bu doğrultuda mensup olduğu meslek önemli bir husustur. Eğer aday hukukçu, mühendis, tıp doktoru ise seçmenin gözünde daha avantajlı konuma yerleşmektedir (Negiz ve Akyıldız, 2012). Özellikle de eski bir aday ve yeni bir aday söz konusu olduğunda; eski adayın tekrar seçilmesi durumunda yapacakları ve daha önce yaptıkları değerlendirilirken, yeni seçmenin eğitim durumu ve mesleği o adaya avantaj sağlayabilmektedir (Güllüpınar, 2010). Örneğin Melih Gökçek, Siyasal Bilimler Fakültesi ve Gazetecilik Yüksekokulunu bitirmiştir. Mehmet Özhasseki ve Mansur Yavaş da Hukuk Fakültesini bitirmişlerdir. Gökçek'ten sonra Yavaş'ın karşına seçilen aday, Özhasseki ve ikisi de hukuk fakültesinde eğitim görmüştür. Sempati duyulan meslek gruplarının başında gelen, Hukukçu profili de halk tarafından etkisini göstermiştir.

Adayın özellikle seçim zamanında, seçmenleriyle olan iletişimi oldukça önemlidir. Aday; samimi, güvenilir bir imaj çizer ve seçmenlerini dinleyen ilgili ve duyarlı olması, seçmenin oy vermesinde oldukça etkindir. Adaya karşı oy verme eğilimi yüksek olan kişi bu sayede partiyi de güçlendirecektir. Çünkü adaylar, partilerin dışarıya bakan yüzüdür (Ceyhan, 2015). Siyasi aday, seçmenler ile iletişime geçtiğinde eğer etkileyici bir ses tonu, abartısız jest ve mimikler, beden dilinin oldukça etkin kullanımıyla halkı coşturursa oy skalasını oldukça artırır. Ayrıcı uzun metin içerikli, konuşmalar yerine; yalın ve basit bir dil kullanılırsa daha çok kişiye ulaşır (Negiz ve Akyıldız, 2012). Bir yandan ağzı iyi laf yapan, beden dilini oldukça iyi kullanan, hazır cevap özelliğiyle her soruya makul cevaplar veren mütevazı bir aday diğer yandan ise; üslubu doğru olmayan, kendisini kelimelerle doğru ifade edemeyen, sorunlara karşı hemen çözüm önerisinde bulunamayan bir aday varken, tabi ki ilk aday iletişim becerisi yeteneğiyle öne çıkacaktır. Diğer aday ise, rakipleri de olmak üzere toplum tarafından alaya alınan lider profili olarak kalacaktır (Demir, 2009). Lider imajı ile oy çoğaltmak, sempati kazanmayı gerektirmektedir. Çünkü sempati duyulan adayın, parti ideolojisi benimsenmese dahi oy potansiyeli oluşturabilir. Liderler sosyal medya hesaplarında profil oluşturduklarında, profil fotoğraflarını gülmekte oldukları bir paylaşım ile sağlamaktadır. Asık suratlı insanlardan ise, güleç insanlar her daim daha çok yakınlık oluşturmaktadır. Sevimlilik katmasıyla daha çok ilgiyi üzerlerine çekecektir. Örneğin Yavaş, Gökçek ve Özhasseki Twitter hesaplarında profil fotoğrafı olarak güldükleri fotoğrafları seçmişlerdir:

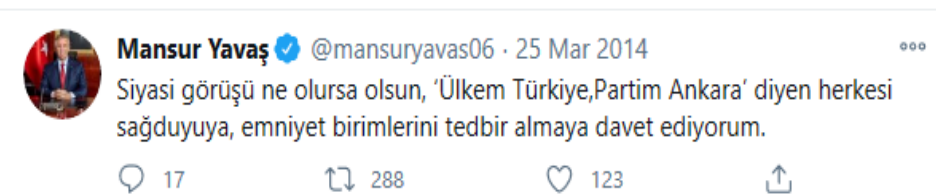

Seçmen profilinde yaşam koşulları da dikkate alınmalıdır. Ülkemizin belli bölgelerinde, hala insanlar yaşamlarında zor şartlar ile mücadele eder konumdadır. Örneğin, okul olmayan beldeler, yolu tamamlanamamış ilçeler, personel eksikliği (öğretmen, doktor) yaşanan iller gibi. Bu tarz yerlerde yaşayan seçmenlerin dikkat ettiği öncelik sıralaması, adayın popülerliğinden çok yapacağı çalışmalardır. Bu doğrultuda adaylar plan ve projelerini ince eleyip sık dokumalıdır. Çünkü başka adayın yapacağı bir karalama kampanyasıyla, projelerin zayıf yönlerine saldırılar gerçekleşebilir. Aday özellikle güncel sorunlara yönelik plan ve projeler geliştirir veya öneride bulunursa seçmen tarafından da olumlu karşılanır. Çünkü seçim vaatlerinde yer alacak olan sorunlar güncel sorunlar olur ise, daha fazla insanın dikkatini çekerek, daha fazla yayılım sağlayabilir (Negiz ve Akyıldız, 2012). 2014 yılında da 2019 yılında da liderler Twitter hesaplarında projelerinden bahsetmişlerdir. En çok

bahseden kişi Mansur Yavaş'tır. Projelerinden 2014 yılında çok fazla tweet atarak dile getirmiş olsa da, 2019 yılında bu durum daha az hale gelmiştir. 2014 yerel seçiminde Yavaş, projelerinin yer aldığı bir linki de kişisel Twitter hesabından birkaç kez paylaşmıştır.

Siyasi parti ideolojisinin benimsenerek, bu ideolojinin inanç yapısına, profiline, tüzüğüne ve programına uygunluk sağlayabilecek kişilerden aday oluşturur (Canöz, 2010). İlk oyu olan bir seçmenin oy attığı parti kazanır ise, seçmenin o partiye oy verme eğilimi artacaktır (Negiz ve Akyıldız, 2012). Günümüzde tartışmaya sebep olan, parti ideolojileri ayrıştırıcı özellik barındırır hale gelmiştir. Farklı partilere oy vermiş ya da verecek olan seçmenler, ideoloji bazından karşı partiyi ayrıştırır. Bu durum iki taraf için gerçekleştiğinde de ortaya tatsız tartışmalar çıkmaktadır. Açık arama temelinde yapılan eleştirileri engelleyici nitelik, siyasi adaylardır. Fakat siyasi adaylar da seçmenler gibi açık arama politikasıyla hareket ederse, kötü örnekler olarak kalırlar. Aslında siyasi adayların yapmaları gereken; birbirlerinden daha fazla hakka sahip olacakları izlenimi yerine eşitlikçi ilerleyerek, ortak çıkarlara yönelik programlar hazırlamaları ve söylemlerde bulunmaları gerekmektedir (Ceyhan, 2015). Seçmenlerin parti bazında oy kullanımı gerçekleştirmeleri oldukça sık rastlanan bir durumdur. Fakat son dönemlerde, özellikle sosyal medyadaki genç seçmenler tarafından oluşturulan ilk öncelik, adayın lider imajıdır. Parti ve partinin ideolojisinden farklı olarak bir görüşü benimsemiş seçmenler, adayın lider imajından etkilenerek oy verebilirler. Bunun farkında olan adaylar da parti ve ideolojinin bir tarafa bırakılmasından yana, Twitter'da paylaşımlarda bulunmuşlardır. Bu paylaşımlar:

Siyasi adaylar, “hemşeri” kavramıyla o bölgede yaşayan insanlardan, daha kolay oy alabildiği görülmektedir. Çünkü orada yaşamış, sorunlara hâkim biri varken; diğer yandan yaşamamış biri varsa, sempatizanlık ile hemşeri olan aday oyları alır. Çoğu belediye seçimlerinde adaylar aslen nereli ise, oradaki oy potansiyelleri de fazladır. Bu durum aday ve seçmen arasındaki samimiyetin kolayca güvene çevrilme durumuna dayalıdır (Ceyhan, 2015). Siyasi aday ve seçmenin memleketli olması aday imajı açısından önemli olmakla kalmaz, ayrıca aynı bölgede doğmuş büyümüş adayın bölge halkı tarafından tanınmasıyla birlikte isabetli bir karar olduğu seçmen tarafından düşünülür (Negiz ve Akyıldız, 2012). Daha öncede değindiğimiz üzere seçmenlerin kendilerine oy vermeleri için adayların, iyi bir lider imajı çizmeleri çok önemli bir nitelik taşımaktadır. Eğer aday olunan ilde doğmuş, büyümüş ve okunmuş ise seçmenler tarafından, “bizim içimizden biri” etkisini oluşturmaktadır. Örneğin Mansur Yavaş, Beypazarı-Ankara doğumludur. Bu durum seçmenleri kendisine çekmekte iyi bir araçtır. Yavaş bu durumun olumlu yansımaları olacağını bildiği için de Twitter hesabından, “hemşeri” içerikli tweetler paylaşmaktadır. Bu tweetler:

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 6 Mar 2014

...

Ben Ankaralıyım. Hemşerilerim bana her zaman ulaşabileceklerini biliyorlar.
#BenimPartimAnkara

💬 12

↻ 49

❤ 44

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 7 Mar 2014

...

Hemşehri Dernekleri kültürlerini yaşatmak için kuruluyor. Kültürel zenginliği korumak ve hemşehrilik duygusunu yaşatmak önemli unsurlar.

💬 2

↻ 20

❤ 18

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TWITTER'DA SİYASAL NEFRET SÖYLEMİ ÜZERİNE BİR ANALİZ

Üçüncü bölümde; sosyal medya ve seçmen tercihleri detaylıca ele alınmıştır. İlk olarak geleneksel medya ve yeni medya açıklanarak başlanmıştır. Kısaca tanımlamak gerekirse geleneksel medya, tek yönlü iletişimin olduğu gazete, televizyon, radyo gibi kitle iletişim araçlarıyla sağlanan görece maliyetli bir medyadır. Yeni medya ise, çift yönlü iletişim ile kişilerin istediği zaman, istediği yerde cep telefonu, PC, tablet gibi iletişim araçlarıyla görece daha az maliyetli olan medyadır. Geleneksel medya ve yeni medya arasındaki en büyük ayrımlardan biri de denetim olgusudur. Geleneksel medya için kullanılan kitle iletişim araçları denetleniyor iken, yeni medya için kullanılan sosyal ağların denetimi daha zordur. Bu sebepten dolayı nefret söylemi ve nefret suçu, yeni medya platformlarında daha kolay yayılım gerçekleştirmektedir. Bireylerin neredeyse hepsinin aktif kullanım gösterdiği sosyal ağlar; Instagram, Facebook ve Twitter'dır. Özellikle de Twitter'da nefret söylemini engellemeye yönelik politikalara değinilmiştir. Sosyal ağları kullananların birçoğu genç seçmenleri oluşturmaktadır. Belediye Başkan adaylarının da belli özellikleri seçmenlerin tercihini şekillendirmektedir. Bu özellikler ise; fiziksel özellikleri, kişisel özellikleri, eğitim durumu, iletişim becerisi, geleceğe dair projeleri, hemşericilik algısı, partisi ve parti ideolojisidir. Tüm bu etkiler Hrant Dink Vakfı'nın kategorizasyonu ile Twitter'daki nefret söylemi, 2014 yerel seçiminden 2019 yerel seçimine göre etkisine söylem analizi yöntemi çerçevesinde dördüncü bölümde ele alınmaktadır.

4.1. Söylem Analizi Uygulaması ile Bulgular ve Yorumlar

Atabek (2007: 152)' e göre söylem analizi, çok anlama dayalı olmasından kaynaklı olarak her konuda uygulanabilmektedir. Çünkü söylem analizi, insan deneyimlerini yansıttığı için insan deneyimlerinin lalettayın bir parçasından olabilmektedir (akt. Toy, 2019). Söylem analizinin iki türü olduğunu söyleyen Fairclough, eleştirel söylem analizinin iktidar ve ideoloji arasındaki ilişkinin nasıl şekillenerek toplumsal kimliğe, ilişkilere ve inanca ne boyutta tesir ettiğini

çözümlemektedir. Eleştirel olmayan söylem analizi ise, betimleme ilkelerine ağırlık vererek izah eden bir tür olmasından dolayı toplumsal hayatın sosyo-kültürel yönünü tahlil etmektedir (Taylan, 2011: 67, akt. Toy, 2019: 147). Fairclough aynı zamanda eleştirel söylem analizinin en iyi temsilcilerinden de biridir. İdeolojileri ortaya çıkarmak konusunda eleştirel söylem analizinin diğer temsilcileri ise; Ruth Wodak, Van Dijk ve Paul Chilton gibi kuramcılardır (Devran, 2010: 62).

Van Dijk'in geliştirmiş olduğu nitel yöntem olan söylem analizinde, haber metnlerinin toplumda azınlık sınıfında yer alan, bireylere yönelik farklı politikalar ile hazırlandığını aktarmaktadır. Bu farklılıklar azınlık grup ile ilgili haberlerde olumsuz veriler var ise, ağırlık verilir; olumlu veriler ise, ya direkt es geçilir ya da üzerinde çok durulmadan kısaca değinilir. Bu sebepten dolayı da ideolojiler ile söylem arasında bir bağ olduğunu, Teun Van Dijk dile getirmiştir. Örneğin azınlık ile ilgili değil, toplumun egemen ideolojisi bazında ders kitapları çıkartılmaktadır. Bu durumun amacı, egemen ideolojiyi akıllarda olabildiğince hâkim hale getirmektir. Kişilerin zihinlerinde oluşan ideoloji ile haber metnleri oluşturulur ve aslında kişiler haberleri unutsalar da akıllarında haberin ne ile ilişkisi olduğu kalacaktır. Bu doğrultuda haber metnlerinde yer alan olumsuzluklar zihinlerde de olumsuz imaj yaratarak, devam etmektedir (Van Dijk, 2010:14-24, akt. Karaman, 2016).

Söylem analizinde dilin önemli bir yeri vardır. Çünkü nitel bir araştırma olan söylem analizinde, nesnel olguları ölçerek değişkenlere odaklanılmaktadır. Toplumlarda dilin çok önemli bir yeri olduğundan ötürü, araştırmacılar söylem analizini kullandıkları gibi, etnografik yöntemi de beraberinde kullanmaktadırlar (Özdemir, 2010: 337). Bir metnin analizinde söylem yöntemi olup, aynı zamanda sadece yazılı metinler değil, sözel ifadeler de ele alınacağı için bireylerin sosyal ilişkilerinden hareketle incelenmesi gereklidir (Özdemir, 2010: 338).

Dilin incelenmesi olarak da ifade edilen söylem analizinde sadece şekil bazında değil, aynı zamanda ifade edilmiş olan sözdiziminin de aşılıp asıl söylenilmek istenen mesaj için toplumsal olaylara bakılmalıdır (Çelik ve Ekşi, 2008: 105). Bunun için eldeki haber metnindeki cümlelerin tek tek incelenmesi yerine, söylemin incelenerek hareket edilmesi gerekmektedir. Van Dijk'e göre söylemin üretim

mekanizmasındaki eşitsizlik ile kamuoyuna sunulacak haberi, egemen ideolojinin norm ve değerlerine uygun şekilde belirleyen, simgesel seçkinler bulunmaktadır. Eğer bir haber metni söylem analizi ile incelenir ise o metinde ırkçı, ayrımcı, önyargılı, cinsiyetçi ve stereotipleştirici öğelere rastlanmaktadır (Kula, 2002: 190-191). Van Dijk birçok iletişim söylemini incelemiş ve simgesel seçkinler tarafından oluşturulmuş olan dizilerin, filmlerin, haberlerin, reklamların ve kitapların üretildiğini görmüştür. Simgesel seçkinler ne kadar ayrımcı ve ırkçı olmadıklarını dile getirirler de söylemlerdeki üslup ve ima aslında durumun öyle olmadığını gözler önüne sermektedir (Köker ve Doğanay, 2010).

Van Dijk'in formüle ettiği eleştirel söylem analizini makro ve mikro yapı olarak şekillenmiş olup, makro yapı incelendiğinde; metnin konusu, tematik ve şematik yapısı yer almaktadır. Mikro yapıda ise; metnin kelimeleri, cümle yapısı ve anlamının aynı konuda nasıl farklı biçimlerde dile getirildiği yer almaktadır (Van Dijk, 1998: 13-85, akt. Toy, 2019). Örneğin bir doktorun kullandığı dil ile askerin kullandığı dilin farklı olması gibi. Çünkü yaş, eğitim, statü, etnik kimlik gibi öğeler dili farklılaştırmaktadır (Devran, 2010:66). Özer (2009:92-93), söylem analizi modelini şu şekilde açıklamaktadır (akt. Toy, 2019) :

A. Makro Yapı

1. Tematik Yapı

- a. Başlık/Başlıklar
- b. Haber Girişi
- c. Fotoğraf

2. Şematik Yapı

a. Durum

Ana Olayın Sunumu

Sonuçlar

Ardalan Bilgisi

Bağlam Bilgisi

b. Yorum

Haber Kaynakları

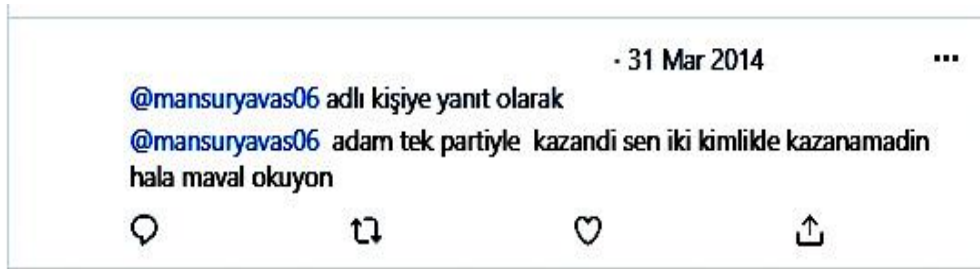
Olayın Taraflarının Olaya Getirdikleri Yorumlar

B. Mikro Yapı

1. Sentaktik Çözümleme
 - a. Cümle Yapılarının Aktif ya da Pasif Olması
 - b. Cümle Yapılarının Basit ya da Karmaşık Olması
2. Bölgesel Uyum
 - a. Nedensel İlişki
 - b. İşlevsel İlişki
 - c. Referansal İlişki
3. Kelime Seçimleri
4. Haber Retoriği
 - a. Fotoğraf
 - b. İnandırıcı Bilgiler
 - c. Görgü Tanıklarının İfadeleri

4.1.1. Cumhuriyet Halk Partisi 2014 Ankara Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Mansur Yavaş'ın Twitter kullanımındaki yorumlar ve nefret söylemleri bazında yorumlanması

Örnek analiz 1:

Şekil 5. Tweet 1 ile ilgili görsel

Tablo 1. Tweet 1 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Adam tek partiyle kazandı sen iki kimlikle kazanamadın hala maval okuyon
Kullanıcı	M.M.E
Tarih	31 Mart 2014
Retweet	-
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	402
Takip Edilen Sayısı	520
Etiket	-
Nefret Türü	Küfür/Hakaret/Aşağılama

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Mansur Yavaş'ın kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “Sen iki kimlikle kazanamadın” ifadesindeki iki kimlik vurgusunun yapılma sebebi, Mansur Yavaş'ın MHP'den CHP'ye geçme sebebidir. Burada başka bir partiden aday olmanın ekstra bir kimliğe sebebiyet verdiği dile getirilmiştir. Yavaş parti değiştirmiş olsa dahi hem eski aday olduğu parti olan MHP'li, hem de yeni aday olduğu CHP'li kimliğini taşıdığı ifade edilmektedir. Kurgusal olarak incelediğimizde; bir adayın parti değiştirme eylemi, o kişiye ekstra kimlik eklenmesi olarak kurgulanmıştır. “Adam tek partiyle kazandı” ifadesinde geçen adam, Melih Gökçek'tir. Gökçek parti değişimi yaşamadığı için, iki kimlik kurgusu yerine adam kelimesi kullanılmıştır. Aynı zamanda, “hala maval okuyon” ifadesiyle de Yavaş'ın uydurma tweetler attığını, tweetin sonuna dâhil etmiştir. Mansur Yavaş'ı yalancı olarak görmüştür. Atılan tweette, 2014 yerel seçimlerinde aday olan kişilere değinilmemiştir. Aynı zamanda da 2014 yerel seçimi tam olarak sonuçlanmadan atılmış bir tweettir.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde küçümseyici ve hakaret edici nefret söylemi olduğu açıkça görülmektedir. Göndericinin, “Adam tek partiyle kazandı sen iki kimlikle

kazanamadın” ifadesini kullanımıyla, AKP ve CHP kıyaslaması yapmakla kalmayıp ayrıca Mansur Yavaş’a, “iki kimlikle kazanamadın” diyerek de küçümseyici söylemde bulunmaktadır. Gönderici tweetin sonunda da “hala maval okuyon” ifadesini kullanarak hakaret edici söylemde bulunmaktadır.

Ardalan bilgisi

Mansur Yavaş, Beypazarı Belediye Başkanı olduğu dönemde MHP’den aday olmuştur. Daha sonra parti değişikliğine giderek CHP’den Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığına aday olmuştur. Bu durum seçmenleri ikiye ayırmaktadır. Bir kesim Yavaş’ın MHP’den CHP’ye geçmesine sevinirken, diğer kesim hoş karşılamamıştır. Parti değişikliğini hoş karşılayan kesim ya CHP’li olduğu için ya da Yavaş’ın liderlik özelliklerini beğenmesinden ötürü, MHP’den daha çok CHP’de kendisini göstereceğini düşünmektedir. Parti değişimini hoş karşılamayan kesim ise, bu durumu ihanet olarak algılamaktadır. Yavaş’ın CHP’ye geçerek, MHP’ye ihanet ettiği algısı daha çok ideolojik bir alt metne dayanmaktadır. MHP bilindiği üzere milliyetçiliğin ve İslam dininin baskın olduğu, “Dokuz Işık” doktrini ile aşırı sağ tarafta konumlanmaktadır. CHP ise, sosyal demokrasi ve Atatürkçülük ’ün baskın olduğu merkez solda konumlanmaktadır. MHP’nin aşırı sağ ve CHP’nin merkez sol olduğu farklılıktan dolayı seçmenleri belirli noktalarda rahatsız etmektedir. Sebebi ise, bazı seçmenlerin oy verme eğilimi ideolojik anlamda olmasından kaynaklanmaktadır. Yavaş’ın parti değişimi ile görüşünün cereyan edeceği; sağ mı yoksa sol mu olacağı seçmenlerin kafasını karıştırmaktadır. Aynı zamanda parti değişiminin ilerleyen zamanlarda devam edeceği endişesi de hâkimdir. Bu endişenin günümüzde azalma sebebi, Yavaş’ın 2019 yerel seçimlerini kazanarak Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı olmasına dayanmaktadır. Fakat vatandaşların belli bir kesiminde hala devam eden, “Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı olmasaydı, başka partiden aday olabilir miydi?” tarzındaki sorular adaylara güvenmek isteyen seçmenlerin sorgulayışından kaynaklanmaktadır. Tabi ki bazı vatandaşlar seçim dönemlerinde bu tarz sorgulamaları abartarak, öfkeye dönüştürdükleri durumlar olmuştur. Nefret söylemi ve hatta nefret suçlarına varan hal ve hareketler mevcuttur. Yavaş’a düzenlenen saldırı ve Yavaş’ın bir kişiye yumruk atması gibi olaylar 2014 yerel seçim döneminde gerçekleşmiştir. Yavaş’ın iddiası ise, MHP ve CHP’yi birbirine düşürme temelinde

ayırıştırıcı ve kışkırtıcı söylemlerden ibarettir. Yavaş’a düzenlenen saldırı da; “‘Ülkücüyüz diyerek toplantıya katılan akabinde sallamalar ve silah çıkarıp toplantıya katılan esnafın, örgütümüzün, gönüllülerimizin üzerine saldıran 50-60 kişilik grup 'en büyük başkan Melih başkan' sloganları atarak küfürler ederek hem insanları yaralamış hem de binaya ve araçlarımıza zarar vermiştir.” şeklinde 2014 yılında gazetelerde yerini almıştır (Dünya, 2014). Yavaş’ın yumruk attığı iddiasına ise Yavaş; “Melih Gökçek ve adamları ya da her kimse halk otobüsçülerini sıkıştırarak, ‘Gidip Mansur Yavaş’ın seçim bürosu önünde gösteri yapın’ demişler. Sebebini sorduklarında, ‘Mansur Yavaş, Teke Tek adlı televizyon programında çıkıp halk otobüsçülerinin işi iyi. Onların plakaları değerli, onlar işini biliyor dedi’ demişler” şeklinde bir açıklama yapmıştır (Hürriyet, 2014).

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre Mansur Yavaş, iki kimliğe sahip ve yalan ifadelerde bulunan bir kişidir. Gönderide direkt parti ismi verilme de AKP, yani Melih Gökçek tek kimlikle kazanmıştır. Küfür/hakaret/aşağılama şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan üç cümle de pasif yapıdadır. Üç cümle de yüklemine göre fiil cümlesidir. Cümle kısa yapıya sahip olsa da karmaşıktır. Çünkü noktalama işaretleri kullanılmadan oluşturulmuştur. Yükleme sonda olduğu için, kurallı cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

Üç cümleden oluşan gönderi de cümleler arasında nedensellik ilişkisi olduğu göze çarpmaktadır. Mansur Yavaş’a neden iki kimlik ifadesinin kullanıldığı belirtilmemiştir.

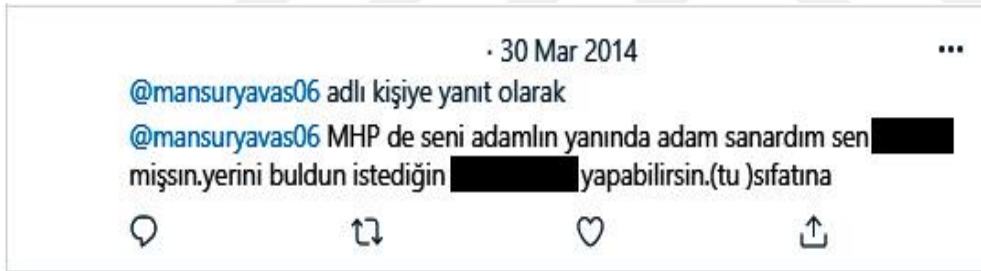
3. Kelime seçimleri

Gönderide kullanıcı Mansur Yavaş'a, "iki kimlik" ifadesini kullanmıştır. Bu ifade ile Yavaş'ın, iki partinin de görüşlerine sahip olduğu ifade edilmiştir. Gökçek'in, tek partinin görüşlerini benimseyerek ve desteğini alarak kazandığını; fakat Yavaş'ın, iki partinin görüşlerini benimseyerek ve desteğini alarak kazanamadığını ifade ederek aşağılamıştır. "Maval" kelimesi hakaret olarak kullanıldığında yani uydurma söz, yalan ifadede bulunma anlamlarını karşılayacak şekilde kullanılmıştır.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde Mansur Yavaş'ın, MHP'den CHP'ye geçerek uyguladığı parti değişimi ele alınmıştır. Uzun zaman MHP'de olduktan sonra CHP'ye geçince kullanıcı da Yavaş'ın, iki parti ideolojisini de benimsediğini düşünmüştür.

Örnek analiz 2:

Şekil 6. Tweet 2 ile ilgili görsel

Tablo 2. Tweet 2 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	MHP de seni adamlın yanında adam sanardım senmışsın.yerini buldun istediğin yapabilirdsin. (tu)sıfatına
Kullanıcı	S.M.
Tarih	30 Mart 2014
Retweet	-
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	81
Takip Edilen Sayısı	404
Etiket	-
Nefret Türü	Küfür/Hakaret/Aşağılama

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Mansur Yavaş'ın kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “MHP de seni adamın yanında adam sanardım” ifadesiyle Yavaş'ın MHP'den aday olduğu dönemde kullanıcı tarafından sempatiyle karşılanırken CHP'den aday olunca bu sempatinin ortadan kalktığı görülmektedir. “Yerini buldun” ve “istediğini yaparsın” ifadeleriyle de bir önceki düşüncelerini destekleyici nitelikte artık sempatisini kaybettiği görülmektedir. Ayrıca kullanıcının CHP'ye karşıda bir sempatisi olmadığı görülmektedir. Bu sebeplerden dolayı da Mansur Yavaş'ı artık sevmediği açıkça ortaya konmuştur. Tweetin içerisinde yer alan küfürler ile de öfkesini sert bir şekilde ortaya koymuştur.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan öfke, akabinde nefretle bezeli ve ayrıştırıcı nefret söylemi açıkça görülmektedir. Gönderici, “MHP de seni adamın yanında adam sanardım” ifadesini kullanarak ayrıştırıcı söylemde bulunmaktadır. Gönderici, “yerini buldun istediğini yaparsın” ifadesine küfürleri de kullanarak nefretle bezeli bir tutum sergilemektedir.

Ardalan bilgisi

Ülkücülük kavramı; Alparslan Türkeş'in yayınladığı, “Dokuz Işık ”ta Türk milleti için kalkınma modelini sunarken, “ülkücü yol” terimini kullanmıştır. Ülkücülük yerine Türkeşçilik olarak da kullanılan MHP'nin Osmanlılık, Türkeşçülük ve İslamcılık üzerinden kurulmuş olan ideolojisi (Vikipedi, 2021a). Ülkücülük kavramının sözlükteki anlamı, amaç ve gayedir. Gaye kelimesini, Devlet Bahçeli çok sık kullanmaktadır. Sadece meclisteki konuşmalarında değil, Twitter'da da sıklıkla kullanmaktadır. Alparslan Türkeş'in Ülkücülük tanımı: "İnsanlar hayalleriyle diğer canlılardan bir ayrıcalık gösterirler ve gerçekten insanlık vasfını kazanmış olurlar. İşte ülkücülük de, yani idealizm de insanların ve insan toplulukların kendileri için

varılması mutluluk sağlayacak, varılmasıyla en gelişmiş, en yükselmiş bir durum sağlayacak, bir hayalin düşünülmesi ve insan beyninde tasarlanarak şekillendirilmesidir” şeklindedir (Ülkücü Medya, 2018). Buradan da anlaşılacağı üzere MHP ile özdeşleşmiş Ülkücülük kavramı, bazen birbirlerinin yerlerine de kullanılmaktadır. Bir seçmen MHP’liyim yerine Ülkücüyüm dediğinde hangi partiye yakın olduğunu direkt olarak anlayabiliriz. Devlet Bahçeli: “Bir ömürdür bizimkisi, yarım asrın kucağında, imanın ocağında, irfanın yuvasında nice Türk ve İslam asırlarının miras ve emanetlerini fedakârlıkla buluşturan. Bir davadır bizimkisi, İlay-i Kelimetullah hedefiyle nefes alan, âleme nizam verme haysiyetiyle nefisleri aşındıran. Vazgeçilmez bir yemindir bizimkisi, çiğnenmeyen, çiğnetilmeyen, unutulmayan, asla da unutulmayacak olan” şeklinde söylemlerini MHP’nin 50.yıl kutlama programında dile getirmiştir (Bahçeli, 2019, akt. MHP, 2019). Belli bir dönem MHP’den aday olarak Beypazarı Belediye Başkanlığı yapmış olan Yavaş’ın, daha sonra CHP’den aday olarak Ankara Büyükşehir Başkan adayı olması, Twitter platformunda birçok olumsuz eleştiri şeklinde karşımıza çıkmıştır. Özellikle MHP sempatanları tarafından büyük eleştiriler almıştır. Göndericinin atmış olduğu tweette de görüldüğü üzere Yavaş’ın parti değişimi gerçekleştirmesi, MHP’deyken sempatik bulunan bir imaj çizdiğini fakat CHP’ye geçtikten sonra bu sempatik durumun ortadan kalktığı şeklinde yorumlanmaktadır.

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre Mansur Yavaş, MHP’den CHP’ye geçtiği için antipatik bir durum yaratmıştır. Çünkü parti değişimi yapması kullanıcı için gerçek yüzünü görmek anlamına gelmektedir. Gönderide Yavaş’ın parti değişimi açıkça söylenmemiş olsa da ima ettiği durum, parti değişimine dayalıdır. Küfür/hakaret/aşağılama şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan üç cümle de pasif yapıdadır. İki cümle yüklemine göre isim cümlesi, bir cümle de fiil cümlesidir. Cümle kısa yapıya sahip olup, basit

cümlelerden oluşmaktadır. Fakat bazı kelimeler doğru olarak yazılmamıştır. Ayrıca nokta ve parantez olan noktalama işaretleri kullanılmıştır. Yükleme sonda olduğu için kurallı cümle fakat son cümle yarım kaldığı için devrik cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

Üç cümleden oluşan gönderi de cümleler arasında nedensellik ilişkisi zaman zaman olduğu fakat bazı yerlerde olmadığı göze çarpmaktadır. Mansur Yavaş'ın MHP'den CHP'ye geçmesinden dolayı öfkelenildiği belli olmasına karşın bu öfkenin altında yatan sebep açık bir şekilde belirtilmemiştir. Ayrıca MHP'de kimlerin yanında gördüğünü ve o kişilerden dolayı sempati duyduğuna da değinilmemiştir.

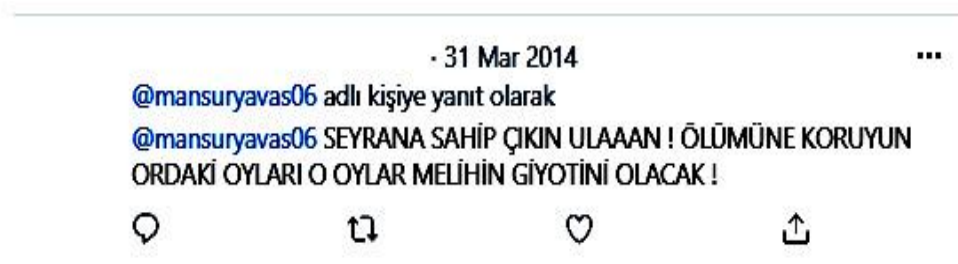
3. Kelime seçimleri

Gönderide kullanıcı, “yerini buldun” ifadesini kullanmıştır. Bu ifade ile Yavaş'ın, en başından beri MHP'den daha çok CHP'de olması gerektiği belirtmiştir. Ayrıca “adam sanardım” ifadesi ile de MHP'den aday olduğu zamanlarda desteklediğini fakat parti değişimi yapmasını hoş karşılamadığını dile getirmiştir. Son olarak tweetin de birçok yerinde küfürler bulunmaktadır.

4. Retorik

Gönderi sahibi, gönderisinde Mansur Yavaş'ın parti değişimini ele almıştır. Bu ele alışında bir memnuniyetten çok memnuniyetsizlik sert bir şekilde dile getirilmiştir.

Örnek analiz 3:

Şekil 7. Tweet 3 ile ilgili görsel

Tablo 3. Tweet 3 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	SEYRANA SAHİP ÇIKIP ULAAAN ! ÖLÜMÜNE KORUYUN ORDAKİ OYLARI O OYLAR MELİHİN GİYOTİNİ OLACAK !
Kullanıcı	S.İ.
Tarih	31 Mart 2014
Retweet	-
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	162
Takip Edilen Sayısı	122
Etiket	-
Nefret Türü	Düşmanlık/Savaş Söylemi

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Mansur Yavaş'ın kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “Seyrana sahip çıkın” ifadesiyle, Ankara’da bir semt olan, Seyranbağları’nda oy ile ilgili bir takım sorunlar olduğu ifade edilmiştir. Yavaş, Seyranbağları’nda oy çalınması iddiasında bulunarak bir tweet atmıştır. İddiaya göre, Seyranbağları’nda bulunan bir okuldan Melih Gökçek’in oy çaldığı söylenmiştir. “Ölümüne koruyun oradaki oyları o oylar Melih’in giyotini olacak” ifadesi ile oyların ne olursa olsun gözetim altına alınması gerektiği hatta iddiadaki gibi bir duruma mahal verilmemesi gerektiği kurgulanmıştır. Giyotin tabiriyle; Melih Gökçek’in iddiadaki gibi oyları çalması durumu gerçekleşmez ise, seçimi kaybedeceği ve sanki Gökçek bir idam mahkûmuymuşçasına başının kesilmesi durumu betimlenmiştir. Aslında tweette oyların kimin ya da kimlerin tarafından korunması gerektiği net bir şekilde verilmemiştir.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan öfke ve akabinde de hüküm verici nefret söylemi açıkça görülmektedir. Gönderici, “SEYRANA SAHİP ÇIKIP ULAAAN ! ÖLÜMÜNE KORUYUN ORDAKİ OYLARI” ifadesini kullanarak

hüküm verir bir üslup kullanmıştır. Gönderici, “O OYLAR MELİHİN GİYOTİNİ OLACAK !” ifadesini kullanarak da öfkesini çok belirgin bir şekilde ifade etmektedir.

Ardalan bilgisi

2014 yerel seçimlerinde Yavaş, Çankaya’da oy çalınma iddiasında bulunmuştur. Yavaş kişisel Twitter hesabından, Ankara’nın belli bölgelerinde oy çalındığını ve seçmenlerin sandıkların başında durmalarını talep etmiştir. Bu iddianın sebepleri, Ankara’da oyların belli bir süre açıklanmadıktan sonra CHP’nin alacağı belediyenin AKP’ye geçmesi, Seyranbağları’nda bir aracın geldiği ve oyları çaldığı hatta bunu yapan kişinin de Melih Gökçek’in oğlu Osman Gökçek olduğu iddiası ve Ankara’nın belli yerlerinde de elektrik kesintileri seçim sandıklarının açıklanacağı zamana denk gelmesidir. Mansur Yavaş yukarıda saydığımız durumları Twitter hesabından seçmenlere duyurmuştur. Seçmenlerden bazıları oyların çalındığını düşünmüş, bazıları da çalışmadığını düşünmüştür. Çalındığını düşünenlerden biri de tweette yer alan göndericidir. Seçimde bir hile olduğunu ve oylara sahip çıkılması gerektiğini, Yavaş’ın atmış olduğu tweetin altına yorum olarak bırakmıştır. Yavaş’ın iddialarındaki gibi bir oy çalınma durumu olmadığını düşünenler ise, Yavaş’ın seçimi kaybedeceği için böyle bir politika izlediğini düşünmektedirler. Çankaya’da AKP %20’lerden %55’lere çıkınca Yavaş, YSK’ya verdiği verilerle seçim sandıklarındaki tutanakları karşılaştırmalı olarak sunacağını ve itiraz da bulanacağını dile getirmiştir.

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre oylara sahip çıkılırsa, o oylar daha sonra Melih Gökçek’in idam aracı haline gelecektir. Gönderide açıkça belirtilmemiş olsa da Seyranbağları’na sahip çıkılmasının istemesiyle, oyların çalınma durumunu ima etmektedir. Düşmanlık/savaş söylemi şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan iki cümle de pasif yapıdadır. İkinci cümlede yüklemine göre fiil cümlesidir. Cümle kısa yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda basit bir cümledir. Çünkü noktalama işaretleri kullanılarak oluşturulmuştur. Yüklemi sonda olduğu için kurallı cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

İki cümleden oluşan gönderide, cümleler arasında nedensellik ilişkisi olduğu göze çarpmaktadır. Neden oyların Melih Gökçek'in giyotini olacağı ifadesinin kullanıldığı belirtilmemiştir.

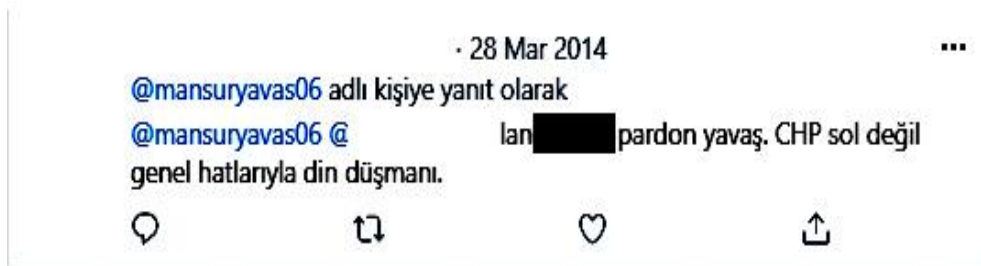
3. Kelime seçimleri

Gönderide kullanıcı, "ulan" kelimesini kaba bir şekilde öfke ve nefretini ifade etmek için kullanmıştır. "Ölümüne koruyun" ifadesi ile de her şeyi göze alarak oyların korunması gerektiğini, gerekirse ölmenin gerektiğini ifade etmiştir. "Melih'in giyotini" ifadesi ile oyların korunması ile Melih Gökçek'in, giyotin yani idam mahkûmlarının başını kesmek için kullanılan aleti işaret etmiştir.

4. Retorik

Gönderi sahibi, gönderisinde 2014 yerel seçimindeki oyları ele almıştır. Mansur Yavaş'ın kişisel Twitter hesabından paylaştığı, Seyranbağları'ndaki oy çalınma iddiasına dayanarak bir yorum atmıştır.

Örnek analiz 4:

Şekil 8. Tweet 4 ile ilgili görsel

Tablo 4. Tweet 4 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Lan pardon yavaş. CHP sol değil genel hatlarıyla din düşmanı
Kullanıcı	G.
Tarih	28 Mart 2014
Retweet	-
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	69
Takip Edilen Sayısı	318
Etiket	Başka bir kullanıcının adresi
Nefret Türü	Düşmanlık ve Savaş Söylemi

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Mansur Yavaş'ın kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “CHP sol değil genel hatlarıyla din düşmanı” ifadesiyle CHP'nin sol bir partiden çok dini ikinci bir plana attığını ifade etmiştir. İlk cümlesinde küfür kullanarak Mansur Yavaş'ın soyadıyla da dalga geçmiştir. Gönderici, Mansur Yavaş'a hakaret ettikten sonra CHP partisinin de din düşmanı olduğunu kurgulanmaktadır. Sol görüşlü bir parti olmasından dolayı CHP için kalıplaşmış dinden uzak olma fikri, Yavaş'ın eskiden aday olduğu sağ partiden olması ile dine yakın olması genelleştirilmiştir.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan, nefret ile bezeli söylemi açıkça görülmektedir. Gönderici, “CHP sol değil genel hatlarıyla din düşmanı” ifadesini kullanarak nefret ile bezeli bu durumu açıkça ortaya koymaktadır.

Ardalan bilgisi

CHP'nin “Altı ok” ilkesinin açılımı; Cumhuriyetçilik, Halkçılık, Milliyetçilik, Laiklik, Devrimcilik ve Devletçiliktir. Kemalist ideolojinin altı maddesi üzerine

kurulmuştur. Yıllardır kalıplaşmış yargılar, CHP'nin din ve İslam düşmanı olduğu düşüncesidir. Bu düşüncüyü savunan kişiler CHP'nin; camileri ahıra çeviren, ezanı değiştiren, âlimleri asan, başörtüsünü yasaklayan bir parti olduğu iddiası ile iktidar olma durumunda, dini değerlerimizden fedakârlık yapacağımız düşünülmektedir. Akit gazetesinde köşe yazarlığı yaptığı zamanlarda Yavuz Bahadıroğlu, “Halife sürüldü, ezan kaldırıldı, hac-umre yasaklandı, cebren şapka giydirildi, anayasadaki “Devletin dini din-i İslâmdır” maddesinin üstü çizildi, dini yayın ve eğitim kaldırıldı, dini okullar kapatıldı, camiler satıldı veya kiraya verildi, din dersleri müfredattan çıkarıldı, hukuk sistemi Batı'ya uyduruldu, Alfabeden musikiye kadar “yerli ve milli” olan ne varsa Batı'ya endeksledi.. O eski CHP idi değişti demeyin” yazısı yayınlanmıştır (Bahadıroğlu, 2019). İşte tam olarak da bu sebepler üzerinden, CHP adaylarına ve partiye sıcak bakmayan seçmenler vardır. Mansur Yavaş'ın MHP'de sevilirken, CHP'ye geçince sevilmemesinin en temel sebebi; MHP'nin İslamcılık anlayışının varlığı ve CHP'nin ise İslam dinini ikinci plana atmakta olduğu düşüncesidir. Bu tweette de gönderici “CHP sol değil genel hatlarıyla din düşmanı” ifadesi ile dile getirmektedir. Ayrıca attığı tweette küfür de kullanarak Mansur Yavaş'ın soyadıyla dalga geçmiştir. Bunun sebebi de Yavaş'ın artık CHP'den aday olmasıdır.

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre CHP sol bir partiden çok dini ikinci plana hatta görmezden gelen bir parti olduğunu ifade edilmiştir. Çünkü CHP zihniyeti dinden çok uzak bir parti olduğuna dayalı kalıplaşmış yargılar bu tarz iddiaların gelmesine sebebiyet vermektedir. Gönderide MHP'nin adı geçmemiş olsa dahi parti değişimini vurguladığı ortadadır. Küfür/hakaret/aşağılama şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan iki cümle pasif yapıdadır. İki cümle de yüklemine göre isim cümlesidir. Cümle kısa yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda noktalama

işaretleri kullanılarak oluşturulmuştur. Yükleme sona olduğu için kurallı cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

İki cümleden oluşan gönderide cümleler arasında nedensellik ilişkisi olmadığı göze çarpmaktadır. CHP'nin neden dinsiz bir parti olduğu düşüncesine sahip olduğu belirtilmemiştir.

3. Kelime seçimleri

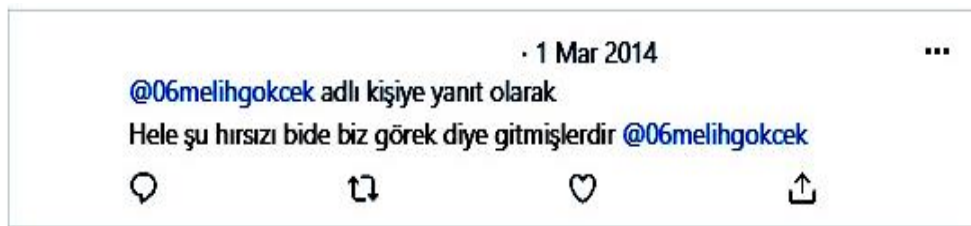
Gönderide kullanıcı, “CHP sol değil genel hatlarıyla din düşmanı” ifadesi ile CHP'nin dinden uzak olduğunu ifade etmiştir. Bu düşünceye nereden vardığını ve hangi partilerin dini ilk planda tuttuğuna dair bir açıklamada bulunmamıştır. Ayrıca Yavaş'ın soyadıyla da neden bir küfre benzettiği ve devamında gelen cümle ile bağlantısının ne olduğuna da değinmemiştir.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde, CHP'nin bir sol partiden daha çok din düşmanı olan bir parti olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca Mansur Yavaş'ın soyadıyla da küfürler ekleyerek dalga geçmiştir.

4.1.2. Adalet ve Kalkınma Partisi 2014 Ankara Büyükşehir Belediye Başkan Adayı İbrahim Melih Gökçek'in Twitter kullanımındaki yorumlar ve nefret söylemleri bazında yorumlanması

Örnek analiz 5:

Şekil 9. Tweet 5 ile ilgili görsel

Tablo 5. Tweet 5 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Hele şu hırsız bide biz görek diye gitmişlerdir @06melihgokcek
Kullanıcı	S.D.
Tarih	1 Mart 2014
Retweet	-
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	478
Takip Edilen Sayısı	306
Etiket	-
Nefret Türü	Küfür/Hakaret/Aşağılama

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Melih Gökçek’in kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “Hele şu hırsız bide bir görek diye gitmişlerdir” ifadesine kurgusal olarak baktığımızda; Gökçek’in hırsız olduğu ve mitinglerine giden insanların da bunu bildiği kurgulanmıştır. Melih Gökçek, mitinglerinin rakiplerine oranla hep daha fazla insanın bulunduğunu dile getirmektedir. Kullanıcı da bu durumun aslında gidenler açısından, hırsız görmek için gittikleri şeklinde kurgulanmıştır. Burada diğer adaylar ile ilgili herhangi bir görüş bulunmamaktadır. Ayrıca Gökçek’e neden hırsız dediği ile ilgili bilgi verilmemiştir.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan suçlayıcı tavır, alaycı bir üslup ile nefret söylemini açıkça ortaya çıkartmaktadır. Gönderici, “hırsız bide biz görek diye gitmişlerdir” ifadesini kullanarak alay etmektedir. Ayrıca gönderici, “hırsız” diyerek de suçlayıcı bir tavır takınmaktadır.

Ardalan bilgisi

Çok uzun süre Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı olan Melih Gökçek ile ilgili göndericinin atmış olduğu tweette ki gibi, “hırsız” kavramı sık kullanılmaktadır. Bunun sebebi, Gökçek’in çok uzun süredir Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı olması ve başkanlık hayatı boyunca yaptığı çalışmalar yatmaktadır. Bazı seçmenler için, olması gerekenin yapıldığı şeklinde yorumlansa da bazı seçmenler için, fazla para harcandığı düşüncesi yatmaktadır. Bu fazla para harcanan durumlar; kaldırımlar, parklar, kapılar, yollar, dinazorlar, fiskiyeler vb. durumların sıklığı ya da gereksiz görülmesidir. Örneğin seçimler yaklaştığında sağlam kaldırımların yeniden yapılması, kapıya gerek olmadığı halde kapılar için fazla paralar harcanması, yolların yapımı için ağaçların fazla kesilmesi, dinazorların işlevsizliği gibi nedenler bazı seçmenler için, Gökçek’in yararsız ve gereksiz işler yaptığı şeklinde yorumlanmıştır. Mansur Yavaş’ta gereksiz harcamalar olduğunu dile getirmiştir. Özellikle de Twitter’da, Ankapark ve Çelik Kafes için eleştirilerde bulunmuştur. Uzun süre Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu için, Gökçek’in aslında daha fazla ve yararlı yatırımlar yapabileceğini bekleyen kesim Yavaş’ı desteklemiştir.

Gökçek’in mitingleri de sosyal medyada oldukça konuşulan bir konudur. Bunun sebebi, Gökçek’in özellikle Twitter’dan mitinglerine dair çok fazla görsel kullanmasına dayanmaktadır. Bazı seçmenler bu görseller de bir hile olduğunu düşünmektedir. Bu hile ile aslında Gökçek’in abarttığı gibi bir kalabalık yerine daha az kişinin olmasıdır. Pe ki bu nasıl mümkün olabilir? Seçmenler, Gökçek’in rakibinin gözünü korkutmak için boş alanlara photoshopla insanlar eklediği iddiası mevcuttur. Melih Gökçek bazı tweetlerinde CHP’yi hedef alarak, seçmenlerinden bir karşılaştırma yapmasını istemektedir. Bu karşılaştırma ise, hangi miting daha kalabalık? Gökçek’in photoshop yapmadığını düşünen ve Mansur Yavaş’ı destekleyen seçmenler de Yavaş’ın, yeni bir aday olmasından dolayı mitinglerinin daha az olması şeklinde yorumlamışlardır.

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre Melih Gökçek'in mitingine giden insanlar, sadece hırsız görmek için gitmektedirler. Gönderide direkt Melih Gökçek'e hırsız denilmese de ima edilen, Gökçek'in hırsız olduğudur. Küfür/hakaret/aşağılama şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan tek cümle pasif yapıdadır. Cümle yüklemine göre fiil cümlesidir. Cümle kısa yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda basit bir cümledir. Noktalama işaretleri kullanılmadan oluşturulmuştur. Yüklemi sonra olduğu için, kurallı cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

Tek cümleden oluşan gönderi de cümleler arasında nedensellik ilişkisi olmadığı göze çarpmaktadır. Melih Gökçek'e neden hırsız dediğini ve nereye gittiklerini belirtmemiştir.

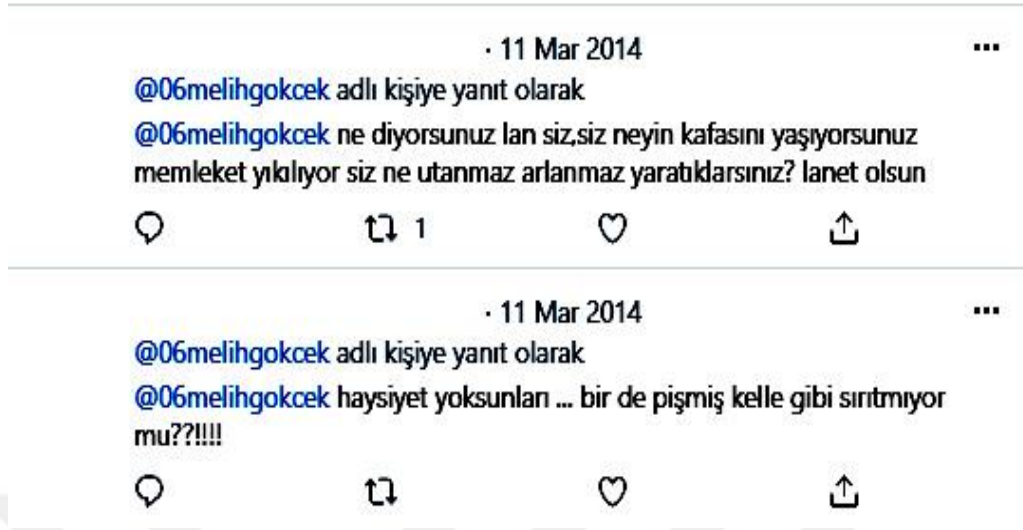
3. Kelime seçimleri

Gönderide kullanıcı, "hırsız" kelimesini kullanarak Melih Gökçek'in hırsız olduğunu ifade etmiştir. Hırsız yani kendisine ait olmayan bir mala sahip olmak anlamına gelen ifadeyi, Gökçek için kullanarak hakaret etmiştir.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde, Melih Gökçek'in mitinglerine insanların başka bir sebepten dolayı gittiğini iddia etmiştir. Bu sebebin ise, Melih Gökçek'in hırsız olmasından kaynaklandığını ima edecek bir tweet atmıştır.

Örnek analiz 6:

Şekil 10. Tweet 6 ile ilgili görsel

Tablo 6. Tweet 6 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Ne diyorsunuz lan siz. Siz neyin kafasını yaşıyorsunuz memleket yıkılıyor siz ne utanmaz arlanmaz yaratıklarsınız? Lanet olsun Haysiyet yoksunları... bir de pişmiş kelle gibi sırtmıyor mu??!!!!
Kullanıcı	X. S.
Tarih	11 Mart 2014
Retweet	-
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	91
Takip Edilen Sayısı	106
Etiket	-
Nefret Türü	Abartma/Yükleme/Çarpıtma

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Melih Gökçek'in kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “ne diyorsunuz lan siz, siz neyin kafasını yaşıyorsunuz memleket yıkılıyor” ifadesinde Melih Gökçek'in attığı tweetlerde sorunlara tam olarak değinmediği kurgulanmıştır. Ayrıca ifadeye devam edilerek, “siz ne utanmaz arlanmaz yaratıklarsınız? Lanet olsun” cümlesi eklenmiştir.

Bu ifade ile sadece Melih Gökçek değil, aday olduğu parti olan AKP'ye de gönderme yapacak şekilde kurgulanmıştır. Üst üste iki tweet birden atan gönderici ikinci tweetinde “haysiyet yoksunları... bir de pişmiş kelle gibi sırtmıyor mu?!!!!!!” ifadelerini kullanmıştır. Memlekette ne yaşandığına ve Gökçek için kullandığı ifadelerin bağlantısının ne olduğunu açıklanmamıştır.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan, tahammülsüzlük ve suçlayıcı tavır nefret söylemini açıkça ortaya çıkartmaktadır. Gönderici, “siz neyin kafasını yaşıyorsunuz”, “lanet olsun”, bir de pişmiş kelle gibi sırtmıyor mu” ifadelerini kullanarak tahammülsüz bir tutum sergilemektedir. Ayrıca gönderici, “memleket yıkılıyor siz ne utanmaz adamlarsınız” ifadesini de ekleyerek suçlayıcı bir üslup da kullanmaktadır.

Ardalan bilgisi

Melih Gökçek'in 11 Mart 2014 tarihinde atmış olduğu, “RUHLAR KUYUSU'NUN KAPAĞINI ARALADIK... TURGAY GÜLER'İN YENİ KİTABI MUTLAKA OKUNALI ☺” yazılı bir tweet atmıştır. Ayrıca kitap yazarıyla birlikte bir görsel de bırakmıştır. 11 Mart 2014 tarihi Berkin Elvan'ın öldüğü gündür. Taksim Gezi Parkı protestoları esnasında polisin attığı göz yaşartıcı gaz kapsülünün kafasına çarpması durumunda ağır yaralanan ve 269 gün sonra vefat eden Berkin Elvan'ın vefat ettiği bir günde Berkin Elvan ile ilgili bir tweet atmadan önce kitap tanıtımı yapması birçok kullanıcı tarafından tepki çekmiştir. Tepki gösteren kullanıcılardan biri de göndericidir. Gökçek'in atmış olduğu bu tweete çok fazla yorum gelmiştir. Yorumlarda seçmenler ikiye bölünmüş durumdadır. Bazı seçmenler polise karşı bir başkaldırım yaptığını savunurken, bazıları da polisin dikkatsiz davrandığını savunmuştur. Pe ki Berkin Elvan o saatte orada ne yapıyordu? Herkesin aklında bu soru vardı. Bazıları eylemci olduğunu bazıları da tesadüfen orada bulunduğunu düşünüyordu. Berkin Elvan'ın ailesi, ekmek almaya gittiğini dile getirmiştir. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen tutanakta ise, Elvan'ın üzerinde patlayıcılar

çıkıldığı yazmaktadır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, “Biz emniyetin tüm belgelerini açıkladık. Elinde sapanla, demir bilyeyle terör örgütünün içerisinde nasıl resimlerinin çekildiği, bunların hepsi açıklandı” şeklinde bir açıklama yapmıştır (Munyar, 2015). Berkin Elvan’ın ölümünün ardından birçok protesto düzenlenmiştir. Bu protestolar esnasında biri polis olmak üzere iki kişi hayatını kaybetmiştir. Gönderici tek bir yorum ile yetinmeyerek iki yorum üst üste atmıştır. Göndericinin, “memleket yıkılıyor siz utanmaz arlanmaz yaratıklarınız?” tarzındaki cümlelerinin sebebi bir kaza sonucu küçük bir çocuğun ölümüne sebebiyet veren durum ile ilgili üzüntü içerikli gönderilerin paylaşılması beklenirken, kitap tanıtımı yapılırken tepki çekmiştir. Ayrıca “ bir de pişmiş kelle gibi sırtmıyor mu” ifadesiyle de Melih Gökçek’in attığı tweette ek olarak kullandığı görselde gülmesinden rahatsız olduğu açık bir biçimde dile getirilmiştir.

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre, Melih Gökçek ve hatta AKP, ülkedeki olumsuz durumlar sırasında bu durumlara dayalı tweetler atmamaktadır. Gönderide açıkça Gökçek’in ve AKP’nin adı geçmese de Melih Gökçek’in attığı bir tweette yorum olarak geldiği için kişi de parti de bellidir. Abartma/yükleme/çarpıtma şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan yedi cümle pasif yapıdadır. Beş cümle fiil cümlesi, iki cümle de isim cümlesidir. Cümle uzun yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda basit bir cümledir. Çünkü çoğunlukla noktalama işaretleri kullanılarak oluşturulmuştur. Fakat noktalama işaretlerinin kullanılmadığı yerlerde mevcuttur. İlk cümlede yüklemi sonda olmadığı için devrik cümle, diğer cümleler ise kurallı cümleler olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

İki cümleden oluşan gönderi de cümleler arasında nedensellik ilişkisi olmadığı göze çarpmaktadır. Melih Gökçek'in neden göndericiye göre utanmaz, arlanmaz, yaratıklar, haysiyet yoksunları tarzında kelimeler kullandığı belirtilmemiştir.

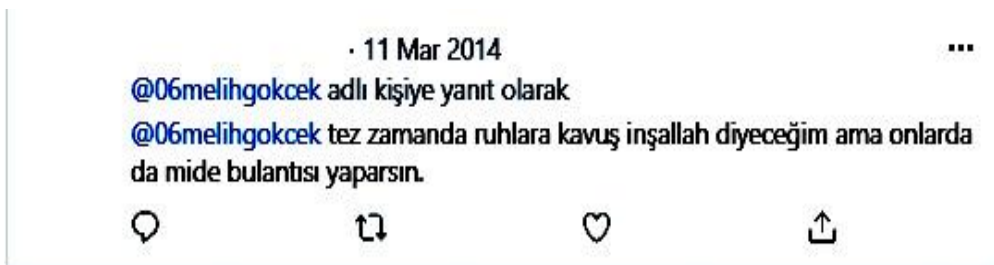
3. Kelime seçimleri

Gönderide kullanıcı, “ne diyorsunuz siz, siz neyin kafasını yaşıyorsunuz memleket yıkılıyor siz ne utanmaz arlanmaz yaratıklarınız?” ifadesini kullanarak tweetin atıldığı zamanda gündemde oluşan olumsuzluklara Gökçek'in önem vermediğine dair bir iddia şeklinde ifade edilmiştir. “Haysiyet yoksunları”, “pişmiş kelle gibi sırtıtmıyor mu” ifadeleriyle de bir önce yorum olarak attığı tweeti destekleyici öfkesi görülmektedir.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde, Gökçek'in ülkede yaşanan olumsuzlukları dile getirmek yerine başka şeylere dair tweetler attığından yakınlıkla ifade etmektedir.

Örnek analiz 7:

Şekil 11. Tweet 7 ile ilgili görsel

Tablo 7. Tweet 7 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Tez zamanda ruhlara kavuş inşallah diyeceğim ama onlarda da mide bulantısı yaparsın.
Kullanıcı	S.
Tarih	11 Mart 2014
Retweet	-
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	398
Takip Edilen Sayısı	608
Etiket	-
Nefret Türü	Düşmanlık/ Savaş Söylemi

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Melih Gökçek'in kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. Göndericinin, “tez zamanda ruhlara kavuş inşallah” ifadesiyle Melih Gökçek'e karşı antipati beslediği ve ölmesini istediğini dile getirmiştir. “Ama onlarda da mide bulantısı yaparsın” ifadesini de ekleyerek bu dünyada bizi rahatsız ediyorsun öteki dünyada da onları rahatsız edersin şeklinde kurgulanmıştır.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan, tahammülsüzlük ve nefretle bezeli tavır nefret söylemini açıkça ortaya çıkartmaktadır. Gönderici, “tez zamanda ruhlara kavuş inşallah” ifadesini kullanarak tahammülsüz bir tutum sergilemektedir. Gönderici, “ama onlarda da mide bulantısı yaparsın” ifadesini kullanarak da nefretle bezeli bir üslup kullanılmaktadır.

Ardalan bilgisi

Melih Gökçek 11 Mart 2014 yılında bir tweet atmıştır. Bir önceki örnek analizde de belirttiğim üzere 11 Mart 2014 Berkin Elvan'ın vefat ettiği gündür. Melih

Gökçek’te o gün, “RUHLAR KUYUSU’NUN KAPAĞINI ARALADIK... TURGAY GÜLER’İN YENİ KİTABI MUTLAKA OKUNALI ☺” yazılı bir tweet atmıştır. Ayrıca kitap yazarıyla birlikte bir görsel de bırakmıştır. Melih Gökçek’in bu tweeti, çok fazla yorum almıştır. Bu yorumlarda olumsuzluklarda vardır. Göndericide bunlardan biridir. Kitabın başlığı, “Ruhlara Kavuş” olmasından dolayı gönderici de Gökçek için sen de ruhlara kavuş tarzında bir söylemde bulunmaktadır. Ruhlar ile ilgili Gökçek’in kişisel Twitter hesabından paylaştığı bu tweete olumsuzluk alt yapılı şakalar ve nefret söylemleri de gelmiştir.

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre, Melih Gökçek burada mide bulantısına sebebiyet verdiği hatta öbür dünyada da buna devam edeceği düşünülmektedir. Gönderide açıkça Melih Gökçek denilmese de Gökçek’in attığı tweetinin altına gelen bir yorum olduğundan anlaşılmaktadır. Düşmanlık/ savaş söylemi şeklinde, nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan bir cümle de pasif yapıdadır. Cümle yüklemine göre fiil cümlesidir. Cümle kısa yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda basit bir cümledir. Çünkü noktalama işaretleri kullanılarak oluşturulmuştur. Yüklemi sonda olduğu için kurallı cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

Tek cümleden oluşan gönderi de cümleler arasında nedensellik ilişkisi olmadığı göze çarpmaktadır. Gönderide kullanılan ruhlar, mide bulantısı tarzındaki ifadelerin neden kullanıldığı belirtilmemiştir.

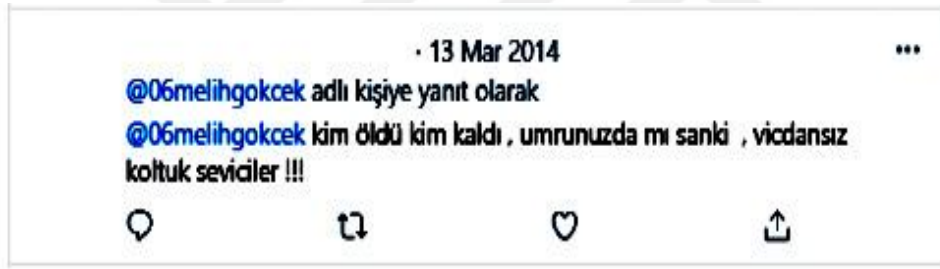
3. Kelime seçimleri

Gönderide kullanıcı, “ruhlara kavuş” ifadesi ile Melih Gökçek’in vefat etmesini istemektedir. Ayrıca “mide bulantısı” ifadesini de kullanarak insanları rahatsız ettiği anlamına gelen ifadeyi kullanmıştır.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde Melih Gökçek’in insanları rahatsız eden bir yanının olduğunu ve ölmesini istese de oradaki insanları da rahatsız edeceğini dile getirmiştir. Bu tweetini de kullanıcı, Melih Gökçek’in kitap tanıttığı tweetin altına yorum olarak bırakmıştır.

Örnek analiz 8:

Şekil 12. Tweet 8 ile ilgili görsel

Tablo 8. Tweet 8 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Kim öldü kim kaldı, umrunuzda mı sanki, vicdansız koltuk seviciler !!!
Kullanıcı	E.B.
Tarih	13 Mart 2014
Retweet	-
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	2
Takip Edilen Sayısı	83
Etiket	-
Nefret Türü	Simgeleştirme

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Melih Gökçek'in kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “Kim öldü kim kaldı, umrunuzda mı sanki” ifadesiyle Gökçek'in, Berkin Elvan paylaşımının altına atılan da bir yorum olduğundan ötürü, Berkin'in ölmesinin aslında Gökçek'in pek de umurunda olmadığı şeklinde kurgulanmıştır. “Vicdansız, koltuk seviciler!!!” ifadesi ile de Gökçek'in vicdansız bir adam olduğu ve bulunduğu konumdan ayrılmak istemediği dile getirilmiştir. Bulunulan mevki dışında başka olayların umursanmadığı kurgulanmıştır. Kullanıcı, koltuk seviciler dediği için aslında sadece Gökçek'in değil, başka insan ya da insanları da içine alıyor fakat isim belirtilmiyor.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan, sorgulayıcı ve suçlayıcı tavır nefret söylemini açıkça ortaya çıkartmaktadır. Gönderici, “Kim öldü kim kaldı, umrunuzda mı sanki” ifadesini kullanarak sorgulayıcı bir tutum sergilemektedir. Gönderici, “Vicdansız, koltuk seviciler!!!” ifadesini kullanarak da suçlayıcı bir üslup takınmaktadır.

Ardalan bilgisi

Melih Gökçek daha öncede bahsettiğimiz gibi çok uzun süre Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı yapmıştır. Bu kadar uzun süre yaptığı için bazı kullanıcılar artık farklı adayların olması gerektiği, çünkü Ankara için daha fazla fayda sağlayamayacağı düşünülmektedir. Bazı seçmenler de farklılıkların alışma sürecinden kaynaklı sorunlar yaratacağını düşünmektedirler. Göndericinin tweetinde belirttiği, “koltuk seviciler” kısmı buraya dayanmaktadır. Gönderici Melih Gökçek'in artık Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı olmaması gerektiğini hatta belki de onunda farkında olmasına rağmen istifa etmemesinden olayı bulunduğu makamın rahatlığından vazgeçmek istemediğini dile getirmiştir. Melih Gökçek'in, yolsuzluk

yaptığını düşünen kesim de sırf bu sebepten dolayı istifa etmediğini düşünmektedir. Fakat Melih Gökçek'i 2019 yerel seçimlerinde görmedik. Sebebi ise, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın isteği doğrultusunda istifa etmesidir. 2021 yılında da hala bu istifanın nedenini açıklamamıştır. İstifa etmiş olsa dahi Mansur Yavaş'ı Twitter hesabından eleştirmeye devam etmektedir. 19 Şubat 2021 tarihinde "Koltuk" adlı bir programa katılan Gökçek'e bu eleştirilerin sebebi sorulmuştur. Gökçek'e, "Gerçekten Mansur Yavaş'ın belalısı mısınız?" diye bir soru yönlendirilmiştir. Gökçek'te, Mansur Yavaş'ın her belediye meclis toplantısında onunla ilgili konuştuğunu söylemektedir. Bu konuşmada Mansur Yavaş'ın, Melih Gökçek için; yolsuzluk yaptığını dile getirdiğini, geçmişi kötülemek ve karalamak amacı güdüdüğünü programda dile getirmiştir. Yavaş, gelir gider hesabına dair verileri belediye meclis toplantısında kar edildiği şeklinde dile getirmiştir. Fakat Gökçek bu verilerin kesinlikle doğru olmadığını, algı yönetimi yaptığını savunmaktadır.

Bir önceki göndericinin tweetinde bahsettiğimiz Berkin Elvan olayının etkisi, bu göndericinin tweetinde de devam etmektedir. Melih Gökçek, Berkin Elvan'ın ölümünden üzüntü duyduğunu dile getiren bir tweet atmasına rağmen gönderici bu duruma inanmamaktadır. Bazı seçmenler Melih Gökçek'in gerçekten üzüldüğünü düşünse de bazıları da siyasi bir tarafa çekmeye çalışarak, CHP'yi suçladığını düşünmektedir.

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre Melih Gökçek kişisel Twitter hesabından Berkin Elvan'ın ölümüne dair olsa da aslında hiç umurunda olmadığını, Gökçek'in sadece bulunduğu mevkiye önem verdiğini dile getirmiştir. Gönderide direkt olarak Melih Gökçek adı geçmese de Gökçek'in tweetinin altına atılan bir yorum olmasından anlaşılmıştır. Simgeleştirme şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan üç de cümle pasif yapıdadır. İki cümle yüklemine göre fiil cümlesi, bir cümle de isim cümlesidir. Cümle kısa yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda basit bir cümledir. Çünkü noktalama işaretleri kullanılarak oluşturulmuştur. Yükleme ilk cümlede sonda olduğu için kurallı cümle, diğer iki cümlede yükleme sonda olmadığı için devrik cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

Üç cümleden oluşan gönderi de cümleler arasında nedensellik ilişkisi olmadığı göze çarpmaktadır. Melih Gökçek’in vicdansız olduğu kanısına nereden vardığına dair bir şey belirtilmemiştir.

3. Kelime seçimleri

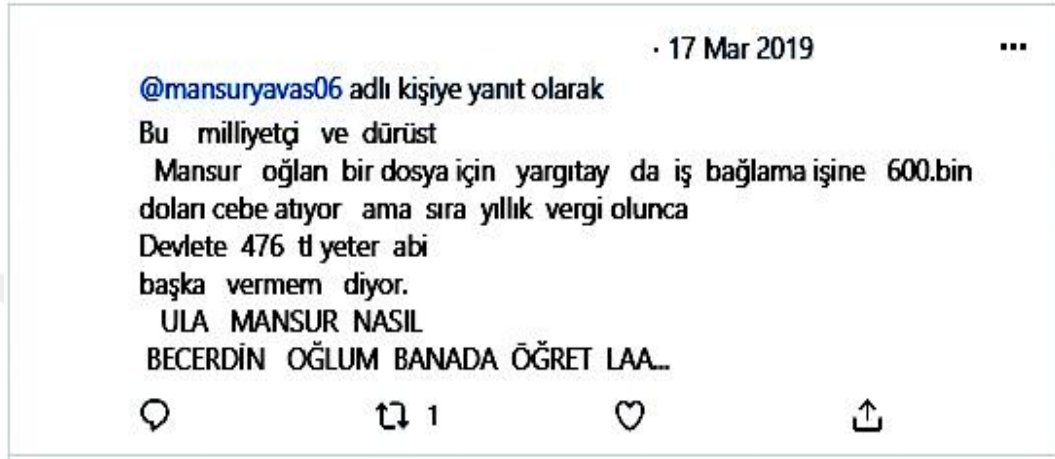
Gönderide kullanıcı, “vicdansız” kelimesi yani vicdanlı olmaktan yoksun anlamına gelen ifadeyi kullanmıştır. Ayrıca “koltuk seviciler” ifadesini de kullanarak Melih Gökçek’in bulunduğu mevkiden başka bir şeyi düşünmeyen ve olduğu mevkiden vazgeçmek istemeyen biri olarak dile getirmiştir.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde Melih Gökçek’in, Berkin Elvan için üzülmediğini ele almıştır. Ayrıca Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığını çok uzun süre devam ettirmesinden yola çıkarak, Gökçek’in mevkiye olan düşkünlüğünü ifade etmiştir.

4.1.3. Cumhuriyet Halk Partisi 2019 Ankara Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Mansur Yavaş'ın Twitter kullanımındaki yorumlar ve nefret söylemleri bazında yorumlanması

Örnek analiz 9:

Şekil 13. Tweet 9 ile ilgili görsel

Tablo 9. Tweet 9 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Bu milliyetçi ve dürüst Mansur oğlan bir dosya için yargıtay da iş bağlama işine 600.bin doları cebe atıyor ama sıra yıllık vergi olunca Devlete 476 tl yeter abi başka vermem diyor. ULA MANSUR NASIL BECERDİN OĞLUM BANADA ÖĞRET LAA...
Kullanıcı	Y. T.
Tarih	17 Mart 2019
Retweet	1
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	258
Takip Edilen Sayısı	36
Etiket	-
Nefret Türü	Abartma/Yükleme/Çarpıtma

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Mansur Yavaş'ın kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “Bu milliyetçi ve dürüst Mansur oğlan bir dosya için Yargıtay da iş bağlama işine 600.bin doları cebe atıyor” ifadesiyle Yavaş'ın, iş bağlama bahanesiyle 600bin doları kendi hesabına aldığını dile getiriyor. Ayrıca oğlan kelimesiyle Mansur Yavaş'ın 65 yaşında bir adam değil gibi kurgulanmaktadır. “Ama sıra yıllık vergi olunca Devlete 476 tl yeter abi başka vermem diyor” ifadesi ile bir önceki ifade de yer alan 600bin doların belirli katakulliler ile cebe indirilirken, vergi miktarı olan 476TL'nin fazla olduğunu söylediği kurgulanmaktadır. “Ula Mansur nasıl becerdin oğlum banada öğret laa..” ifadesiyle de iş bağlama bahanesi ile Mansur Yavaş'ın, 600bin doları nasıl cebe attığının merakı dile getirilmektedir. Mansur Yavaş'ın 600bin doları kimden ve ne zaman aldığına dair bir bilgi bulunmamaktadır.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan, alay edici ve suçlayıcı tavır nefret söylemini açıkça ortaya çıkartmaktadır. Gönderici, “600.bin doları cebe atıyor” ifadesini kullanarak suçlayıcı bir tutum sergilemektedir. Ayrıca gönderici, “nasıl becerdin oğlum banada öğret laa..” ifadesini kullanarak da alay edici bir üslup takınmaktadır.

Ardalan bilgisi

2019 yılında Mansur Yavaş'ın sahte senet düzenlediğine dair bir iddia ortaya atıldı. Yavaş, “sendika başkanı beni aradı büyük bir dava olduğunu söyledi. Geldiler ve biz davayı aldık. Davanın değeri 10 milyon dolar fakat adamlar senet verebileceklerini söylediler. Vergiler ile beraber 300 bin dolar düşeceğini düşünerek 600 bin dolara anlaştık” (Haberler.com,2019). Direkt Necmettin Kesgin'in davasını almadığını, gelenlerin arasında Kesgin'in de olduğunu dile getirdi. Necmettin Kesgin

ile aralarında 600 bin dolarlık senettin, 2014 yılında tahsil edilmesi gerekmekteydi. Necmettin Kesgin parayı ödemedikten sonra hatta imzanın da Kesgin'e ait olmadığı ortaya çıkınca Yavaş, icra inkâr ve para cezasına çarptırıldı. Akabinde Yavaş, Kesgin'e “diploma iptali mi rapor iptalimi” ve “öde kurtul vazgeçeyim” içerikli şantaj mesajlarını attığını kabul etti. Bu mesajları atma sebebini de parayı almak için olduğunu ve tamamen ödemesine teşvik amaçlı mesajlar olduğunu dile getirmiştir. Ocak 2021'de Necmettin Kesgin tutuklandı. Millet ittifakının Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayı Yavaş, haftalarca sahte senet düzenlediğine dair manşetlerden inmedi. Bu olay manşetlerden inmediği gibi sosyal medyada da ses getirdi. Yavaş'ın Twitter'da yaptığı paylaşımlarına bu konu ile ilgili olumsuz birçok paylaşım yapıldı. Bahsettiğimiz tweet de bu olumsuz yaklaşımlardan biridir. Gönderici Yavaş'ın dürüst olmadığını, 600bin doları kendisinin aldığını dile getirmiştir.

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre Mansur Yavaş, kendisini ne kadar Milliyetçi ve dürüst olarak gösteriyor olsa da aslında sahte senet işi yaptığını ve buradan kazandığı paraya bakmadan, devletin vergisine fazla olduğunu dile getirdiği düşünülmektedir. Gönderide açıkça sahte senet denilmese de 600bin dolar ifadesinden anlaşılmıştır. Abartma/yükleme/çarpıtma şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan iki cümleden ilki aktif, ikincisi pasif yapıdadır. İki cümle de yüklemine göre fiil cümlesidir. Cümle uzun yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda basit bir cümledir. Çünkü noktalama işaretleri kullanılarak oluşturulmuştur. Yüklemi ilk cümlede sonda olduğu için kurallı cümle, son cümle de yüklemi sonda olmadığı için devrik cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

İki cümleden oluşan gönderi de cümleler arasında nedensellik ilişkisi olduğu göze çarpmaktadır.

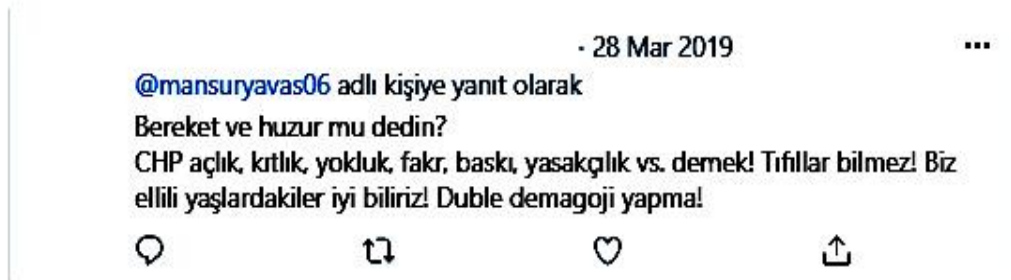
3. Kelime seçimleri

Gönderide kullanıcı, “Mansur oğlan” ifadesiyle olgun olmayan erkek bir çocuk ifadesini kullanmıştır. Ayrıca “la” kelimesi aslında TDK’de nota işareti olarak geçiyor olsa da argo kelimesi olarak günlük hayatta kullanılmaktadır. “Cebe atıyor” ifadesini de kullanarak Yavaş’ın, paraları kendisine ayırdığını ifade etmek için kullanmıştır.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde Yavaş’ın, 600bin dolarlık bir işi kendi cebine atma iddiasını ele almaktadır. Bu iddia haberlerde, gazetelerde ve sosyal medyada çok sık konuşulan bir durumdur. Kullanıcı da bu kaynaklara dayanarak bir tweet atmıştır.

Örnek analiz 10:

Şekil 14. Tweet 10 ile ilgili görsel

Tablo 10. Tweet 10 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Bereket ve huzur mu dedin? CHP açlık, kıtlık, yokluk, fakr, baskı, yasalçılık vs. demek! Tıfillar bilmez! Biz ellili yaşlardakiler iyi biliriz! Double demagoji yapma!
Kullanıcı	P.B.T.
Tarih	28 Mart 2019
Retweet	-
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	42
Takip Edilen Sayısı	96
Etiket	-
Nefret Türü	Abartma/Yükleme/Çarpıtma

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Mansur Yavaş'ın kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “Bereket ve huzur mu dedin? CHP açlık, kıtlık, yokluk, fakr, baskı, yasalçılık vs. demek!” ifadesi ile CHP'nin olduğu yerde huzur ve bereket olmaz tam tersine açlık, kıtlık, yokluk, fakirlik, baskı, yasalçılık gibi bireylerin bir toplumda kesinlikle aramadığı durumlar olacağı kurgulanmıştır. “Tıfillar bilmez! Biz ellili yaşlardakiler iyi biliriz!” ifadesiyle bu dönemdeki genç neslin, CHP'nin huzur ve bereket getirmediği dönemleri bilmediğini fakat ellili yaşlardaki insanların CHP döneminde açlık, kıtlık, yokluk, fakirlik, yasalçılık ve baskı çektiğini kurgulanmıştır. “Double demagoji yapma!” ifadesiyle de diğer ifadeleri güçlendirerek, Yavaş'ın doğru olanı söylemediğini ve ekstra gerçektışı kelimeler ile halkı kendine çekmeye çalıştığını ifade etmiştir. Yavaş'ın hangi kelimeleri kullanarak seçmenleri kendisine çekmeye çalıştığını ve gerçektışı kelimelerin ne olduğuna değinilmemiştir.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan, azarlayıcı ve suçlayıcı tavır nefret söylemini açıkça ortaya çıkartmaktadır. Gönderici; “CHP açlık, kıtlık, yokluk, fakr,

baskı, yasalçılık vs. demek!” ifadesi ile suçlayıcı bir tutum sergilemektedir. Ayrıca gönderici, “Tıfillar bilmez! Biz ellili yaşlardakiler iyi biliriz!” ifadeleriyle azarlayıcı üslup takınmaktadır.

Ardalan bilgisi

1941 yılında İkinci Dünya Savaşından dolayı devlet, buğday yokluğuna karşın tek tip ekmek çıkartılması gerektiğini söylemiştir. Tek tip ekmek modeli ise, ekmek hamurunun içerisine arpa ve çavdar hatta patates ve mısır unu eklenme işlemidir. Halk kıtlık korkusuyla ürün stoklamaya ya da karaborsaya yönelmiştir. Hal böyle olunca da devlet, karne ile ekmek vermeye başlamıştır. Karne ile ekmek dağıtımında ekmeklerin gramaj olarak az olduğu için, birde devlet 24 saat sonra ekmek satışına başlanması istemesi ile taze ekmek olgusunu da ortadan kaldırmıştır. Aynı zamanda CHP ekmek dağıtımında iki karne uygulamasını başlatmıştır. Biri sabit gelir diğeri de halktan oluşmaktadır. 1945 yılına gelindiğinde savaşın bitmesi ile temel gıdalarda devlet baskısı, azalış gösterdi ve beyaz ekmek çıkmaya başladı. Demokrat Parti, ekmek yiyemediğine ve aç kaldığına dair CHP’ye eleştirilerde bulundu. Dönemin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Faik Ahmet Barutçu, çok yüksek bir açlık sıkıntısı yaşanmadığını, bunların muhalefetin propagandası olduğunu savundu (Dokuyan, 2013). Fakat halk kıtlık korkusuyla bu kadar karşı karşıya kaldıktan sonra genel seçimlerde oyunu demokrat partiye kullanmayı tercih etti. Bu dönemde yaşanan açlık, kıtlık, yokluk, fakirlik ve devlet baskısı şu an hala CHP’nin aleyhine kullanılmaktadır. Göndericinin attığı tweette de belirttiği gibi o dönemde yaşayan insanlar tekrar aynısı yaşanır diye endişe duymaktadırlar. Tereddüt artarak güven sorununu, hala belli seçmenler de kendisini göstermektedir. O dönem o şekilde yapılması gerektiği için yapıldığını ve CHP dışında hangi parti olsa benzer bir durum yaşanacağını savunun bir kesim de mevcuttur.

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre Yavaş’ın atmış olduğu tweette ki gibi bir huzur ve bereket ortamı söz konusu değildir. Çünkü CHP döneminde Türkiye, açlık, yokluk, fakirlik, baskı ve yasakçılığı net bir şekilde görüldüğünü ifade etmiştir. CHP dönemine şahitlik

etmeyen kişilerin bu durumu anlayamayacağını da eklemiştir. Abartma/yükleme/çarpıtma şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan ilk cümle aktif, diğer dört cümle pasif yapıdadır. Beş cümle de yüklemine göre fiil cümlesidir. Cümle uzun yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda basit bir cümledir. Çünkü noktalama işaretleri kullanılarak oluşturulmuştur. Yüklemi cümlede sonda olduğu için, kurallı cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

Beş cümleden oluşan gönderi de cümleler arasında nedensellik ilişkisi olduğu göze çarpmaktadır.

3. Kelime seçimleri

Gönderide kullanıcı “açlık, kıtlık” yani aç kalma durumu, “yokluk”, “fakirlik”, “baskı” yani bir şey üzerine uygulanmakta olan güç, “yasakçılık” kelimeleri ile CHP’nin iktidara gelme durumunda bunların yaşanacağını ifade etmiştir. “Tıfıl” kelimesini kullanarak yaşı küçük olan kişilerin bunu algılayamayacağını ifade etmektedir. Ayrıca “demagoji” kelimesi ile kişilerin duygularını kamçıladığını dile getirmek için kullanmıştır.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde CHP döneminde yaşanan sıkıntıların tekrar yaşanacağı endişesi ile tweet atmıştır. Kullanıcı CHP’nin iktidar olduğu dönemdeki olumsuzlukları kaynak alarak ele almıştır.

Örnek analiz 11:

Şekil 15. Tweet 11 ile ilgili görsel

Tablo 11. Tweet 11 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Neoldu mansur davasını satan vergi çalan havadan para aln adam belediyenin Satar chp li belediyecilerde aynı senin gibi çal çirp ye dava adamı mansur.
Kullanıcı	E. K. L.
Tarih	22 Mart 2019
Retweet	-
Beğeni	1
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	52
Takip Edilen Sayısı	95
Etiket	-
Nefret Türü	Abartma/Yükleme/Çarpıtma

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Mansur Yavaş'ın kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “Neoldu mansur davanı sattın” ifadesinde Yavaş'ın MHP'den CHP'ye parti değişimi yapması eleştirilmiştir. “vergi çalan” ifadesiyle Mansur Yavaş'ın vergi çaldığına dair iddiaların gönderici açısından doğru kabul edildiği kurgulanmıştır. “Havadan para aldın” ifadesiyle daha önce bahsettiğimiz Ömer Çelik isimli kişiyle Mansur Yavaş'ın arasında geçen iş, havadan para şeklinde yorumlanmıştır. “chp li belediyecilerde aynı senin gibi çal çirp ye” ifadesi hem Yavaş'ın para çaldığını hem de CHP'nin para çaldığı şeklinde kurgulanmıştır.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan suçlayıcı tavır nefret söylemini açıkça ortaya çıkartmaktadır. Gönderici, “vergi çalan”, “havadan para aln” ve “chp li belediyecilerde aynı senin gibi çal çirp ye” ifadelerini kullanarak suçlayıcı bir tutum sergilemektedir. Gönderici, “davasını satan” ifadesi ile de aşağılayıcı bir tavır sergilemektedir.

Ardalan bilgisi

Her adayın, aday olduğu dönemde belirli iddialar ortaya atılmaktadır. Bu iddialar özellikle de sosyal medya ağlarında çok sık konuşulmaktadır. Twitter’da bu iddialar çoğu zaman TT listesinde yerini almaktadır. Böylece geniş kitlelere yayılım göstermektedir. Mansur Yavaş’ın 2014 yılında gündeminde parti değişimi vardır. Gelen yorumlarda genelde parti değişimini vurgulamaktadır. MHP’den CHP’ye parti değişiminin etkisi 2019 yılında da devam etmektedir. Gönderici de “davasını satan” ifadesiyle bu durumu vurgulamaktadır. 2019 yılında Yavaş’ın gündeminde vergi kaçırdığına dair iddialar ortaya atılmıştır. Bunun üzerine Yavaş, mal beyanını Twitter platformu üzerinden birçok kez yayınlamıştır. Bir diğer gündem başlığı da Ömer Çelik ile Mansur Yavaş’ın aralarında geçen 600bin dolarlık senet mevzusudur. Gönderici “havadan para” derken bu gündemi de tweetine eklemiştir. Ayrıca gönderici “chp li belediyecilerde aynı senin gibi çal çirp ye” ifadesiyle CHP’nin de Mansur Yavaş’ın da Belediyeden para kaçırdığına dair bir iddiada da bulunmuştur.

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre Mansur Yavaş’ın parti değişimi yapması hoş karşılanmamıştır. Özellikle de CHP’ye geçmesinden rahatsız olunmuştur. Ayrıca sosyal medya gündeminde olan iddialar üzerinden de tweet atmıştır. CHP’nin ve Mansur Yavaş’ın Belediyede para kaçıracağına dair ifade kullanmıştır. Abartma/yükleme/çarptırma söylemi şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan iki cümle pasif yapıdadır. İlk cümle yüklemine göre fiil cümlesi, ikinci cümle ise yüklemine göre isim cümlesidir. Cümle kısa yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda basit bir cümledir. Çünkü noktalama işaretleri kullanılarak oluşturulmuştur. Fakat bazı kelimelerin yazımı yanlışır. Yükleme iki cümlede de sonda olduğu için kurallı cümle olduğu görölmektedir.

2. Bölgesel uyum

İki cümleden oluşan gönderi de cümleler arasında nedensellik ilişkisi olmadığı göze çarpmaktadır. Mansur Yavaş’a neden vergi çaldığını, havadan para kazandığını dair yorum atmasındaki sebep belirtilmemiştir. Ayrıca CHP içinde neden para çaldığına dair açıklama yaptığından bahsedilmemiştir.

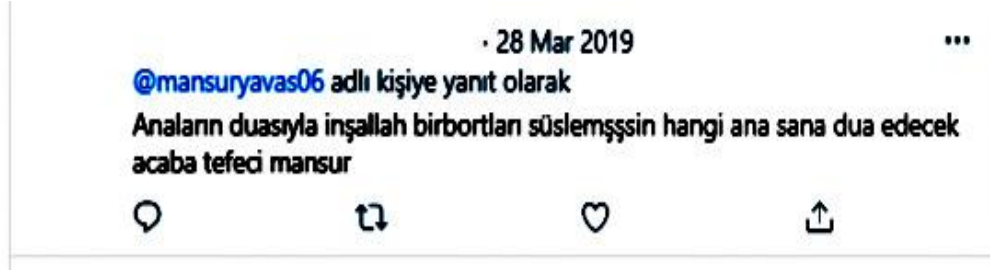
3. Kelime seçimleri

Gönderide kullanıcı, “vergi çalan” ifadesiyle Mansur Yavaş’ın vergi kaçırdığına dair bir iddiada bulunmuştur. “havadan para alın” ifadesiyle bir önceki kelimeyi güçlendirmiştir. Son olarak “çal çirp” ifadesiyle de diğer ifadelerdeki gibi Yavaş’ın Belediyede para kaçıracağını iddia edilmiştir. “Davanı satan” ifadesiyle Yavaş’ın MHP’den CHP’ye parti değişimi eleştirilmiştir. “Dava adamı” ifadesiyle de başta kullandığı “davanı satan” ifadesine gönderme yaparak bir ironi oluşturmuştur.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde Mansur Yavaş’ın ve CHP’nin para kaçırdığını düşünerek bir tweet atmıştır. Ayrıca kullanıcı, MHP’den CHP’ye geçmesinden rahatsız olduğunu da dile getirmiştir.

Örnek analiz 12:

Şekil 16. Tweet 12 ile ilgili görsel

Tablo 12. Tweet 12 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Anaların duasıyla inşallah birbortları süslemşşsin hangi ana sana dua edecek acaba tefeci mansur
Kullanıcı	H.
Tarih	28 Mart 2019
Retweet	-
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	291
Takip Edilen Sayısı	1.427
Etiket	-
Nefret Türü	Simgeleştirme

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Mansur Yavaş'ın kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “Anaların duasıyla inşallah birbortları süslemşşsin hangi ana sana dua edecek acaba” ifadesinde Yavaş'ın, seçilmesi için hiçbir annenin dua etmeyeceği dile getirilmiştir. Tweette yer alan billboard ile ilgili detaylı bilgi verilmemiştir. “tefecî mansur” ifadesinde ise, Mansur Yavaş'ın yüksek faizler ile eli sıkışan insanlara el altından ödünç paralar verdiği kurgulanmıştır. Neden tefeci Mansur dediğine dair detay verilmemiştir.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan, suçlayıcı ve küçümseyici tavır nefret söylemini açıkça ortaya çıkartmaktadır. Gönderici, “hangi ana sana dua edecek acaba” ifadesini kullanarak küçümseyici bir tutum sergilemektedir. Ayrıca gönderici, “tefeci” kelimesi ile de suçlayıcı bir tavır takınmaktadır.

Ardalan bilgisi

Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayı Mansur Yavaş’ın, yukarıda da bahsettiğimiz üzere sahte senet skandalı etkisini, bu göndericinin attığı tweete de yansıtmaktadır. Televizyonlarda, gazetelerde haftalarca konuşulan skandal olay, sosyal medyada da çok olumlu karşılanmadı. Bazı seçmenler Mansur Yavaş’ın yaptığı açıklamaları paylaştı ve dinlemeyenleri dinlemeye teşvik etti. Bazı seçmenler ya hiç dinlemedi ya da dinlese de inanmadı. Tefeci kavramı da benzer şekilde kullanılmaktadır. Maddi bir sıkıntı yaşayan insanlara faiz karşılığında para verilmesi durumudur. Gönderici tweette, Mansur Yavaş’a açıkça tefeci olmakla suçlamıştır.

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre hiçbir anne Yavaş’a kazanması için dua etmeyecektir. Çünkü Mansur Yavaş’ın insanlara faiz ile borç para verdiğini dile getirmiştir. Simgeleştirme şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan iki cümle pasif yapıdadır. İki cümle de yüklemine göre fiil cümlesidir. Cümle kısa yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda karmaşık bir cümledir. Çünkü noktalama işaretleri kullanılmadan oluşturulmuştur. Yüklemi ilk cümlede sonda olduğu için kurallı cümle, son cümle de sonda olmadığı için devrik cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

İki cümleden oluşan gönderi de cümleler arasında nedensellik ilişkisi olmadığı göze çarpmaktadır. Mansur Yavaş’a neden anneler dua etmeyeceğini belirtilmemiştir.

3. Kelime seçimleri

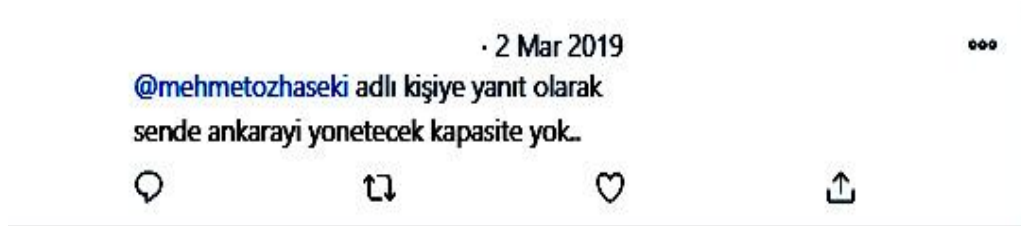
Gönderide kullanıcı “tefecî” kelimesi ile Yavaş’ın, paraya sıkışan insanlara faizle para verdiğini mecazen ifade etmiştir.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde Yavaş’ın yayınlanan billboardlardaki gibi annelerin duasını almadığını ifade etmiştir. Ayrıca tefecî olduğunu da düşünmektedir. Mansur Yavaş’ın tefecî olduğunu düşünme sebebi ise sahte senet olayına dayanmaktadır.

4.1.4. Adalet ve Kalkınma Partisi 2019 Ankara Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Mehmet Özhasseki’nin Twitter kullanımındaki yorumlar ve nefret söylemleri bazında yorumlanması

Örnek analiz 13:

Şekil 17. Tweet 13 ile ilgili görsel

Tablo 13. Tweet 13 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Sende ankarayı yönetecek kapasite yok...
Kullanıcı	S.
Tarih	2 Mart 2019
Retweet	-
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	705
Takip Edilen Sayısı	1.268
Etiket	-
Nefret Türü	Küfür/Hakaret/Aşağılama

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Mehmet Özhasseki'nin kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “sende ankarayı yönetecek kapasite yok..” ifadesinde Özhasseki'nin Ankara'da yönetemeyeceği kurgulanmıştır. Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı olamayacağı dile getirmiştir.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan, küçümseyici tavır nefret söylemini açıkça ortaya çıkartmaktadır. Gönderici, “sende ankarayı yönetecek kapasite yok..” ifadesini kullanarak küçümseyici bir tutum takınmaktadır.

Ardalan bilgisi

2019 Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayı olan Mehmet Özhasseki, 17 yıl Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığı yapmıştır. Özhasseki, aslen de Kayserilidir. Bazı seçmenlerin Mansur Yavaş'a yakınlık gösterme sebebi Ankaralı olmasından kaynaklanırken, Mehmet Özhasseki'ye de Ankaralı olmamasından dolayı sempati duymayan bir kesim bulunmaktadır. Gönderici, “sende ankarayı yönetecek kapasite yok..” ifadesini kullanarak Mehmet Özhasseki'nin, Ankara Büyükşehir

Belediye Başkanı olsa da yönetemeyeceğini dile getirmiştir. Ankara'dan yeni bir aday olduğu için, Özhaseki'nin bu tarz yorumlara maruz kaldığı aşikârdır.

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre Mehmet Özhaseki, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı olmaya uygun değildir. Gönderide Mehmet Özhaseki'nin adı geçmemiş olsa dahi Özhaseki'nin kişisel Twitter hesabından attığı tweete gelen bir yorum olmasından anlaşılmıştır. Küfür/hakaret/aşağılama şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan tek cümle de pasif yapıdadır. Tek cümle de yüklemine göre isim cümlesidir. Cümle kısa yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda basit bir cümledir. Çünkü noktalama işaretleri kullanılarak oluşturulmuştur. Fakat bazı kelimelerin yazılışı yanlıştır. Yükleme tek cümlede de sonda olduğu için kurallı cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

Tek cümleden oluşan gönderi de tek cümle olduğu için nedensellik ilişkisi olmadığı göze çarpmaktadır. Mehmet Özhaseki'nin neden Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı yapamayacağını belirtilmemiştir.

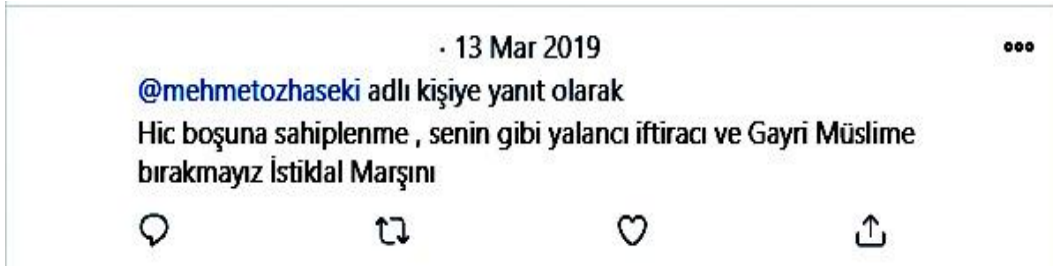
3. Kelime seçimleri

Gönderide kullanıcı, “kapasite yok ” ifadesini kullanarak Özhaseki'nin Kayseri Büyükşehir Başkanlığı yapmış olsa da Ankara Büyükşehir Başkanlığı yapamayacağını ve buna uygun olmadığını dile getirmiştir.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde Mehmet Özhasseki'nin, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı yapamayacağını ifade etmiştir.

Örnek analiz 14:

Şekil 18. Tweet 14 ile ilgili görsel

Tablo 14. Tweet 14 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Hic boşuna sahiplenme , senin gibi yalancı iftiracı ve Gayri Müslime bırakmayız İstiklal Marşını
Kullanıcı	G.
Tarih	13 Mart 2019
Retweet	-
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	1.689
Takip Edilen Sayısı	1.127
Etiket	-
Nefret Türü	Düşmanlık ve Savaş Söylemi

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Mehmet Özhasseki'nin kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “Hic boşuna sahiplenme” ifadesiyle Özhasseki'nin, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı olamayacağı dile getirilmiştir. Ayrıca “senin gibi yalancı iftiracı” ifadesiyle Mehmet Özhasseki'nin doğru olmayan ifadelerde bulunduğunu, belirli kişilere karşı iftiralarda bulunduğunu kurgulamıştır. Son olarak, “Gayri Müslime bırakmayız İstiklal Marşını” ifadesini

kullanarak da aslında Mehmet Özhaseki'nin Gayrimüslim olduğunu iddia ederek tweetinde dile getirmiştir.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan, tehditkâr ve ayrıştırıcı nefret söylemi açıkça görülmektedir. Gönderici, “Hic boşuna sahiplenme , senin gibi yalancı iftiracı ve Gayri Müslime bırakmayız İstiklal Marşını” ifadesini kullanarak hem Mehmet Özhaseki'nin yalan söylediğini, iftiralar attığını ve Gayrimüslim olduğuna dair suçlayıcı nefret söyleminde bulunmuş hem de “Gayrimüslime bırakmayız İstiklal Marşını” diyerek ayrıştırıcı bir tavır sergilemektedir.

Ardalan bilgisi

Mehmet Özhaseki, 12 Mart 2019 yılında kişisel Twitter hesabından “Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak. İstiklal Marşımızın kabulünün 98.yılında Milli Şairimiz Mehmet Akif Ersoy ve tüm şehitlerimizi rahmet ve saygıyla anıyorum. Aynı ruh, aynı seveda, aynı aşkla tek yürek ilelebet Türkiye...” yazılı bir tweet atmıştır. Aynı zamanda tweette bir videoda bulunmaktadır. Mehmet Özhaseki'nin atmış olduğu bu tweete çok fazla beğeni ve birazda yorum gelmiştir. Bu yorumlardan biri de göndericinin atmış olduğu “Hic boşuna sahiplenme , senin gibi yalancı iftiracı ve Gayri Müslime bırakmayız İstiklal Marşını” tweettir. Mehmet Özhaseki'nin Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayı olduğu dönemde belirli iddialar ortaya atılmıştır. Bu iddialardan biri de aslında Mehmet Özhaseki'nin Ermeni asıllı olduğuna dairdir. İYİ Parti lideri olan Meral Akşener bu durumla ilgili: “Ben mübadil bir ailenin çocuğuyum. Makedonya'dan ailesi gelse ne olur gelmese ne olur. Çok çirkin ve terbiyesizce bulduğumu söylemek isterim. Nereden gelirse gelsin Türkiye'yi tercih etmiş” şeklinde bir açıklama yapmıştır (Artı Gerçek, 2019). Mehmet Özhaseki bu duruma ilişkin, Ermeni olup olmadığını soy kütüğünü araştırarak bakmış fakat böyle bir veriye rastlamadığını dile getirmiştir. Bu tarz ayrımcılığa dayalı söylemler ile insanları ötekileştirme çabası yanlış ve gereksizdir. Ermeni veyahut Makedonya

kökenine sahip olması Akşener’in de söylediği gibi Türkiye’yi tercih ettiği gerçeğini değiştirmemektedir.

Bağlam bilgisi

Gönderici, Mehmet Özhasseki atmış olduğu tweette İstiklal Marşını anmasından rahatsız olduğunu dile getirmiştir. Çünkü 2019 yerel seçimlerinde Mehmet Özhasseki’nin Ermeni asıllı olduğuna dair ortaya atılan iddiayı, gönderici destekleyici bir görüntü çizmektedir. Aynı zamanda Gayrimüslimlere karşı da ayrımcı bir tutum gösterdiği atmış olduğu tweetten anlaşılmaktadır. Düşmanlık ve Savaş söylemi şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan iki cümle de pasif yapıdadır. İlk cümle yüklemine göre isim cümlesi, ikinci cümle de fiil cümlesidir. Cümle uzun yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda basit bir cümledir. Çünkü noktalama işaretleri kullanılarak oluşturulmuştur. Yüklemi bir cümlede sonda olduğu için kurallı ama bir cümlede de sonda olmadığı için devrik cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

İki cümleden oluşan gönderi de cümleler arasında nedensellik ilişkisi olmadığı göze çarpmaktadır. Mehmet Özhasseki içi neden yalancı, iftiracı ve Gayrimüslim olduğunu düşündüğüne dair herhangi bir ifade de bulunmamıştır.

3. Kelime seçimleri

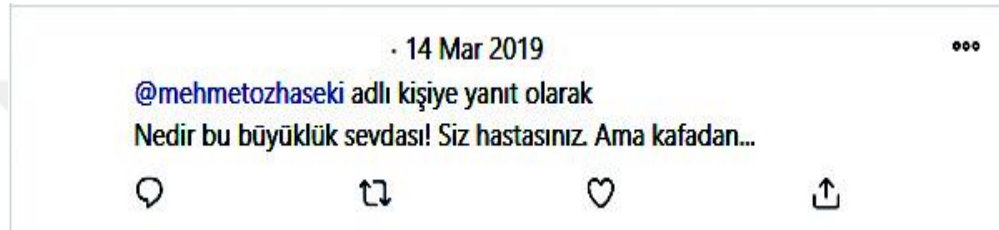
Gönderide kullanıcı “sahiplenme” kelimesi ile Özhasseki’nin Ankara’nın hatta Türkiye’nin kendisine ait olmadığını ifade etmiştir. Ayrıca “yalancı” kelimesini kullanarak Özhasseki’nin doğru olmayan ifadelerde bulunduğunu dile getirmiştir. “İftiracı” ifadesini kullanarak da suçu olmayan insanları suçladığını dile getirmiştir.

Son olarak “Gayri Müslime” ifadesini kullanarak da Mehmet Özhaseki’nin Müslüman olmadığını kurgulamaktadır.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde Özhaseki’nin doğru olmayan kelimeler sarf ettiğini, suçlamalarda bulunduğunu ve Müslüman olmadığını dile getirmektedir.

Örnek analiz 15:

Şekil 19. Tweet 15 ile ilgili görsel

Tablo 15. Tweet 15 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Nedir bu büyüklük sevdası! Siz hastasınız. Ama kafadan...
Kullanıcı	K.
Tarih	14 Mart 2019
Retweet	-
Beğeni	-
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	26
Takip Edilen Sayısı	359
Etiket	-
Nefret Türü	Küfür/Hakaret/Aşağılama

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Mehmet Özhaseki’nin kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “Nedir bu büyüklük sevdası!” ifadesinde Özhaseki’nin büyükmüşçesine bir tavır takındığını kurgulamıştır. Ayrıca “Siz hastasınız. Ama kafadan...” ifadesini kullanarak hem Mehmet Özhaseki’nin hem

de Mehmet Özhasseki'nin mensup olduğu partinin beyinsel bir rahatsızlığı olduğuna dair kinaye yapmaktadır.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan sorgulayıcı ve hakaret edici nefret söylemi açıkça ortaya çıkmaktadır. Gönderici, “Nedir bu büyüklük sevdası!” ifadesi ile sorgulayıcı tutum mevcuttur. Ayrıca gönderici “Siz hastasınız. Ama kafadan...” ifadesiyle de hakaret edici bir tavır takınmaktadır.

Ardalan bilgisi

Mehmet Özhasseki 14 Mart 2019 yılında kişisel Twitter hesabından, “Dünya’nın üçüncü, Avrupa’nın ise en büyük hastanesi olan Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından 14 Mart Tıp Bayramı’nda açılıyor. Türkiyemiz’e ve Ankaramız’a hayırlı olsun.” Yazılı bir tweet atmıştır. Ayrıca tweete video da eklemiştir. Göndericinin attığı tweette “Nedir bu büyüklük sevdası!” ifadesini kullanma sebebi, Özhasseki’nin atmış olduğu tweette kullandığı “Dünya’nın üçüncü, Avrupa’nın ise en büyük hastanesi” ifadesi büyük bir tavır içerisine girdiği şeklinde kurgulanmıştır. Ayrıca “Siz hastasınız. Ama kafadan...” ifadesiyle hem Mehmet Özhasseki’yi hem de AKP için büyük tutumlar sergiledikleri bir hastalık içerisinde olduklarını dile getirmiştir.

Bağlam bilgisi

Gönderici, Mehmet Özhasseki’nin kendini üstün göstermeye çalışan bir kişi olarak ifade etmiştir. Ayrıca bu durumu Mehmet Özhasseki’nin mensup olduğu parti için de genelleştirmiştir. Abartma/yükleme/çarpıtma söylemi şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan üç cümle de pasif yapıdadır. Üç cümle de yüklemine göre isim cümlesidir. Cümle kısa yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda basit bir cümledir. Çünkü noktalama işaretleri kullanılarak oluşturulmuştur. Yükleme ilk üç cümlede sonda olduğu için kurallı cümle, son cümle de sonda olmadığı için devrik cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

Üç cümleden oluşan gönderi de cümleler arasında nedensellik ilişkisi olmadığı göze çarpmaktadır. Mehmet Özhaseki'nin neden büyüklük sevdası olduğuna dair bir düşünceye kapıldığı belirtilmemiştir.

3. Kelime seçimleri

Gönderide kullanıcı “büyüklük sevdası” kelimesini kullanarak, Mehmet Özhaseki'nin kendisini önemli ve üstün göstermeye çalışan biri olarak ifade etmektedir. Ayrıca “hastasınız. Ama kafadan..” ifadesi ile de Mehmet Özhaseki'nin ve AKP'nin kafadan hasta olduğunu dile getirmek için kullanılmıştır.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde Mehmet Özhaseki'nin, kendisini üstün göstermeye çalışan biri olduğunu ve bu durumun bir hastalık olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca bu durumu AKP içinde geçerli olduğunu ifade etmiştir.

Örnek analiz 16:

Şekil 20. Tweet 16 ile ilgili görsel

Tablo 16. Tweet 16 ile ilgili bilgiler

Gönderinin İçeriği	Çok alçaksın niyemi? Seçim propaganda mı yaparken Mansur Yavaş ın ismini ağzıma alımycam ankara için projelerimi anlatacağım demiştin. Anketlerde kaybettiğini görünce MAL BULMUŞ BEDEVİ gibi görünüyorsunuz. Yazık yazık yazık
Kullanıcı	M. M.
Tarih	15 Mart 2019
Retweet	-
Beğeni	1
Yorum Sayısı	-
Takipçi Sayısı	58
Takip Edilen Sayısı	7
Etiket	-
Nefret Türü	Küfür/Hakaret/Aşağılama

A. Makro yapı

1. Tematik yapı

Gönderiye Mehmet Özhaseki'nin kişisel Twitter hesabından atmış olduğu, 2014 yılında yer alan popüler bir tweetten ulaşılmıştır. “Çok alçaksın niyemi?” ifadesiyle Mehmet Özhaseki'nin kötü bir insan olduğunu kurgulanmıştır. Bu durumun nedeni olarak destekleyici yorumu da “Seçim propaganda mı yaparken Mansur Yavaş ın ismini ağzıma alımycam ankara için projelerimi anlatacağım demiştin.” İfadesini kullanmıştır. “Anketlerde kaybettiğini görünce MAL BULMUŞ BEDEVİ gibi görünüyorsunuz. Yazık yazık yazık” ifadesiyle de Mehmet Özhaseki'nin başta Mansur Yavaş ile ilgili açıklamada bulunmayacağını söylerken daha sonra bulunduğunu ifade etmiştir.

2. Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Gönderinin anlatım dilinde ortaya çıkan, suçlayıcı ve aşağılayıcı nefret söylemi açıkça ortaya çıkmaktadır. Gönderici, “ Çok alçaksın niyemi? Seçim propaganda mı yaparken Mansur Yavaş ın ismini ağzıma almıycam ankara için projelerimi anlatacağım demiştin.” ifadesini kullanarak suçlayıcı bir tutum sergilemektedir. Ayrıca gönderici, “Anketlerde kaybettiğini görünce MAL BULMUŞ BEDEVİ gibi görünüyorsunuz. Yazık yazık yazık” ifadesini kullanarak da Mağrip halkı için söylenen kelime ile aşağılayıcı ve ötekileştirici bir tutum sergilemiştir.

Ardalan bilgisi

Gönderici, Mehmet Özhaskeki'nin 2019 Ankara yerel seçimlerinde dile getirdiğini iddia ettiği duruma değinmiştir. Bu durum da Mehmet Özhaskeki'nin ilk Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayı olduğu zamanlarda Mansur Yavaş ile ilgili açıklamalarda bulunmayacağını ifade ederken, zaman ilerledikçe Mehmet Özhaskeki'nin, Mansur Yavaş ile ilgili açıklamalarda bulunmasına dayalıdır. Bunun sebebinin de gönderici, Mehmet Özhaskeki'nin anketlerde Mansur Yavaş'a kaybetmesi olduğunu iddia etmiştir. Gönderici bu iddialara dayalı verilere yorumunda değinmemiştir. “MAL BULMUŞ BEDEVİ”, “alçaksın” ve “yazık yazık yazık” ifadelerini kullanarak da hem ayrıştırıcı ve ötekileştirici yorumlarda bulunurken hem de hakaretler sarf etmiştir. Göndericinin ortaya attığı iddia ile ilgili gazetelerde herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Ayrıca Mehmet Özhaskeki'nin de bu duruma açıklık getirecek bir tweeti bulunmamaktadır. Gönderici bu yorumunu Mehmet Özhaskeki'nin, Ankara Bilkent Şehir Hastanesi'nin açılışını duyurmak üzere atmış olduğu tweete bırakmıştır.

Bağlam bilgisi

Gönderiye göre Mehmet Özhaskeki, seçim propagandasında Mansur Yavaş ile ilgili açıklamalarda bulunmayacağını söylerken bulunduğu dair sitemini ifade etmiştir. Ayrıca “Anketlerde kaybettiğini görünce MAL BULMUŞ BEDEVİ gibi

görüyorsunuz. Yazık yazık yazık” ifadesiyle de Mehmet Özhasseki’nin daha önce söylediği ve yapmadığı iddia edilen durumun nedenini ima etmiştir. Küfür/hakaret/aşağılama şeklinde nefret söylemi gönderiye yansımıştır.

B. Mikro yapı

1. Sentaktik çözümleme

Gönderiyi oluşturan dört cümle de aktif yapıdadır. İki cümle yüklemine göre fiil cümlesi, iki cümle de yüklemine göre isim cümlesidir. Cümle uzun yapıya sahip olmasıyla birlikte aynı zamanda basit bir cümledir. Çünkü noktalama işaretleri kullanılarak oluşturulmuştur. Yüklemi cümlede sonda olduğu için, kurallı cümle olduğu görülmektedir.

2. Bölgesel uyum

Tek cümleden oluşan gönderi de nedensellik ilişkisi olduğu göze çarpmaktadır. Çünkü Mehmet Özhasseki’ye alçak benzetmesini yapmasının sebebi Özhasseki’nin, başta Yavaş ile ilgili açıklamalar yapmayacağını söylerken fikir değiştirdiğine dair bir iddianın varlığından dolayı böyle bir ifadede bulunduğunu dile getirmiştir. Fakat açıklamayı bire bir alıntı şeklinde vermemiştir.

3. Kelime seçimleri

Gönderide kullanıcı “alçak” kelimesi ile Özhasseki’nin, kibirli ve kendini öven şeklinde kötü bir insan olduğunu ifade etmek için kullanmıştır. Bu ifadenin devamında kullandığı açıklamalar ile de Özhasseki’nin tutarsız davranışlar sergilediğini iddia etmiştir. Ayrıca “MAL BULMUŞ BEDEVİ” ifadesini de kullanarak Mağrip halk için söylenen ifadeyi Özhasseki için kaba ve ötekileştirici bir yaklaşım izleyerek dile getirmiştir. Son cümlede de “Yazık yazık yazık” kelimelerini ekleyerek bu durumdan üzüntü duyduğunu ifade etmiştir.

4. Retorik

Gönderi sahibi gönderisinde Mehmet Özhaseki'nin tutarsız açıklamalar sergilediğini iddia ederek aslında Mansur Yavaş ile ilgili konuşamayacağını söylerken konuştuğunu dile getirmiştir. Ayrıca bir önceki cümleler üzerine de ötekileştirici ve ayrıştırıcı benzetmeler yapmıştır.

SONUÇ

Siyasal nefret söylemini engellemeye yönelik çalışmaların, 30 Mart 2014 yerel seçiminin 31 Mart 2019 yerel seçimlerine oranla Twitter platformunda yoğunluğunu ortaya koymak amacıyla çözümler yapılmıştır. Sosyal medya ağlarında nefret söyleminin kullanıcılar tarafından bazen isteyerek bazen de farkında olmadan yeniden üretiliyor olması, toplumda nefret söylemini normalleştirme etkisini arttırıcı bir güce sahip hale getirmiştir. Yukarıda verilen bilgiler ışığında değerlendirme yaparsak; 30 Mart 2014 ve 31 Mart 2019 yerel seçimleri ele alınmıştır. 30 Mart 2014 yerel seçiminde Mansur Yavaş ve Melih Gökçek'in kişisel Twitter hesaplarından en fazla beğenilen, retweet edilen ve yorum yapılan 20 paylaşımı popülerlik açısından ele alınmıştır. Popüler tweetlerin seçilişi; en fazla beğeni, en fazla retweet ve en fazla yorum şeklinde değerlendirilmiştir. Bu popüler tweetlerde en fazla beğeni alan kişi Mansur Yavaş iken, en fazla yorum alan kişi de Melih Gökçek'tir. Gökçek'e gelen yorum sayısının fazla olması, uzun zamandır Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı yapmasından dolayı olmaktadır. Aynı zamanda Melih Gökçek, 23 Mart 2014 tarihinden sonra tweet atmamıştır. Gökçek'in tweet atmadığı zamanlar tam seçim haftasına gelmemektedir. Seçmenler tarafından en fazla adaylara gelen yorum, beğeni ve retweet sayısı seçim haftasında meydana gelmektedir. 31 Mart 2019 yerel seçiminde Mansur Yavaş ve Mehmet Özhasseki'nin kişisel Twitter hesaplarından en fazla beğenilen, retweet edilen ve yorum yapılan 20 paylaşımları popülerlik açısından ele alınmıştır. Bu popüler tweetlerde en fazla beğeni ve yorum alan kişi Mansur Yavaş'tır. 2014 yerel seçimlerinden halkın tanıdığı Yavaş'ın en fazla yorum ve beğeni sayısına sahip olmasından kaynaklıdır. Özhasseki, Ankara seçmeni için yeni bir adaydır. Ayrıca Yavaş'ın Ankaralı olması seçmenler için kendisine sempati duyulmasına neden olmuştur. Dönemlere göre takipçi sayısının da popülerlik açısından önemi vardır. 2014 yerel seçiminde Melih Gökçek'in takipçi sayısı, Mansur Yavaş'tan fazlaydı. 2019 yerel seçiminde de Mansur Yavaş'ın takipçi sayısı, Mehmet Özhasseki'ye oranla fazlaydı. Güncel olarak en fazla takipçi sayısına Mansur Yavaş sahiptir. Ardından en fazla takipçi sayısına Melih Gökçek ve son olarak Mehmet Özhasseki sahiptir. İki yerel seçimde de siyasal nefret söylemine dair yorumlar mevcuttur. Ancak ufak da olsa 2014 yılına oranla 2019 yılında nefret söylemleri azalış

göstermiştir. Bu azalışın sebepleri, hem Twitter'ın kendi bünyesinde barındırdığı nefret söylemlerini engellemeye yönelik politikalar hem de siyasi liderlerin söylemleri ile Twitter'daki paylaşımlarında daha özenli davranarak, ötekileştirici tweetlerden uzak durmaları verilebilir. Çünkü siyasi liderlerin söylemlerini, parti sempatanları devam ettirmek hatta güçlendirmek adına paylaşımlarda bulunmaktadırlar. Bazı kullanıcılar da nefret söyleminde bulunduğunu düşünmeden paylaşımlarda bulunmaktadırlar. Bu nedenler ile de nefret söylemi yaygınlaşarak, normalleştirilmiş bir hal almaktadır.

Nefret söylemlerinin temeli farklılara dayanmaktadır. Bu farklılıklar; din, dil, ırk, mezhep, ten rengi, cinsiyet, cinsel yönelim, etnik köken, fiziki ya da zihinsel engelli durumlardır. Bu farklılar temel alınarak çoğunluk sınıf, azınlık sınıfa karşı ayrımcı, ön yargılı tutumlarla ya da kalıp yargılar ile ötekileştirme içerisine girmelerinden kaynaklanmaktadır. Bu tarz tutumlar; kitaplarda, haberlerde, sosyal medya ağlarında normalleştirilerek azınlık sınıfın kendi kabuğuna çekilmesine sebebiyet vermektedir. Tez çalışmasında incelenen tweetlerde en fazla nefret söylemi içerikleri; din, mezhep ve etnik köken bakımından atılmıştır. Bu ayrımcı tweetler sadece yorumlarda görülmemektedir. Ayrıca siyasi liderler birbirine karşı da bu ayrımcılığa dayalı paylaşımlar yaptıkları görülmektedir. Özellikle de 2014 yerel seçiminde Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayları, ötekileştirmeye dayalı olarak atmış oldukları tweetler ile seçmenler üzerinde bir algı politikası yürüttükleri görülmektedir. 2019 yerel seçiminde Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayları, ayrımcılığı ve ötekileştirmeyi desteklemediklerini gösteren tweetler atmışlardır. Bu tweetlerin seçmenler üzerinde olumlu etkileri olmuştur. 2019 yerel seçiminde kullanıcılar nefret söylemi içerikli tweetler atmış olsalar dahi 2014 yerel seçimine oranla daha azdır. Bunun sebeplerinden biri de sempati besledikleri adayların birleştirici tweetler atması, seçmenlere de olumlu yansımıştır. Antipati hatta düşmanlık beslenen azınlık gruplara dair nefret söylemleri çok sık kullanılır, hatta nefret suçuna kadar ilerlemelerin görüldüğü de olmuştur. Siyasal nefret söylemleri, kadın temelli nefret söylemleri, cinsel yönelim temelli nefret söylemleri, yabancı ve göçmen temelli nefret söylemleri, inanç ve mezhep temelli nefret söylemleri ve engellilere yönelik nefret söylemleri ile uygulanan mobbinglerin yoğunluğu oldukça fazladır. Tez

çalışmasında üzerinde durulan siyasal nefret söylemlerinde, siyasi liderler ve kullanıcılar atmış oldukları tweetlerin çoğunluğunda inanç ve mezhep temelli nefret söylemleri bazında hareket etmişlerdir. Kullanıcılar antipati duyduğu adaya karşı, inancı ve mezhebi bakımından önyargı besleyerek yorumlar atmıştır. Bu tarz yorumlar özellikle de CHP Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayı olan Mansur Yavaş'a gelmiştir. Ayrıca kullanıcılar Yavaş'ın, MHP'den CHP'ye parti değişimi yapmasından dolayı, özellikle de 2014 yerel seçiminde birçok eleştiri getirmişlerdir. Bu eleştiriler 2019 yerel seçiminde azalmış olsa da yine de yorumlarda karşımıza çıkmaktadır. AKP Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayı olan Melih Gökçek, çoğunlukla Büyükşehir Belediye Başkanlığı sürecinde yapmış olduğu projeler üzerinden eleştirilmiştir. Mehmet Özhaskeki ise, hem yabancı olduğu iddiası üzerinden hem Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığı sürecinde yapmış olduğu projelerle üzerinden eleştirilmiştir.

Çalışmada analiz edilen tweetler, 4 nefret söylemi bazında ele alınmıştır. Bunlar; küfür/hakaret/aşağılama, abartma/yükleme/çarpıtma, düşmanlık/savaş söylemi ve simgeleştirme olan Hrant Dink Vakfı'nın kategorizasyonu kullanılmıştır. Hrant Dink, Türkiye'de toplulukların barış içerisinde yaşamalarını özellikle de Ermenilere karşı duyulan önyargıyı yıkmak amacıyla Hrant Dink Vakfı'nın kurulmasından dolayı tercih edilmiştir. Ayrıca barış ve empati düzeyinin artırılması ve ırkçılıktan arındırılmış bir Türkiye'nin amaçlanması, Twitter'da normalleştirilmeye çalışılan nefret söyleminin farkındalığını ortaya koymak için seçilmiştir. *Medyada Nefret Söylemi İzleme Raporlarında* kullanılan bu kategorizasyon bazında hem 2014 yerel seçimi hem de 2019 yerel seçimlerinde Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adaylarına gelen Twitter yorumları incelenmiştir. Bu doğrultuda 2014 yerel seçiminde Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayları olan İbrahim Melih Gökçek ve Mansur Yavaş'a gelen nefret içerikli yorumlar, 2019 yerel seçiminde Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adayları olan Mansur Yavaş ve Mehmet Özhaskeki'ye gelen nefret içerikli yorumlardan daha fazladır. Ortada bir fark olmasına rağmen bu fark, çok fazla değildir. Mansur Yavaş'a 2014 Ankara yerel seçiminde en fazla küfür/hakaret/aşağılama (534 yorum) kategorisinden, siyasal nefret söylemine dair yorumlar gelmiştir. İbrahim Melih Gökçek'e 2014 Ankara yerel seçiminde en fazla

küfür/hakaret/aşağılama (874 yorum) kategorisinden, siyasal nefret söylemine dair yorumlar gelmiştir. Mansur Yavaş'a 2019 Ankara yerel seçiminde en fazla küfür/hakaret/aşağılama (579 yorum) kategorisinden, siyasal nefret söylemine dair yorumlar gelmiştir. Son olarak Mehmet Özhaskeki'ye 2019 Ankara yerel seçiminde en fazla küfür/hakaret/aşağılama (176 yorum) kategorisinden, siyasal nefret söylemine dair yorumlar gelmiştir. Görüldüğü üzere bütün adaylara hem 2014 hem de 2019 yılında en fazla, küfür/hakaret/aşağılama kategorisinden siyasal nefret söylemini barındıran yorumlar gelmiştir. Sosyal medya ağlarında halen devam eden nefret söylemleri vardır.

Twitter'da TT listesine girmiş olan konulara kullanıcılar oldukça sık bakmaktadır. Özellikle de içerisinde bulunduğumuz Pandemi döneminde sosyal medyadan kopmamak, insanların evlerinde bulunduğu dönemde dışarıda olup biteni bilmek istemelerine dayanmaktadır. Kullanıcılar Covid-19 vaka sayılarını, yasakları, kısıtlamaları veya aşı ile ilgili bilgileri Twitter'dan kontrol etmekle kalmayıp ayrıca bu konuyla ilgili yorum da yapmaktadırlar. Twitter mecrası çift yönlü iletişime dayalı olmasından ötürü kullanıcılar, fikirlerini tweet atarak ya da başka kullanıcıların fikirlerine yorum atarak sağlayabilirler. Bu tweet ve yorumlarda nefret içerikleri de mevcuttur. Örneğin LGBT bireylere, mültecilere, kadınlara, iktidara veya muhalefete yönelik nefret içerikli tweetler gerçekleşmektedir. Bu konuların hedef alınması gündeme bağlıdır. Gündemde LGBT eylemi varsa kullanıcılar TT listesinde görür ve yorumlarını bırakırlar. Çoğu kez gündem konuları, iktidar parti ya da muhalefet partilere bağlanmaktadır. Örneğin vaka sayısı ile ilgili yapılan açıklamalar bazı kullanıcılar tarafından, "vaka sayısı açıklandığından daha fazla" şeklinde yorumlanırken, bazı kullanıcılar tarafından da "muhalefet partileri, iktidarı suçlamamızı istiyor veriler doğru" şeklinde ikiye ayrılan tweetler vardır. Bu tarz ikiye ayrılmış tweetleri 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde de görmekteyiz. Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adaylarının atmış oldukları tweetlerde kullanıcılar ya adayı desteklemek amacıyla diğer adayı ortaya atar ya da adayı olumsuz gördüğü gündem başlıkları ile vururlar. Sadece adayın attığı tweete cevap vermekle yetinmeyen kullanıcılar ayrıca adaya gelmiş olumlu ya da olumsuz yorumlara da cevap vermektedirler.

Her olumsuz tweet nefret söylemini içermez. Ancak nefret söylemi içerikli tweet atan kullanıcı, takipçi sayısı yüksek olan Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adaylarının attığı tweetlere yorum atar ise, bu nefret içeriği birçok kullanıcı tarafından görülür. Eğer nefret içeriklerini paylaşan kullanıcı şikâyet edilmez ise, yapmaya devam eder ve nefret söylemi normalleşerek artış gösterir. Nefret içerikli tweetlerin atılma sebebi ya adaya karşı antipati duyulmasından ya kişilerin nefret içerikli tweetler attığının farkında olmadan paylaşımlarda bulunmasından ya da kullanıcının tamamen dikkat çekmek amacıyla hareket etmesinden kaynaklıdır. Adayın desteklenmemesi seçmen tercihlerine bağlıdır. Kendisine belli açılardan sempatik görünen adaya oy verir, diğer adaya da antipati besleyerek eleştirir. Nefret söylemini barındıran tweet attığının farkında olmayan çok fazla kullanıcı vardır. Bunun sebebi, yaptırımların az olmasından kaynaklıdır. Bir kullanıcı nefret içeriği paylaştığında genellikle o kullanıcı ile tartışmaya girilir. Aslında direkt şikâyet edilirse hesap kapanır. Tabi kullanıcı başka bir Twitter hesabı açarak yeniden söylemlerini dile getirebilir. Bu sebepten dolayı yaptırım kısa süreli olabilmektedir. Sosyal medya platformlarında dikkat çekmek isteyen birçok kullanıcı mevcuttur. Amaç iyi ya da kötü bir şekilde insanların yorumlarına, beğenilerine ulaşmaktır. Bu hesaplar çoğunlukla Fake hesaplardan oluşturulmuş profillerdir. Fake hesaptan oluşmayan profiller de vardır. Burada kullanıcının önem verdiği tek şey tanınmaktır. Kendisinden kötü bir şekilde bahsedilmesini önemsemez. 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde de Fake kullanıcıların yorumları vardır. Bu kullanıcıların ya profil fotoğrafları yoktur ya da kullandıkları profil fotoğrafı kişi temelli olmamaktadır. Attıkları tweetler hep Troll şeklindedir, kullanıcı isimleri gerçeklikten uzaktır. Bazı kullanıcılar da parti sempatzanı şeklindedir. Desteklediği parti lideri tweet attığında anlamlı ya da anlamsız destekleyici yorumlar atarlar. Bu tarz kullanıcıların da profil fotoğrafları parti simgesi içerir, tweetten çok yorum atarlar, kullanıcı isimlerini partiyle bağlantılı kullanırlar. Bu parti sempatzanı tarzındaki kullanıcılara, 2014 yerel seçimlerinde oldukça sık rastlanmıştır. Özellikle de Melih Gökçek'in kişisel Twitter hesabından attığı tweetlerde bu kullanıcılara neredeyse her tweette rastlanmaktadır. Hatta bu tarz yorumlar atılsın diye, Melih Gökçek'in bu tarz kullanıcıları parayla tuttuğunu söyleyenler bile vardır. Hem sayılarının oldukça fazla olmasından hem AKP'den aday olan Mehmet Özhasseki'ye bu kadar yorum gelmemesinden hem de Mansur Yavaş'ı

yerecek tweetlerin her yerde dolaşması ile Gökçek'in oyunun artacağını düşünen kullanıcılar vardır.

Adayların gündemde olumsuz görünmesi tweetlere oldukça yansımaktadır. Özellikle de nefret söylemi içerikli tweetler, adayların gündemdeki konuları baz alınarak dile getirilmektedir. Tez çalışmasının dördüncü bölümde bu tarz tweetlere oldukça sık rastlandığı görülmektedir. 2014 yerel seçiminde Melih Gökçek için gündem şu şekildedir; mitingler, Berkin Elvan'a ait paylaşımı, fotoshop kullanımı iddiası, TV programından atılma iddiası ve Ankapark'tır. 2014 yerel seçiminde Mansur Yavaş için gündem şu şekildedir; parti değişimi, düzenlenen saldırılar, oyların çalınma iddiası ve yalan afiş iddiasıdır. 2019 yerel seçiminde Mehmet Özhasaki için gündem şu şekildedir; Kayseri'deki köprü, PKK içerikli video ve Ülkücüler ile birleşimidir. 2019 yerel seçiminde Mansur Yavaş için gündem şu şekildedir; PKK yakınlığı iddiası, kalıplaşmış CHP zihniyeti, Ömer Çelik ile aralarındaki senet ve HDP yakınlığı iddiasıdır. İncelenen popüler tweetlerde 2014 yılında en fazla hashtag kullanan aday, Mansur Yavaştır. İncelenen popüler tweetlerde 2019 yılında en fazla hashtag kullanan aday, Mehmet Özhasaki'dir. Adaylar hashtag kullanımı sayesinde Twitter'da tanınırlığını arttırmaktadır. Tabi ki oluşturulan hashtaglerin de özgün, yaratıcı ve akılda kalıcı olması gereklidir. Böylece adaylar TT listesine düşmektedir. Eğer ucu açık ve özgün olmayan hashtagler ile tweet atılırsa, kullanıcılar tarafından dalga geçilmekte ve yorumlara olumsuz geri dönüşleri olmaktadır. İncelenen popüler tweetlerde en fazla görsel kullanan aday, Melih Gökçek'tir. Melih Gökçek, özellikle de miting ve ziyaretlerinin olduğu birçok görseli Twitter hesabından paylaşmıştır. İncelenen popüler tweetlerde en fazla video kullanan aday, Mehmet Özhasaki'dir. Mehmet Özhasaki'nin 20 popüler tweetinden 15'i video içeriklidir. Mansur Yavaş ise, daha çok yazı temelli tweetler atmıştır. Mansur Yavaş'a 2014 yılında incelenen popüler tweetlerden gelen yorum sayısının toplamı 6.640'dır. Melih Gökçek'e 2014 yılında incelenen popüler tweetlerden gelen yorum sayısının toplamı 10.118'dir. Mansur Yavaş'a 2019 yılında incelenen popüler tweetlerden gelen yorum sayısının toplamı 9.847'dir. Mehmet Özhasaki'ye 2019 yılında incelenen popüler tweetlerden gelen yorum sayısının toplamı 3.867'dir. Totalde incelenen tweet sayısı, 30.492'dir.

Adayların Twitter’da tanınmaları yorum, beğeni ve retweet sayılarında artışa sebebiyet verdiği görülmektedir.

Belediye Başkan adaylarının, seçmen tercihlerine etkileri bulunmaktadır. Bu etkiler; fiziksel özelliklere, kişisel özelliklere, eğitim durumlarına, iletişim becerilerine, geleceğe dair projelerine, hemşeri olma durumlarına, parti ve ideolojilerine dayalıdır. Seçmenler oy kullanırken, bu özelliklerden en az birine bağlı olarak adaya sempati duyabilirler. Adaylar da birbirlerini eleştirirken, yukarıdaki özellikler temel alınırsa daha fazla etkin olabileceklerini bildikleri için bu doğrultuda hamleler yaparlar. Araştırma kapsamındaki adayların atmış oldukları tweetlerde maddi durumuna, dine olan tutumuna, tecrübesine, kariyerine, eğitim durumuna, seçmenleriyle olan iletişim becerisine, geleceğe dair projelerine, parti ve ideolojisine, Ankaralı olup olmadığına dair tweetler mevcuttur. Bu tweetleri adaylar, bazen kendilerini tanıtmak için atmış olsalar da, bazen de rakip adayı yermek için atmaktadırlar. Özellikle de 2014 yerel seçiminde aday olan Mansur Yavaş ve Melih Gökçek arasında tweetler üzerinden yermeler ve eleştiriler sık görülmektedir. 2019 yerel seçiminde aday olan Mansur Yavaş ve Mehmet Özhaskeci arasında bu tarz yermelerin ve eleştirilerin sayısı oldukça azdır. Mansur Yavaş’ın 2014 yılında da 2019 yılında da oy çalınma iddiası mevcuttur. Analiz edilen popüler tweetlere gelen yorumlar da gündem başlıkları tercih edilmiştir. Bunun sebebi, gelen siyasal nefret içerikli yorumların incelenmesinde daha detaylara inilmesi için, o dönem yaşanan durumlara hâkim olunarak derinden incelenmesidir. İncelenen popüler tweetlerde en fazla projelerinden bahseden aday, 2014 yılında da 2019 yılında da Mansur Yavaş olmuştur. Yavaş, Twitter’ı yazı ağırlıklı kullandığı için ve Twitter platformunun da 140 karakter (güncelleme ile 280 karaktere çıkarıldı) kapasiteli olmasından kaynaklıdır. İncelenen popüler tweetlerde en fazla miting ve ziyaretlerinden Twitter hesabından bahseden aday, Melih Gökçek’tir. Gökçek, Twitter’ı görsel ağırlıklı kullandığı için özellikle de miting ve ziyaretleri bazında birçok görsel ağırlıklı tweet atıştır. Fakat miting ve ziyaret için en fazla ilçeye giden ve Twitter’dan bunu yayınlayan aday da Mansur Yavaş’tır. Mansur Yavaş hem 2014 hem de 2019 yıllarında 20 ilçeyi de ziyaret ettiğine dair paylaşımlarda bulunmuştur. İncelenen popüler tweetlerde en fazla TV programına katılan ve Twitter hesabında bahseden

aday, 17 tweet ve 14 kanal ile Melih Gökçek olmuştur. Ardından 29 tweet ve 14 kanal ile Mehmet Özhasseki gelmektedir. Mansur Yavaş 2014 yılında 17 tweet ve 10 kanala konuk olurken, 2019 yılında 12 tweet ve 9 kanala konuk olmuştur.

Geniş bir perspektiften değerlendirme yapacak olursak, sosyal medya ağlarından biri olan Twitter'da yapısından kaynaklı olarak nefret söylemi kolay bir şekilde yayılım gerçekleştirmektedir. Bu yayılım hashtagler, yorumlar, mentionlar, retweetler ile sağlanmaktadır. Tez çalışmasında ele alınmakta olan, 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde Ankara Büyükşehir Belediye Başkan adaylarının hem attıkları tweetlerde hem de gelen yorumlarda nefret içerikleri olduğu ortaya konmuştur. Van Dijk'in formülize ettiği eleştirel söylem analizini makro ve mikro yapı olarak şekillenmiş olup, makro yapı incelendiğinde; metnin konusu, tematik ve şematik yapısı yer almaktadır. Mikro yapıda ise; metnin kelimeleri, cümle yapısı ve anlamının aynı konuda nasıl farklı biçimlerde dile getirildiği yer almaktadır (Van Dijk, 1998: 13-85, akt. Toy, 2019). Eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılarak, tez çalışmasında var olan popüler tweetlere gelen yorumlar incelenmiştir. Bu yorumların incelenmesinde kelimeler tek tek analiz edilmiş, yaşanan dönemdeki gelişmeler göz önüne alınmış, cümlenin yapısı analiz edilmiş, nedensellik ilişkileri ortaya konmuş, gönderinin anlatım dili çözümlenmiştir. Böylece atılan yorumlarda siyasal nefret söylemi içeren tweetler örnek analiz olarak eklenmiştir. Atılan yorumların görseli, tarihi, kullanıcısı (sadece baş harfleri), kullanıcının fake bir hesap olup olmadığına dair takipçi ve takip edilen sayısı, hashtaglerle güçlendirip güçlendirmediklerini anlamak için kullanılan etiketler, nefret türünü anlamak için oluşturulmuş olan dört kategorizasyon ve son olarak da kullanıcının attığı yorumun beğeni, retweet ve yorum sayısına bakarak oluşturduğu tepkilerin tahlili için de her örnek analizde tablolar kullanılmıştır. İnceleme sonucunda, 2014 yerel seçimine oranla 2019 yerel seçiminde nefret içerikli tweetlerin sayısında azalmalar olduğu sonucuna varılmıştır. 2014 yerel seçiminde Mansur Yavaş'a siyasal nefret söylemine dair, 619 yorum gelmiştir. 2014 yerel seçiminde İbrahim Melih Gökçek'e siyasal nefret söylemine dair, 1.047 yorum gelmiştir. 2019 yerel seçiminde Mansur Yavaş'a siyasal nefret söylemine dair, 915 yorum gelmiştir. 2019 yerel seçiminde Mehmet Özhasseki'ye siyasal nefret söylemine dair, 289 yorum gelmiştir. 2014 yerel seçiminde iki adaya karşı gelen siyasal nefret söylemi toplamda

1.666 iken, 2019 yerel seçiminde iki adaya karşı gelen siyasal nefret söylemi toplamda 1.204 yorum gelerek 462 gibi bir azalış popüler tweetlerden gerçekleşmektedir. Bu sayede Twitter'daki siyasal nefret söyleminde az da olsa bir azalış gerçekleştiği sonucuna ulaşabiliriz.

KAYNAKÇA

- Akın, A. ve Demirel, S. (2003). Toplumsal cinsiyet kavramı ve sağlığa etkileri. *C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi*, 25 (4), 73-82.
- Akşam. (2016). 18 Ocak 2021 tarihinde <https://web.archive.org/web/20160320093051/http://www.aksam.com.tr/guncel/hdp-il-es-baskanlari-dahil-10-tutuklama/haber-499423> adresinden erişildi.
- Aktan, E. (2017). Sosyal Medya ve Siyasal Katılım. Konya: Eğitim.
- Aldemir, A. (2020). Kötülüğün sıradanlığı ve sosyal medya: twitter’ da suriyeli mülteciler örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (66), 200-219.
- Alğan, C. T. ve Şensever, L. F. (2010). Ulusal Basında Nefret Suçları: 10 Yıl, 10 Örnek. İstanbul: Sosyal Değişim Derneği.
- Alp, H. (2016). Çingenelere yönelik nefret söyleminin ekşi sözlükte yeniden üretilmesi. *Ankara Üniversitesi İLEF Dergisi*, 3 (2), 143-172.
- Alptekin, G. (2020). Yerel seçimlerde parti ittifakları, siyasal bilgi ve seçmen tercihi: Eskişehir örneği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Altıntaş, C. (2010). Seçmen Tipolojisi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Arslan, A. (2017). Sosyal Medyada “Suriyeli Yurttaş” Tartışmaları. 11 Ocak 2021 tarihinde https://www.academia.edu/41285238/SOSYAL_MEDYADA_SURİYELİ_YURTTA%C5%9E_TARTI%C5%9EMALARI adresinden erişildi.
- Artı Gerçek. (2019). 18 Ocak 2021 tarihinde <https://artigercek.com/haberler/ozhaseki-soy-kutugunde-ermeni-var-mi-diye-arastirmis> adresinden erişildi.

- Ataman, H. (2012). Nefret Suçlarını Farklı Yaklaşımlar Çerçevesinde Ele Almak: Etik, Sosyo-Politik ve Bir İnsan Hakları Problemi Olarak Nefret Suçları. Y. İnçeoğlu (Ed.), Nefret Suçları ve Nefret Söylemi. İstanbul: Ayrıntı.
- Ataöv, T. (1996). Çatışmaların Kaynağı Olarak Ayrımcılık. Ankara: İnsan Hakları Merkezi.
- Aygül, E. (2010). Facebook'ta Nefret Söyleminin Üretilmesi ve Dolaşıma Sokulması. T. Çomu (Ed.), Yeni medyada Nefret Söylemi. İstanbul: Kalkedon.
- Aytekin, Ç. (2012). Yeni Medyada Sosyal Ağ Uygulaması Olarak Twitter ve Fikir Madenciliği. D. Yengin (Ed.), Yeni Medya ve... İstanbul: Anahtar.
- Bağcı, S. Ç. ve Güler, C. N. (2018). Yabancı öğrencilere karşı tutum ve davranışsal eğilimler: ulusal kimlikler ve sosyal baskınlık yöneliminin yordayıcı rolü. *Electronic Journal of Social Sciences*, 17 (67), 1167-1180.
- Bahadıroğlu, Y. (2019). Kendi döneminde CHP'nin dine bakışı. 20 Ocak 2021 tarihinde <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/yavuz-bahadiroglu/kendi-doneminde-chpnin-dine-bakisi-27814.html> adresinden erişildi.
- Binark, M. ve Çomu, T. (2012). Sosyal medyanın nefret söylemi için kullanılması ifade özgürlüğü değildir!. 18 Eylül 2020 tarihinde <https://yenimedya.wordpress.com/2012/01/20/sosyal-medyanin-nefret-soylemi-icin-kullanilmasi-ifade-ozgurlugu-degildir/> adresinden erişildi.
- Bostancı, M. (2015). Sosyal Medya ve Siyaset. Konya: Palet.
- Bozay, B. (2019). Medyada nefret söylemi ve ayrımcı dil: Hürriyet ve Yeni Şafak Gazeteleri örnekleme. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Canöz, K. (2010). Seçmen tercihinde aday imajının rolü: 29 mart 2009 yerel seçimleri öncesinde Konya seçmeni üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi*, 6 (2), 95-114.

- Ceyhan, D. (2015). Yerel seçimlerde belediye başkan adayı liderlik profilinin vatandaşın oy verme eğilimine etkisi: Şişli Belediyesi örneği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Coşkun, B. ve Çetin, M. Ş. (2019). Yerel seçimlerde seçmen davranışını etkileyen faktörler: Muş örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (6), 241-255.
- Çağıl, A. (2015). Twitter'ın Tarihçesi. 12 Eylül 2020 tarihinde <https://www.beyaztarih.com/makale/twitterin-tarihcesi> adresinden erişildi.
- Çağlar, N. ve Köklü, P. (2017). Yeni medyanın siyasal iletişim aracı olarak kullanımı: siyasal partilerin resmi web sitelerine yönelik bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5 (1), 148-173.
- Çelik, E. (2013). Nefret söylemi ifade özgürlüğünün neresindedir?. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 205-240.
- Çelik, H. ve Ekşi, H. (2013). Söylem analizi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 27 (27), 99-117.
- Çetin, M. Ş. (2016). Seçmen davranışı ve yerel seçimler: yerel seçimlerde Muş Merkez ilçedeki seçmenlerin oy kullanma davranışının incelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Muş Alparslan Üniversitesi, Muş.
- Çınar, Ö. ve Türkan, E. (2020). Türkiye’de Yapılan Seçim İttifaklarının Seçim Sonuçlarına Etkisi. İstanbul: Hiperlink.
- Çıldan, C., Ertemiz, M., Tumuçin, H. K., Küçük, E. ve Albayrak, D. (2012). Sosyal Medyanın Politik Katılım ve Hareketlerdeki Rolü. *Akademik Bilişim Konferansı*, 3.
- Çodur, G. (2017). Siyasal reklamcılık retoriği: 2014 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde sosyal medyada yayınlanan reklamların içerik analizi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Çomu, T. (2012). Video paylaşım ağlarında nefret söylemi: Youtube örneği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Çomu, T. ve Binark, M. (2013). Medya ve Nefret Söylemi. A. Akın (Ed.), *Yeni Medya Ortamında Nefret Söylemi*. İstanbul: Hrant Dink Yayınları.

- Çuhadar, E. (2018). Toplumsal Temas: Önyargı ve Ayrımcılığı Önlemek İçin Bir Sosyal Değişim Aracı Olarak Kullanılabilir mi?. K. Çayır ve M. Ayan Ceyhan (Eds.), *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Çukurçayır, M. A. (2000). Siyasal Katılma ve Yerel Demokrasi. Ankara: Yargı.
- Demir, Ö. (2009). Siyasete yön veren rasyonel cahil seçmenler. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 1-10.
- Demirtaş, H. A. (2003). Sosyal kimlik kuramı, temel kavram ve varsayımlar. *İletişim Araştırmaları*, 1 (1), 123-144.
- Demirtaş-Madran, A. H. (2012). Sosyal Kimlik ve Ayrımcılık. K. Çayır ve M. Ayan Ceyhan (Eds.), *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Devran, Y. (2010). Haber Söylem İdeoloji. İstanbul: Baskı Yayın Grubu.
- Dilber, F. (2018). Siyasette sosyal medyanın rolü: AKP, CHP VE MHP'nin sosyal medyanın kullanım düzeylerinin karşılaştırılması. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 3 (2), 54-66.
- Dirini, İ. (2010). Okur Yorumlarıyla Yeniden Üretilen Nefret Söylemi. T. Çomu (Ed.), *Yeni Medyada Nefret Söylemi*. İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Dokuyan, S. (2013). İkinci Dünya Savaşı Sırasında Yaşanan Gıda Sıkıntısı ve Ekmek Karnesi Uygulaması. *Electronic Turkish Studies*, 8 (5).
- Dondurucu, Z. (2018). Yeni medyada cinsel kimlik temelli nefret söylemi: inci sözlük örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6 (2), 1376-1405.
- Dursunoğlu, İ. (2017). Sosyal medya ve siyasal davranış ilişkisi. *Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences*, 22, 1579-1585.

- Dünya. (2014). 2 Mart 2021 tarihinde <https://www.dunya.com/gundem/mansur-yavas039in-ekibine-saldiri-haberi-241735> adresinden erişildi.
- Emeklier, B. (2014). Fransa'nın etnik kimlik sorunlarına politik bir yaklaşım: Korsika örneği. *Teoriler Işığında Güvenlik, Savaş ve Çatışma Çözümleri*, 311-382.
- Genel, M. (2012). Siyasal iletişim kapsamında sosyal medyanın kullanımı: 12 haziran 2011 seçimleri twitter örneği. *The Turkish Online Journal Of Design Art and Communication*, 2 (4), 23-31.
- Giddens, A. (2013). Sosyoloji. Cemal Güzel (Çev.). İstanbul: Kırmızı.
- Göknel, E. (2019). Seçim Nasıl Kazanılır ve Osmanlı'dan Türkiye'ye Seçim Tarihi. İstanbul: Kanes.
- Göksu, O. (2015). 2014 Yerel Seçimlerinde Siyasal İletişim ve Yeni Medya. İstanbul: Derin.
- Göregenli, M. (2012). Temel Kavramlar: Önyargı, Kalıpyargı ve Ayrımcılık. K. Çayır ve M. Ayan Ceyhan (Eds.), *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi.
- Gül, I. İ. (2012). Hukukta ayrımcılık yasağı. K. Çayır ve M. Ayan Ceyhan (Eds.), *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Gül, I. İ. ve Karan, U. (2011). Ayrımcılık Yasağı Kavram, Hukuk, İzleme ve Belgeleme. İstanbul: Bilgi Üniversitesi.
- Güllüpunar, H. (2010). Seçmen tercihi bakımından aday imajı: Konya 2009 yerel seçimleri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Gülmen, Y. (1979). Türk Seçmen Davranışı. İstanbul: İÜİF.
- Gültekin, İ. (2006). Temsilde adalet ilkesi bakımından Türkiye'de uygulanan seçim sistemleri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Gümüş, H. (2009). Türk seçmen davranışı ve AKP, CHP, MHP'nin seçmen tabanları. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Selçuk Üniversitesi, Konya.

Güranlıoğlu, N. (2014). Nefret Söylemi ve Nefret Suçunun Türkiye Üzerinden Örneklerle İncelenmesi.

Gürbüz, E. ve İnal, M. (2004). Siyasal Pazarlama. Ankara: Nobel.

Gürkaynak, Ç. (2012). Toplumsal Temas: Önyargı ve Ayrımcılığı önlemek için bir sosyal değişim aracı olarak kullanılabilir mi?. K. Çayır ve M. Ayan Ceyhan (Eds.), Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar. İstanbul: Bilgi Üniversitesi.

Gürler, C. (2010). Nefret suçları ve iş hayatı. *Ankara Barosu Dergisi*, 68 (1). 259-274.

Gürses, İ. (2005). Önyargının nedenleri. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 143-161.

Güz, N., Yegen, C. ve Aydın, B. (2019). Dijital propaganda ve politik başarı: 24 haziran 2018 cumhurbaşkanlığı seçiminin twitter analizi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6 (2), 1461-1482.

Haberler.com. (2019). 15 Aralık 2020 tarihinde <https://www.haberler.com/mansur-yavas-600-bin-dolarlik-senet-olayinin-11847310-haberi/> adresinden erişildi.

Hürriyet. (2014). 15 Aralık 2020 tarihinde <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/secim-burosu-onunde-yumruk-iddiasi-25968581> adresinden erişildi.

İnceoğlu, Y. (2012). Nefret Suçları ve Nefret Söylemi. İstanbul: Ayrıntı.

Kalaycıoğlu, E. (2014). Türkiye’de seçmen davranışı: Şimdi neler olacak? *Toplumcu Düşünce Enstitüsü Dergisi*, 1-12.

Karahasan, F. (2012). Taşlar Yerinden Oynarken Dijital Pazarlamanın Kuralları. İstanbul: Doğan.

Karaman, H. (2016). Twitter’deki dini ve etnik temelli nefret söylemlerinin analizi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Karaman, H. ve Işıklı, Ş. (2016). Twitter'daki dini ve etnik temelli nefret söylemlerinin analizi. *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, 7 (25), 138-152.

Karan, U. (2012). Eşitlik ilkesi ve Ayrımcılık Yasağı: Hukuksal Çerçeve. K. Çayır ve M. Ayhan Ceyhan (Eds.), Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.

- Kaya, S. (2018). Nefret söyleminin üretimi ve nefret suçlarının dolaşıma girmesinde facebook'un etkisi ve facebook kullanım pratiklerine bakış. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5 (28), 3263-3275.
- Kaymak, A. (2010). Yeni Medyada Nefret Söyleminin Hukuki Boyutu. T. Çomu (Ed.), *Yeni Medyada Nefret Söylemi*. İstanbul: Kalkedon.
- Kemikkıran, N. (2015). Güç mesafesi yüksekse eşitlik mi istenir? *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 70 (2), 317-344.
- Kılıç, A. (2012). Seçmenin oy verme davranışlarında etkili olan siyasal faktörlere ilişkin bir araştırma: Ankara örneği. *21. Yüzyılda Sosyal Bilimler*, 2, 179-221.
- Kılıç, E. (2013). Seçmen tercihinde imaj faktörü: siyasal parti ve aday imajı karşılaştırılmasına yönelik bir olan araştırması. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 36, 47-54.
- Kırcova, İ. ve Enginkaya, E. (2015). Sosyal Medya Pazarlama. İstanbul: Beta.
- Köker, E. ve Doğanay, Ü. (2010). Irkçı Değilim Ama... Yazılı Basında Irkçı-Ayrımcı Söylemler. Ankara: İHOP.
- Köse, A., Sunata, U. ve Deniz, E. (2018). Sosyal baskınlık yönelimi ve empatinin suriyeli sığınmacıların tehdit olarak algılanması ile ilişkileri: Çankaya ve Altındağ örnekleriyle bir yapısal eşitlik modeli. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 18 (40/2), 283-314.
- Köseoğlu, Y. ve AL, H. (2013). Bir siyasal propaganda aracı olarak sosyal medya. *Akademik İncelemeler Dergisi (AİD)*, 8 (3), 103-125.
- Kula Demir, N. (2002). Gazetelerde yeralan polise yönelik haberlerdeki söylemsel boyutlar: Gaffar Okkan Suikastı örnek olayı. *Polis Bilimleri Dergisi*, 4 (1-2), 187-203.
- Kurtul, K. (2019). Twitter'daki siyasal nefret söylemi üzerine bir inceleme: 24 haziran 2018 cumhurbaşkanı ve milletvekili genel seçimleri örneği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Kürkçü, D. (2017). Haber tweetleri üzerinden kullanıcı etkileşiminin analizi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (1), 314-324.

- Menteşe, S. (2014). Siyasette kadının yeri ve önemine ilişkin bir araştırma: tunceli ili örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (1), 83-113.
- Milliyet. (2015). 18 Aralık 2020 tarihinde <https://web.archive.org/web/20161111063933/http://m.milliyet.com.tr/-pkk-sizi-tukuruguy-le-bogar-diyen-gundem-2094418/> adresinden erişildi.
- Milliyetçi Hareket Partisi. (2019). 20 Aralık 2020 tarihinde https://www.mhp.org.tr/htmldocs/mhp/4507/mhp/Milliyetci_Hareket_Partisi_Genel_Baskani_Sayin_Devlet_Bahceli_nin_Partimizin_Kurulusunun_50_Yili_Munasebetiyle_Adana_da_Duzenlenen.html adresinden erişildi.
- Munyar, V. (2015). Cumhurbaşkanı Erdoğan: Bakkala ekmek almaya gittiğine dair bir belgen var mı? 19 Aralık 2020 tarihinde <https://web.archive.org/web/20150815151718/http://www.hurriyet.com.tr/gundem/28634518.asp> adresinden erişildi.
- Negiz, N. ve Akyıldız, F. (2012). Yerel seçimlerde seçmenin tercihi üzerinde aday imajının etkisi: Uşak örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (15), 171-199.
- Okumuşoğlu, S. (2017). Sosyal baskınlık yöneliminin kişilik özellikleriyle ilişkisi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (12), 881-895.
- Ozulu, S. (2014). Nefret söyleminin engellenmesinde siyaset kurumu. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4 (7), 15-29.
- Övet, T. (2016). Terörizm, islamafoobi ve nefret suçu ilişkisi. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 109-140.
- Özdemir, G. (2015). Başarımın sahibi ben değilim: sosyal kimlik, sosyal baskınlık ve sistemi meşrulaştırıcı kuramları perspektifinden sahtekâr fenomeni. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Uludağ Üniversitesi, Bursa.

- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (1), 323-343.
- Özkan, K. (2014). Kadınların kolektif eylem yöneliminin yordayıcıları: kültürel benlik kurguları, kadın kimliği ile özdeşleşme, kadınların sosyal baskınlık yönelimi ve sistemi meşrulaştırıcı eğilimleri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Özsoy, O. (2007). Seçim Kazanma Sanatı. İstanbul: Alfa.
- Öztay, O. (2020). Yerel Seçim ve Siyasal Tercih. Ankara: Astana.
- Öztay, O. H. (2015). 30 Mart 2014 Ankara Büyükşehir Belediyesi yerel seçimlerinde siyasi partilerin sosyal medya çalışmaları. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Öztekin, H. (2015). Yeni medyada nefret söylemi: ekşi sözlük örneği. *Journal of International Social Research*, 8 (38), 925-936.
- Özulu, S. (2015). Nefret Dili ve Siyaset. M. Akpınar (Ed.), Nefret Söylemi ve Siyaset. İstanbul: Ufuk.
- Radikal. (2012). 3 Ocak 2021 tarihinde <https://web.archive.org/web/20160505103246/http://www.radikal.com.tr/politika/demirtas-ocalanin-heykelini-dikecegiz-1107711/> adresinden erişildi.
- Sarı, H. (2008). Gençlerin siyasi tercih oluşturmalarında parti gençlik kollarının etkisi: 2005-2007 AKP ve CHP Gençlik Kolları'nın çalışmaları. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Sayarı, S. (2016). Siyasi Partiler ve Parti Sistemleri. S. Sayarı ve H. Dikici Bilgin (Eds.), Karşılaştırmalı Siyaset: Temel Konular ve Yaklaşımlar. İstanbul: Bilgi Üniversitesi.

Scott, D. N. (2010). Pazarlama ve İletişimin Yeni Kuralları. Nadir Özata (Çev.). İstanbul: Mediacat.

Sezen, S. (1994). Seçim ve Demokrasi. İstanbul: Gündoğan.

Solmaz, B. ve Görkemli, H. N. (2012). Büyükşehir belediyeleri ve sosyal medya kullanımı. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (18), 9-20.

Sönmez, G. (2015). Seçim kampanyalarında nefret söylemi: 2014 yılı parti liderlerinin açık hava konuşmaları. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Sözcü. (2020). 3 Ocak 2021 tarihinde <https://www.sozcu.com.tr/2020/gundem/aihmden-selahattin-demirtas-karari-6178641/> adresinden erişildi.

Şanda, M. (2020). Siyasal iletişim ve sosyal medya: Ankara’da yerel seçimlerde Twitter kullanımı. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi, Ankara.

Şen, E. (2014). Etnik gruplarda sosyal kimlik ve algılanan ayrımcılık: Türk ve Kürt etnik grupları üzerine bir çatışma. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara.

Tar, Y. (2013). Yoldaş Ben İbneyim: Solun LGBT ile İmtihanı. İstanbul: Ceylan.

Tekeş, B. (2013). Engellilere yönelik önyargıyı yordayan değişkenler: Kültürler arası bir araştırma. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara.

Toy, M. E. (2019). Bir siyasal iletişim aracı olarak sosyal medya: 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde cumhur ittifakı ve millet ittifakı’nın Twitter kullanımı. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Tutkun, Ö. F. ve Koç, M. (2008). Mesleklere atfedilen kalıp yargılar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41 (1), 255-273.

EKLER

EK-1. Mansur Yavaş'ın Kişisel Twitter Hesabından İncelenen 2014 Yılına Ait Tweetlerin Ekran Alıntıları

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 30 Mar 2014 ...
 @mansuryavas06 adlı kişiye yanıt olarak
 Sandık başındaki tüm arkadaşlarımıza, müşahitlere sandıkların YSK'ya teslimine kadar eşlik etmelerini söylüyorum...Ankara huzur bulacak.
 106 4,4 B 950

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 31 Mar 2014 ...
 @mansuryavas06 adlı kişiye yanıt olarak
 İstanbul gibi bir metropolün sonuçları saatler öncesinde belli olurken Ankara'nın seçim sonuçlarının sabaha kadar girilmemesi skandaldır.
 197 4,2 B 2,4 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 31 Mar 2014 ...
 Bugün, gün boyunca sandık tutanakları ile YSK verilerini karşılaştırarak itiraz dilekçelerimizi hazırlayacağız.
 246 3 B 1,8 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 31 Mar 2014 ...
 Son bilgilere göre 27.500 oyla öndeyiz. Sandıkta kazandığımızı masada vermeyeceğiz, Ankara'yı "Yavaş Yavaş" kazanıyoruz.
 778 4 B 2,7 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 31 Mar 2014 ...
 Bugün yoğun bir şekilde seçimde meydana gelen usulsüzlükleri inceliyor ve itirazlarımızı hazırlıyoruz. Yarın 15:00'da YSK'ya sunacağız.
 250 3,7 B 1,6 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 31 Mar 2014 ...
 @mansuryavas06 adlı kişiye yanıt olarak
 Birleşe birleşe kazandık fakat çeşitli oyunlarla irademizin önü kesilmeye çalışılıyor. Birleşe birleşe sahip çıkalım. #AnkaraSandiklihbani
 461 5,3 B 2,4 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 30 Mar 2014 ...
 Sandıkları asla bırakmıyoruz. YSK'ya teslim edilene kadar eşlik ediyoruz. Oyumuz namusumuzdur.Geleceğimize sahip çıkıyoruz. #OyNamustur
 72 3,4 B 991

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 26 Mar 2014 ...
 Artık sağ ile sol diye bir ayrım yok, dürüst olanla olmayan, şeffaf olanla olmayan arasında fark var; vatandaşlar bunu seçiyor.
 58 1,3 B 1,2 B

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 30 Mar 2014

Ankara'da %50'ye yakın oy aldık. %51 demiştik, seçim sonucunda bunu da göreceğiz inşallah.

224

2,4 B

1,1 B

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 30 Mar 2014

Bütün destekçilerimi oylarına sahip çıkmaya davet ediyorum. Çankaya gibi güçlü ilçelerden oylarımız sonuca yansıtılmıyor.

79

2,4 B

893

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 31 Mar 2014

YSK'dan bize gelen son gelen bilgilere göre aradaki fark 0,56'ya düşmüştür. Kalan oyların sayılması ile zafer bizim!

627

5,8 B

2,1 B

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 31 Mar 2014

Halen açılmayan 2.800 sandık var. Fark 50.000'e düştü. Tüm partililerin ve seçmenlerin dikkatli olması lazım.

223

3,8 B

1 B

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 31 Mar 2014

Bu seçimi biz kazanıyoruz. Bütün Ankaralılar'ı oylarına sahip çıkmaya çağırıyorum. AKP Seyranbağları'nda seçimi çalmaya çalışıyor.

214

7,3 B

1,1 B

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 31 Mar 2014

Fark kapanıyor. Melih Gökçek 44,04; biz 44,57. Kalan sandıklar açıldığında kazandığımız görülecek.

411

3,4 B

1,5 B

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 31 Mar 2014

Sabaha kadar seçim kurullarından ayrılmayacağız. Ankara'yı bu yönetim anlayışına teslim etmeyeceğiz.

280

2,5 B

1,4 B

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 31 Mar 2014

Özellikle, Çankaya'dan gelen veriler bir bir sisteme giriliyor. Algı yönetimi ve geciktirme yoluyla seçim sonucuna etki edilmek isteniyor.

153

1,8 B

618

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 31 Mar 2014

...

YSK'dan aldığımız bilgi ışığında farkın 3.000 oya indiğini öğrendik. Allah'ın izniyle bu seçimi kazanacağız.

726

6,1 B

2,6 B

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 31 Mar 2014

...

Her dakika güncellenen bilgilere göre YAVAŞ YAVAŞ kazanıyoruz :)

673

6,2 B

4,2 B

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 31 Mar 2014

...

Ankara seçimini Çankaya ve Yenimahalle'den gelen oylar belirleyecek. Çankaya'dan gelen veriler çok eksik, bu seçimi inşallah kazanacağız.

545

2,5 B

1,2 B

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 31 Mar 2014

...

Keçiören Kalaba'da çuvallarla sahte oy taşınmaktadır. Bütün Ankaralıları Kalaba'da oylarına sahip çıkmaya çağırıyorum.

317

8,5 B

2 B

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 31 Mar 2014

...

YSK'dan aldığımız bilgi ışığında farkın 3.000 oya indiğini öğrendik. Allah'ın izniyle bu seçimi kazanacağız.

726

6,1 B

2,6 B

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 31 Mar 2014

...

Her dakika güncellenen bilgilere göre YAVAŞ YAVAŞ kazanıyoruz :)

673

6,2 B

4,2 B

Mansur Yavaş ✓ @mansuryavas06 · 31 Mar 2014

...

Ankara seçimini Çankaya ve Yenimahalle'den gelen oylar belirleyecek. Çankaya'dan gelen veriler çok eksik, bu seçimi inşallah kazanacağız.

545

2,5 B

1,2 B

EK-2. İbrahim Melih Gökçek'in Kişisel Twitter Hesabından İncelenen 2014 Yılına Ait Tweetlerin Ekran Alıntıları

İbrahim Melih Gökçek ✓ @06melihgokcek · 18 Mar 2014

...

ANKARA'NIN DENİZİ YOK AMA ANKARA'NIN BİR BOĞAZI OLACAK.
ANKARA BOĞAZI PROJESİ
goo.gl/0wJDOW

895

602

443

İbrahim Melih Gökçek ✓ @06melihgokcek · 14 Mar 2014

...

BBP GENEL BAŞKANI MUSTAFA DESTİCİ'YE RAHMETLİ MUHSİN YAZICIOĞLU
İÇİN HAZIRLANAN KOMPLO KASETİ İÇİN SÖYLEDİKLERİNDEN DOLAYI
TEŞEKKÜR EDİYORUM

83

476

349

İbrahim Melih Gökçek ✓ @06melihgokcek · 13 Mar 2014

...

SEVGİLİ TWIT ALEMİ...ORJİNAL BİR TEKLİFİM VAR...ANKARA DA BİR TWITTER
MITINGİ YAPALIM MI?... DÜNYA DA BİR İLK OLSUN...> >>

600

494

352

İbrahim Melih Gökçek ✓ @06melihgokcek · 16 Mar 2014

...

AVRUPA'NIN EN BÜYÜK TEMA PARKI ANKAPARK melihgokcek.com/proje-detay/an...

456

617

431

İbrahim Melih Gökçek ✓ @06melihgokcek · 1 Mar 2014

...

VAY, VAY, VAY...VE BAŞBAKAN DENİZLİ DE...DOSTLAR BAYRAM EDERKEN,
DÜŞMANLAR ÇATLIYOR:)

377

1 B

561

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 6 Mar 2014

KK'NIN GİRESUNDAKİ MAHŞERİ KALABALIĞINI GÖRÜNCE
ÜRTÜM...TÜYLERİM DİKEN DİKEN OLDU...DEDİM Kİ KK DÖRTNAL GELİYOR...

398

776

374

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 11 Mar 2014

RUHLAR KUYUSU'NUN KAPAĞINI ARALADIK...TURGAY GÜLER'İN YENİ KİTABI
MUTLAKA OKUNMALI:)

566

348

332

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 13 Mar 2014

KEŞKE YAYIN KESİLMESEYDİ...CHP ADAYININ BÜTÜN ATMASYONLARI BİR
BİR ORTAYA ÇIKACAKTI.İZLEYİNİZ. goo.gl/n8Wbd9

420

896

444

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 12 Mar 2014

ANCAK BERKİN VEFAT ETTİYSE BUNUN SEBEBİ GEZİ EYLEMLERİNDE ORTALIĞI YAKAN,YIKAN,PARÇALAYANLARDIR. BERKİNLER ÖLMESİN KAHROLSUN PROVOKATÖRLER

1,2 B

1,1 B

621

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 12 Mar 2014

BUGÜN TV'DE MANSUR YAVAŞ İLE KONUŞURKEN BUGÜN TV TELEFONU REJİDEN KESTİ...ADEM YAVUZ ARSLAN'IN TV'CİLİĞİNİ KINIYORUM...>>

694

1 B

512

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 12 Mar 2014

SAHTECİLİK YAPANLAR ACABA UTANIP,TWİTLERİNİ SİLİP ÖZÜR DİLEYECEKLER Mİ?MERAKLA BEKLIYORUM.TABİİ ÖZÜR SADECE ONUR SAHİBİ KİŞİLERİN ŞİARIDIR.

605

405

309

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 12 Mar 2014

ADEM YAVUZ PROGRAMIN SONUNDA KENDİSİNİN BENİ HATTAN ALMADIĞINI SÖYLEDİ...YALAN SÖYLÜYOR...MADEM KENDİ ALMADI NİYE TEKRAR BAĞLAMADI?

464

599

326

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 13 Mar 2014

@06melihgokcek adlı kişiye yanıt olarak
DÜNKÜ GÖSTERİLERDE İKİ KİŞİ ÖLDÜ.ŞİMDİ BU KİŞİLER İÇİN MİLLET SOKAĞA DÖKÜLÜRSE HAKMI DİYECEĞİZ? goo.gl/jbmD9y
PROVAKASYONLARA HAYIR

329

582

326

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 13 Mar 2014

SİZ BİZİM CANLARIMIZSINIZ...ŞU TWİT DÜNYASINI DA GEZİCİLERİN ELİNDEN ALDINIZ YA...HELAL SİZE...SİZİNLE GURUR DUYUYORUM...

696

1,3 B

854

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 16 Mar 2014

DÜN GECE ANKARA NIN 5 GİRİŞ KAPISINI AÇTIK...ŞU MUHTEŞEMLİĞE BAKINIZ...

369

816

613

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 13 Mar 2014
HELÂL SİZE TWİT ALEMİ... #DünyanınİlkTwitterMitingi DÜNYA DA VE TÜRKİYE'DE BİRİNCİ SIRADA TT OLDU...

MelihGökçekDevrine MevlütOkutacağız
İsis Hotel Spa Bodrum
Burak Can
SokağaÇıkma KanaEngelOL
ÖSYM

Worldwide Trends · Change

175

1,1 B

459

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 15 Mar 2014
DÜNE KADAR CHP'LİLER UTANMADAN BİZİM SEÇMENİMİZE MAKARNACI
DIYE HAKARET EDİYORLARDI.ŞİMDİ.. goo.gl/rEc4LX

**Makarnacılar diye
seçmeni aşağılayan
parti
makarna ile
oy peşinde**

541

1 B

482

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 17 Mar 2014
FERUDUN ÖZDEMİR'İN YENİ KİTABI..."ALLAH VAR...PROBLEM
YOK..."..ALMANIZ VE OKUMANIZ DİLEĞİYLE...RT

186

490

389

İbrahim Melih Gökçek @06melihgokcek · 15 Mar 2014
BU ARADA TAKİPÇİ SAYIMIZ 1,5 MİLYONU GEÇTİ...YENİ TAKİPÇİLERİMİZE
HOŞ GELDİNİZ DİYORUM...

355

249

379

EK-3. Mansur Yavaş'ın Kişisel Twitter Hesabından İncelenen 2019 Yılına Ait Tweetlerin Ekran Alıntıları

- Mansur Yavaş** [@mansuryavas06](#) · 31 Mar 2019 ...
1735 Okulda, 12158 Sandıkta, Ankara'ya bereket ve huzur getirmek için oy kullanacak olan, büyük ailem olarak bildiğim Ankara seçmenine ve hemşehrilerime şimdiden şükranlarımı sunuyorum.
Ülkemize ve milletimize şimdiden hayırlı ve uğurlu olsun.
-
- 0:57 259,9 B görüntülenme
- 172 1,1 B 12,5 B
-
- Mansur Yavaş** [@mansuryavas06](#) · 31 Mar 2019 ...
Değerli gönüldaşlarım, Ankara bereket ve huzura yakın olsa da daha oyların %30 u sisteme girilmedi.
Sandıklarımızı ıslak imzalı tüm oylar sisteme girilene kadar bırakmayalım!
- 809 5,9 B 50,6 B
-
- Mansur Yavaş** [@mansuryavas06](#) · 31 Mar 2019 ...
Son sandık sayılana kadar sandıklarımıza sahip çıkmaya devam edelim. Ankara'nın geleceği size emanet değerli arkadaşlarım.
Bereket ve huzura saatler kaldı. [#Tamamİnşallah](#)
- 926 6,7 B 51,4 B
-
- Mansur Yavaş** [@mansuryavas06](#) · 31 Mar 2019 ...
Malatya'nın Pütürge ilçesinde biri sandık görevlisi olmak üzere iki Saadet Partili kardeşimiz gerçekleştirilen saldırı sonucu katledilmiştir.
Hasan Aktaş ve İlyas Aktaş'a Allah'tan rahmet, ailesine başsağlığı diliyorum.
Hiçbir seçim bir insanın canından daha değerli değildir.
- 104 1,5 B 14,6 B
-
- Mansur Yavaş** [@mansuryavas06](#) · 13 Mar 2019 ...
Sn. Ömer Çelik, tüm televizyonlarda yayınlanan basın açıklamalarınıza, canlı yayınlarda aynı şekilde cevap hakkımı sağlayın.
Herkesin anlayıp sizin anlamak istemediğiniz cevaplarımı, sizin bile anlayacağınız seviyede açıklayayım.
Böylece daha fazla mahcup olmayın.
[@omerrcelik](#)
- 2 B 10,5 B 40,6 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 4 Mar 2019

Hangi siyasi görüşten olursak olalım, hepimiz aynı belediye otobüsündeyiz. Dertlere derman 5 yıllık bir yolculuk için sizi de bekleriz. Huzur ve bereketli bir Ankara'ya 27 gün kaldı.

#HakYeriniBulacak #AynıBelediyeOtobüsündeyiz

282

1,5 B

9,2 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 14 Mar 2019

Biz annelerimizin, ninelerimizin hayır dualarıyla yola çıktık. Allah izin verirse 31 Mart'ta Ankara'ya bereket ve huzuru yine onlar sayesinde getireceğiz.

Hak yerini bulacaksa, o temiz kalplerden doğan dualarla bulacak, Ankara kazanacak.

#HakYeriniBulacak

711

1,6 B

9,9 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 21 Mar 2019

Biz müfterilerin çaresiz iftiralara karşı gücümüzü haktan, halktan, analarımızın dualarından, hemşehrilerimizin sevgisinden, Ankaralıların inancından alıyoruz.

1 Nisan'da Ankara, bereket ve huzura bu temiz duygular ile kavuşacak.

#HakYeriniBulacak

388

1,8 B

10,7 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 20 Mar 2019

Ankara'mızın; havası problemli, musluktan su içilmiyor, ulaşımımız sorunlu, gençlerimiz işsiz. Ankaralı hemşehrilerimiz yapay gündemler yerine gerçek sorunlarla boğuştuklarını gittiğimiz her yerde kararlı destekleriyle gösteriyor.

Rant Değil Halk Kazanacak.

#HakYeriniBulacak

0:52 112,8 B görüntülenme

219

1,7 B

9,1 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 30 Mar 2019

Seçim kampanyası sürecinde bizlere desteğini esirgemeyen tüm hemşehrilerime teşekkür ederim.

Seçimin, dostluk, kardeşlik ve barış içinde geçmesini, kazananın Ankara olmasını dilerim.

478

2,3 B

27,4 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 22 Mar 2019

Değerli Yılmaz Hocam, güzel dilekleriniz ve desteğiniz için teşekkür ederim. Müfterilerin çaresiz iftiralarna karşı gücümüzü ve inancımızı Ankaralı hemşehrilerimizin sevgisinden alıyoruz. Biliyoruz ki 31 Mart'tan sonra güzel Ankaramız bereket ve huzur içinde yönetilecek.

Yılmaz Büyükerşen @Y_Buyukersen · 21 Mar 2019

Yılmak yok, size güveniyor ve inanıyoruz. Başaracaksınız!
@mansuryavas06 @ekrem_imamoglu #MartınSonuBahar

1:00 423,5 B görüntülenme

171

1,4 B

10,4 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 25 Mar 2019

Ankara kararını vermiş. Sincan'dan Çankaya'ya 25 ilçemizdeki hemşehrilerimiz, tek yürek halinde 31 Mart günü Ankara'mıza gelecek bereket ve huzur değişimini bekliyor.

#AnkaraKazanacak #HakYeriniBulacak

2:17 148,8 B görüntülenme

363

1,4 B

8,5 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 30 Mar 2019

Bu sefer #Tamamİnşallah

0:20 544,7 B görüntülenme

568

2,1 B

17,8 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 27 Mar 2019

Bu Ankaralı kardeşinizin tüm o çaresiz iftiralara, yalanlara, saldırılara rağmen; ninelerin duası, hemşehrilerimizin gönülden desteğiyle Ankara'da bereket ve huzuru getirmesine 4 gün kaldı.

#Tamamİnşallah #DoğruDuvarYıkılmaz

2:06 159,6 B görüntülenme

Mansur
BEREKET VE HUZUR

330

1,5 B

10 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 28 Mar 2019

Bizler bu yola analarımızın, ninelerimizin dualarıyla çıktık. Hak yolundan ayrılmadık, halktan kopmadık.

Bu sevginin ve inancın karşılığını verebilmek için gece gündüz çalışacağımıza söz veriyoruz.

#DoğruDuvarYıkılmaz #Tamamınşallah

362

1,6 B

10,6 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 29 Mar 2019

Analarımızın dualarından güç buldum, Ankaralıların vicdanlarına güvendim.

Şimdi söz sende kardeşim.

Hakkın ve adaletin tecellisi için söz de sende, güç de sende. Ne mutlu haksızlık karşısında dilsiz şeytan olmayanlara, ne mutlu doğruluktan ayrılmayanlara. #DoğruDuvarYıkılmaz

219

1,6 B

10,3 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 30 Mar 2019

Haydi Ankaram!

Görev başına, sandık başına. İradene sahip çık.

Bu sefer #Tamamınşallah

304

2,1 B

13,3 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 31 Mar 2019

Yüzler gülüyor, Ankara'da her şey kontrol altında. Bereket ve huzurun Ankara'da hakim olmasına saatler kaldı. Sandıklarımızı terk etmeyelim.

#Tamamİnşallah

RİFKİ GÜVENER ve Aytun Çiray

928

4,5 B

42,8 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 30 Mar 2019

Ankara bizi bağrına bastı, Ankaralı seçimini şimdiden ilan etti. Yarın Ankara'mızı bereket ve huzur içinde 5 yıl yönetmek için sizlerle buluşacağız.

Bu sevginin ve inancın karşılığını verebilmek için gece gündüz çalışacağımıza söz veriyoruz.

#DoğruDuvarYıkılmaz #Tamamİnşallah

213

1,1 B

8,7 B

Mansur Yavaş @mansuryavas06 · 31 Mar 2019

Islak imzalı tutanakların %51'i (1 Milyon 663 bin oy) sisteme girildi. 906 bin oy Millet İttifakı - 757 bin Cumhuriyet İttifakı (%54.4 - %45.6)

Yenimahalle ve Çankaya'da açılan sandık sayısı düşük.

Sandıklara sahip çıkıyoruz, sonuna kadar sandıklardan ayrılmıyoruz.

#Tamamİnşallah

320

3,4 B

18,5 B

EK-4. Mehmet Özhaseki'nin Kişisel Twitter Hesabından İncelenen 2019 Yılına Ait Tweetlerin Ekran Alıntıları

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 31 Mar 2019

Seçim Koordinasyon Merkezimize ulaşan verilere göre; başa baş geçtiği gözlemlenen yarış önde tamamlıyoruz inşallah.

Tüm sandık müşahitlerimiz sandık tutanakları için takiptedir. Kısa süre sonra resmi seçim sonuçları üzerinden konuşmak üzere, sağlıklıyla.

1,5 B

2,5 B

7,8 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 1 Mar 2019

Her adımda gönülden paylaşmanın sözünü veriyoruz... #AnkarayıHisset

368

1,4 B

3,8 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 3 Mar 2019

Hep birlikte başaracağız.

Ankaralılar Derneği'nin düzenlediği Ankaralılar Buluşması'na İçişleri Bakanımız @suleymansoylu ile katıldık. Başkentimiz için daha çok yapacaklarımız olduğunu vurguladık. Konukseverlikleri için gönülden teşekkür ediyorum.

#BetediyelşiGönüllüşi

117

682

3 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 3 Mar 2019

Köy, kent, mahalle, bucağımız bir!

Ankara'nın dört bir köşesi bizim diyerek hizmetimizin ulaşmadığı tek bir ilçe, tek bir mahalle, tek bir ev kalmayacak.

Bugün saat 13.30'da hazır mıyız Keçiören?

#BelediyelşiGönüllşi
#İşinÖzüHasekiSözü

2:29 17,3 B görüntülenme

92

788

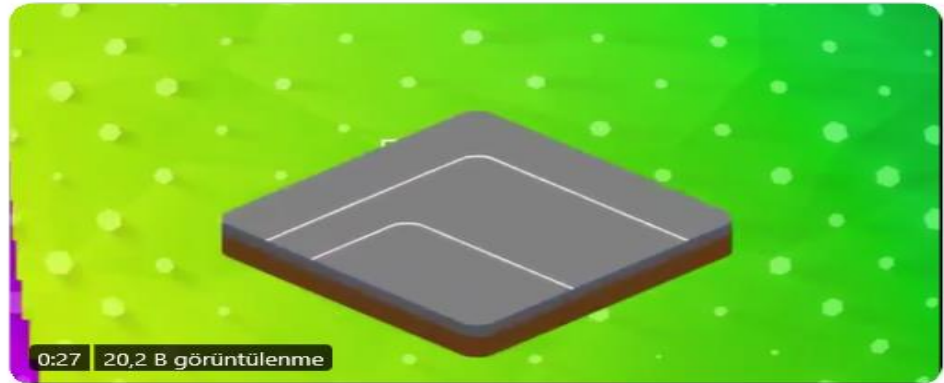
2,7 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 4 Mar 2019

Sadece Ankara merkezini değil Ankaramız'ın çevre ilçelerini de hedef alarak projelerimizi hazırladık. Uzak yakın demeden her ilçeye hizmet götüracağız. Başkentimizde hizmetimizin ulaşmadığı tek bir ilçe kalmayacak.

#BelediyelşiGönüllşi
#İşinÖzüHasekiSözü

0:27 20,2 B görüntülenme

100

804

2,5 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 8 Mar 2019

Geleceği aydınlatan, evlat, eş, kardeş, anne olan; yarınlarımızı inşa eden emekçi kadınlarımızın gününü bir değil, her gün kutlamak temennimle...

#8MartDünyaEmekçiKadınlarGünü

0:37 260,3 B görüntülenme

63

878

2,9 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 12 Mar 2019

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak. İstiklal Marşımızın kabulünün 98. yılında Milli Şairimiz Mehmet Akif Ersoy ve tüm şehitlerimizi rahmet ve saygıyla anıyorum. Aynı ruh, aynı sevdâ, aynı aşkla tek yürek ilelebet Türkiye...

#MehmetAkifErsay
#İstiklalMarşı

73

809

2,9 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 27 Mar 2019

Türkiye sevdasını başımıza taç eyledik... #VatanNamustur

97

1,1 B

3,2 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 14 Mar 2019

Dünyanın üçüncü, Avrupa'nın ise en büyük hastanesi olan Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından 14 Mart Tıp Bayramı'nda açılıyor. Türkiye'miz'e ve Ankaramız'a hayırlı olsun.

#YükselenTürkiye

79

831

2,6 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 17 Mar 2019
Şimdi hep birlikte Ankara düşümüzü büyüteceğiz...

#BelediyeİşiGönüllüİşi
#İşinÖzüHasekiSözü

80

968

2,5 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 18 Mar 2019

İyiye ve güzele dair ne varsa; az kaldı Ankara... Bitmeyen aşkla biz geliyoruz...
#BelediyeİşiGönüllüİşi #İşinÖzüHasekiSözü

70

728

2,4 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 20 Mar 2019
Ankaramız için icraat ile konuşacağımızın sözünü veriyoruz.
#AyinesiİştirKişinin

72

739

2,4 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 23 Mar 2019

Cumhurbaşkanımız, Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin teşrif edeceği Büyük Ankara Mitingimize herkesi bekliyorum. İlk günkü aşkla haydi Ankara!

#BüyükAnkaraMitingi
#BelediyeİşİGönüllüşi

103

1 B

4 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 23 Mar 2019

Büyük Ankara Mitingimiz'den Canlı Yayındayız.

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki

Büyük Ankara Mitingimiz'den Canlı Yayındayız.

psc.p.tv

86

755

2,5 B

Mehmet ÖZHASEKİ @mehmetozhaseki · 24 Mar 2019

31 Mart'a omuz omuza yürüyoruz! Teşekkürler güzel Ankara...

81

750

2,7 B

Mehmet ÖZHASEKİ ✓ @mehmetozhaseki · 24 Mar 2019

Ankara için birlikte çalışacağız; Ankara'nın tüm sorunlarıyla birlikte başa çıkacağız... #BelediyeİşgiGönüllüleri #İşinÖzüHasekiSözü

0:48

16,4 B görüntülenme

51

871

2,6 B

Mehmet ÖZHASEKİ ✓ @mehmetozhaseki · 29 Mar 2019

Ankara sevdasından dönmeyiz geri...

1:59

40,2 B görüntülenme

49

740

2,7 B

EK-5. Turnitin Raporu

gulsoy.melisa

ORJİNALLIK RAPORU

%6

BENZERLİK ENDEKSİ

%5

İNTERNET KAYNAKLARI

%1

YAYINLAR

%2

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

abakus.inonu.edu.tr:8080

İnternet Kaynağı

%1

2

Submitted to Atilim University

Öğrenci Ödevi

%1

3

KARAMAN, Hasan and IŞIKLI, Şevki.
"Twitter'daki Dini ve Etnik Temelli Nefret
Söylemlerinin Analizi", Kocaeli Üniversitesi
İletişim Fakültesi, 2016.

Yayın

%1

4

Submitted to Selçuk Üniversitesi

Öğrenci Ödevi

<%1

5

katalog.marmara.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%1

6

ekitap.alternatifbilisim.org

İnternet Kaynağı

<%1

7

Submitted to Istanbul University

Öğrenci Ödevi

<%1

8

Submitted to Ege Üniversitesi

Öğrenci Ödevi

<%1

9	haymana.bel.tr İnternet Kaynağı	<%1
10	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	<%1
11	www.yeniakit.com.tr İnternet Kaynağı	<%1
12	www.boomsocial.com İnternet Kaynağı	<%1
13	www.yorungedergi.com İnternet Kaynağı	<%1
14	issuu.com İnternet Kaynağı	<%1
15	tez.sdu.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
16	Submitted to Anadolu University Öğrenci Ödevi	<%1
17	aofkredili.net İnternet Kaynağı	<%1
18	seslimakale.com.tr İnternet Kaynağı	<%1
19	silo.tips İnternet Kaynağı	<%1
20	www.acarindex.com İnternet Kaynağı	<%1

21	daspress.com İnternet Kaynağı	<%1
22	iibfdergi.sdu.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
23	www.ktu.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
24	Submitted to Kocaeli Üniversitesi Öğrenci Ödevi	<%1
25	dspace.ankara.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
26	nek.istanbul.edu.tr;4444 İnternet Kaynağı	<%1
27	www.istanbulensispoetry.org İnternet Kaynağı	<%1
28	Submitted to Istanbul Aehir Aniversitesi Öğrenci Ödevi	<%1
29	www.omedyam.com İnternet Kaynağı	<%1
30	Submitted to Gaziantep Aniversitesi Öğrenci Ödevi	<%1
31	medyayildirim1.blogspot.com İnternet Kaynağı	<%1
32	www.isaretgazetesi.com.tr İnternet Kaynağı	<%1

33	Submitted to Ahi Evran Aniversitesi Öğrenci Ödevi	<%1
34	hrantdink.org İnternet Kaynağı	<%1
35	www.umut.org.tr İnternet Kaynağı	<%1
36	islamihaber.net İnternet Kaynağı	<%1
37	perspektif.eu İnternet Kaynağı	<%1
38	t24.com.tr İnternet Kaynağı	<%1
39	toad.halileksi.net İnternet Kaynağı	<%1
40	ACUN, İsmail, YÜCEL, Cemil, BELENKUYU, Cüneyt and KELEŞ, Serap. "Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Amaçlarının ", İletişim Hizmetleri, 2017. Yayın	<%1
41	acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1
42	dergipark.gov.tr İnternet Kaynağı	<%1
43	docplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	<%1

44	sakinca.com İnternet Kaynağı	<% 1
45	www.aghukukburosusu.com İnternet Kaynağı	<% 1
46	www.hegemvakfi.org.tr İnternet Kaynağı	<% 1
47	www.kizilcahamamanahaber.com İnternet Kaynağı	<% 1
48	www.misyatv.com İnternet Kaynağı	<% 1
49	www.nefretsoylemi.org İnternet Kaynağı	<% 1
50	tr.wikipedia.org İnternet Kaynağı	<% 1
51	www.haberturk.com İnternet Kaynağı	<% 1
52	artigercek.com İnternet Kaynağı	<% 1

Alınları çıkart

üzerinde

Eşleşmeleri çıkar

Kapat

Bibliyografayı Çıkart

üzerinde

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve Soyadı: Melisa Gülsoy

Doğum Yeri ve Tarihi:

Öğrenim Durumu:

Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Atılım Üniversitesi	2015-2019
Yüksek Lisans	Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi	Atılım Üniversitesi	2019-2021

Yabancı Diller: İngilizce (Orta Seviye)

E-posta:

Telefon:

Tarih: 21.05.2021

**T.C.
ATILIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET BİLİMİ ANABİLİM DALI
KAMU YÖNETİMİ VE SİYASET BİLİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**TWITTER’DA SİYASAL NEFRET SÖYLEMİ: 30 MART 2014 VE
31 MART 2019 YEREL SEÇİMLER ANKARA İLİ**

Yüksek Lisans Tezi

Melisa Gülsoy

Ankara - 2021